Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 15 oktober 2026

Notulen van de raadsvergadering van 15 oktober 2026 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk de heer H. Wempe, mevrouw C.A. Engels, de heer S. Leewis, de heer P. Boshuizen, mevrouw S. Reitema, de heer Ö. Kaya, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw M. Laamairi, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer D.M. Hamhuis, de heer N.L. Redelinghuys, de heer E. Başoğlu, de heer T. Roskam, mevrouw J.L. Baán, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw M.G.Q. van Meer, de heer D.H. Monge Vega, de heer I.P. Duin, mevrouw M.E. van Dijk, mevrouw I. van der Meer, de heer S.M. Bonte, de heer G.F.E. Koster, de heer N. Baali, de heer T.J.D. Isaack, mevrouw Z.P. Coşkun, mevrouw E.M. Verouden, de heer B.D. van der Hoeven, de heer S. Soytekin, de heer F. Achbar, de heer T. de Haan, mevrouw A.J.A. Maassen, de heer R. Buijt, mevrouw S.L. Rojer, de heer J.W.E. van Lanschot, de heer G.G. van Dijk, de heer B. Doğan, de heer M.H. Biljoen, de heer K.J.P van Eikeren, de heer J. Jaspar, de heer P.F. Meurink, de heer J.M.D. de Waard en de heer J.J.F. Engelen

Afwezig zijn: de heer J.C. Siemons en de heer M. Verhoef

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer D.J. van Dommelen

Griffier: mevrouw M. Pe

1. Opening.

De **VOORZITTER**: Ik open de vergadering en ik heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan onze gasten, degenen die op afstand onze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Er zijn een aantal berichten van verhindering. De heer Siemons is afwezig. De heer Verhoef is afwezig. Wethouder Nunnely heeft aangegeven vanaf 11.30 uur 3 kwartier weg te zijn. Wethouder Dekkers is tussen 15.00 en 16.30 uur afwezig, maar dat doet hij weer om wethouder Versnel te vervangen die op dat moment waarschijnlijk ook een debat heeft. Iedereen is bezig om elkaar te helpen, maar het is volgens mij allemaal planningstechnisch met de debatten mogelijk.

2. Installatie van een burgercommissielid.
a. Toelating;
b. Beëdiging.

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij een bijzonder moment, de installatie van een burgercommissielid. Ik heb de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven gevraagd een onderzoek in te stellen naar de geloofsbrieven van de heer Oosterlee. Ik neem aan dat de commissie haar voorbereidende werkzaamheden heeft verricht. Het woord is aan de heer Buijt.

De heer **BUIJT** (lr): Goedemorgen mensen, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven heeft onderzocht van de heer R.J.B., Rob, Oosterlee, die door de fractie van de

VVD is aangewezen als burgercommissielid. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de heer R.J.B. Oosterlee toe te laten als burgercommissielid voor de raadsperiode 2026-2030, voor zover het lidmaatschap van de commissie zonder onderbreking voortduurt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Ik stel u voor het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven over te nemen en de heer Oosterlee toe te laten als burgercommissielid van uw raad. Dan gaan we over tot de beëdiging. Mag ik de griffier verzoeken de heer Oosterlee naar voren te brengen. Dan verzoek ik u allen te gaan staan, ook de aanwezigen op de publieke tribune, voor zover dat mogelijk is. De heer Oosterlee, u heeft aangegeven de eed te willen afleggen, klopt dat? De raad heeft besloten tot uw toelating als burgercommissielid. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, legt u overeenkomstig artikel 4 negende lid van de commissieverordening de eed of de verklaring en de belofte af. U heeft aangegeven de eed te willen afleggen. Na het voorlezen van de tekst door mij verzoek ik u beide voorste vingers van uw rechterhand op te steken en uit te spreken, zo waarlijk helpe mij God almachtig. Ik zweer dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgercommissielid van de commissie naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **OOSTERLEE** (vvd): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **VOORZITTER**: Dan mag ik u namens de hele raad van harte feliciteren als nieuw burgercommissielid in de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën en in de commissie Onderwijs en Samenleven. Ik schors zo meteen zodat iedereen in de gelegenheid is om u zelf ook te feliciteren. Van harte gefeliciteerd en veel succes. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

3. Mededelingen.

De **VOORZITTER**: Dan heropen ik de vergadering. Dan zijn we aangekomen bij de mededelingen. Er zijn geen mededelingen binnengekomen.

4. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 15 oktober 2026.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we snel door naar de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 15 oktober 2026. U kent de procedure, ik zal de agenda met u doornemen en aan het eind zal ik u de gelegenheid geven om nog aanvullende opmerkingen te maken. Dan kom ik bij agendapunt 7. Er zijn vanuit de raad 3 verzoeken ontvangen voor een regulier debat. Ten eerste, 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam'. Dat is door Leefbaar Rotterdam aangevraagd. Als tweede, 'Rotterdamse daklozenmagneet', door Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie. Ten derde, 'Rotterdamse haven op één rijstrook', namens de VVD. Ik stel voor deze verzoeken te behandelen als agendapunten 7.1, 7.3 en 7.4. Mevrouw Verouden.

Mevrouw **VEROUDEN** (cda): Dank, voorzitter. Dan moet me toch iets van het hart, want agendapunt 7.3, de titel daarvan. We gaan daar met elkaar in debat over de permanente winteropvang en ik zou aan u het verzoek willen doen om het debat dan ook zo te noemen. Ik voel me er niet prettig bij als ik straks een motie ga indienen bij dat onderwerp om deze titel

te gebruiken die er nu staat. Mocht dat op dit moment geen mogelijkheid zijn om die aan te passen, dan zal ik het mee naar het presidium en de werkgroep reglement van orde nemen. Maar ik vind dit zo'n framing, dat is geen neutrale titel voor een debat.

De **VOORZITTER**: Ik kijk naar Leefbaar Rotterdam.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Voorzitter, volgens mij worden hier aan de lopende band creatieve motietitels en debataanvragen bedacht. Ik zie niet in waarom we dit dan nu vandaag niet doen. Ik kan misschien allemaal voorbeelden opnoemen van titels waar ik aanstoot aan neem en die hebben we ook niet om deze reden gevraagd om aan te passen.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor om dat debat hier nu niet verder te voeren. Mevrouw Verouden, het staat u vrij om natuurlijk ook in uw eigen inbreng daar wat van te zeggen en u heeft er nu ook wat van gezegd. Dan kunnen we verder bekijken hoe we dat, als u dat wenst ook, nog ergens agenderen. Maar ik ga ervan uit dat het punt nu gemaakt is. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (pro): Voorzitter, we hebben vorige week een goed gesprek gehad in de commissie over ongedocumenteerden, maar in dat gesprek zag je wel dat winteropvang en ongedocumenteerden veel door elkaar heen gingen lopen. Om dat debat goed zuiver te houden, zou mijn voorstel zijn om 7.2 en 7.3 om te wisselen. Ik denk dat we dan een beter debat hebben met elkaar.

De **VOORZITTER**: Het voorstel is om eerst het aangevraagde debat van Leefbaar Rotterdam over de 'Rotterdamse daklozenmagneet' te voeren en daarna het debat over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers'. Dat is het voorstel. Ik kijk rond, dat kan op instemming rekenen. Dan gaan we eerst zo meteen 7.3 behandelen en daarna 7.2, houdt u het in de gaten. Aldus besloten. Dan kom ik bij agendapunt 8. Er is vanuit de raad 1 verzoek ontvangen voor een tweeminutendebat 'Geen wapenbeurs in Ahoy', van SP en anderen. Ik stel voor dat te behandelen als agendapunt 8.4. Eens? Aldus besloten. Agendapunt 9. Er zijn vanuit de raad 2 verzoeken ontvangen voor een kort bespreekpunt 'Onrechtmatige Bomenkap Parkkade' van de Partij voor de Dieren en 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek' van PRO. Ik stel voor deze te behandelen als agendapunten 9.1 en 9.2. Akkoord? Aldus besloten. Dan kom ik nu bij de spreektijd. Het spreektijdvoorstel van het presidium was 2 uur. Er zijn een aantal onderwerpen inmiddels aan de agenda toegevoegd en daarna zou mijn voorstel zijn om een spreektijd van 3,5 uur op de klok te zetten. Heeft dat uw instemming? De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Ik zou 4 uur willen voorstellen, omdat ten opzichte van vorige week, waarbij er maar 2 reguliere debatten op de conceptagenda stonden, dat er nu 4 zijn geworden en 3 tweeminutendebatten erbij. Meer dan een verdubbeling van wat we toen hadden, dan zou het logisch zijn om van 2 naar 4 te gaan.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Wij dachten als VVD aan 3 uur. Maar ook wel een beetje omdat die ongedocumenteerden en daklozen winterregeling nu gescheiden zijn gescheiden, maar het zijn niet 2 volwaardige grote debatten. Ook mijn debat over Suurhoffbrug, het is een regulier debat omdat we nog aanvullende vragen en moties hebben, maar ik verwacht daar ook niet heel lang een debat op en per se inbreng vanuit alle fracties. Dat maakt ook wel dat ik 4 uur gewoon te veel vind, 3 uur lijkt ons beter.

De **VOORZITTER**: Er liggen nu 2 voorstellen, eentje van 3 uur en eentje van 4 uur. Ik had zelf een voorstel voor 3,5 uur. Ik kijk toch praktisch rond, als we nu op 3,5 uur gaan uitkomen? De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Ik ga deze strijd denk ik niet winnen, 3,5 is prima. Wel wil ik gemarkeerd hebben dat het echt ruim een verdubbeling is van wat de conceptagenda was vorige week en dan zou het logisch zijn om de spreektijd ook te verdubbelen. Dat wordt nu niet gedaan.

De **VOORZITTER**: 3,5 uur? Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pro): Voorzitter, ik vind 3,5 echt heel veel. Ik wil toch 3 overwegen hoor.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we stemmen, want dan zie ik te veel verschillen. Ik heb geprobeerd ergens een midden te vinden. We gaan stemmen. Het voorstel is om in plaats van 3,5 uur 3 uur op de klok te zetten. Als u voor 3 uur bent, stemt u voor. Als u voor 3,5 uur bent, stemt u tegen. Dan constateer ik dat er 22 stemmen voor 3 uur zijn, 19 stemmen tegen. Dan zetten we de spreektijd op 3 uur. Aldus besloten. De spreektijd wordt 3 uur en die gaan wij op de klok zetten. Het stemvenster is aan het einde van de vergadering en indien nodig zullen wij ook voor het stemvenster kort schorsen voor fractieoverleg. Tot 12.45 uur is er hier ook een lunch beschikbaar op de omloop. Tijdens het begin van de lunchpauze zal ik hier in de raadszaal de nieuwe voorzitter en de vicevoorzitter van onze jongerenadviesraad Young010 installeren. Ik zou het heel mooi vinden als we daar gewoon ook zo veel mogelijk aanwezig kunnen zijn. Blijf nog zitten en dan doen we gelijk de beëdiging van Young010 erachteraan. De warme maaltijd is rond 18.30 uur op de gebruikelijke locatie.

5. Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2026 week 40 en 41.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we gauw door met agendapunt 5. Dat is de mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2026 week 40 en 41. Ik stel u voor de behandelwijze zoals vermeld bij het desbetreffende stuk vast te stellen en als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk, dan verzoek ik u het bijbehorende BB-nummer te noemen dat bij het stuk staat. Wenst iemand hier het woord over? Dat is niet het geval. Dan constateer ik dat daarmee de lijst van ingekomen stukken is vastgesteld

6. HAMERSTUKKEN

6.1 Het voorstel tot het wijzigen van het Omgevingsplan Rotterdam en het vaststellen van een welstandsparagraaf, ten behoeve van realisatie van Bedrijventerrein Hoeksebaan.

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken. Het voorstel tot het wijzigen van het Omgevingsplan Rotterdam en het vaststellen van een welstandsparagraaf, ten behoeve van de realisatie van Bedrijventerrein Hoeksebaan. Dat betreft 1 ontwerpbesluit. Akkoord? Aldus besloten.

6.2 Het voorstel met betrekking tot het opheffen van de Grondbank RZG Zuidplas.

De **VOORZITTER**: 6.2, het voorstel met betrekking tot het opheffen van de Grondbank RZG Zuidplas. Dat is 1 ontwerpbesluit. Akkoord? Aldus besloten.

6.3 Het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen Bedrijveninvesteringszones 2027:

a. Gebruikers bedrijventerrein Hoogvliet-Gadering;
b. Gebruikers Hoek van Holland Centrum;
c. Gebruikers Winkelcentrum Lage Land;
d. Gebruikers Winkelgebied Slinge III;

e. Gebruikers en eigenaren Hoogstraat;
f. Gebruikers en eigenaren Oude Binnenweg;
g. Gebruikers en eigenaren Nieuwe Binnenweg Delfshaven;
h. Gebruikers en eigenaren Van Oldenbarneveldtstraat.

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij 6.3, het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen Bedrijveninvesteringszones 2027. a. Gebruikers Bedrijventerrein Hoogvliet-Gadering. b. Gebruikers Hoek van Holland Centrum. c. Gebruikers Winkelcentrum Lage Land. d. Gebruikers Winkelgebied Slinge III. e. Gebruikers en eigenaren Hoogstraat. f. Gebruikers en eigenaren Oude Binnenweg. g. Gebruikers en eigenaren Nieuwe Binnenweg Delfshaven. h. Gebruikers en eigenaren Van Oldenbarneveldtstraat. Dat zijn 8 ontwerpbesluiten. Ik kijk rond, alle 8 akkoord? Aldus besloten.

6.4 Het voorstel met ontslag van een plaatsvervangend lid van de Rekenkamer Rotterdam.

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij 6.4, het voorstel tot ontslag van een plaatsvervangend lid van de Rekenkamer Rotterdam. 1 besluit. Akkoord? Aldus besloten.

7. REGULIERE DEBATTEN

7.1 Debat over 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer.

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij het debat over 'Naar aanleiding van het onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam en dat is aangevraagd door mevrouw Van der Meer. We voeren dit debat op verzoek van mevrouw Van der Meer over de recent gepubliceerde resultaten van de raadpleging door de FNV en de Ondernemingskamer van Stadstoezicht en de reactie van het college daarop. Dat is het onderwerp van het debat. Wellicht ten overvloede wijs ik u erop dat in de rapportage niet wordt gerefereerd aan specifieke functionarissen, omdat er alleen wordt gesproken over de directie, directieleden of Mt-leden. Ik verzoek u daar in uw bijdrage ook rekening mee te houden en ik ga er ook van uit dat we zo kunnen werken. Mevrouw Van der Meer, u zult het bijna niet geloven, maar heeft haar maidenspeech. Dat betekent ook dat zij niet geïnterrumpeerd kan of mag worden. Mag wel, maar ze wil dat liever niet en dan hoeft dat ook niet. Het woord is aan mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Sorry, voorzitter. Ik wil toch beginnen met een punt van orde, want wij krijgen ook aardig wat berichtjes binnen. Wij constateren dat wethouder Harika niet aanwezig is. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is dat onbegrijpelijk. Je mag toch verwachten dat aangezien zij aan het hoofd van de organisatie stond waarover dit schokkende rapport is verschenen, dat zij het fatsoen zou hebben om hier in ieder geval aanwezig te zijn. We krijgen een hoop berichten. Dit toont een gebrek aan sensitief vermogen en een klap in het gezicht van al die medewerkers die zich onveilig hebben gevoeld.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer, ik ga u interrumperen. Ik heb net een tekstje opgenoemd dat we het debat voeren over de raadpleging van de FNV en de Ondernemingsraad en u begint nu over specifieke personen. We hebben net afgesproken met elkaar dat we dat ook niet doen. De wethouder Organisatie is hier aanwezig, hij is degene die ook de vragen beantwoord rondom dit onderzoek. U kunt gewoon het debat voeren met het college, want de betreffende wethouder die erover gaat is er. De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Dank, voorzitter, voor deze woorden. Volgens ons getuigt het juist van integriteit dat wanneer er ook maar enige betrokkenheid is op zo'n sensitief onderwerp, dat je geen onderdeel uitmaakt van de beraadslaging. Laten we dit soort teksten van ons afhouden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer, u vervolgt uw betoog.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Mag ik alleen reageren? Er wordt nu gesproken over integriteit. Ik ga mezelf niet herhalen, het gaat wat ons betreft gewoon om een moreel kompas, niet per se om procedures.

De **VOORZITTER**: U Vervolgt uw betoog.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Voorzitter, iedereen heeft zo zijn eigen redenen om de politiek in te gaan. Voor mij begon dat met een gevoel dat steeds sterker werkt, dat Nederland veranderde en niet altijd in een richting die ik wenselijk vond. De moord op Pim Fortuyn heeft daar voor mij een grote rol in gespeeld. Zijn woorden, "Ik zeg wat ik denk en doe wat ik zeg" zijn mij altijd bijgebleven. Hij maakte onderwerpen bespreekbaar waar anderen liever omheen liepen. Over immigratie, integratie en de invloed van de islam op onze samenleving. In plaats van een open debat ontstond er steeds vaker veroordeling. Mensen werden weggezet, in hokjes geplaatst en tegenover elkaar geplaatst. Wat mij altijd heeft gestoord, is dat er in het politieke debat soms wordt gedaan alsof een politieke stroming bepaalt wat fatsoenlijk is, wat acceptabel is en welke mening nog uitgesproken mag worden. Alsof mensen met een andere opvatting niet alleen ongelijk hebben, maar ook moreel tekortschieten. Maar voorzitter, normen en waarden zijn niet het exclusieve bezit van links, rechts of welke politieke stroming ook. We moeten elkaar kunnen aanspreken op onze overtuigingen zonder elkaar bij voorbaat te veroordelen. Juist het vrije debat, waarin ook ongemakkelijke onderwerpen besproken kunnen worden, is een groot goed dat we goed moeten beschermen. Ik maak me zorgen over de verharding van onze maatschappij, over kortere lontjes, afnemende tolerantie, de toename van huiselijk geweld en het geweld tegen vrouwen. Voor mij is politiek meer dan beleid en cijfers. Het gaat over de samenleving waarin we willen leven, over vrijheid, verantwoordelijkheid, fatsoen en de moed om zaken te benoemen die niet goed gaan. Ik geloof niet in wegkijken en ik geloof ook niet dat je alles kan oplossen door iemand anders de schuld te geven. Als je vindt dat dingen anders moeten, moet je bereid zijn zelf verantwoordelijkheid te nemen en aan oplossingen te werken. Voorzitter, ik wil diezelfde houding ook in deze raad zien. Niet alleen benoemen wat misgaat, maar ook vragen wie er verantwoordelijk voor is, wat er moet veranderen en of we bereid zijn daar consequenties aan te verbinden. Nu zal ik dan ook een brug slaan naar de sociale veiligheid binnen THPM. Want als wij van Rotterdammers verwachten dat zij verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag, dan moeten we dat ook zeker van onze eigen gemeentelijke organisatie en haar directeuren en bestuurders verwachten. Een veilige werkomgeving is geen gunst, het is een verantwoordelijkheid, een voorwaarde. Als onze medewerkers signalen afgeven dat het daar ernstig aan ontbreekt, dan moeten die signalen serieus genomen worden. Voorzitter, ik sta hier omdat ik geloof dat je verantwoordelijkheid moet nemen als iets beter moet, niet alleen als het gemakkelijk is. Juist als het ingewikkeld is. Dat is namelijk de politiek die ik wil bedrijven, net als mijn grote voorbeeld en dat is de verantwoordelijkheid die ik als raadslid op mij neem. De resultaten van het onderzoek naar de sociale veiligheid binnen THPM zijn ernstig. 43 procent van de respondenten heeft het afgelopen jaar grensoverschrijdend gedrag ervaren. Bij handhaving loopt dat zelfs op tot 53 procent. Slechts 9 procent van de medewerkers die zelf grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren, vindt dat daar goed tegenop is getreden. Dit gaat over mensen die dagelijks voor onze stad werken, maar zich op hun eigen werkplek niet veilig voelen. Dat mogen we niet accepteren en daarom heb ik de volgende vragen aan de wethouder Organisatie. Welke concrete maatregelen neemt het college naar aanleiding van dit rapport? Worden de aanbevelingen stuk voor stuk opgevolgd? Het rapport bevat signalen dat

grensoverschrijdend gedrag ook afkomstig zou zijn van leidinggevenden. Hoe wordt onderzocht of leidinggevenden meldingen hebben genegeerd, onvoldoende hebben ingegrepen of zelf bij het gedrag betrokken waren? Er loopt uiteraard in opdracht van de concerndirectie nog een gemeentelijk onderzoek. Juist gezien de bestuurlijke belangen van die hierbij meespelen, mag er geen enkele twijfel ontstaan over de onafhankelijkheid hiervan. Is het college bereidt de resultaten van het rapport rechtstreeks en onverkort met de raad te delen, met inachtneming van de privacy van alle betrokkenen? Is het college bereid de onderzoeksopdracht en de onderzoeksmethode volledig met de raad te delen en eventuele input vanaf de raad mee te nemen? Tot slot, voorzitter. Medewerkers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun meldingen serieus genomen worden en Rotterdammers moeten erop kunnen vertrouwen dat ook bestuurders ter verantwoording worden geroepen. Dat vraagt over openheid, duidelijkheid en verantwoordelijkheid. Wij hebben destijds bezwaar gemaakt tegen de aanstelling van wethouder Harika. Vanuit haar eigen fractie werd toen benadrukt dat zij brandschoon was. Ik vraag me af hoe die stellige verdediging ...

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer, we hebben net met elkaar een afspraak gemaakt. Ik zou u toch echt graag willen verzoeken daaraan te houden, want u heeft er ook net mee ingestemd. U vervolgt uw betoog.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): De signalen over de sociale veiligheid waren er al voordat wij dit onderzoek kregen. Nu ligt er opnieuw een rapport met ernstige bevindingen over de organisatie. Dan vind ik dat we als bestuurders ook naar onszelf moeten kijken. Niet alleen afwachten wat de raad ervan vindt, of zij het vertrouwen wel of niet opzeggen, maar je afvragen of je nog wel de aangewezen persoon bent om deze verantwoordelijkheid te dragen. Daarom wil ik ...

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Voorzitter, prima dat er een maidenspeech wordt gehouden, dat kan ook op dit onderwerp, Maar ik vind het ongepast dat op het moment dat u als voorzitter iedere keer refereert dat het niet over personen gaat, dat dan het middel maidenspeech zou worden misbruikt om geen interrupties te kunnen maken. Laat ik het dan per punt van orde doen. Kunnen we alsjeblieft gewoon stoppen met deze persoonlijke benadering van dit onderwerp? Dit gaat over de sociale veiligheid en niet over personen.

De **VOORZITTER**: Dat sluit aan bij mijn opmerking zojuist. Houd u het bij het onderwerp wat aan de orde is, namelijk het onderzoeksrapport van de FNV en van de ondernemingsraad. Dat staat centraal, dat heeft u aangevraagd en daar mag u het debat over voeren.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Dan zet ik mijn betoog voort. Als bestuurder moet je niet alleen andere mensen aan kunnen spreken op sociale veiligheid, discriminatie en grensoverschrijdend gedrag, je moet ook bereid zijn jezelf en eigen handelen kritisch te laten toetsen. Dat is wel een vraag die denk ik voor heel veel mensen op dit moment in hun hoofd gaande gaat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Voorzitter, ik spreek de hoop uit dat wij vandaag allemaal spreken vanuit het belang van een sociaal veilige ambtelijke organisatie ten dienste van de Rotterdammers die haar zo hard nodig hebben. Hoop, want het vertrouwen is dat wat we met elkaar doen, moet groeien. De afgelopen maanden zijn we helaas getuige geweest van en ten dele debet geweest aan het vermengen van onze controlerende taak als raad en het op basis van selectief informatie vellen van harde oordelen over mensen. Wat mijn partij betreft stoppen we daarmee. Voorzitter, de ernstige signalen uit het FNV-onderzoek vragen nu om

erkenning en verbetering. Welke aanbevelingen worden opgepakt? Wat moet het aangekondigde cultuuronderzoek aanvullen? Hoe volgen we wat medewerkers aan verbeteringen en ook zorgen gedurende deze periode ervaren? Medewerkers en ex-medewerkers melden zich ook bij mij, met name over wat er na afgelopen juli is gebeurd. Ik ben blij met hun vertrouwen, maar hun signalen stemmen mij verdrietig. Klopt het dat mensen sinds juli uit hun functie zijn gezet, opdrachten plotseling en eenzijdig zijn beëindigd en meer van dit soort maatregelen volgen? Welke criteria en waarborgen gelden voor deze personele maatregelen? Hoe voorkomt het college, terwijl het onderzoek loopt, dat medewerkers en melders van misstanden onterecht worden benadeeld, ongeacht de vorm van hun dienstverband? Want anders wordt precies de onveiligheid gecreëerd die wij willen bestrijden. Voorzitter, PRO is net als eenieder hier op zoek naar wat er precies is gebeurd. Daarom willen wij een onderbouwd feitenrelaas over sociale veiligheid binnen THPM. Welke onderzoeken en interventies zijn uitgevoerd? Wat leverde ze op. Wat gebeurde wanneer verbetering uitbleef? Welke voorstellen, onderzoeken en interventies zijn niet doorgezet en waarom? Wie droeg welke verantwoordelijkheid in het verbeteren van de sociale veiligheid, zowel binnen THPM als op concerndirectie en collegeniveau? Daarbij willen we weten welke opdracht, bevoegdheden, middelen en steun de THPM-directie kreeg en hoe op gemelde belemmeringen werd gereageerd door het leiderschap boven deze directie. Welke signalen bereikten de opeenvolgende concerndirecteuren, de gemeentesecretaris en het toenmalige college, waaronder de opeenvolgende wethouders Organisatie? Welke besluiten en afweging volgden? Welke maatregelen zijn uitgevoerd of achterwege gebleven? Welke informatie ontving de raad? Gaf die een volledig beeld van de signalen en de opvolging?

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin heeft een vraag.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Heel kort. Waar ik benieuwd naar ben, de heer Baali zei een paar seconden eerder, ik wil weten wie er verantwoordelijk was. Dan hebben we het over mensen die binnen de organisatie werken, dan heb je het onder andere over leidinggevenden, concerndirectie et cetera. Wat wil de heer Baali met die informatie doen?

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Ik wil met name reconstrueren welke verantwoordelijkheid iedere laag had. Je hebt de directie, je hebt de concerndirectie en je hebt het college. Om onze controlerende taak te kunnen uitvoeren, moeten we het hebben over de verantwoordelijkheden, de actie en de in-acties van die verschillende lagen. Want we doen de hele tijd alsof het om een directie draait, het draait om een organisatie met verschillende politieke bestuurlijke lagen.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Voorzitter, op het moment dat je gaat vragen naar wie er verantwoordelijk was, vind ik het wel tricky worden. Want de heer Baali is geen personeelsmanager van de gemeente Rotterdam. Als u iemand moet aanspreken, dan is dat de wethouder Organisatie lijkt mij. Bent u dat met mij eens?

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Daar ben ik het mee eens. Alleen het is gewoon echt nodig op het moment dat er steeds wordt verwezen naar 1 specifiek onderdeel van de gemeentelijke organisatie, om te benadrukken wat zijn de verantwoordelijkheden geweest? Daar hoef ik echt geen namen bij, dat verwacht ik helemaal niet van de andere lagen in deze organisatie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Dan kan ik alleen maar concluderen dat de heer Baali het toe zou juichen om inderdaad een uitgebreid persoonsonderzoek te doen naar alle lagen die betrokken waren bij deze organisatie, zowel vanaf de gemeentelijke kant als de organisatie zelf.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Dat lijkt me een voorbarige conclusie. Het gaat om de verantwoordelijkheden die de verschillende lagen hebben. Daar hoort ook de concerndirectie en ook het toenmalige college met meerdere wethouders Organisatie bij. U weet zelf van welke partij.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Absoluut. Dat is ook het college dat samengesteld is volgens mij met partijen die nu nog steeds in het college zitten. Maar dat daarnaast begrijp ik dat we heel selectief gaan kijken. U wilt wel buiten de organisatie wel op de verschillende lagen dat onderzoeken, maar binnen de organisatie zegt van, daar is het dan niet van toepassing dat we gaan kijken wie waar verantwoordelijk voor was.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Voorzitter, selectief kijken is 1 specifieke directeur of 1 specifieke directie allerlei dingen in de schoenen schuiven, terwijl er niet wordt gekeken naar de verantwoordelijkheden van andere lagen. Dat is waar wij voor pleiten. Volgens mij ben ik de eerste die dat hier op deze manier doet, bij deze. Volgens mij kunt u daar ook wat mee.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Absoluut, daar kan ik me bij aansluiten. Maar wat ik zeg, dan vind ik wel dat we hem breder moeten trekken. Voor ons waren de eerste signalen duidelijk. Het schokkende onderzoek wat er nu ligt, was ook al heel duidelijk. Ik begrijp heel goed dat er voor heel veel partijen het blijkbaar nog steeds niet duidelijk is dat dat er een bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt. Inderdaad, ik juich het enorm toe dat we goed gaan onderzoeken wie wat verantwoordelijk is. Maar laten we dan niet alleen 1 kant belichten, laten we alle kanten belichten zodat het voor eens en altijd duidelijkheid is wie waar verantwoordelijkheid voor draagt.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Ik denk dat ik verder ga. Ik laat me niet in de mond leggen dat dit iets is wat mevrouw Van der Meer voorstelt. Volgens mij stel ik hiervoor dat we de verantwoordelijkheden van de verschillende lagen gaan onderzoeken en daar hadden we eerder zo naar moeten kijken, want dat is gemeentelijke organisatie werkt. Wij controleren als raad het college en het college dient ons te informeren over welke lagen welke verantwoordelijkheid hadden. Dat is tot nu toe helaas niet gedaan. Ik heb er alle vertrouwen dat deze wethouder dat wel gaat doen. Voorzitter, deze antwoorden verwacht ik niet vandaag. Kan de wethouder een schriftelijk feitenrelaas vanaf 2018 toezeggen, onafhankelijk opgesteld, heel belangrijk gezien de betrokkenheid van vele mensen en leiderschapslagen en met hoor en wederhoor voor onze beoordeling van het cultuuronderzoek? Op welke datum kunnen we dat ontvangen? Dan nog over het cultuuronderzoek. Voorzitter, PRO is blij dat het eindelijk komt. Tegelijkertijd vernemen wij dat de THPM-directie al in juli 2025 een cultuuronderzoek heeft geïnitieerd met een geplande oplevering in februari 2026. Klopt dit? Is het tegengehouden? Zo ja, waarom en op welk niveau? Waarom volgde pas na

krantenartikelen voor de zomer van 2026, een jaar na de oorspronkelijke initiatie, alsnog een cultuuronderzoek? Had dit voor het welzijn van medewerkers niet veel eerder moeten gebeuren? Stadsbeheer en daarmee ook THPM scoorde goed in het medewerkerstevredenheidsonderzoek van 2025, vastgesteld door de concerndirectie. Worden deze bevindingen ook betrokken bij het cultuuronderzoek naast de zorgen? Tot slot, extern moet ook echt onafhankelijk betekenen. Hoe wordt voorkomen dat betrokkenen binnen THPM en de concerndirectie hun eigen handelen beoordelen of de onderzoeksuitkomsten beïnvloeden? Afsluitend, voorzitter. We hebben hier vandaag als hoogste bestuursorgaan van de stad de kans om samen met een doortastende wethouder tot de feiten te komen, om recht te doen aan alle betrokkenen en om de sociale veiligheid en integriteit te doen zegevieren, eindelijk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Rojer.

Mevrouw **ROJER** (d66): Dank u, voorzitter. Er zijn al diverse dingen gezegd, maar ik zal ook vanuit D66 nog toelichten hoe wij dit rapport hebben gelezen. Wij zijn natuurlijk ook enorm geschrokken. Bizar om te lezen dat zoveel mensen met een onveilig gevoel op hun werk zitten. Dat kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn. Wat wij vooral lezen uit het rapport is dat je ziet dat heel veel mensen wel weten de juiste loketten te vinden om een grensoverschrijdend geval te melden, dat ze weten waar ze moeten zijn, maar dat het hem vooral zit in, hoe wordt dat dan vervolgens opgevolgd en dat dat niet goed gedaan wordt. Dat duidt op een cultuurprobleem, maar dat duidt ook echt op een leiderschapsprobleem door alle lagen van de organisatie. Want iemand die iets meldt, moet ervan uit kunnen gaan dat dat serieus en op een goede manier wordt opgepakt. Daarom hebben wij ook een aantal vragen. We zijn blij met de collegebrief die de wethouder al heeft aangeleverd waarin we zien dat er nu een aantal stappen worden genomen en nu al een aantal zaken worden opgepakt om acute gevallen op te pakken. Maar we hebben wel de vraag hoe hij ook alle aanbevelingen van de FNV gaat opvolgen, aangezien hij niet allemaal expliciet worden genoemd in een collegebrief? Daar graag wat verduidelijking op. Daarnaast, de FNV beveelt een onafhankelijk feitenonderzoek aan en het college zegt, we zijn een cultuuronderzoek gestart. Onze vraag is, in hoeverre sluit dat op elkaar aan? In hoeverre sluit dat cultuuronderzoek aan op het onderzoek van alle feiten en die boven tafel krijgen? Daar graag wat verduidelijking op. Kan de wethouder iets meer toelichting geven op 2 dingen, hoe gaan we er ook voor zorgen dat in dat onafhankelijk onderzoek, differentiëren met tussen cultuur en feiten, of daarin ook een vollediger beeld naar voren gaat komen dan in het FNV-rapport? Want bijvoorbeeld in het FNV-rapport is alleen een enquête, ik neem aan dat zo'n ander onderzoek veel dieper gaat en dat dat een nog completere pool van mensen gaat aanspreken. Daar ben ik benieuwd naar. Zou u specifiek wat nadruk kunnen leggen in de beantwoording op hoe u echt gaat zorgen op de verbetering op het gebied van leiderschap en structurele verbetering daarop? Dan als laatste ben ik benieuwd, hoe gaan we dan ook meten of de zaken zijn verbeterd? Dank u wel, voorzitter. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Verouden.

Mevrouw **VEROUDEN** (cda): Dank, voorzitter. Ook het CDA heeft met grote zorgen gekeken naar de resultaten uit het FNV-onderzoek. Voor ons is het onacceptabel dat er binnen een afdeling van de gemeente sprake is van een dusdanig onveilige werksfeer. De gemeente heeft de zorgplicht naar haar medewerkers en het gaat op dit moment zacht gezegd niet goed. Het CDA kijkt uit naar de uitkomsten van het onafhankelijk extern onderzoek wat er plaatsvindt, ook een van de aanbevelingen uit het FNV rapport. Maar tegelijkertijd mag dat het onderzoek pas in februari komt geen reden zijn om nu nog niks in actie te zetten. Ik had ook wel gehoopt dat in de reactie van de wethouder in de brief die we voor dit debat hebben gekregen ook al een aantal concrete aanbevelingen uit dat FNV-rapport ook worden omarmd en ook in actie worden omgezet. Bijvoorbeeld het versterken van de bekendheid van

vertrouwenspersonen, een meldpunt daarvoor, de aandacht daarvoor vergroten, het opstarten van omstanderstrainingen. Ik denk dat er een aantal no regrets inzitten in de aanbevelingen die het FNV doet, die op dit moment al overgenomen kunnen worden. Ik vond dat de brief van de wethouder daar toch nog net te weinig concreet in werd. Mijn vraag aan het college en aan deze wethouder is dan ook of hij bereid is om ook nu al te kijken om ook op korte termijn, vooruit lopend op februari, een aantal van die aanbevelingen om te zetten in acties? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is het woord aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Voorzitter, wat heb je aan mooie woorden bij een vacaturetekst als medewerkers worden gepest, geïntimideerd of gediscrimineerd? Dan is er ook nog eens angst om daar iets over te kunnen zeggen. Wanneer je eindelijk de moed hebt verzameld om een melding te maken, word je daar mogelijk zelf de dupe van. Bijna de helft van de ondervraagde medewerkers heeft te maken gehad met grensoverschrijdend gedrag. Van de medewerkers die een misstand hebben gemeld, zegt maar liefst 41 procent daarna zelf te zijn benadeeld. Bijna 1 op de 5 vrouwen die de enquête hebben ingevuld, heeft seksuele intimidatie ervaren. Voorzitter, het is beschamend en het gebeurt op de afdeling waar handhavers werken die moeten optreden tegen seksuele straatintimidatie. Hoe kun je je eigen dochter nu laten solliciteren bij de gemeente Rotterdam na het lezen van deze cijfers? Het rapport bestaat alleen maar uit schokkende cijfers. Ik vond het zelf echt misselijkmakend. De mensen die wij de straat op sturen om anderen tegen intimidatie te beschermen, ervaren zelf intimidatie of intimideren zelf. Laat dat binnenkomen, voorzitter. Wat doet het college vanaf vandaag per direct om medewerkers te beschermen? Welke maatregelen neemt het college per direct om machtsmisbruik, intimidatie of discriminatie te voorkomen? Want voorzitter, er wordt ook veel gezegd over leidinggevenden. Zij beoordelen zelf medewerkers, maar misschien moeten we die rollen dan maar eens omdraaien. Wat ons betreft moeten medewerkers ook vertrouwelijk en anoniem kunnen aangeven hoe hun leidinggevende met hen omgaat. Daarvoor willen wij een voorstel indienen waarbij we de medewerkers periodiek en anoniem de mogelijkheid geven dat ze hun leidinggevenden kunnen beoordelen op sociale veiligheid en gedrag, waarbij de uitkomsten ook moeten meetellen wat ons betreft bij beoordelingen. Voorzitter, dan moet er ook veel meer aandacht zijn voor de medewerkers die aan de bel hebben getrokken. Zij ervaren dat er niets met hun melding wordt gedaan. Die vragen zijn al gesteld hoe het college dit gaat voorkomen. Worden na die eerdere meldingen van benadering mogelijk opnieuw beoordeeld? Dat is mijn vraag aan het college. Het onderzoek is natuurlijk ook een momentopname, die antwoorden kunnen ook betrekking hebben op een periode die veel eerder heeft plaatsgevonden. Dat is misschien ook wel iets wat we ons moeten realiseren. Om een goed beeld te krijgen wil ik van de wethouder weten of deze cijfers ook overeenkomen met de laatste medewerkerstevredenheidsonderzoeken? Is de wethouder bereid om alle peilingen, onderzoeken, et cetera van de laatste 5 jaar met ons te delen om ook te kunnen zien wat de rode draden zijn? Voorzitter, ik heb nog een ander punt wat ik wil inbrengen. Dat gaat namelijk over het bericht van afgelopen week, waarbij een manager die bij THPM werkt moest stoppen. Wat een ongelooflijk toeval dat dit besluit wordt genomen vlak nadat een rapport verschijnt. Het is het schoolvoorbeeld van slechte werkgeverschap. Het is een iemand als slachtoffer aanwijzen wat mij betreft voor puinhopen waar meerdere mensen verantwoordelijk zijn geweest. Als je dan schuldigen zoekt, moeten wij als politiek in ieder geval niet kijken naar individuele mensen binnen de organisatie, maar naar de wethouder Organisatie. Dat is wat mij betreft heel simpel. Ik snap dan wel dat je als medewerker of leidinggevende binnen de organisatie je niet veilig voelt als zo'n besluit op zo'n moment wordt genomen. Want voorzitter, 1 van de vele managers wegsturen op een discutabel moment is echt dubieus. Graag een reactie ook van de wethouder. Voorzitter, tot slot. Een gemeente die haar eigen mensen niet beschermd, kan wat mij betreft niet volstaan met vertellen hoe het hoort. Daarom verwachten wij veel actie vanuit deze wethouder. Het

onderzoek waar nu naar wordt gerefereerd wat er binnenkort aan gaat komen, moet wat mij betreft over de gehele organisatie. Is de wethouder dat met mij eens? Dan nog een slotopmerking. Eerder is toegezegd om het lekken van vertrouwelijke stukken te onderzoeken, wat is daar de status van? Is dat onderzoek al opgestart? Voorzitter, ik ben nog vergeten om 1 motie te benoemen. Dat gaat over de herbeoordelingen van mensen die een melding hebben gemaakt en die daarna zich benadeeld hebben ervaren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Beoordeel je leidinggevende

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.01 'Debat 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam';

constaterende dat:
- er volgens het onderzoeksrapport van FNV Overheid en de Ondernemingsraad Stadsbeheer brede kritiek is op het leiderschap, waarbij medewerkers vriendjespolitiek, machtsmisbruik en het gebrek aan voorbeeldgedrag van het management noemen als directe oorzaken van de sociale onveiligheid;
- bijna de helft van de slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag (47%) een leidinggevende aanwijst als veroorzaker, en 26% een directie- of MT-lid noemt;
- 36% van het personeel vindt dat het management niet het goede voorbeeld geeft en 46% (bij Handhaving zelfs 63%) vindt dat er niet goed wordt opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag;
- 37% van de medewerkers niets durft te zeggen als een leidinggevende iets ongewensts doet of zegt uit angst voor de afrekencultuur;

overwegende dat:
- leidinggevenden een sleutelrol spelen in de werkcultuur en dat leidinggevenden die sociale onveiligheid veroorzaken of in stand houden niet langer uit de wind gehouden mogen worden;

verzoekt het college:
- medewerkers periodiek en vertrouwelijk hun leidinggevenden feedback te laten geven over de sociale veiligheid en het gedrag van hun leidinggevenden;
- een onafhankelijke, anonieme meting in te voeren per afdeling en managementlaag;
- de uitkomsten van deze metingen en feedback verplicht mee te wegen in de ontwikkel- en beoordelingsgesprekken van leidinggevenden;
- verplicht een verbetertraject bij structureel slechte uitkomsten aan te bieden, scherp te toetsen of de situatie daadwerkelijk verbetert, en bij het uitblijven van herstel consequenties te verbinden aan de functie van de betreffende leidinggevende;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

Motie 2. Melders niet bestraffen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.01 'Debat 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam';

constaterende dat:
- 41 % van de medewerkers die een misstand hebben gemeld bij THPM, zegt daarna te zijn benadeeld;
- uit het onderzoeksrapport blijkt dat slechts 17%van de medewerkers überhaupt melding heeft durven maken van een misstand, en van die meldingen slechts 15% serieus is opgevolgd, terwijl bij 68%van de meldingen niets is gedaan of het bij praten bleef;
- angst voor negatieve gevolgen, represailles en gebrek aan vertrouwen in de meldpunten de voornaamste redenen zijn waarom medewerkers geen melding durven te maken van misstanden;
- medewerkers in het onderzoek concrete voorbeelden noemen van benadeling, zoals het blokkeren van doorgroei en promotie, tegenwerking in het werk en het inhouden van beloofde salarisverhogingen na het doen van een melding;
-

overwegende dat:
- een organisatie pas echt sociaal veilig kan worden als melders en klokkenluiders gegarandeerd beschermd worden tegen represailles en de gemeente Rotterdam als werkgever haar wettelijke zorgplicht nakomt;

verzoekt het college:
- een onafhankelijk onderzoek uit te voeren en te controleren of medewerkers die een melding hebben gedaan daarna zijn benadeeld bij beoordelingen, promoties, overplaatsingen, roosters of contractverlengingen;
- een onafhankelijke toets aan te bieden aan melders die benadeling vermoeden of hebben ondervonden;
- aan de raad te rapporteren hoeveel signalen van benadeling zijn onderzocht en welke concrete herstel- en compensatiemaatregelen zijn getroffen voor gedupeerde medewerkers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan de heer Van Dijk.

De heer **VAN DIJK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Het college schrijft dat ze geschrokken is naar aanleiding van het onderzoek en wij vinden dat een relatief milde kwalificatie. Ik heb het FNV-onderzoek afgelopen week gelezen en dat deed ik met stijgend ongemak. Ik werd er bijna fysiek onpasselijk van. Aanbeveling 11 uit het onderzoek is een training in zelfmoordpreventie voor leidinggevenden. Hoe ver ben je gezakt als organisatie als zo'n aanbeveling nodig is? Voorzitter, ik schaam me ervoor dat belangrijke taken voor de gemeente Rotterdam in zo'n giftige sfeer worden uitgevoerd. Een zieke sfeer toegedekt, in stand gehouden of zelfs gestimuleerd door de leiding. Als je de cijfers op je laat inwerken, dan is het onderzoek een rapport waar je echt niet mee thuis durft te komen, waar je alleen met diepe schaamte en afschuw over kunt spreken. Mijn vraag aan de wethouder is of hij dat met mij eens is. Voorzitter, ik wil mijn steun uitspreken voor wie slachtoffer is geworden van deze grootschalige organisatierot. Ik zou tegen je willen zeggen, wij als gemeenteraad staan naast je en we gunnen je een sociaal veilige werkomgeving, maar eerlijk gezegd vraag ik me af of en hoe we dat kunnen waarmaken. Voorzitter, ik heb een aantal vragen aan de wethouder. Kunt u de onderzoeksopzet die nu wordt uitgewerkt met de raad delen? Waarom is niet gekozen voor een gecombineerd cultuuronderzoek met de mogelijkheid om ook nader feitelijk onderzoek te doen naar personen en hun rol in het geheel? Mijn gevoel is dat we nu

eindeloos blijven voortmodderen, terwijl doorpakken nodig is. Verwacht u dat een herstelplan voldoende is? Als ik het zo lees, dan lijkt het alsof u een zieke patiënt wil gaan genezen met oefeningen, medicijnen en therapie, terwijl u vergeet dat eerst een de chirurg langs moet komen. Moet de zieke sfeer, de kern van het probleem, niet uit de organisatie gesneden worden voordat genezing echt op gang kan komen? Hoe gaat u om met diep verstoorde onderlinge verhoudingen, wantrouwen tussen medewerkers onderling en leidinggevenden die situaties waarbij je misschien wel moet constateren dat samenwerken echt niet meer gaat? Wat doet u om die keten van ellende te doorbreken? Voorziet u tussen nu en het verschijnen van het cultuuronderzoek disciplinaire maatregelen tegen een of meer medewerkers en leidinggevenden? Voorzitter, ik hoop van de wethouder concreet te horen wat hij doet met de 14 aanbevelingen uit het FNV-onderzoek. Ik zou de wethouder willen vragen per punt aan te geven of en hoe hij deze overneemt. Voorzitter, als laatste. Als gemeenteraad hebben we een verantwoordelijkheid naar onze kiezers, naar de stad, naar de ambtelijke organisatie en ook naar het college. De laatste passage uit de brief van de wethouder roept ook nog een vraag bij mij op. De wethouder WIAS onthoudt zich van beraadslaging en besluitvorming op dit onderwerp. Mijn vraag aan de wethouder is, hoe werkt zoiets in de praktijk? Is het ook van toepassing op alle correspondentie? Betekent het dat de andere collegeleden niet met wethouder WIAS hierover mogen spreken?

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Mevrouw Engels.

Mevrouw **ENGELS** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het is natuurlijk al langer bekend dat het bij deze afdeling van de gemeente Rotterdam niet goed gaat. De ombudsman heeft er in juni ook al signalen over afgegeven en dit onderzoek bevestigt al die signalen. Dit rapport schetst ook een beeld van een onveilige werkomgeving waar medewerkers niet durven te zeggen wat ze vinden en waar grensoverschrijdend gedrag aan de orde van de dag is. Wie aan de bel trekt, wordt niet gehoord. De VVD is dan ook geschrokken van deze conclusies en wij zijn dan ook benieuwd of de wethouder de resultaten van dit onderzoek inderdaad terugziet of dat dit een accuraat beeld is van deze afdeling binnen de gemeente Rotterdam. Als dat beeld klopt, dan moet daar zo snel mogelijk verandering in komen. Zijn er sinds het verschijnen van dit rapport al stappen gezet? Hoe wil de wethouder de aanbevolen cultuuromslag tot stand gaan brengen? In hoeverre neemt het college de aanbevelingen uit het onderzoek over? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u. Mevrouw Coşkun.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Als ik naar mijn voorgaande mede-raadsleden luister, zoeken we met zijn allen naar zwarte schapen. Prima, maar we vinden dat niet voldoende. Wij bieden u graag een ander perspectief. Want ook Partij voor de Dieren vindt dat het rapport wat uitgekomen is zeer confronterend. Er zijn geen enkele medewerkers, maar bijna de helft voelt zich onveilig op de werkvloer. Wij moeten deze klachten en signalen serieus nemen. Maar dat is niet het enige, ongewenst gedrag ontstaat ook waar mensen elkaar niet goed verstaan, niet goed begrijpen in een organisatie. In een stad met zoveel culturele diversiteit is het belangrijk om oog te houden voor culturele verschillen. Er is nog een cultureel onderzoek bezig, maar actie hoeft niet te wachten op een nieuw onderzoek. Wie nu al weet dat bijna de helft van de medewerkers grensoverschrijdend gedrag meemaakt, heeft geen nieuw onderzoek nodig, maar ze moeten weten hoe snel dit moet stoppen. Stoppen doen het wat ons betreft vanuit een intercultureel perspectief. Wij zeggen ook wel eens, culturele sensitiviteit. Met begrip aan diversiteit, aan diverse culturen in onze stad. Daarom dienen wij de motie ‘Interculturele Communicatie is the key’ in om te zorgen dat we meteen actie nemen voor scholing en om elkaar beter te begrijpen zonder vooroordelen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Interculturele Communicatie is the key

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam';

constaterende dat:
- 43% van de respondenten het afgelopen jaar grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt, en 21 % discriminatie heeft ervaren;
- afkomst en geloof tot de voornaamste genoemde discriminatiegronden behoren;
- onvoldoende open communicatie, ongelijke behandeling en angst om zich uit te spreken, bijdragen aan sociale onveiligheid;

overwegende dat:
- verschillen in communicatie en omgangsvormen kunnen leiden tot misverstanden en uitsluiting;
- interculturele communicatie kan bijdragen aan wederzijds begrip, gelijkwaardigheid en het voorkomen van discriminatie;
- een sociaal veilige werkcultuur vraagt om concrete toepassing in de dagelijkse praktijk, met een voorbeeldrol voor directie en leidinggevenden;

verzoekt het college:
- interculturele communicatie structureel onderdeel te maken van de aanpak van sociale onveiligheid binnen THPM, met scholing voor directie, leidinggevenden en medewerkers;
- deze scholing te vertalen naar concrete werkafspraken en toepassing in de praktijk, waaronder regelmatige teamgesprekken over communicatie, omgangsvormen, vooroordelen en het bespreekbaar maken van ongewenst gedrag;
- de ondernemingsraad en medewerkers bij de uitvoering te betrekken en de gemeenteraad te informeren over de voortgang en de concrete resultaten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Z.P. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: De heer Wempe.

De **VOORZITTER**: Voorzitter, ook Volt schrikt van de resultaten van het onderzoek bij de afdeling THPM. Het is meer dan duidelijk dat er binnen die afdeling al langere tijd een angst heerst die met gebruikelijke maatregelen weinig verbetert. Daarom hebben wij een aantal vragen aan de wethouder over de procedures rondom sociale veiligheid binnen de gemeente. Heeft de wethouder zicht op hoe de sociale veiligheid er voorstaat binnen andere afdelingen van de gemeente? Blijkt hieruit dat er ook andere kwetsbare afdelingen zijn? Welke procedures bestaan er voor het aanpakken van de sociale onveiligheid binnen de afdelingen van de gemeente? Tot slot, op welke manier wordt er op de afdelingen van de gemeentelijke organisatie gecommuniceerd over de route naar een vertrouwenspersoon, dan wel een meldpunt integriteit? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Ik dacht een schijnbeweging te zien van de heer Başoğlu, maar het hoeft niet.

De heer **BAŞOĞLU** (sp): Veel vragen die wij hadden zijn ook al gesteld, maar het FNV-onderzoek is inderdaad verontrustend. Medewerkers moet zich gewoon veilig kunnen voelen. De SP wil gewoon dat de onder steen boven tafel komt en de vragen die we hadden zijn al gesteld.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dat is niet het geval. Is de wethouder al in staat om te antwoorden? Dan krijgt hij het woord.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. U heeft nadrukkelijk uitgesproken dat u ongelooflijk geschrokken bent van het rapport van de FNV, dat de uitkomsten onacceptabel zijn en dat kan ik alleen maar delen. Wij zijn natuurlijk ook enorm geschrokken. Het was best wel een heftig rapport en dat kunnen we niet zomaar voorbij laten gaan. 1 van de eerste dingen die ik gedaan heb als wethouder is het gesprek aangaan met de concerndirectie over deze afdeling. We hebben het gehad over het cultuuronderzoek wat door de gemeentesecretaris is uitgezet en ik ben helemaal voorstander van die benadering. Dan wil ik graag een parallel trekken met een discussie die wij in de vorige periode hebben gehad met velen van u in de raad over wat er gebeurde bij het Fotomuseum. Op het moment dat er dit soort signalen komen, dan is er maar 1 mogelijkheid van aanpakken. Dat is namelijk zorgvuldigheid naar alle betrokkenen, naar de mensen op de werkvloer, naar alle betrokkenen die erbij betrokken zijn. Een cultuuronderzoek zoals wij dat hebben, zoals de gemeentesecretaris dat heeft uitgezet, draagt bij aan die zorgvuldigheid. Conclusies trekken over personen of wat dan ook, zonder een heel zorgvuldig cultuuronderzoek, dat werp ik verre van mij. Juist bij het Fotomuseum en velen van u waren het daar mee eens, of het van links of van rechts kwam, daar ging het fout met die zorgvuldigheid. De resultaten van dit cultuuronderzoek verwachten wij in januari en wij verwachten in februari u daarover te kunnen informeren. Dat is wat mij betreft ontzettend belangrijk. Dat wil niet zeggen dat we op dit moment stilzitten, wij zitten niet stil. Er zijn veel maatregelen al genomen. Er is een interim-directeur aangesteld. We zijn met trainingen en workshops bezig. De leidinggevenden van de afdeling worden op vrijwillige basis aan een assessment onderworpen en ze hebben allemaal toegezegd daaraan deel te nemen. We zijn bezig met een herstel- en ontwikkelplan. We zitten niet stil. Maar de uitkomsten van het cultuuronderzoek zijn voor mij ontzettend belangrijk om een hele zorgvuldige discussie te kunnen voeren. Dan ga ik in op de verschillende vragen en dan begin ik met de vragen van Leefbaar. De eerste vraag ging over de sociale veiligheid en de vraag of wij de signalen serieus nemen. Uiteraard nemen wij die signalen serieus. We hebben het rapport nu een week en er zijn al verschillende interventies gedaan. Sommige interventies vanuit het rapport doen we al of die scherpen we aan, bijvoorbeeld de werving en selectieprocedure voor leidinggevenden, dat is aanbeveling 2. Daarvan is afgesproken, dat gaat in volledige transparantie met interne en externe vacatures. Ontwikkelassessment voor hogere leidinggevenden heb ik net al gezegd, aanbeveling 3. We kijken naar de gedragscode. Die gedragscode is overigens een basis voor iedereen die werkt binnen de gemeente en ook binnen deze afdeling. Die is recentelijk herschreven en daar wordt actief aandacht aan besteed. Daarnaast wordt er met de nieuwe interim-directeur een herstel- en ontwikkelplan geschreven en daar worden signalen uit het FNV-rapport uiteraard in meegenomen. Tegelijkertijd willen we wel de situatie in een bredere context bekijken. Het FNV-rapport is met name op basis van signalen van ervaring van medewerkers geschreven, maar wij willen in een veel bredere context de hele situatie bezien, daarom ook dat onafhankelijk onderzoek. Ik heb net al gezegd welke maatregelen we nemen. Tweede vraag ging over welke concrete maatregelen nemen we over? We kijken serieus naar alle maatregelen, sommige maatregelen zullen we in die bredere context moeten bezien en dat komt straks aan de orde bij het cultuuronderzoek. Hoe wordt onderzocht of leidinggevenden meldingen hebben genegeerd of betrokken zijn geweest? Dat is een duidelijk signaal uit FNV raadpleging. Weet overigens dat het FNV-rapport ook onderdeel uitmaakt van het onafhankelijk cultuuronderzoek. Dit wordt daarin meegenomen en zal ook onderdeel uitmaken van de

gesprekken die ik straks met u ga voeren. Is het college bereid de resultaten van het onafhankelijk onderzoek rechtstreeks te delen met de raad? Ik wil u graag meegeven dat het onderzoek is uitgezet door de gemeentesecretaris in opdracht van de gemeentesecretaris. De gemeentesecretaris zal ook geïnformeerd worden. Daarna wordt het bestuurlijk besproken en zullen wij het vervolgens met de raad bespreken. Wat mij betreft zijn we zo transparant mogelijk en zullen wij daar waar mogelijk de informatie met u delen. U vroeg mij ook of wij de onderzoeksvragen kunnen delen. Dat vind ik ingewikkeld om dat nu al ... Ik zie een interruptie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Voor de duidelijkheid, de onderzoeksresultaten worden via de gemeentesecretaris met het college gedeeld en vervolgens wordt er een versie gedeeld met de raad?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ja, dat is correct.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Gewijzigd of ongewijzigd?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dat kan ik helemaal niet zeggen. Dat is overigens niet mijn verwachting, want dat heb ik nadrukkelijk gevraagd ook. Stel dat er bijvoorbeeld namen worden genoemd, dan zullen wij daar toch op een bepaalde manier mee omgaan. Want dit is een cultuuronderzoek en we gaan met u de cultuur binnen de afdeling bespreken. Dan zullen we dat wellicht in aanpassing aan moeten brengen, maar dat is een beetje vooruitlopen op de zaak. Maar als u me t.z.t vraagt of ik het volledige rapport heb gedeeld of niet, dan kan ik u daar een antwoord op geven.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Duidelijk. Enkel op namen eventuele wijzigingen. Duidelijk, bedankt.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Voorzitter, s.v.p. geen woorden in mijn mond leggen. Niet enkel, ik heb een voorbeeld genoemd. U vroeg ook of ik de onderzoeksvragen kon delen met de raad. Ik wil daar graag op terugkomen, want dit is ook iets wat ik ook met de gemeentesecretaris en met Verinorm met name zou moeten bespreken. Ik kan dat nu niet zomaar toezeggen, maar ik kan u wel toezeggen dat ik daar nog op terugkom. Welke aanbevelingen worden opgepakt? Dat heb ik denk ik net aangegeven. Vult het cultuuronderzoek het aan? Ja, dat is wel de bedoeling. Welke verbetering voor werknemers worden er gedaan? Sorry, ik ben inmiddels beland bij de vragen van PRO. Excuus, dat was uw vraag. Daar heb ik volgens mij antwoord op gegeven en anders hoor ik het zo wel. Welke verbeteringen voor werknemers worden er gedaan. Daar zijn we nadrukkelijk mee bezig. Dat is dat herstel- en ontwikkelplan en dat draait uiteraard om het welzijn van de werknemers, want daar gaat het om. Daar hoort ook bij nadrukkelijk ook de gesprekken met de leidinggevenden, met het management en met dat assessment. Met dat soort maatregelen

zullen we voortdurend werken aan een verbetering van de sfeer op de afdeling ten behoeve van het totale team en de werknemers.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Voorzitter, normaal zou ik dat hier zo niet vragen, maar er is natuurlijk een krantenartikel geweest deze week. Het gaat me niet over een specifiek persoon, maar mensen die nu straks in een andere functie zitten, of niet meer in een functie zijn maar nog wel hier werkzaam zijn, worden die ook bevraagd om te zorgen dat ook hun beeld duidelijk naar voren komt?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dat veronderstel ik van wel. Ik kan niet inschatten met wie Verinorm allemaal gaat praten. Maar ze gaan het op een hele brede manier aanpakken met ook veel gesprekken met betrokkenen. Ik ga ervan uit dat dat gebeurt. U vroeg, klopt het dat mensen sinds 1 juli uit hun functie zijn gezet? U moet mij dat niet kwalijk nemen, maar ik doe geen uitspraken over dienstverband van individuele medewerkers. Dan heeft hij het over het onderbouwd feitenrelaas. Daar lopen wel wat zaken door elkaar. Dat cultuuronderzoek is in zekere zin ook een feitenonderzoek naar wat er aan de hand is bij de cultuur binnen de afdeling. Wat dat betreft zullen ook in dat cultuuronderzoek heel veel feiten meegenomen worden. Tegelijkertijd heeft u gevraagd om ook de feiten vanaf een bepaald moment vanuit het verleden ook op een rij te zetten en dat zullen we doen. Dat zullen we ook vanuit onze eigen organisatie doen. Ik heb wel een kleine disclaimer. Naarmate we verder teruggaan in de tijd, is er natuurlijk minder informatie beschikbaar. Ik kan niet nu zeggen wat er allemaal dan uit dat feitenonderzoek zal blijken. We zullen zo volledig mogelijk proberen te zijn daarin. U vroeg volgens mij vanaf 2018, klopt dat? We doen in ieder geval ons best om zo veel mogelijk van die feiten te overhandigen. Het eerdere cultuuronderzoek waar u over sprak geïnitieerd in juli 2015, is dat tegengehouden? Dat is niet zozeer tegengehouden, maar er speelde op dat moment 2 onderzoeken. Er was sprake van een cultuuronderzoek en er speelde een medewerkerstevredenheidsonderzoek en die 2 zaken wilden we niet samen laten lopen. Dat is de reden dat er gezegd is, we gaan niet nog een onafhankelijk cultuuronderzoek doen. De situatie is nu anders. Slechte medewerkerstevredenheidsonderzoeken, toename van het aantal meldingen en expliciete uitspraken van de ombudsman. Dat is de reden dat er nu gezegd is, we moeten een onafhankelijk cultuuronderzoek gaan doen.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Voorzitter, volgens mij waren er al wel signalen ook in 2024 en 2025 van de ombudsman. Uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek kwam dat er binnen enkele teams wel zorgen waren. Juist daarom had het misschien toch goed geweest om op dat moment, juist als logisch direct vervolg op zo'n medewerkersonderzoek, zo'n cultuuronderzoek uit te voeren. Nu lijkt het net alsof we er nu mee uit de hoed komen, terwijl dat natuurlijk al een ingezette maatregel had kunnen zijn.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Natuurlijk waren die signalen er, maar op dat moment viel het samen met dat medewerkerstevredenheidsonderzoek en daarom is besloten dat niet te doen. Daarna is besloten het wel te doen naar aanleiding van nog sterkere signalen en de oproep van de ombudsman et cetera. U moet het zo zien, op het moment dat er gesproken werd over een extern onderzoek speelde ook dat medewerkerstevredenheidsonderzoek. Dat is de reden dat gezegd is, dat doen we op dit

moment niet. U zegt, stadsbeheer scoorde in het medewerkersonderzoek boven gemiddeld goed. Welke resultaten waren specifiek voor THPM beschikbaar? Verinorm krijgt alle resultaten van dat medewerkerstevredenheidsonderzoek en dat voor zover mogelijk ook nader gespecificeerd naar afdelingen. Daar zitten allerlei verschillende invalshoeken in zo'n medewerkerstevredenheidsonderzoek. Dat gaat over feedback, samenwerking, ervaringen, diversiteit, betrokkenheid, bevlogenheid, sociale veiligheid, et cetera. Dat wordt allemaal afgegeven aan Verinorm. De sociale veiligheidsscore week overigens niet specifiek af op dat moment van de resultaten van stadsbeheer. Maar dat gaat allemaal mee in het onderzoek waar u uiteraard de resultaten nog van gaat krijgen. Tot slot, extern moet ook onafhankelijk zijn. Hoe wordt voorkomen dat betrokkenen binnen THPM en concerndirectie hun eigen handelen beoordelen of de onderzoeksuitkomsten beïnvloeden? Dat is een hele terechte vraag. Verinorm is een zeer gerenommeerd bureau en is een onafhankelijke partij. Dat is nadrukkelijk ook onderdeel van de opdracht onafhankelijk onderzoek. Het spreekt voor zich dat het ook zo moet blijven en dat er geen beïnvloeding moet plaatsvinden. Ik ben ervan overtuigd dat het bureau dat ook niet laat gebeuren. Dan D66. Veel mensen weten de juiste loketten te vinden, maar dat wordt niet door iedereen opgevolgd, duidt dat op een leiderschapsprobleem en een cultuurprobleem? Ja, dat klopt. Als het niet opgevolgd wordt, hebben we ergens een probleem en dat is juist precies wat we nu aan het onderzoeken zijn. Als je naar het FNV-rapport kijkt, wordt er ook naar leidinggevenden gekeken, dat zal daarin mee moeten worden genomen. Veel mensen weten de juiste loketten te vinden. We hebben echt veel loketten. Er is een meldpunt integriteit, zowel binnen de clusters als binnen de organisatie. Ik ben daar een paar weken geleden geweest, heb ik hartstikke goede gesprekken gehad en ik ben ervan overtuigd dat we daar echt op een goede manier bezig zijn met dat meldpunt. We hebben vertrouwenspersonen intern en extern. We hebben de ombudsman die daar ook een rol in speelt. Er zijn heel veel loketten. Tegelijkertijd weten ook dat niet iedereen die loketten kan vinden. Het is een grote organisatie en het blijft altijd weer een uitdaging om te zorgen dat iedereen weet waar je terecht kan met meldingen. Gisteren heb ik een gesprek gehad met de afdeling communicatie en ook zij zijn bezig om te kijken hoe zij het onderwerp van een veilige werkomgeving nog nadrukkelijker kunnen communiceren naar iedereen. Ook op verschillende manieren proberen we daar met dit soort interventies te zorgen dat mensen de juiste loketten ook kunnen vinden. U heeft het over de aanbevelingen, welke worden nu gedaan? Welke nog niet? Ik heb al aangegeven dat er een aantal aanbevelingen nadrukkelijk worden opgepakt en een aantal zullen voortvloeien uit het cultuuronderzoek. U zegt ook, een onafhankelijk feitenonderzoek, daar heb ik denk ik net ook een antwoord op gegeven. Deels zal het terugkomen in het onderzoek van Verinorm en deels zullen we zelf ook een feitenonderzoek doen. Dat heb ik net toegezegd aan de heer Baali van PRO. U zegt, het onafhankelijk onderzoek, gaat hier een volledige beeld naar voren komen dan uit het FNV-onderzoek? Daar ga ik wel vanuit. Het FNV-onderzoek is een enquête geweest, er zijn medewerkers die hebben een enquête kunnen invullen. Het onderzoek wat wij gaan doen is veel ruimer. Dat gaat uit van een onderzoek naar alles wat er beschikbaar is, rapporten, informatie vanuit het verleden. Daar gaan gesprekken plaatsvinden met allerlei betrokkenen. Niet alleen enquêtes, maar ook gesprekken. Het onderzoek is echt een stuk breder en de bedoeling is ook dat we in een veel bredere context kunnen plaatsen.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Dank u wel, voorzitter. Een verhelderende vraag. Bij zo'n onderzoek is het natuurlijk belangrijk dat mensen naast hun zorgen en negatieve signalen ook kunnen melden wat zij aan verbeteringen hebben gezien of wat zij hebben gewaardeerd. Daarmee wil ik niet dat er een onnodig positief beeld wordt geschetst, maar wel dat er een eerlijk beeld wordt geschetst. Kunt u dat meenemen?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik had het niet mooier kunnen zeggen. Terecht wat u zegt, dat is het totale beeld. Dat is niet een kwestie van bagatelliseren wat er aan de hand is, het is het totale beeld wat je wil geven. Het CDA had gehoopt dat in de brief al wat concrete aanbevelingen zouden worden omarmd. Ik heb net in ieder geval een aantal aanbevelingen aangegeven waar we echt serieus mee bezig zijn. U zegt, bent u nu al bereid om te kijken om op korte termijn of aanbevelingen omgezet kunnen worden in acties? Die bereidheid heb ik. Sterker nog, daar zijn we al op een aantal fronten mee bezig. Er zullen een aantal aanbevelingen zijn die we moeten bezien in het licht van het cultuuronderzoek en de bredere context.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verouden.

Mevrouw **VEROUDEN** (cda): Dank, wethouder. Ik ben blij met de toezegging dat u inderdaad ook al tot februari al stappen zet. Alleen ik denk dat het ook heel belangrijk is voor medewerkers om dat ook te zien dat zo'n rapport vanuit FNV ook heel concreet wordt gemaakt wat dat dan is en welke stappen dan ook worden gezet. Want soms is het voor medewerkers die gewoon overdag bezig zijn met hun werk niet helemaal helder wat er allemaal op bestuurlijk niveau wel of niet in gang wordt gezet.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Voorzitter, dat is een terechte vraag. Dat is tweeërlei. Dat is inderdaad, welke maatregelen nemen we gewoon organisatorisch? Wat zijn we aan het doen? Maar de tweede is de communicatie en communicatie is volgens mij 1 van de moeilijkste vakken die er is. Je doet het nooit goed. Maar het is juist daarom dat ik ook met de afdeling communicatie ben gaan praten van, hoe kunnen we dit oppakken? Hoe kunnen we dit versterken juist rondom dit onderwerp? De gemeente heeft vele manieren van communiceren extern, maar ook intern. We hebben afgesproken dat we juist op dit onderwerp een breder plan gaan uitrollen over hoe we dit op een goede manier kunnen communiceren. Wat doen we? Waar kunnen mensen zich melden? Allemaal dat soort vragen die relevant zijn voor de werkvloer. Overigens niet alleen voor deze afdeling, maar gewoon breed. Dan kom ik volgens mij bij de vragen van DENK van de heer Soytekin. U heeft het over het grensoverschrijdend gedrag. Veel mensen hebben daarmee te maken gehad, althans dat blijkt uit het onderzoek van FNV. 1 op de 5 vrouwen die seksuele intimidatie ervaren, dat is natuurlijk onacceptabel. We hebben een aantal zaken die we daarvoor in hebben ingeregeld. Het begint ermee met de gedragscode. Er is een gedragscode die door iedereen binnen de organisatie moet worden onderschreven. Er is een ambtseed. Wat we doen is training geven over omgangsnormen en normerend gedrag. Er vinden discussies plaats aan discussietafels. Uiteraard, je kunt nooit voorkomen dat het helemaal niet gebeurt, daarvoor hebben we dan weer die meldpunten en op die manier proberen we dit gedrag ook te minimaliseren. U zegt, medewerkers moeten anonieme meldingen kunnen doen. Ja, dat klopt. Ook daarvoor hebben we in feite een systeem in gang gezet. Dat kunnen ze doen bij Speak Up, dat is een anonieme voorziening en ook die zullen we nogmaals onder de aandacht brengen van de mensen. U zegt, veel meer aandacht voor de melders die aan de bel trekken. Worden meldingen opnieuw beoordeeld? Dat is uw motie, die pak ik erbij. Ik heb hier 2 moties liggen. De vorige keer ging dat niet helemaal goed, ik check het voor de zekerheid toch nog maar. Ik heb van u 'Beoordeel de leidinggevende' en ik heb van u 'Melders niet bestraffen'. Over die laatste hebben we het nu. Het belang wat u aangeeft, onderschrijf ik volledig. Het kan niet zo zijn dat melders op een bepaalde manier gestraft worden of in ieder geval benadeeld worden vanwege het feit dat ze melden. Tegelijkertijd, in feite hebben we dat op een manier ingeregeld. Ik moet het anders zeggen. Ik heb net al richting de raad gezegd wat we allemaal doen om melders te faciliteren dat ze kunnen melden en dat is best wel een heel pakket aan zaken. Dan is de vraag, worden die melders dan benadeeld? Dat kan ik niet beoordelen, maar we moeten het in ieder geval niet hebben. Dit maakt nadrukkelijk een onderdeel uit van het

cultuuronderzoek. Daar komen aanbevelingen uit en wij zullen dan moeten kijken, dat zal ik samen met u doen, welke maatregelen moeten we wel of niet extra aandacht aan geven en dat zullen we ook moeten doen. We zien in het in een mate van proportionaliteit van wat er uit dat onderzoek blijkt. Ik onderschrijf wat u zegt, maar het is wat mij betreft te vroeg om nu alweer een nieuw onderzoek uit te doen, terwijl we wachten op een onderzoek wat nog moet gaan komen. Met uw goedvinden zou ik deze discussie graag met u in februari alsnog bespreken, want dan kunnen we dat doen op basis van het bredere onafhankelijke onderzoek.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Kan de wethouder dit dan wel meenemen in het onderzoek wat gaat plaatsvinden?

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ja, voor zover ik weet gebeurt dat, maar wat ik wel kan toezeggen dat ik dat nog check. Dan 'Beoordeel je leidinggevende'. Ik heb vrij veel vragen en moties, ik moet goed kijken wat u ook alweer hebt gevraagd in deze motie. Ik heb hem weer scherp. U zegt van, op welke manier kunnen mensen ook melding doen over hun leidinggevenden? Op welke manier worden wel leidinggevenden ook beoordeeld? Ook dat is in feite iets wat we hebben ingeregeld door het medewerkerstevredenheidsonderzoek en door alle meldpunten die er zijn. Om daar nu weer een nieuw traject voor in te zetten, dat zou op dit moment wat mij betreft te veel van het goede zijn. Er zal heel veel uit het onderzoek blijken wat we zullen moeten doen om die hele sfeer bij de afdeling te kunnen verbeteren. Daar zullen ook verbeterpunten uit naar voren komen, schat ik zo in, hoe leidinggevenden daarmee om moeten gaan. Maar om daar nu op dit moment een verplicht verbetertraject voor in te zetten, dat is wat mij betreft te vroeg. Ik moet ook zeggen, ik heb het gevoel dat we daar op allerlei manieren mee bezig zijn. Dit zou een extra verhaal zijn en ik vraag me af of dat op dit moment, terwijl we in afwachting zijn van het onderzoek, een toegevoegde waarde hebben. Ik ga deze motie ontraden, omdat die wat mij betreft overbodig is. Kijken waar ik ben, voorzitter, klein ogenblikje.

De **VOORZITTER**: Ik denk dat u bij de beantwoording van de heer Van Dijk bent aangekomen. De heer Soytekin schudt nog nee.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik heb nog wat vragen van de heer Soytekin. U zegt, om een goed beeld te krijgen komen deze cijfers, dat zijn volgens mij de cijfers van het FNV-onderzoek, overeen met het laatste medewerkerstevredenheidsonderzoek. De signalen zijn niet verrassend. De resultaten van het FNV-onderzoek zijn vrij stevig. Op bepaalde dingen wijken ze niet af, op bepaalde dingen wel. De signalen zijn herkenbaar en de resultaten van het FNV-onderzoek waren natuurlijk vrij stevig. Dan vraagt u over de manager die moet stoppen. Daar heb ik net al een antwoord aan gegeven richting de heer Baali. Ik ga daar met uw goedvinden niet op in. Ik ga het niet hebben over individuele medewerkers en daar wil ik het dan bij deze vraag erbij laten.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Voorzitter, ik begrijp heel goed dat de wethouder geen uitspraken doet hier over personeelsdossiers. Tegelijkertijd weet ik dat er meerdere mensen de deur zijn gewezen. Begrijpt de wethouder onze zorgen dat eventueel onzorgvuldig handelen hierin zowel de sociale veiligheid nu als het onderzoek kan beïnvloeden? Hoe waken we daarvoor? Dat is de zorg.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik begrijp de zorg, maar nogmaals ik ga niet in op individuele arbeidszaken. In mijn gesprekken met de afdeling integriteit en in mijn gesprekken met de leidinggevenden geef ik het signaal voortdurend door.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Voorzitter, dit komt over alsof er een zondebok wordt gezocht en die gevonden is naar aanleiding van het krantenartikel. Normaal gesproken op het moment dat je iemand opzij zet, moet er ook een gedegen en goed dossieropbouw zijn op basis waarvan je dit doet. Kan de wethouder in ieder geval aangeven dat dat is gebeurd en dat er redenen waren voor een ontslag of een andere functie? Ik weet niet precies wat het is. Omdat je dan gewoon anders een slechte werkgever bent. Je kunt niet op basis van een onderzoek de dag erna iemand op een andere functie zetten, dat kan gewoon niet.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik snap uw zorg. Overigens, de volgorde was andersom, dat gewoon als het gaat om de feiten. Ik snap uw zorg. Tegelijkertijd uit de gesprekken die ik heb gevoerd, heb ik in ieder geval de conclusie getrokken dat het niet een kwestie is van een zondebok zoeken. Maar dat is echt wel het laatste wat ik erover wil zeggen in dit debat.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): U vraagt dat het over de hele organisatie zou moeten gaan. Dat ben ik met u eens. Uiteraard alles wat wij hier bespreken, geldt in feite voor de hele organisatie. In de hele organisatie moet sprake zijn van een veilige werkomgeving. Maar nu hebben we het specifiek over een afdeling, daar zijn de signalen van dat het niet goed zit en ik zou zelf toch me willen focussen op deze afdeling. Uiteraard monitoren voortdurend op basis van allerlei rapportages die ik krijg hoe het gaat met de hele organisatie. Dat gaan we met u ook nog doen, want er komt uiteraard een monitor integriteit en dat gaan we nog met u bespreken. Die komt in het voorjaar van 2027 uit over 2026 en daar kunnen we ook de discussie voeren over de hele organisatie, de integriteit en de sociale veiligheid binnen de hele organisatie. Wat is de status van het onderzoek naar het lekken van vertrouwelijke stukken? Dat vind ik buitengewoon kwalijk. Daar zijn we mee bezig met dat onderzoek, maar dat is nog niet met uw gedeeld en ook nog niet bestuurlijk gesproken. Maar ik begrijp dat dat wel een deze dagen naar u toekomt. Dan de ChristenUnie. De ChristenUnie geeft aan dat ze ook geschokt zijn, ik kan dat alleen maar beamen. Deelt de wethouder de mening van de ChristenUnie dat dit een vreselijk beeld schetst van wat er momenteel aan de hand is bij de afdeling THPM. Het antwoord is ja, maar volgens mij heb ik dat ook aangegeven. De onderzoeksopzet delen met de raad heb ik net ook al aangegeven. Ik kom daar nog op terug, maar ik ga eerst met de onderzoeker in gesprek. Feitelijk onderzoek hebben we het ook over gehad, de combinatie met cultuuronderzoek. Verwacht u dat een herstelplan voldoende is? Dat weet ik niet, want ik zal het cultuuronderzoek moeten afwachten wat er gaat plaatsvinden. Maar ik ben wel voortdurend in gesprek over dat herstelplan en het is in ieder geval belangrijk om daar snel mee van start te gaan. We zijn er in feite al mee van start gegaan en of het voldoende is, dat zal moeten blijken. Dat kan ik nu niet voldoende beoordelen, maar ik heb er wel veel vertrouwen en ik heb ook vertrouwen in de mensen die daarmee bezig zijn. Hoe gaat u om met de diep verstoorde onderlinge verhoudingen? Dat doe je niet met 1 maatregel, dat heeft tijd nodig en dat heeft gesprekken nodig. Dat herstelplan ziet ook op het herstel van het vertrouwen. Dat heeft te maken met teams, dat heeft te maken met individuen en dat vraagt om maatwerk. Nogmaals, dat is nadrukkelijk onderdeel van het herstelplan. Dat is niet van vandaag op morgen opgelost, dat realiseer ik me ook, maar daar gaan we wel aan werken. Het goede nieuws is, we hadden in

het verleden ook issues bij de afdeling HROC. Als je nu kijkt naar de medewerkerstevredenheidsonderzoeken en de rapportage die we daarvan krijgen, ziet dat er positief uit. Niet anders dan bij andere afdelingen in deze gemeente. Het is echt wel degelijk mogelijk. Neemt u maatregelen tegen personen in de tussentijd van het cultuuronderzoek? Ik heb al een paar keer aangegeven dat ik daar op dit moment niet op inga. Anders dan dergelijke maatregelen worden altijd in zorgvuldigheid ondernomen. U moet ook niet vergeten dat als er bijvoorbeeld een contract van een zzp'er niet verlengd wordt, dat dat allerlei redenen kan hebben en dat kan ook volledig losstaan van wat wij hier nu bespreken. Het is niet zo dat alles wat er gebeurt binnen die afdeling per definitie dan ineens op dit onderwerp moet worden gezet. Dat maakt het ook zo ingewikkeld en dat is ook de reden waarom ik er verder niks over wil zeggen dan. De wethouder WIAS onthoudt zich van beraadslaging over dit onderwerp, hoe werkt dit in de praktijk? Het is heel simpel. Als wij hier gesprek over voeren, bijvoorbeeld in het college, dan verlaat ze de zaal. Dat is ook precies de reden waarom ze hier niet bij is, dat werd net nog besproken. Dat is gewoon de afspraak die we met elkaar gemaakt hebben. Zij is niet betrokken bij dit onderwerp en bij de discussies daarover. Dan de VVD. Het rapport schetst het beeld van een onveilige werkomgeving. Ook de VVD is geschrokken van de conclusies, dat is logisch en snappen we.

De **VOORZITTER**: De heer Baali heeft nog een vraag.

De heer **BAALI** (pro): Toch een vraag daarover. Ik neem aan dat het zo is, maar de persoon waar wij het net over hebben, is natuurlijk ook een betrokkene en zal wel als betrokkene worden gehoord voor dat onderzoek neem ik aan, om alle kanten van het verhaal duidelijk te krijgen.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik heb u net al gezegd, ik heb niet de lijst van alle mensen waarmee Verinorm gaat praten. Verinorm gaat een heel uitgebreid onderzoek doen en met allerlei betrokkenen in gesprek. Ik ga ervan uit dat dat gebeurt, maar dat weet ik niet.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik was bij de VVD. U bent benieuwd hoe ik de resultaten duid. Ik kan er op dit moment niet anders van zeggen dat ik ook enorm geschrokken ben van die resultaten en het is niet voor niks dat we daarbovenop zitten. Dit dossier vergt op dit moment heel veel van mijn aandacht en ik denk dat dat terecht is. Ik heb u denk ik in de beantwoording van de andere vragen aangegeven wat we er allemaal op dit moment aan doen. De Partij voor de Dieren heeft een motie ingediend 'Interculturele Communicatie is the key'. Ook daar ben ik het volledig mee eens en daar hebben we natuurlijk ook een heel systeem voor in gang gezet. Onder andere hebben wij de aanpak DIG, diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid en belangrijke aandachtspunten daarbij zijn dat mensen gewoon bijdragen aan een inclusieve omgeving en daar respectvol mee omgaan. Met betrekking met behulp van de DIG zijn er 11 doorbraken geformuleerd, waaronder inclusief leiderschap, duidelijke normen en grenzen, ethisch denken en besluitvorming en de vorming en hulp van een centraal bureau. DIG voor advies en hulp bij het creëren van een diverse, inclusieve en gelijkwaardige werkomgeving. Dat is best wel een heel programma. We hebben afgelopen week natuurlijk ook nog de week van de diversiteit gehad die ik zelf heb mogen openen voor alle medewerkers hier in deze organisatie. U vraagt, de ondernemersraad en de medewerkers bij de uitvoering te betrekken en de gemeenteraad te informeren over de voortgang en concrete resultaten. Dat vraagt u naar aanleiding van uw verzoek om concrete werkafspraken te maken, scholing te doen en de toepassing in de praktijk te bespreken met alle partijen. Dat is in feite wat we doen. Hoezeer ik ook de inhoud van deze motie waardeer, is deze motie wat mij betreft overbodig en zal ik hem ook ontraden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Dank u wel, voorzitter. De wethouder zei zojuist dat hij de communicatie zo belangrijk vond. Dan is dit misschien wel een blinde vlek dat als het erop komt dat wij de communicatie intercultureel moeten doen, dat het overbodig wordt. Wat wij op dit moment zeggen is niet, doe maar nog een DNI-training erbij, maar concreet gericht op de problemen wat wij op dit moment hebben. Dat is overduidelijk voor ons en zeker voor mij als een biculturele socioloog, dat het een clash van culturen daar beheerst. Concreet op dat punt moeten wij actie ondernemen en dat kan alleen maar vanuit het intercultureel perspectief zijn. Dat heeft Leefbaar Rotterdam vanuit een hele andere perspectief benadrukt, DENK heeft het ook vanuit een hele andere perspectief benadrukt. Het gaat echt over de clash van culturen en dat moet opgelost worden, dat lees ik bij ieder opmerking die daar opgenomen is bij dat rapport. Graag veel meer specifiek aandacht op intercultureel perspectief, dat is waar wij om vragen.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dank u wel. Helder en verhelderend dit. Tegelijkertijd nogmaals, het is bestaand beleid. Wij zijn er op allerlei manieren mee bezig, we hebben het ook ingericht. De communicatie daarover, dat kan ik in ieder geval wel toezeggen dat ik dat nog mee zal nemen met de afdeling communicatie rondom ook het programma veilige werkomgeving. Als er uit het cultuuronderzoek wat we gaan doen of wat we aan doen zijn in januari februari blijkt dat dit extra aandacht nodig heeft, dan zal ik dan met u de discussie voeren over wat we kunnen doen. Maar daar nu op vooruitlopend vind ik op dit moment een stap te vroeg. Ik kom dan nog aan bij Volt. Heeft de wethouder zicht op sociale veiligheid bij andere afdelingen? Ja. Wat ik net al zei, in het voorjaar gaan we het de monitor integriteit bespreken en dan zullen we ook daar een compleet beeld van geven. Ik heb gisteren ook een gesprek gehad met de ombudsman om ook haar resultaten te bezien en te kijken van, waar komen de meeste meldingen vandaan? Dan blijkt het ook heel duidelijk inzichtelijk dat vanuit de afdeling THPM relatief veel meldingen vandaan komen. Dat onderschrijft het allemaal. Ik stel voor dat we, als het gaat om de brede organisatie, die discussie voeren aan de hand van de monitor integriteit. Welke procedures bestaan er om sociale onveiligheid aan te pakken bij gemeentelijke organisaties? Wat ik net gezegd heb, over alles wat we doen bij de afdeling THPM, dat geldt in feite voor de hele organisatie. We hebben meldpunt integriteit in alle clusters. We hebben een algeheel meldpunt integriteit. We hebben vertrouwenspersonen in alle clusters. We hebben externe vertrouwenspersonen. We hebben de ombudsman die daar een rol inspeelt. Wat dat betreft geldt dat voor in feite de hele organisatie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Sorry, voorzitter. Maar waarom hebben we een probleem als wij dat allemaal hebben? Het lijkt me heel raar dat wij een rapport hebben dat de helft van de medewerkers zich onveilig voelen en de wethouder zegt, we hebben dit programma, we hebben dat programma, het gaat allemaal goed. Hoe komt dat?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Volgens mij heb ik dat op deze manier helemaal niet gezegd, ik heb gezegd wat we allemaal ingericht hebben. Melden is niet het oplossen van probleem. Het oplossen van probleem, daar zijn we mee bezig met allerlei maatregelen. Maar we hebben wel een heel uitgebreid meldsysteem. Mensen kunnen met hun problemen zich melden bij allerlei instanties en het is aan ons om te zorgen dat we … Uiteindelijk wil je het liefst dat er geen meldingen meer zijn. Dat kan overigens 2 redenen zijn. Je wil niet dat er

geen meldingen zijn omdat men die meldpunten niet kan vinden, maar je wil dat er geen meldingen meer zijn omdat de situatie veilig is. Daar zullen we voortdurend aan moeten werken. Ik denk dat ik net heel veel maatregelen heb genoemd die we al genomen hebben. Daarmee bagatelliseer ik niet het belang van het onderwerp. Als u dat zo begrepen hebt, vind ik dat heel jammer.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Over die meldingen. U heeft het over die meldingsbereidheid ,die is natuurlijk ook nadrukkelijk gestegen. Iedere melding is zorgwekkend, maar is niet heel logisch dat in zo'n proces eerst de meldingsbereidheid omhooggaat, daardoor dat de meldingen stijgen en vervolgens kunnen ze worden opgepakt met een goede aanpak en dan zullen ze weer dalen? Is dat niet gewoon een heel logisch patroon dat we hier gewoon zien?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Die vraag heb ik ook besproken toen ik bij het meldpunt integriteit op bezoek was. Dat zou misschien wel een relatief makkelijk antwoord zijn, het is allemaal makkelijker te vinden en komen er meer meldingen. Maar dat is niet helemaal de indruk en zeker niet over de afdeling waar we het nu hebben. Dat heeft deels te maken dat men makkelijker kan vinden. Dat is positief, je wil gewoon dat mensen kunnen melden. Maar het heeft ook deels te maken met de sfeer en de werkomgeving. Het is van 2 kanten iets. We moeten dat niet denk ik bagatelliseren, er is echt daadwerkelijk wel een probleem dat we moeten oplossen. Dan de laatste vraag van Volt, hoe wordt gecommuniceerd over een meldpunt integriteit? Dat heb ik dan denk ik net ook aangegeven, dat wordt al op heel veel manieren gecommuniceerd. Je ziet ook dat de meldbereidheid stijgt omdat men het makkelijker kan vinden. Maar wat ik gisteren heb doorgesproken met de afdeling communicatie is dat we daar nog een extra effort in gaan plegen. Voorzitter, volgens mij heb ik alle vragen beantwoord.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik rond of dat inderdaad ook de beleving is. Mevrouw Van der Meer voor de veegronde.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Via de voorzitter, u komt terug op de onderzoeksvraag. Komt u dan ook terug op de mogelijkheid om eventuele input van de raad mee te nemen? Wat ik een beetje terugkrijg, is dat we geen conclusies over personen trekken. Maar toch hebben we allemaal in de krant kunnen lezen dat er in ieder geval 1 manager op non-actief is. Ook wij ontvangen geruchten dat er meerdere mensen ontslagen zijn, wij kunnen dat niet beoordelen van deze kant. Maar in het kader van de verwijzing naar vriendjespolitiek, hoe beschermen wij onze medewerkers? Ik wil daar graag nog een motie voor indienen als dat kan 'Waarborg de bescherming van onze medewerkers'. Wij krijgen uit het antwoord nog steeds niet het gevoel dat de onderzoeksresultaten straks 1 op 1 met ons gedeeld worden en volgens mij ...

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer, een vraag. Is het de tweede termijn of is het de veegronde? Want echt de vragen voor de veegronde nu en dan gaan we zo naar de tweede termijn. Dan heeft u een vraag voor de veegronde gehad. Anderen nog voor de veegronde? De heer Van Dijk.

De heer **VAN DIJK** (cu): Voorzitter, 2 dingen. Ik had gevraagd of de wethouder punt voor punt wilde aangeven wat hij met de aanbevelingen doet. Hij was volgens mij een heel eind, maar ergens heeft hij een keer afslag genomen en heeft hij er nog een aantal ongemoeid gelaten. Voorzitter, ik had ook gevraagd van, hoe werkt het dat de wethouder WIAS zich onthoudt? Volgens mij herhaalde de wethouder toen vooral wat hij in de brief al geschreven had, terwijl mijn vraag was van, geldt dat ook voor de correspondentie en gesprekken met

collegeleden? Heel simpel de verduidelijkende vraag, zit de onderzoeksopzet straks ook in de collegepost van deze wethouder?

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Ook in technisch tijd, voorzitter. Ik had de wethouder gevraagd of hij bereid is om alle medewerkerstevredenheidsonderzoeken van de afgelopen jaren met ons te delen?

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niets. Kan de wethouder op deze vragen vanuit veegronde nog reageren die zijn blijven liggen?

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ja, dat kan ik, voorzitter. De vraag van Leefbaar, u vroeg van, kunnen wij nog input geven op die onderzoeksvragen? Daarvoor is het antwoord nee, want het onderzoek is uitgezet door de gemeentesecretaris en we zijn al bezig. Dat gaat niet werken. Dan de vraag van de ChristenUnie. U had volgens mij 2 vragen. De tweede vraag ging over de betrokken wethouder WIAS. Ik kan niet uitsluiten dat een wethouder met mensen spreekt. Daar ben ik niet bij, dat kan ik niet uitsluiten. Als ze met andere collegeleden spreekt, de afspraak is gemaakt om dat niet te doen. Dat is in ieder geval een hele heldere afspraak. We hebben niet 2 systemen, eentje met en eentje zonder de wethouder. Als er stukken gedeeld worden, dan ziet zij die ook. Dan die 14 aanbevelingen. Ik snap uw vraag, u wil dat ik ze allemaal naloop. Ik heb aangegeven waar we mee bezig zijn. De andere aanbevelingen nemen we mee en die gaan we oppakken op basis van het onderzoek wat straks uitkomt. Dat heeft ook te maken met die proportionaliteit, dat zal ik daar wel in mee moeten nemen. Ik kan niet van alle 14 maatregelen nu al zeggen, dat gaan we doen of gaan we niet doen. We zijn bezig met het herstelplan, daar zullen ongetwijfeld ook nog een aantal maatregelen in terugkomen die we nu doen en die u herkent uit het FNV. Maar ik kan niet nu alle 14 maatregelen al zeggen, die gaan we doen. Ik wil ze met alle plezier voor u nalopen, maar dan zult u horen dat ik de maatregelen die ik al heb aangegeven, die pakken we op en de rest zijn we nog mee bezig.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dijk.

De heer **VAN DIJK** (cu): Voorzitter, ik snap dat u die verschillende 14 maatregelen op een verschillende manier regelt en weegt en ook op een verschillend tempo kijkt van, hoe gaat u die implementatie doen? Maar ik denk wel dat het belangrijk is dat we hier als gemeenteraad vandaag ook een signaal geven dat wij dat FNV-rapport uiterst serieus nemen. Niet alleen maar de percentages en de quotes, maar ook die 14 aanbevelingen. Voorzitter, ik heb hier een motie liggen die heet 'Op weg naar herstel' en die ga ik toch indienen. Want de wethouder heeft naar mijn idee op een aantal aanbevelingen terughoudend gereageerd. Ik hoop dat wij vandaag als gemeenteraad het signaal kunnen afgeven dat wij dat FNV-rapport uiterst serieus nemen en dat het college echt met deze 14 aanbevelingen aan de slag moet.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Daarop reagerend, de motie moet ik dan nog bekijken. Ik vind het jammer dat u het beeld heeft dat we het niet serieus nemen. Ik heb denk ik op alle manieren aangegeven dat we het heel serieus nemen. Maar wat ik ook gezegd heb in mijn inleiding, zorgvuldigheid is key op alle manieren en dat geldt natuurlijk ook voor een aantal aanbevelingen. U noemde zelf de aanbeveling over de zelfmoordpreventie, dat vind ik nogal een aanbeveling. Daar kan ik nu niet zeggen een week na uitkomst van het rapport, dat gaan we opvolgen, zo werkt het niet. Ik heb er de tijd voor nodig en ik moet kijken of proportioneel is. Ik wacht het onderzoek van Verinorm af daarin. Dat is niet een kwestie van niet serieus nemen, maar dan legt u het verkeerd uit wat mij betreft. Dat kan zijn aan de manier waarop ik uw vraag beantwoord heb, maar zo bedoel ik het niet. Wij nemen het

uitermate serieus. Als u kijkt wat we allemaal op dit moment aan het doen zijn, is het niet dat we dit niet serieus nemen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dijk.

De heer **VAN DIJK** (cu): Voorzitter, als dat beeld ontstaan is, dan wil ik dat graag rechtzetten. Ik heb het idee dat de wethouder dat uiterst serieus neemt. Tegelijkertijd heeft hij bij een aantal aanbevelingen gezegd, we wachten nog af, we moeten het breder bezien. Ik hoop dat wij hier vandaag het signaal kunnen afgeven, misschien is dat nodig. Maar bekijk die 14 aanbevelingen heel serieus en koppel aan ons ook terug hoe u het gaat doen. Wanneer u het niet gaat doen, dan zou u daar wat mij betreft een hele goede reden voor moeten hebben. Met die interpretatie dien ik deze motie in en wacht ik uw reactie af.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Op weg naar herstel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van het debat naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam;

constaterende dat:
- FNV Overheid in samenwerking met de ondernemingsraad van Stadsbeheer Rotterdam een onderzoek heeft uitgevoerd naar de werksituaties bij THPM;
- De conclusie uit dit onderzoek is dat de werkvloer onvoldoende onveilig is;
- FNV Overheid en de ondernemingsraad concluderen dat optreden vereist is en zij hiervoor 14 concrete aanbevelingen doen;

overwegende dat:
- de conclusies uit het rapport schrikbarend zijn en eerdere conclusies en eerdere beelden bevestigen;
- werknemers mogen verwachten dat de gemeente alles doet om weer tot een sociaal veilig werkklimaat te komen;
- er niet kan worden afgewacht om de situatie binnen THPM te verbeteren;

verzoekt het college:
- de 14 concrete aanbevelingen over te nemen en zo snel mogelijk te starten met de implementatie hiervan en dit ook binnen de organisatie duidelijk te communiceren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.G. van Dijk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Voorzitter, ik zal zo nog naar die motie kijken. Maar met de uitleg die de heer Van Dijk heeft, daar kan ik wel in meegaan. Sterker nog, dit rapport maakt onderdeel uit van het onderzoek van Verinorm. Die aanbevelingen worden daar ook in meegenomen, althans dat verwacht ik. Daar ga ik vanuit dat daar ook naar gekeken wordt. In januari als dat rapport er is, dan ga ik ervan uit dat deze aanbevelingen ook worden

meegenomen. Tegelijkertijd wachten we niet, want dat wat we kunnen doen of waar we nu zeggen, dat willen we doen of dat onderdeel uitmaakt van het herstelplan, dat zullen we ook doen. Vergis u niet, het rapport is er een week. Dat wil niet zeggen dat je dan meteen klakkeloos kunt zeggen, dan gaan we alle 14 aanbeveling uitvoeren. Dat zou niet werken, dat zou u ook geen goed idee vinden denk ik. Ook hierin zorgvuldigheid is de key. Dan tot slot de vraag van de heer Soytekin over, kunnen wij de eerdere medewerkerstevredenheidsonderzoeken zien? Ja, dat kunnen wij. Maar ook daarin zullen we herleidbaarheid naar personen verwijderen, maar voor de rest zorgen wij dat u die rapporten kunt inzien.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin, u doet een non-verbale reactie en ik probeer die te interpreteren, maar dat is best moeilijk.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Is dat een toezegging dan dat we die rapporten toegestuurd krijgen?

De **VOORZITTER**: De vraag is of dat het een toezegging is dat ze die kunnen inzien.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ja, dat is een toezegging.

De **VOORZITTER**: We kunnen de motie ook in de tweede termijn doen, want ik vermoed dat er nog meer komt. Dit was natuurlijk de veegronde en we zijn hiermee aangekomen bij de tweede termijn. Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Excuses voor de rommel net. We merken aan de wethouder dat die inderdaad de aanbevelingen serieus neemt, alleen er zijn nog steeds heel veel open eindjes. Wij willen gewoon ervoor zorgen dat de medewerkers die werkzaam zijn aan de bel trekken en dat die bescherming gewaarborgd wordt. Daarom wil ik ook de eerste motie indienen 'Waarborg de bescherming van onze medewerkers'. Daarnaast vinden wij er echt wat van dat er geen duidelijke toezegging is dat het onafhankelijk onderzoek 1 op 1 rechtstreeks met de raad gedeeld wordt. Ik kan me heel goed voorstellen dat er gevoelige informatie in staat, maar in een gemeente waar al ontzettend veel wantrouwen is, gebrek aan vertrouwen, een hoop oude en huidige medewerkers die zich afvragen wat doet de gemeente met deze situatie? Denk ik dat we moeten uitsluiten dat er twijfel ontstaat dat het rapport dat de raad ziet het volledige rapport is. Vandaar dat ik een tweede motie wil indienen 'Naar de raad!'. Tot slot, er komt een aanvullend feitenonderzoek begrijp ik. Is het college bereid om een persoon schuldig in onderzoek te maken waarin het onderzocht wordt naar de eigen rol kennis van de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de verschillende lagen van de organisatie en die eromheen en het college in de relevante periode? Afhankelijk van uw reactie dienen we eventueel een derde motie in.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Waarborg de bescherming van onze medewerkers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van het 7.1 Debat 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer;

constaterende dat:
- uit het onderzoek naar de sociale veiligheid bij THPM blijkt dat veel medewerkers grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren;
- medewerkers aangeven onvoldoende vertrouwen te hebben in de wijze waarop meldingen worden behandeld en in de steun die zij daarbij ontvangen;

- het melden van misstanden essentieel is om een veilige werkomgeving te kunnen realiseren;

overwegende dat:
- geen enkele medewerker nadelige gevolgen mag ondervinden van het te goeder trouw melden van ongewenst gedrag of het meewerken aan onderzoek;
- medewerkers vrijuit moeten kunnen spreken, zonder angst voor intimidatie, benadeling of gevolgen voor hun loopbaan;
- bescherming van melders en betrokkenen noodzakelijk is om het vertrouwen in de gemeentelijke organisatie te herstellen;

verzoekt het college:
- te waarborgen dat medewerkers die te goeder trouw melding maken van grensoverschrijdend gedrag of meewerken aan onderzoek, worden beschermd tegen benadeling, intimidatie en represailles;
- te zorgen voor een laagdrempelige, onafhankelijke en vertrouwelijke mogelijkheid om meldingen te doen en ondersteuning te krijgen, buiten de directe hiërarchische lijn indien dat nodig is;
- te waarborgen dat meldingen onafhankelijk en voortvarend worden opgevolgd en dat betrokken medewerkers worden geïnformeerd over de procedure en de beschikbare ondersteuning;
- periodiek te monitoren of melders zich veilig voelen om misstanden aan te kaarten en de gemeenteraad over de resultaten te informeren, met inachtneming van de privacy van betrokkenen;
- de gemeenteraad binnen drie maanden te informeren over de wijze waarop deze waarborgen zijn ingericht en uitgevoerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van der Meer

Motie 6. Naar de Raad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van het 7.1 Debat 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer;

constaterende dat:
- de FNV reeds onderzoek heeft gedaan naar misstanden binnen de afdeling Toezicht en Handhaving;
- uit het onderzoek van de FNV een zorgwekkend beeld naar voren komt van de sociale veiligheid binnen de afdeling;
- de gemeente Rotterdam momenteel zelf ook onafhankelijk onderzoek laat uitvoeren naar deze misstanden;
- onderzoeksrapporten die in opdracht van de gemeente worden opgesteld doorgaans eerst aan het college worden aangeboden, voordat deze met de gemeenteraad worden gedeeld;

overwegende dat:
- de sociale veiligheid binnen de gemeentelijke organisatie een onderwerp is waarvoor zowel het college als de gemeenteraad verantwoordelijkheid dragen vanuit hun eigen rol;
- het van belang is dat de gemeenteraad zelfstandig en zonder voorafgaande bestuurlijke duiding kennis kan nemen van de bevindingen van het onafhankelijke onderzoek;

- het onwenselijk is dat het college· het onderzoeksrapport eerst inhoudelijk beoordeelt of van een bestuurlijke reactie voorziet, voordat de gemeenteraad hiervan kennis kan nemen;

verzoekt het college:
- het onderzoeksrapport en eventuele concepten daarvan over de sociale veiligheid binnen de afdeling Toezicht en Handhaving direct na ontvangst, gelijktijdig met de gemeenteraad te delen, zonder de toezending afhankelijk te maken van een voorafgaande inhoudelijke beoordeling of bestuurlijke reactie van het college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van der Meer

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Andere leden voor de tweede termijn? De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Eerst een punt van orde, voorzitter. Als er moties worden ingediend tussentijds zou het misschien heel handig zijn als woordvoerders ze ook kunnen inzien. Want het gebeurt nu een aantal keren in debatten dat er moties worden ingediend en die wil ik graag kunnen beoordelen. Ze worden uitgedeeld aan de collegetafel, maar de woordvoerders kunnen niet inzien wat de opdracht uit de motie is. Dat is een suggestie die ik toch graag wil doen, want ik merk het nu in meerdere debatten. Gewoon een suggestie.

De **VOORZITTER**: Dat lijkt me eentje die we niet hier bespreken, maar dat lijkt me ook eentje die we eventueel naar het presidium mee kunnen nemen, dan zou ik hem daar ook willen neerleggen. U vervolgt uw betoog.

De heer **BAALI** (pro): Dank u wel, voorzitter. Allereerst waardering voor de zorgvuldige en zakelijke en toch empathische manier waarop de wethouder al deze vragen heeft beantwoord, dank daarvoor. Ik heb nog 1 vraag openstaan. Ongetwijfeld zal de wethouder in zijn inventarisatie van dit alles zijn tegengekomen dat er een hoop interventies wel zijn gepleegd en dat er aanvullende gewenst waren. Erkent de wethouder dit beeld? 1 verduidelijkende vraag. Dank voor de toezegging. Wel graag nog ingaan op mijn vraag of die onafhankelijk wordt opgesteld en niet beoordeeld wordt door betrokkenen, directie of concerndirectie die betrokken waren in het verleden? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Heel kort. Door de toezegging van de wethouder zal ik beide moties kunnen intrekken. Ik wil wel mijn zorg uitspreken over een nieuw onderzoek wat we misschien over een aantal maanden gaan hebben, een nieuw probleem wat misschien gecreëerd gaat worden. Want als ik de heer Baali dan moet geloven en het krantenbericht lees van afgelopen week, dan lijkt het alsof er een soort heksenjacht gaande is. Dat gevoel ontstaat in ieder geval dat we nu allemaal managers op andere posities aan het zetten zijn, dan wel de samenwerking stoppen. Ik hoop dat dat allemaal goed juridisch onderbouwd is en dat er een goed dossieropbouw is geweest om tot dat besluit te komen.

De **VOORZITTER**: Hiermee zijn moties 1 en 2, die zijn ingediend bij dit debat, ingetrokken. Anderen nog voor de tweede termijn? Niemand. Kan de wethouder reageren op de nog ingediende moties en aanvullende vragen?

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Voorzitter, dat kan ik deels. Want ik heb 2 moties hier liggen, de rest heb ik nog niet gezien. Ik vind het ook best wel ingewikkeld om op moties te reageren die nu worden ingediend, dat schaadt de zorgvuldigheid. In ieder geval eerst de motie van de ChristenUnie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Punt van orde. Ik heb 1 van de moties gewoon netjes correct gedeeld van tevoren, dat wil ik dan toch bevestigd zien.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dat klopt, dat is 1 van de 2 moties die ik heb liggen en daar ga ik ook keurig op in. De ChristenUnie, de 14 concrete aanbevelingen over te nemen en zo snel mogelijk te starten met de implementatie van. Deze ga ik ontraden en ik heb u aangegeven waarom. Ik herhaal nog een keer en dat is ook een antwoord op de vraag van de heer Soytekin over de heksenjacht, dat is dan precies wat ik wil voorkomen. Ik wil juist een heksenjacht voorkomen, ik wil juist voorkomen dat we dingen doen die niet zorgvuldig zijn. Dat is de reden waarom ik ook in dit debat een aantal zaken vooruitgeschoven heb in afwachting van het cultuuronderzoek wat op dit moment plaatsvindt. Ik hecht daaraan nogmaals om u duidelijk te maken, zorgvuldigheid naar alle betrokkenen is key in het hele proces. Ik ga daar niet op vooruitlopen, dat is in ieder geval niet wat ik wil. U bent als raad de baas, maar mijn reactie is in ieder geval dat ik de motie ontraad. Ik heb wel gezegd, zeg ik tegen de heer Van Dijk, dat het hele rapport onderdeel uitmaakt van het onderzoek. Dat daar waar we maatregelen kunnen implementeren dat we dat ook zullen doen. Daar waar het nog te vroeg is, dat we daar in het debat over het cultuuronderzoek met elkaar over in gesprek kunnen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dijk.

De heer **VAN DIJK** (cu): Voorzitter, ik hoor goed wat de wethouder zegt. Ik ben op zoek naar een manier waarop we als gemeenteraad ook steun kunnen geven aan wat u op dit moment aan het doen bent. Mijn vraag aan de wethouder is, bent u bereid om met mij te kijken naar een formulering die daarin helpend zou kunnen zijn?

De **VOORZITTER**: Het dualisme all over.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ja, maar ondanks dat ben ik daar altijd toe bereid. Dat is prima, daar kunnen we nog naar kijken.

De **VOORZITTER**: Maar mogelijk wordt deze motie nog gewijzigd, maar dan horen we dat ook gedurende de dag. U vervolgt uw betoog.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Dan heb ik de motie van Leefbaar 'Waarborg de bescherming van medewerkers' die grensoverschrijdend gedrag melden. Ik heb dat wel geprobeerd in mijn beantwoording van de vragen duidelijk te maken, maar ik ga hem ontraden en reden daarvan is dat die wat mij betreft overbodig is. Wij doen al ontzettend veel om te zorgen dat mensen kunnen melden en dat we daar zorgvuldig mee omgaan. We hebben met alles wat we georganiseerd hebben, met de vertrouwenspersonen, de meldpunten, de ombudsman. We hebben ook nog steeds het Huis voor Klokkenluiders. Dat zijn allemaal waarborgen voor het kunnen melden. We hebben ook de mogelijkheid om anoniem te melden. Als uit het onderzoek blijkt dat melders benadeeld zijn in wat dan ook binnen hun werk, dan moeten we daar serieus mee aan de slag. Maar op dit moment denk ik dat wij voldoende ingeregeld hebben. Daarnaast hebben we ook nog tot slot de integriteitsmonitor

waar u over geïnformeerd wordt, waar we ook ingaan op de integriteitsmeldingen. Ik denk als we nu weer een nieuw onderzoek gaan doen, ik geloof niet dat we daar met z'n alle beter van worden. Ik ga deze motie ontraden. Dan worstel ik met de andere motie, want ik heb er dan nog 2 gekregen van Leefbaar, maar die moet ik echt nog bezien. Ik kan dat op dit moment ... Het is er eentje, ik zie het. Sorry, dat was dezelfde. Ik ga mijn best doen om hem snel te lezen.

De **VOORZITTER**: Ik geef u de tijd om het te lezen.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik heb hem gelezen. Ik heb daar al op geantwoord. De motie is een vastlegging van de vraag die u eerder gesteld heeft. Deze ga ik ook ontraden, simpelweg omdat ik dit niet kan. Het is een rapport wat aangeboden wordt aan de gemeentesecretaris als opdrachtgever. Ik zal ernaar moeten kijken. Ook dat heb ik gezegd, ik heb een voorbeeld genoemd. Worden er namen genoemd of niet? Dan herhaal ik wederom wat ik in mijn inleiding heb gezegd, zorgvuldigheid is key, die zorgvuldigheid wil ik hier ook in betrachten. Wat ik u wel kan zeggen is, wij zullen u echt zoveel als kan informeren.

De **VOORZITTER**: Er is nog 1 vraag over het feitenonderzoek.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Er waren nog wat meer vragen volgens mij. Kan Leefbaar misschien die laatste vraag nog beantwoorden? Of herhalen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer. Beantwoorden kan ook denk ik, maar ik vermoed dat ze wil dat u het antwoord.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Ja, maar zonder dat mijn tijd eraf gaat. Is het college bereid in het aanvullende feitenonderzoek een onafhankelijk persoonsgericht onderzoek in te stellen naar de eigen rol, kennis en bestuurlijke verantwoordelijkheid van alle lagen rondom de organisatie en het college in de relevante periode?

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Helder en dank voor de herhaling van de vraag. Nee, dat gaan we niet doen. Als daar noodzaak toe is, zullen we daar in februari toe besluiten. Wij beperken tot het cultuuronderzoek en het feitenrelaas. Dat was nog een vraag van PRO, is dat onafhankelijk? Het wordt wel opgesteld door de ambtenaren door ambtenaren, maar die hebben geen rol gespeeld in het hele verhaal. Op die manier is het onafhankelijk en uiteraard zal ik er zelf ook op toezien. Dan denk ik dat ik alle vragen beantwoord heb.

De **VOORZITTER**: Nog een vraag van mevrouw Van der Meer?

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Nee. Ik gaf al aan dat afhankelijk van het antwoord van de wethouder wij eventueel nog een laatste motie willen indienen, bij deze.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Onafhankelijk onderzoek bestuurlijke verantwoordelijkheid THPM

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van het 7.1 Debat 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer;

constaterende dat:
- uit het onderzoek naar de sociale veiligheid bij THPM ernstige signalen naar voren komen over grensoverschrijdend gedrag en het optreden van leidinggevenden;

- de gemeentelijke Ombudsman eerder zorgen heeft geuit over de sociale veiligheid binnen de organisatie en de verantwoordelijkheid voor verbetering;
- er daarnaast nog een gemeentelijk onderzoek naar de situatie loopt;

overwegende dat:
- het noodzakelijk is vast te stellen hoe de problemen hebben kunnen ontstaan en voortbestaan;
- duidelijk moet worden hoe eerdere signalen zijn behandeld en welke bestuurlijke verantwoordelijkheid daarbij hoort;
- het lopende onderzoek en de uitkomsten daarvan onafhankelijk en zonder politieke beïnvloeding tot stand moeten komen;
- onafhankelijk onderzoek zorgvuldig moet plaatsvinden, met toepassing van hoor en wederhoor en met respect voor de privacy en rechtspositie van betrokkenen;

verzoekt het college:
- een onafhankelijk extern persoonsgericht onderzoek te laten uitvoeren naar de rol, kennis, handelwijze en bestuurlijke verantwoordelijkheid van de directie van THPM in de relevante periode;
- in het bijzonder te laten onderzoeken welke signalen over sociale onveiligheid bekend waren, hoe daarop is gereageerd en of tijdig en adequaat is ingegrepen;
- de onafhankelijkheid van de opdrachtverlening en rapportage vooraf aantoonbaar te waarborgen, waarbij de uitkomsten rechtstreeks en onverkort aan de gemeenteraad worden aangeboden en niet vooraf inhoudelijk door het college worden gefilterd;
- de gemeenteraad vooraf te informeren over de onderzoeksopdracht, de waarborgen voor onafhankelijkheid en de verwachte opleverdatum;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van der Meer

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Ik geef hem meteen door aan de wethouder, zodat hij dat kan bekijken.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Voorzitter, het zal u niet verrassen dat ik deze ga ontraden. Want in feite is dit de vastlegging van uw vraag die u net gesteld heeft en mijn antwoord zal niet anders zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Graag in technische tijd, dit is voor de veegronde. Ik had nog een vraag gesteld. De wethouder zal ongetwijfeld zijn tegengekomen dat er een hoop interventies wel zijn gepleegd en dat er door THPM aanvullende interventies werden gewenst. Of de wethouder dit beeld ook herkent? We zullen dat allemaal terugzien in het feitenrelaas neem ik aan?

De **VOORZITTER**: Resterende vraag van de heer Baali.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Voorzitter, ik interpreteer deze vraag dat u zegt van, het is niet zo dat we stil hebben gezeten al die tijd. Absoluut en daar ben ik ook van overtuigd. Tegelijkertijd zijn de resultaten nog onvoldoende, we moeten echt nog fors verder. Maar het is niet zo dat er niks gebeurd is en dat zal ook meegenomen worden, absoluut.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer nog.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Voorzitter, een vraag aan de wethouder concluderend op zijn reactie met het afraden van de moties. Kan ik dan de conclusie trekken dat er nog steeds ruimte zal ontstaan waarin twijfels zijn, waarin we wederom volgend een olifant in de kamer een debat gaan voeren met betrekking tot verantwoordelijkheden en twijfels over of de raad alle informatie heeft gehad? Of zegt u van, dat is echt niet waar, dat ga ik uit de weg?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): U mag die conclusie trekken, maar dat is uw conclusie, dat is niet mijn conclusie. Ik denk dat we een heel zorgvuldig proces volgen, daar houd ik me aan en daar wil ik me ook aan houden. In februari hoop ik met u een heel goede discussie te kunnen voeren over het cultuuronderzoek wat dan ter tafel ligt.

De **VOORZITTER**: De heer Baali.

De heer **BAALI** (pro): Ik wil daar toch nog 1 ding over zeggen als laatste opmerking hierin. Voorzitter, laten we niet bij voorbaat twijfels gaan zaaien over zorgvuldige onderzoeken. Dat is best gevaarlijk op zo'n zorgvuldig en sensitief dossier. Laten we vooral afwachten wat er komt en dan als raad zorgvuldig vragen stellen, zijn er zaken die u heeft moeten aanpassen? Dat zal zo min mogelijk zijn, daar ga ik van uit. Maar laten we wel vertrouwen op de integriteit van de wethouder.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **VAN DER MEER** (lr): Absoluut. Ik moest slikken, omdat ik herinner me nog een aantal debatten de afgelopen periode waarin vooraf openlijk werd getwijfeld over de resultaten van onafhankelijk onderzoek. Een beetje hypocriet om dan hier ineens te zeggen, hier gaat het wel in 1 keer goed. Volgens mij mogen we kritisch zijn, volgens mij hebben we een plicht aan alle Rotterdammers en vooral aan al die werknemers die deze ervaring hebben die zich nog steeds onveilig voelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we aangekomen bij het einde van dit debat, maar niet nadat ik een aantal toezeggingen heb genoteerd en let goed op naar de formulering. De wethouder komt terug op de vraag vanuit met name Leefbaar Rotterdam om de onderzoeksvragen die ten grondslag liggen aan het cultuuronderzoek te delen met de raad. De vraag is wanneer dat gebeurt, wethouder? Er zitten nog een paar anderen zonder tijdsbepaling, misschien is het goed om dat in 1 keer te benoemen van wanneer de raad kan verwachten wanneer het gedeeld wordt met ze. Maar dan lees ik eerst nog een aantal toezeggingen op. De wethouder zorgt bij het cultuuronderzoek voor een zo volledig mogelijk feitenrelaas vanaf 2018. De wethouder gaat naar aanleiding van de motie van DENK melders niet bestraffen na of in het cultuuronderzoek en ook wordt meegenomen of melders niet benadeeld worden. De wethouder deelt medewerkerstevredenheidsonderzoeken van de afgelopen jaren met de raad die kunnen worden ingezien. Volgens mij was dat de exacte formulering van de wethouder. Ik weet niet of dat delen is, maar dat mag de wethouder zelf beslissen. Graag wanneer en kloppen deze toezeggingen op deze manier? Ik kijk ook gelijk naar de raad.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ja, de toezeggingen kloppen. Ik ga mijn toezeggingen binnen 4 weken beantwoorden. Met uitzondering van het feitenonderzoek, dat komt tegelijkertijd met cultuuronderzoek.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Delen of ingezien, dat blijft natuurlijk wel een beetje een gekke. Kan daar misschien wel duidelijkheid over gegeven worden?

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): U zegt inzien en delen. Wat zegt u?

De heer **SOYTEKIN** (denk): Ik zeg delen.

De heer **VAN DOMMELEN** (wethouder): Ik moet terugkomen op de toezegging over de medewerkerstevredenheidsonderzoeken, want ik zie hier dat men daar iets meer tijd voor nodig heeft. Dat zou 8 weken zijn en dat is delen.

De **VOORZITTER**: Het is delen, alleen wel hebben ze 8 weken nodig. Zijn daarmee alle toezeggingen helder? Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.1.

7.3 Debat over 'Rotterdamse daklozenmagneet', aangevraagd door de leden M. van Dijk en Redelinghuys.

De **VOORZITTER**: Dan komen wij aan bij agendapunt 7.3, dat is het debat over de 'Rotterdamse daklozenmagneet', aangevraagd door de leden Van Dijk en Redelinghuys. Ook hier wederom een aantal maidenspeeches, de heer Boshuizen en de heer Meurink hebben allebei hun maidenspeech bij dit onderwerp. Dan is als eerste het woord aan mevrouw Van Dijk die het debat heeft aangevraagd.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Voorzitter, vandaag spreken we over een unieke situatie. Iets wat omschreven kan worden als een linkse droom. Maar iets wat een linkse droom is, is voor Leefbaar Rotterdam natuurlijk een regelrechte rechtse nachtmerrie. Er komt namelijk vanaf 1 november een permanente winteropvang in Rotterdam. 5 maanden lang ,19 uur per dag gratis onderdak en eten voor alle daklozen zonder voorwaarden. Wat dit college voorstelt is een ongecontroleerde en ongelimiteerde permanente winteropvang. Want waar dit college Rotterdamse ouderen wel in de kou laat staan op ov-stations, mag vanaf deze winter iedereen naar Rotterdam komen voor gratis opvang en voedsel. Het maakt dan niet meer uit waar je vandaan komt, of je legaal in Nederland bent of niet en of je wat hebt bijgedragen aan deze stad. Want voorzitter, geen mens is illegaal. Ik zal u uit deze droom helpen, zeg ik via de voorzitter. Want natuurlijk vindt Leefbaar Rotterdam ook dat dakloze mensen niet op straat mogen slapen en gelukkig hoeven zij dat ook niet te doen. Voor iedereen die rechthebbend in Rotterdam is, is er namelijk gewoon opvang. In de reguliere opvanglocaties zijn namelijk geen tekorten en ook voor oud LVV'ers is er op kosten van het Rijk bed, bad en brood. Vervolgens hebben we een grote groep EU-arbeidsmigranten in Rotterdam die helaas geregeld op straat komen na het verlies van hun baan. Maar ook voor die mensen hebben wij een opvang, namelijk de speciale en succesvolle EU-opvang. Wat overblijft zijn mensen, ik weet dat u dat geen leuke term vindt maar zo is het nu eenmaal, die het leven op straat verkiezen boven een plek in de nachtopvang en illegalen. De eerste groep gaat ook niet naar een permanente winteropvang toe. Wat illegalen betreft is Leefbaar Rotterdam heel duidelijk. Daarvan heeft de rechter bepaald dat zij het land uit moeten, dan moeten we ons daar ook aan houden, voorzitter. De wet is immers de wet. Naar verwachting zullen er vooral EU-arbeidsmigranten heil zoeken in deze droomopvang. Want waar zij voorheen wel waren gebonden aan logische voorwaarden, tenminste regiobinding met Rotterdam en het meewerken aan perspectief naar werk of het land van herkomst, worden deze voorwaarden nu compleet losgelaten. Voorzitter, in onze ogen een absolute ondermijning van de tot nu toe succesvolle EU-opvang. Wat overblijft is een winterwonderland vol rondreizende EU-arbeidsmigranten en illegalen, voorzitter.

De **VOORZITTER**: De heer Boshuizen.

De heer **BOSHUIZEN** (pro): Voorzitter, ik vroeg me af of Leefbaar van mening is dat het simpelweg buiten laten slapen van honderden mensen dan een beter alternatief is? Want laten we wel zijn, ook dat geeft heel veel mensonterende omstandigheden en veel overlast. Ik vroeg me af of u achter de plannen stond in het stadsakkoord om de grote werkgevers verantwoordelijk te maken voor langdurige huisvesting? Want dat zou ook enorm kunnen helpen om de problemen die wel degelijk spelen bij de arbeidsmigranten goed op te lossen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): De eerste vraag, volgens mij is het niet per se een kwestie van beter. Zoals ik net heb geprobeerd uit te leggen is er voor deze mensen opvang aanwezig, alleen maakt niet iedereen daar gebruik van om verschillende redenen die ik ook heb toegelicht. Het is geen kwestie van willen of beter zijn, het is een andere versie van de werkelijkheid. Op de tweede vraag, volgens mij zijn wij ook altijd heel duidelijk geweest over dat we ook de werkgevers moeten aanpakken die malafide uitzendbureaus hebben en dat soort zaken. Jazeker, daar kunt u op onze steun rekenen.

De **VOORZITTER**: De heer Meurink.

De heer **MEURINK** (d66): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dan wil ik toch doorgaan op dat eerste punt, want we hebben nog steeds vrij veel dakloze EU-arbeidsmigranten op straat die niet kiezen om voor de perfecte opvang, zoals u het presenteert, te gaan zitten. Bent u dan blij dat deze mensen op straat dan blijven hangen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Ik heb niet gezegd dat de EU-opvang perfect is, ik heb wel gezegd dat daar de helpende hand wordt geboden. We kunnen daar deze mensen helpen, dat doen we ook, dat is succesvol. Als we kijken naar de cijfers van afgelopen jaren, zien we dat er veel mensen gebruik van hebben gemaakt en met succes zijn uitgestroomd naar werk en het land van herkomst. Maar het is niet zo dat iedereen daar gebruik van maakt, dat klopt, maar dan moeten we deze mensen blijven motiveren om dat wel te doen.

De **VOORZITTER**: De heer Meurink.

De heer **MEURINK** (d66): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dan begrijp ik goed dat Leefbaar die mensen graag op straat ziet en potentieel ook als overlastgever graag wil houden in deze stad.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): U probeert mij nu woorden in de mond te leggen. Ik heb zojuist uitgelegd dat deze mensen de kans hebben om van straat gehaald te worden, dat nu niet doen en daar vinden wij inderdaad wat van.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Dit brengt mij tot de volgende concrete vragen over de uitvoering van deze droom of nachtmerrie, voorzitter. 70 procent van de buitenslapers is momenteel EU-migrant, hoe voorziet u dat er voldoende begeleiding geregeld kan worden voor deze groep in deze opvang? Wat betreft de aparte EU-opvang, blijft deze zoals deze is? Of worden die voorwaarden losgelaten? Want er valt nu toch geen onderscheid meer te maken tussen deze 2? Of zijn er nog wel aparte ruimtes ingericht op de Vijverhofstraat? Hoe wordt begeleiding en perspectief precies geregeld? Graag een uitsplitsing per specifieke groep. Hoeveel extra

fte aan beveiliging, maatschappelijk werkers en zorgpersoneel wordt op de permanente opvang ingezet? Waarom heeft u niet gekozen voor een enkele voorwaarde voor opvang om het een beetje behapbaar te houden, bijvoorbeeld regiobinding? Is alcohol- en drugsgebruik toegestaan in de opvang? Is er detox zorg aanwezig voor alle mensen? Want ook daarvan weten we dat het succesvol is. Is dit ook onderdeel van het werken aan perspectief? Welk perspectief ziet u voor ongedocumenteerden? Gaat dit college helpen met begeleiding naar de AVIM en de IND? Tot slot, wat gebeurt er na 1 april als de droom van PRO na 5 maanden in duigen valt? Zet u iedereen weer op straat? De doorstroming zal namelijk volledig stokken. We kunnen geen woningen toveren voor deze mensen, nog los van de vraag of ze daar wel of geen recht op hebben. Wilt u de urgentieregeling dan ook aanpassen? Ik sluit bijna af, voorzitter. Voor iedereen die denkt, laten we het maar gewoon proberen, dan zijn ze tenminste van straat af. Prijs uzelf nog niet gelukkig.

De **VOORZITTER**: De heer Verweij heeft een vraag.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van Dijk stelt een paar vragen waar ik helemaal achter sta. Maar ze maakte ook een opmerking waar ik een vraag over had en dat gaat specifiek over de groep ongedocumenteerde mensen die hier nu eenmaal al zijn. De vraag is heel zwart-wit. Heeft mevrouw Van Dijk liever dat die mensen in de avond bij de Crack Drive of een andere plek in de stad bij Eendrachtsplein rondzwerven als het gaat om de overlast? Of heeft zij en Leefbaar liever dat die mensen in een veilige opvang zitten en uit de buurt van de stad gehaald zijn?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Wat Leefbaar Rotterdam liever ziet is dat deze mensen die zijn uitgeprocedeerd teruggaan naar het land van herkomst. Dat is de wet en daarvoor moeten de diensten optreden.

De **VOORZITTER**: De heer Boshuizen.

De heer **BOSHUIZEN** (pro): Voorzitter, ik vraag me af of Leefbaar Rotterdam denkt dat ze kunnen toveren. Want u verwijt de fractie van PRO dat wij dromen. Maar we hebben het hier over mensen die gewoon bij ons in de stad zijn en die we iedere dag zien. Simpelweg zeggen, ze moeten terug, werkt niet. Wat is uw oplossing voor de 100 tot 200 mensen die iedere avond in de nacht moeten slapen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Ik dacht heel dat u bedoelde dat er nu 100 tot 200 ongedocumenteerde mensen in Rotterdam zijn. Ik ga ervanuit als we het hebben over de buitenslapers, daar heb ik net al antwoord op gegeven en over de ongedocumenteerde heb ik volgens mij antwoord gegeven op de heer Verweij. Voor iedereen die denkt, laten we het maar gewoon proberen, dan zijn mensen tenminste van straat af. Prijs uzelf nog niet gelukkig, want overdag worden alle mensen uit de opvang bij het vliegveld gewoon weer in het centrum van onze prachtige stad gedropt om verder te kunnen bedelen, statiegeldflesjes uit prullenbakken te graaien, hun volgende shot crack te gebruiken in de naastgelegen speeltuin en voor de VVD niet onbelangrijk rond blijven hangen bij de Pauluskerk. Dat is de realiteit waar deze stad mee te maken heeft en blijft hebben, ook met deze hallucinante droom opvang. Daarom doe ik nog een keer een beroep op het verstand van deze raad. Doe dit Rotterdam alsjeblieft niet aan, want uiteindelijk de meeste dromen zijn bedrog. Als laatste een vraag over de onduidelijkheid van de kosten. In de brief staat dat er voor 2 maanden bijna 9 ton gereserveerd is en vervolgens 4 miljoen voor 3 maanden in 2027. Hoe zit dit? Is dit ook voor het seizoen 2027? Graag een duidelijk inzicht in het kostenplaatje, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Wil de heer Verweij nog reageren? Prima.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Dan ga ik afsluiten en dien ik vervolgens 5 moties in. 'Stop Winter Wonderland', 'Meet de aanzuigende werking', 'Graag of niet', Oost- West- Thuis (land van herkomst)- Best' en de laatste 'Rotterdammer niet de dupe'.

De **VOORZITTER**: De heer Isaack.

De heer **ISAACK** (bij1): Dank u wel, voorzitter. Leefbaar gaat een motie indienen over een aanzuigende werking om dat te meten. Dat prikkelde me wel, want notabene jullie wethouder van de vorige periode had het ook altijd over een aanzuigende werking en hij kon dat ook niet bewijzen. Er zijn talloze onderzoeken al uitgevoerd die ook niet aan kunnen tonen dat als je opvang als voorziening verruimt, dat er überhaupt sprake is van een aanzuigende werking. Als blijkt dat er geen aanzuigende werking is, dan zult u gewoon voor de plannen van het college nu stemmen om voor een permanente winteropvang of een permanente opvang voor heel het jaar.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Ik merk dat er weer woorden in mijn mond worden gelegd. Wat ik met deze motie beoog die u zo zult lezen, is dat we juist meten of die aanzuigende werking er is. Dit debat hebben we ook bij het coalitieakkoord al gevoerd. Het college heeft nu ook aangegeven in de brief, we willen monitoren, daar roept deze motie tot op. Geef ons alsjeblieft duidelijk inzicht in al die aantallen waar we het over hebben en dan kunnen we het ook goed in de gaten houden.

De **VOORZITTER**: De heer Isaack. U deed zo'n poging, toen dacht ik hij gaat staan. Mevrouw Verouden gaat wel staan.

Mevrouw **VEROUDEN** (cda): Want ik hoor mevrouw Van Dijk zeggen dat de wethouder doet waar Leefbaar Rotterdam om heeft gevraagd. Als partij die toch wel zorgvuldig wil omgaan met het aantal moties, ben ik dan benieuwd waarom daar nog een motie voor nodig is?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Omdat wij graag aan de voorkant wel wat voorwaarden meegeven over die monitoring, die kunt u lezen in de motie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Stop Winter Wonderland - géén permanente winteropvang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 Rotterdamse daklozenmagneet;

constaterende dat:
- Rotterdam tot op heden uit humanitair oogpunt, afgestemd met de G4, een winteropvang faciliteert bij een gevoelstemperatuur van 0 graden;
- het nieuwe college deze regeling per 1 november drastisch wil gaan uitbreiden;
- daarmee het oude, flexibele WKR-model wordt losgelaten en andere opvang, zoals de EU-opvang, wordt ondermijnd;
- nu iedereen die zich meldt een plek kan krijgen, ongeacht binding met de stad of voorwaarden om mee te werken aan perspectief;

- Rotterdam als enige van de G4 deze vorm van onvoorwaardelijke permanente winteropvang gaat hanteren;

overwegende dat:
- dit een sterke aanzuigende werking zal hebben, met name voor dakloze seizoensarbeiders uit randgemeenten en illegalen;
- wij van werknemers uit de opvangsector berichten ontvangen dat ze een grote toeloop van daklozen van buiten Rotterdam verwachten;
- een dergelijke opvang veel inzet en geld kost dat ook aan Rotterdammers ten goede kan komen;

verzoekt het college:
- per direct af te zien van de permanente winteropvang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. van Dijk en N.L. Redelinghuys

Motie 2. Meet de aanzuigende werking

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 Rotterdamse daklozenmagneet;

constaterende dat:
- er naar aanleiding van de brief [26bb008280] werk gemaakt wordt van een permanente winteropvang;
- deze brief stelt dat een dergelijke invulling nieuw is voor onze stad en de rest van Nederland en het college de werking en effecten dan ook vanaf dag één wil monitoren;
- Leefbaar Rotterdam hier bij de bespreking van het coalitieakkoord hiertoe al heeft opgeroepen;

overwegende dat:
- een dergelijke vorm van opvang inderdaad nooit eerder in Nederland vertoond is;
- Rotterdam hiermee afstapt van binnen de G4 gemaakte afspraken over de gezamenlijke winterkouderegeling;
- een aanzuigende werking gedurende de opening van deze permanente winteropvang in Rotterdam niet uitgesloten kan worden;
- extra overlast rond hotspots zoals de Pauluskerk, in het Oude Westen, de Agniesebuurt, rond het Museumpark, de Slinge, Zuidplein en andere delen van de stad daarmee ook niet uitgesloten is;
- de raad nog niet geïnformeerd is over de aantallen buitenslapers gedurende 2026;

verzoekt het college:
- nog voor de daadwerkelijke opening van de permanente opvang op 1 november de raad een nulmeting toe te sturen met daarin het aantal buitenslapers, het aantal ongedocumenteerden al dan niet in de opvang, daklozen in de reguliere opvang, in de EU-opvang, op hotelkamers, in overige opvangvoorzieningen en op straat;
- de raad maandelijks te informeren over de aantallen daklozen in de reguliere opvang, op straat en de permanente winteropvang zolang deze open is;
- direct na sluiting op 1 april 2027 zo snel mogelijk en in ieder geval voor de zomer een evaluatie ter bespreking aan de raad toe te sturen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. van Dijk en N.L. Redelinghuys

Motie 3. Graag of niet

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 Rotterdamse daklozenmagneet;

constaterende dat:
- er binnen de permanente winteropvang aan de Volkelstraat 50 plekken in het kader van EU-opvang ingericht zijn;
- in de brief [26bb008280] gesteld wordt dat "ten tijde van de permanente winteropvang laten we de eis van drie maanden binding los en het op voorhand mee willen werken aan perspectief";

overwegende dat:
- er in Rotterdam voor alle groepen daklozen opvang en hulp beschikbaar is, zo lang men maar mee wil werken aan gestelde voorwaarden;
- het openen van een permanente winteropvang en het loslaten van alle voorwaarden om mee te werken aan duurzaam perspectief voor dakloze EU-arbeidsmigranten een perverse prikkel geeft en het bestaan van de EU-opvang ondermijnt;
- de EU-opvang in huidige vorm, inclusief regiobinding en voorwaarden om mee te werken aan perspectief naar het land van herkomst of werk, juist succesvol is;
- de permanente winteropvang hiermee onvoorwaardelijk onderdak biedt aan overlastgevende EU-arbeidsmigranten die niet genegen zijn terug te keren naar land van herkomst of werk;

verzoekt het college:
- ook in de permanente winteropvang de bestaande eisen van meewerken aan duurzaam perspectief toe te passen voor dakloze EU-arbeidsmigranten;
- de raad hierover nog voor de eventuele opening van de permanente opvang te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.E. van Dijk en N.L. Redelinghuys

Motie 4. Rotterdammer niet de dupe

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 Rotterdamse daklozenmagneet;

constaterende dat:
- het college voornemens is een permanente winteropvang te openen;
- een dergelijke permanente winteropvang nieuw is voor onze stad;
- een opvang met dergelijke insteek ook uniek is voor Nederland;
- er gewerkt wordt aan een integraal pakket van maatregelen om overlast in buurten terug te dringen;

overwegende dat:
- een aanzuigende werking van daklozen vanuit heel Nederland, dan wel Europa daarmee niet uitgesloten is;
- deze permanente winteropvang dagelijks geopend zal zijn van 16:00 tot 11:00;

- daklozen zich van 11:00 tot 16:00 zullen begeven in ons stadscentrum en onze wijken en overlast op hotspots als de Pauluskerk, in het Oude Westen, de Agniesebuurt, rond het Museumpark, de Slinge, Zuidplein en andere delen van de stad zal toenemen;
- Rotterdammers niet de dupe mogen worden van deze opvang;

verzoekt het college:
- naast het bieden van zorg en ondersteuning óók gewoon repressie toepassen binnen de aanpak overlastgevende personen;
- waar nodig toe te blijven werken naar zes registraties en gedwongen zorg dan wel terugkeer naar land van herkomst;
- de raad hierover direct na sluiting op 1 april 2027 zo snel mogelijk en in ieder geval voor de zomer te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. van Dijk en N.L. Redelinghuys

Motie 5. Oost- West- Thuis (land van herkomst)- Best

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 Rotterdamse daklozenmagneet;

constaterende dat:
- Rotterdam tot op heden uit humanitair oogpunt, afgestemd met de G4, een winteropvang faciliteert bij een gevoelstemperatuur van O graden;
- het nieuwe college deze regeling per 1 november drastisch wil gaan uitbreiden;
- daarmee het oude, flexibele WKR-model wordt losgelaten en andere opvang, zoals de EU-opvang, wordt ondermijnd;
- nu iedereen die zich meldt een plek kan krijgen, ongeacht binding met de stad of voorwaarden om mee te werken aan perspectief;
- Rotterdam als enige van de G4 deze vorm van onvoorwaardelijke permanente winteropvang gaat hanteren;

overwegende dat:
- langdurige dakloosheid de samenleving veel kost;
- data inzicht verschaft in de werking van beleid;
- als de winteropvang permanent wordt, er lessen uit getrokken moeten worden;
- het hoogst onwaarschijnlijk is dat iedereen uit de permanente winteropvang daadwerkelijk doorstroomt naar een woning;
- het beste perspectief uit dakloosheid is om werk te vinden of terug te keren naar het land van herkomst;

verzoekt het college:
- dat de raad jaarlijks geïnformeerd wordt over:
    - hoeveel mensen die gebruik maken van de permanente winteropvang tijdens en na de opvang doorstromen naar een vaste verblijfplaats;
    - hoeveel mensen in die periode werk vinden;
    - hoeveel er weer opnieuw in de opvang terecht komen;
    - welke hulptrajecten mensen instromen (zorg, detoxtrajecten etc.);
    - wat de gemiddelde duur is in de opvang;
    - wat de verdeling is van het totaal aantal daklozen per groep (Nederlands, EU, ongedocumenteerd);
    - het aantal buitenslapers;

- het aantal overlastmeldingen van daklozen;
- en alle overige relevante data voor de succesvolle begeleiding van dak- en thuislozen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. van Dijk en N.L. Redelinghuys

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan de heer Redelinghuys.

De heer **REDELINGHUYS** (fvd): Dank u wel, voorzitter. Niemand wil dat er ook maar iemand in de vrieskou op straat sterft tijdens een winter, daarom hebben we al jaren winteropvang als het vriest. Maar wat het college nu voorstelt, gaat een stuk verder. 5 maanden lang, iedere dag, 19 uur per dag opvang. Voor bepaalde groepen worden de toelatingsvoorwaarden versoepeld. Voor EU-immigranten, ik citeer het college "Laten wij de eis van de 3 maanden binding los en het op voorhand willen meewerken aan perspectief." Ook mensen die zijn afgewezen voor de reguliere maatschappelijke opvang en ongedocumenteerde mensen kunnen gebruikmaken van deze ruime voorziening. Dan schrijft het college, ik citeer "In de rest van Nederland is ons niet een dergelijke opzet en insteek van een permanente opvang bekend." Voorzitter, Rotterdam wordt de enige stad in Nederland met zo'n open deur. Waar denkt het college dat mensen daarnaartoe komen? Niet naar Amsterdam, niet naar Utrecht, niet naar Den Haag, zij komen waarschijnlijk naar Rotterdam. Wie merkt dat? De dakloze Rotterdammers die nu al op straat slapen en hopen op zekerheid van winteropvang? Of de bewoners van de Agniesebuurt, waar het college zelf al een toename van overlast op straat ziet? Het college zoekt nu al naar extra opstalplekken om die overlast over meer buurten te spreiden. Dat is geen oplossing, dat is het probleem verplaatsen. Wie betaalt 884.000 euro in 2026 en maar liefst 4 miljoen euro in 2027? Van diezelfde Rotterdammers die straks moeten betalen om voor hun eigen woning te parkeren. Voorzitter, al bij de oude Grieken gold de wet van gastvrijheid. Een vreemdeling die aanklopt krijgt eten en een bed, maar de volgende ochtend vroeg die gastheer, wie ben je en waar kom je vandaan? Gastvrijheid was nooit anoniem en nooit vrijblijvend.

De **VOORZITTER**: De heer Meurink.

De heer **MEURINK** (d66): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Nu ben ik ook een goed kenner van mijn Griekse klassiekers, maar dat slaat nergens op. Want dat ging niet om erachter te komen met wie ik te maken heb vanuit controlezucht, dat ging vanuit vriendelijkheid, vanuit barmhartigheid, vanuit het willen ondersteunen. Blijf wel bij de juiste klassiekers en ga ze niet misbruiken.

De **VOORZITTER**: De heer Redelinghuys.

De heer **REDELINGHUYS** (fvd): Misschien is het zo dat die gast hier niet die volgende ochtend dat zou vragen. Maar zou die gast voor een paar dagen, weken of 5 maanden blijven zoals in dit geval, dan denk ik dat de gastheer graag zou willen weten wie die gast is van hem. Ik ga door, voorzitter. Gasvrijheid was nooit anoniem en nooit vrijblijvend. Dit college lijkt minder verstandig te zijn. Het schrijft zelf dat er bij deze opvangen rechten en plichten zijn. Wie niet wil meer werken, verliest pas in het uiterste geval zijn plek. Daarom dient Forum voor Democratie een motie in. Iedereen krijgt de eerste nacht een bed zonder vragen. Maar wie de volgende nacht terug wil komen, maakt 's ochtends bekend wie je bent. waar je vandaan komt en wat je verblijfsstatus is en instemming aan het meewerken aan perspectief. Zo weet de stad wie zij onderdak biedt en daarop verder te kunnen handelen. Tot slot,

voorzitter. Rotterdam wordt de enige stad in Nederland met een open deur zonder voorwaarden. Dat is geen opvang, dat is een uitnodiging en die betaalt de Rotterdammer. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik wil vragen aan mijnheer Redelinghuys. We hebben het over de rekening bij de Rotterdammer, die heeft last hiervan. Ook aan hem heb ik de vraag, hebben wij liever als Rotterdammers, die dag in dag uit langs dakloze mensen fietsen, op straat worden lastig gevallen om flesjes en om geld, dat die mensen in een opvang zitten waar we daar ook zicht op hebben? Of hebben we liever dat we die mensen op straat laten rondscharrelen en overlast kunnen veroorzaken? Waar heeft de Rotterdammer het meeste baat bij?

De **VOORZITTER**: De heer Redelinghuys.

De heer **REDELINGHUYS** (fvd): Dank u wel voor uw vraag. Natuurlijk is het beter om die gasten veilige opvang te bieden, maar mijn zorg is dat wij met die nieuwe maatregel en versoepelingen daar veel meer mensen naar hier gaan komen. Bijvoorbeeld in Den Haag, als jij een EU-immigrant bent, moet je binding met de stad hebben, of je hebt de drugsverslaving en je kan niet naar binnen in de winteropvang. Maar nu kunnen ze gewoon op het terrein 25 kilometer verderop hierheen komen en dan zitten wij misschien met nog extra overlast. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Redelinghuys heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Vreemdeling, maak je bekend

”De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van de permanente winteropvang;

constaterende dat:
- de permanente winteropvang aan de Volkelstraat van 1 november 2026 tot 1 april 2027 dagelijks geopend is van 16:00 tot 11:00 uur en plaats biedt aan 150 mensen;
- het college bij deze opvang de eis van drie maanden binding en het op voorhand willen meewerken aan perspectief loslaat;
- het college schrijft dat er bij de permanente winteropvang, anders dan bij de maatschappelijke opvang, geen sprake is van rechten en plichten;
- het college schrijft dat in de rest van Nederland geen vergelijkbare opzet van een permanente opvang bekend is;

overwegende dat:
- het in humanitair belang is dat niemand bij vorst op straat hoeft te slapen;
- de stad moet weten wie zij onderdak biedt, om mensen gericht naar perspectief te kunnen begeleiden;
- voor mensen zonder rechtmatig verblijf de opvang en de ondersteuning bij terugkeer volgens het college in principe onder verantwoordelijkheid van het Rijk vallen;
- vrijblijvende opvang zonder enige wederkerigheid een aanzuigende werking kan hebben;

draagt het college op:
- ervoor te zorgen dat iedere bezoeker van de permanente winteropvang bij binnenkomst gefotografeerd wordt;

- de eis te stellen dat de bezoeker zich uiterlijk de ochtend na de eerste overnachting, vóór vertrek, registreert met naam, nationaliteit en verblijfsstatus;
- bezoekers die niet aan deze eis voldoen met foto op een zwarte lijst te zetten die geldt bij nachten zonder vrieskou of tot zij zich registreren, hierbij rekening houdende met de AVG richtlijnen;
- de registratiegegevens te gebruiken voor de monitoring van de opvang en voor het toeleiden naar perspectief, waaronder bij mensen zonder rechtmatig verblijf naar de voorzieningen van het Rijk en de Dienst Terugkeer en Vertrek;
- de raad vóór de winteropvang 2027-2028 te informeren over de samenstelling van mensen die zich hebben geregistreerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.L. Redelinghuys en M.E. van Dijk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan heeft nu de heer Boshuizen het woord. Nogmaals, hij heeft zijn maidenspeech, u mag vooral naar hem luisteren.

De heer **BOSHUIZEN** (pro): Misschien begint alles daar bij dat ene moment dat je niet wegkijkt, waarop je elkaar in de ogen aankijkt en werkelijk ziet wie daar staat. Niet een probleem, niet een voorbijganger, maar een mens. Deze woorden zijn van Marlijn, vorige week voorgedragen in de Pauluskerk bij het stadsgesprek over dakloosheid. Uit eigen ervaring weet ze hoe zwaar het leven is zonder dak boven je hoofd. Haar oproep aan de stad was helder, zie de mens en draag zorg voor elkaar. Die boodschap kreeg ik ook vanuit huis mee. Dat is ook waar ik hier in Rotterdam voorsta. In mijn werk als pabo-docent, maar ook in mijn 4 jaar als wijkraadslid in Vreewijk heb ik me altijd ingezet voor een menselijke stad. In de wijkraad zag ik hoe hard een winteropvang nodig is. Met het preventieteam liepen we langs de heggen waar 's nachts door daklozen in geslapen werd. Dat is vervelend voor de mensen in de wijk, maar ook heel pijnlijk en vernederend voor de buitenslapers zelf. Want of je nu wel of geen eigen dak boven je hoofd hebt, iedereen heeft nachtrust nodig. De afgelopen jaren hebben wij in Rotterdam mensen in de kou laten staan en dat heeft mensenlevens gekost. De stad snakt naar menswaardige oplossingen waarbij we mensen niet alleen maar aan hun lot overlaten en zomaar de winternacht insturen. Daarom zijn we als PRO Rotterdam blij dat het college zo snel een winteropvang voor elkaar krijgt. Want dit is een belangrijke stap in menselijker beleid en het is een stap die we zetten met brede steun in de gemeenteraad en met allerlei partners in de stad. We hebben heldere afspraken gemaakt in het Stadsakkoord Dakloosheid en vanuit onze fractie heeft Amy, van wie ik tijdelijk het stokje overneemt, daar een belangrijke rol in gespeeld. Bij het maken van die plannen hebben we samen op getrokken en ook bij de uitvoering hebben we iedereen nodig. Niet alleen in de gemeenteraad, maar juist ook in de stad. Daarom dienen wij als PRO Rotterdam een motie in samen met de ChristenUnie, CDA en D66 om de samenwerking met alle partners in de stad te zoeken om de winteropvang en de begeleiding overdag zo goed mogelijk te laten verlopen.

De **VOORZITTER**: De heer Boshuizen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Brede samenwerking voor hulpverlening en dagbesteding

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3. over de permanente winteropvang;

constaterende dat:

- in het Stadsakkoord Dakloosheid is opgenomen dat we de komende jaren een schil van begeleiding en dagbesteding opbouwen;
- van 01 november tot 01 april een permanente winteropvang wordt opgezet voor dakloze mensen, die open is van 16:00 tot 11:00 uur;
- overdag gebruik zal worden gemaakt van dagopvanglocaties in de stad;

overwegende dat:
- het stadsakkoord tot stand is gekomen in samenwerking met vele partners uit de stad;
- een dergelijke invulling van een permanente winteropvang nieuw is voor onze stad, maar de hulp aan dakloze mensen al jaren wordt gedaan door een veelheid aan mensen en organisaties, die daarbij veel expertise hebben opgebouwd;
- in de collegebrief vier groepen genoemd worden die worden verwacht gebruik te zullen maken van de nachtopvang, maar deze groepen veel verschillende hulpvragen zullen hebben, zoals juridische, maatschappelijke, of medische hulp, dagbesteding en/of begeleiding naar werk;
- verschillende formele én informele partijen nodig zijn bij het aanbieden van deze vormen van begeleiding en het aanbieden van passende zorg per doelgroep;

verzoekt het college:
- deze winter samen te werken met relevante formele en informele partijen om perspectief te kunnen bieden aan bezoekers van de winteropvang;
- de samenwerking en de resultaten ervan aan het eind de winteropvang te evalueren;
- deze lessen mee te nemen in de verdere uitwerking van het stadsakkoord dakloosheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P. Boshuizen, E.M. Verouden, G.G. van Dijk en P.F. Meurink

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **BOSHUIZEN** (pro): Toen we met elkaar die afspraken maakten, wisten we dat het niet eenvoudig zou zijn om al die problemen op te lossen. Want laten we eerlijk zijn, ook als we de krachten bundelen, is het een grote uitdaging om te zorgen voor goede opvang voor iedereen die dat nodig heeft. Het getuigt van enorme bestuurlijke moed dat het huidige college die problemen niet uit de weg gaat, maar hier verantwoordelijkheid voor durft te nemen. Ik hoop dat dit een voorbeeld kan zijn voor ons als stad en als raad, want met elkaar dragen we de stad. Samen kunnen we verantwoordelijkheid nemen voor een stad waarin we de mens zien en zorgdragen voor elkaar. Dank u wel. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Van Dijk.

De heer **VAN DIJK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Afgezien van de titel, zijn we blij dat dit debat vandaag op de agenda staat. Want vandaag is er iets te markeren, een trendbreuk. Na jaren van jojoën met mensen legt het college nu een nieuwe bodem in het bestaan van mensen. Een bed, een dak in een zaal en aantrekkelijk is het niet, maar noodzakelijk wel. De eerste stap van de implementatie van het stadsakkoord tegen dakloosheid. Natuurlijk kijken we uit naar de verdere maatregelen en uitwerking daarvan. Ik heb 1 vraag aan de wethouder, wat hoopt zij de komende maanden te leren van de permanente winteropvang?

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Meurink en ook hij heeft zijn maidenspeech.

De heer **MEURINK** (d66): Voorzitter, een dak boven je hoofd, voor de meeste van ons is dit vanzelfsprekend. Een plek om thuis te noemen. Maar voor veel Rotterdammers is dit niet het geval. Alleen nog in Rotterdam is er een stijging gezien van 25 procent in 4 jaar van dakloosheid. Vorig jaar werden alleen al bijna 500 jongeren toegelaten tot de opvang. 500 jongeren die bezig zouden moeten zijn met hun toekomst, hun studie of hun eerste baan, maar in plaats daarvan moeten zij zorgen maken om waar zij slapen. Daarom zijn wij als D66 ongelooflijk trots op deze permanente winteropvang. Trots dat Rotterdam deze stap zet en de durf heeft om dit te doen als eerste in Nederland. D66 gunt iedereen een thuis, een plek om jezelf veilig te kunnen voelen, om jezelf te kunnen ontwikkelen en te kunnen groeien. Dat verdient iedereen. Want toen ik een jong jochie was, weet ik namelijk nog goed wat het belang is van het hebben van dit fijne thuis. Ik kom uit een nest waar het nooit over politiek ging, maar het debat genoeg werd gevoerd. Een set lieve ouders die met veel ziekte in het gezin het niet makkelijk hadden. Zoals je kunt voorstellen, ziekte is alles bepalend in een gezin. Het risico is dan groot voor de kinderen die daar geen last van hebben zich misschien niet meer zo thuis voelen, want het wordt overschaduwd door iets veel ingrijpender. Ik ben ook dankbaar dat mijn ouders ondanks dat alles nooit hebben beknibbeld op het thuis voelen van de kinderen. Thuis was er voor hen om te ontplooien, om alle kansen te pakken die zij dachten dat goed voor ons waren, maar ook voor alle kansen die wij dachten dat goed voor ons waren. Geen kleine prestatie en een enorm vormend effect op mezelf. Want dit warme thuis heeft mij de basis gegeven voor mijn eigen ontwikkeling, maar ook de mogelijkheid gegeven om dit door te geven aan anderen. Niet voor niets is het voor mij logisch om terug te geven aan de maatschappij en uiteraard aan de lieve familie die dit mogelijk heeft gemaakt. D66 is een groot voorstander van kansengelijkheid. Als ik terugkijk op mijn jeugd, dan zie ik duidelijk wat voor impact mijn jeugd en daarin vooral dat thuis erop heeft gehad. Niet voor niets is D66 dan ook mijn thuis. Een partij die strijdt voor LHBTI'ers zoals ik, strijdt voor een mooie, progressieve wereld zonder daarbij naïef te zijn en altijd constructief mee te denken. Zoals ik begon over mijn eigen familie met de liefde voor het debat, hoort in de D66-familie dat debat ook gelukkig goed thuis. Onze mooie Rotterdamse lijfspreuk sterker door strijd voel ik daarom ook geschreven in mijn ziel, namelijk met alle steun die een thuis kan bieden. Dan de link leggen met dit mooie onderwerp naar de kwetsbare stad die wij gaan helpen. We zijn blij dat we hiermee een stap in de goede richting kunnen geven, een thuis kunnen bieden, een stap kunnen bieden naar perspectief en een stap naar een goed leven in Rotterdam of daarbuiten. Waar een aantal partijen in deze raad het constant hebben over overlast en mensen onmenselijk willen aanpakken, zien wij nu deze menselijke aanpak eindelijk prevaleren. Namelijk een bed waar ze niet alleen warm onder kunnen liggen terwijl het buiten regent, maar ook dat perspectief dat geboden gaat geworden. Het gevoel dat er een toekomst is. Dankzij de inzet van NAS, Stichting Ontmoeting en Barka blijft het niet bij een gevoel, er worden daadwerkelijk stappen gezet met maatschappelijk werkers om weer mee te kunnen doen en om vooruit te kunnen kijken. Toch ook wij hebben toch nog tweetal vragen. Onze fractie heeft namelijk met veel interesse gelezen over deze opstaplocaties en dat er mogelijk meer komen en we horen graag van de wethouder of dit ook definitief bevestigd kan worden. Komen er meer? Wanneer horen we daar dan meer over? Ook over de criteria voor de gestelde opvang bedreigt vol te raken. Kan de wethouder aangeven hoe we voor die mensen die dan mogelijk geen toegang hebben tot deze opvang, ervoor toch kunnen zorgen dat zij naar de andere plekken, waar voor hen dan wel een thuis zou moeten zijn, ruimte is? Zijn daar bijvoorbeeld ook gesprekken over met de NS, omdat mogelijk ze dan buiten Rotterdam gebracht moeten worden? Natuurlijk willen we uiteindelijk dat niemand meer dakloos is. Maar zolang mensen op straat moeten slapen, mogen we trots zijn op de stad die haar deuren opent en graag mensen hun leven wil verbeteren. Als dat betekent dat Rotterdam een daklozenmagneet wordt, dan hoop ik dat Rotterdam deze magneet wordt. Want dan weten we tenminste dat we iedereen een plek kunnen geven. Dank u wel.
(Applaus.)

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, vraag Rotterdammers waar zij zich zorgen over maken en in de top 3 staat steevast het probleem van daklooshеid. Er zijn ook goede redenen voor. Aan onze vrienden aan de linkerkant van het spectrum kan ik me zo goed voorstellen dat je naar mensen kijkt die dakloos zijn en je gaat je voorstellen dat het je vader, je moeder of je kind is die op straat moet overleven. Die het moet hebben van het bij elkaar sprokkelen van wat euro's om brood of crack of een blikje bier te kopen. Aan de rechterkant van het spectrum kan ik zeggen dat ik me zo goed kan inleven in die mensen die in de ochtend naar buiten lopen in de hoop dat er niet iets op straat ligt waarvan je afvraagt of het een hondendrol was of niet, de glasscherven liggen om je heen of je wordt op straat bedreigd en uitgescholden door verwarde personen. Er zijn allerlei uitstekende redenen om je zorgen te maken over daklooshеid. Terecht zijn wij daarom hartstikke trots als Rotterdamse VVD dat wij het Stadsakkoord Daklooshеid hebben ondertekend. Partijen uit alle hoeken van het politieke spectrum zijn bij elkaar gekomen en hebben samen afspraken gemaakt over hoe wij op een betere manier met zowel de menselijke kant als de overlastgevende kant van de daklooshеid omgaan. Toch lopen wij de mooie nieuwe wijze van het opvangen van de daklozen, namelijk we gaan iedereen een plek bieden voor in de winter, tegen een aantal problemen aan en die spitsen zich vooral op ongedocumenteerde mensen. Anders gezegd, mensen zonder verblijfsvergunning die hier gewoon niet mogen zijn. Het is goed dat er opvang voor hen is, laat ik dat eerlijk zeggen. Niemand is ermee geholpen als deze mensen op straat rondzwerven, dan gaan ze in ieder geval ook niet meewerken aan terugkeer. Toch mag deze opvangplek geen vrijblijvende plek zijn. Het mag niet zo zijn dat deze mensen zonder enige voorwaarde of pressie een onderdak vinden zonder dat ze nog mee hoeven te werken aan hun terugkeer. Ik heb daar een aantal vragen over aan de wethouder. Ten eerste, hoe gaan we erachter komen wie het nu is? Iemands verblijfsstatus bepaalt namelijk welk perspectief iemand heeft. Als je niet weet wat het perspectief is, Kan je er ook niet naartoe werken. Ik ben niet naïef. We weten dat niet iedere dakloze met een paspoort, een ID-bewijs daar aan zou komen kloppen. Maar voor die mensen geldt, mevrouw de wethouder, hoe gaan we erachter komen wie die mensen zijn? Kan de wethouder toezeggen dat er op een manier wordt gewerkt aan identificatie van deze mensen, zodat we er zo vlot mogelijk achter komen wie het is en waar we ze naartoe kunnen helpen? Het tweede punt gaat over het meewerken aan terugkeer, want dat moet voor ongedocumenteerde mensen toch echt uitgangspunt blijven. Dat kan ook door effectief of door actief de samenwerking te zoeken met de Dienst Terugkeer en Vertrek of de Nederlandse Nationalisatie Dienst. Het is belangrijk dat we actief op zoek gaan naar de samenwerking, dat mensen ook met zachte hand of met lichte aanmoediging op weg worden geholpen naar deze instanties. Kan de wethouder toezeggen dat er vanaf het eerste begin actief werk wordt gemaakt van het samenwerken van dit soort instellingen om actief te werken aan terugkeer?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk heeft een vraag.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Ik ben blij dat de VVD toch ook aangeeft dat er op zijn minst voorwaarden moeten worden gesteld aan de opvang voor ongedocumenteerden. Ik vraag me alleen wel een beetje af, heeft u hier het aan de voorkant niet over gehad? Want u heeft nu allerlei vragen over, gaan we dan registreren en actief aansporen bij de DNI en zo? Zijn dat voor u geen eisen die u aan de voorkant scherp wil hebben voordat u hierin mee kan gaan?

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Sommige vragen stel je omdat je heel benieuwd ben naar het antwoord en van sommige vragen heb je van tevoren besproken wat het antwoord zal zijn. We hebben natuurlijk met elkaar van tevoren gesprekken over gehad. Het is echt niet zo dat we als een blinde kip handtekening zetten onder een akkoord zonder dat we van tevoren hebben uitgewerkt, hoe gaat het eruitzien? Ik heb het vertrouwen in de bevestigende woorden van de wethouder.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Dan moet ik constateren dat de heer Verweij en ik niet op dezelfde plek hebben gezeten bij de totstandkoming van het stadsakkoord, want hier hebben wij namelijk bepaalde voorwaarden allemaal aan de voorkant geprobeerd helder te krijgen. Onder andere om die aanzuigende werking tegen te gaan, duidelijkheid bieden over ongedocumenteerde mensen. Die voorwaarden zijn aan de voorkant niet gesteld en toch heeft de VVD getekend bij het kruisje. Kunt u mij dat uitleggen?

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, dat kan ik zeker. Aanzuigende werking is in dit geval niet iets slechts, voor ongedocumenteerde mensen wil je een aanzuigende werking hebben. Niet omdat we ze dan los kunnen laten, maar juist omdat die mensen als ze in die opvang terechtkomen, geholpen kunnen worden bij terugkeer. Het is niet zo dat we die mensen uit liefdadigheid binnen willen hebben. We hebben er allemaal belang bij dat die mensen geholpen worden naar de weg naar terugkeer. Juist daarom is het zo goed dat de mensen in deze opvang actief begeleid worden naar terugkeer.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Daar kunnen wij ons op zich in vinden. Alleen lees ik niks terug over die actieve begeleiding naar terugkeer. Ik lees van alles over zorg en hulp en zielig en kwetsbaar, maar niks over, de rechtsstaat is de rechtsstaat, deze mensen moeten het land weer uit en daar actief bij geholpen worden. Dat hoor ik u nu wel zeggen, daar ben ik blij mee. U heeft deze vraag ook net aan de wethouder gesteld. Maar is voor de VVD een absolute voorwaarde dat er daadwerkelijk een vorm en een goede vorm van registratie komt van ongedocumenteerde mensen?

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, vooropgesteld op zwart-op-wit, in de brief van de wethouder staat al dat als de opvang vol dreigt te raken dat het dan inderdaad al echt verplicht is om mee te werken. Anders ga je echt weg, dan moet je eruit. Voor die andere mensen geldt, als we aan de voordeur een bordje hebben hangen, u zult onder elke voorwaarden hiermee moeten werken aan terugkeer anders komt u niet binnen, dan komen die mensen niet binnen. Dan blijven ze weg dan blijven ze op straat zwerven en dan gaan we er nooit grip op krijgen. Het is de bedoeling van dit plan om mensen binnen te halen, om met een actieve aanmoediging ze naar die instanties toe te leiden en dat is voor ons een hele harde voorwaarde. Maar waar we niet een harde voorwaarde aanstellen is dat iedereen die zich meldt eerst met een paspoort aan moet kloppen en dan onmiddellijk op de bus moet worden gezet naar het COA. Dat werkt niet zo.

De **VOORZITTER**: Afrondend, mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Afsluitend dan. Dat kan misschien wel niet zo werken, maar u bent het toch wel met mij eens dat dat de wet is en dat dat hetgene is wat moet gebeuren dat ongedocumenteerde mensen terug moeten naar het land van herkomst?

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, 100 procent. Dat uitgespit en vastgesteld dat iedereen die hier is en die hier niet mag zijn die moet terug. Dat zijn we met elkaar eens. De beste manier daarnaartoe, daar zitten we denk ik net op een iets andere lijn. Wij denken dat het

goed is, hou die mensen binnen, help ze en moedig ze aan. Dat is de beste manier om ze terug te krijgen.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, de derde vraag is, laten we goed meten wat er gaat gebeuren. Ik denk dat mevrouw Van Dijk het was die aangaf, je zou toch kunnen zeggen waarom proberen we het niet gewoon? Zij vond dat dat een onverstandig idee is, ben ik met haar eens. Mevrouw van Dijk vroeg ook terecht, laten we nu heel actief en zorgvuldig gaan monitoren wat de uitwerking is van dit plan. Hoe werkt dit met ongedocumenteerden? Hoeveel komen er hierop af? Op welke manier worden zij aangemoedigd? Is het zo dat we dan inderdaad daadwerkelijk erin slagen om mensen te helpen aan terugkeer? Of loopt dat systeem spaak? We hebben er genoeg goede hoop in dat het weldegelijk verschil gaat maken. Maar ik zou van de wethouder graag de toezegging willen hebben dat ze dit ook daadwerkelijk bijhoudt. Hoe gaat het met het verloop van ongedocumenteerden in deze opvang? Slagen wij erin om ze terug te leiden? Bent u bereid om daar ook inderdaad terugkoppeling over te geven aan de raad, zodat we bij kunnen sturen als dat nodig is? Voorzitter, ik kom tot een afronding. Want de Rotterdamse VVD staat onderaan de streep onder deze aanpak. Niet omdat die perfect is, maar omdat het de minst slechte oplossing is voor een bestaand probleem. Mensen zonder vooruitzicht laten rondzwerven op straat is niet wenselijk, is onmenselijk en maakt de stad onveiliger voor iedereen. Met deze aanscherping hebben wij voldoende vertrouwen in de weg die het college inslaat. Ik ben benieuwd naar de antwoorden van de wethouder op onze gerichte vragen. Want alleen zo krijgen wij de controle terug over dakloosheid.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik wil graag de eerste termijn van de raad afmaken voordat we zo meteen met lunchpauze gaan, dan weet u ongeveer waar u op kunt rekenen. Dan is nu het woord aan mevrouw Verouden.

Mevrouw **VEROUDEN** (cda): Dank, voorzitter. Het CDA is blij met de start van een permanente winteropvang in Rotterdam. Wij zien dat dan ook als een eerste stap van de uitvoering van het stadsakkoord dakloosheid, waar een nieuwe koers in het daklozendossier is ingeslagen. Hiermee wordt menselijk leed, gezondheidsschade door weersomstandigheden en onveiligheid voorkomen. Wij zijn ook erg blij met de inzet van het college op het Wonen Eerst principe, dat zien wij als de weg uit dakloosheid. Wat het CDA betreft hebben we in het stadsakkoord een mooie balans gevonden tussen aandacht voor huisvesting, benodigde zorg en werken aan het terugdringen van overlast voor omgeving. Voor het CDA staat buiten kijf dat het afkicken van middelengebruik een voorwaarde is voor dat perspectief waar de wethouder over schrijft in haar brief. In de opvang voor EU-arbeidsmigranten zijn er al mogelijkheden voor het afkicken van heroïne en alcohol. Ik ben benieuwd naar de mogelijkheden in de winteropvang. In de brief staat ook dat begeleiding en perspectief wordt geboden aan mensen die zich melden. Hoe gaat die begeleiding en perspectief er precies uitzien? In de brief wordt daar al het 1 en ander over gezegd. Om te borgen dat drugs- en alcoholmisbruik daar onderdeel van uitmaakt, heb ik een motie samen met de ChristenUnie en die dien ik hierbij in.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verouden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Verslavingszorg in winteropvang

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 over Aanvraag regulier debat M. van Dijk en Redelinghuys over de permanente winteropvang;

constaterende dat:
- in het stadsakkoord Daklоosheid is opgenomen dat er een opvang voor iedereen met begeleiding en perspectief wordt gerealiseerd;
- vanaf 1 november tot 1 april de Winterkouderegeling omgezet wordt in een permanente winteropvang voor dakloze mensen;

overwegende dat:
- het hebben van een slaapplek mensen rust en ruimte kan geven na te denken over perspectief;
- afbouw van alcohol- en middelengebruik bijdraagt aan perspectief voor dakloze mensen;

verzoekt het college:
- verslavingszorg en preventie ten aanzien van middelengebruik een plek te geven in de routes naar perspectief;
- aantal succesvol doorlopen trajecten mee te nemen in de evaluatie van de winteropvang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.M. Verouden en G.G. van Dijk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan mevrouw Laamairi.

Mevrouw **LAAMAIRI** (denk): Dank, voorzitter. Voor DENK is een permanente winteropvang een goede stap. Niemand zou op straat moeten slapen omdat het niet koud genoeg is voor de opvang. Maar opvang is meer dan een bed aanbieden, mensen moeten ook toegang hebben tot goede zorg, begeleiding en perspectief op huisvesting. Daarom dienen wij ook de motie in om de zorg en begeleiding bij de permanente winteropvang goed te borgen en tekorten tijdig in beeld te krijgen, zodat de raad samen met het college naar oplossingen kan zoeken. Ik heb vragen over de maxima van 50 plekken voor EU-migranten en 20 plekken voor mensen vanuit Centraal Onthaal. Waarom is voor deze aantallen gekozen? Wat gebeurt er met de 51ste persoon die opvang nodig heeft als alle plekken bezet zijn? Voorzitter, het college moet niet alleen weten hoeveel mensen ze opvangen, maar ook wat er gebeurt met mensen voor wie geen plek is. Want een vol opvangquotum betekent niet dat de hulpvraag verdwijnt. Daarom dienen wij een motie in waarin we het college vragen bij te houden hoeveel mensen hierdoor geen plek krijgen, welke alternatieven hen worden geboden en om de raad te informeren als de alternatieven tekortschieten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Laamairi heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Geen plafond zonder perspectief

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 'Debat over 'Rotterdamse daklozenmagneet'';

constaterende dat:
- voor de permanente winteropvang een maximum geldt van 50 plekken voor EU-arbeidsmigranten en 20 plekken voor mensen vanuit Centraal Onthaal;
- de behoefte aan opvang op enig moment groter kan zijn dan het aantal beschikbare plekken;

overwegende dat:

- het bereiken van het maximum niet betekent dat de hulpvraag verdwijnt;
- inzicht in afgewezen aanmeldingen en beschikbare alternatieven noodzakelijk is om de gevolgen van de capaciteitsgrenzen te beoordelen;

verzoekt het college:
- bij te houden hoeveel mensen geen toegang krijgen tot de opvang omdat het maximum voor hun doelgroep is bereikt;
- de raad periodiek te informeren over de omvang van deze groep en over de alternatieve opvang, begeleiding of ondersteuning die hun wordt geboden;
- de raad te informeren wanneer blijkt dat de beschikbare alternatieven onvoldoende zijn, met voorstellen om de ontstane knelpunten aan te pakken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Laamairi

Motie 10. Borging van zorg en begeleiding bij de permanente winteropvang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.3 'Debat over 'Rotterdamse daklozenmagneet'';

constaterende dat:
- Rotterdam een permanente winteropvang voor dakloze mensen wil realiseren;
- het succes van deze opvang mede afhankelijk is van voldoende capaciteit voor zorg, begeleiding en doorstroom naar passende huisvesting;
- eventuele tekorten aan personeel, middelen of vervolgvoorzieningen de ondersteuning van dakloze mensen onder druk kunnen zetten;

overwegende dat:
- dakloze mensen gebaat zijn bij continuïteit en zekerheid van opvang;
- eventuele tekorten tijdig inzichtelijk moeten worden gemaakt, zodat de raad kan meedenken over oplossingen;
- een tekort aan ondersteuning of middelen niet automatisch zou moeten leiden tot het eerder sluiten van de opvang;

verzoekt het college:
- de gemeenteraad tijdig en actief te informeren wanneer blijkt dat er onvoldoende personeel, financiële middelen, zorg, begeleiding of doorstroommogelijkheden beschikbaar zijn om de permanente winteropvang goed te laten functioneren;
- daarbij inzichtelijk te maken wat de aard en omvang van de tekorten zijn, welke gevolgen deze hebben voor de opvang en ondersteuning van dakloze mensen, en welke oplossingen mogelijk zijn;
- de raad, waar nodig, tijdig voorstellen voor te leggen om deze tekorten op te vangen, zodat de raad zich kan beraden op aanvullende maatregelen en benodigde middelen;
- bij dreigende tekorten eerst samen met de raad naar oplossingen te zoeken, alvorens over te gaan tot vervroegde sluiting van de opvang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Laamairi

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere leden die het woord wensen? De heer Wempe.

De heer **WEMPE** (volt): Voorzitter, wij moeten toegeven wij zijn ook geen fan van de permanente winteropvang, want wij balen er enorm van dat het überhaupt nodig is. Tijdens de vorige collegeperiode, waar Leefbaar Rotterdam deel van uitmaakte, groeide de dakloosheid in Rotterdam namelijk sneller dan ooit, met zo'n 25 procent.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk wil wat zeggen.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Onder het college van Leefbaar Rotterdam is de dakloosheid toegenomen. Kunt u mij uitleggen of een vergelijking maken met de andere steden in Nederland qua aantallen dakloosheid waar Leefbaar Rotterdam niet regeert?

De **VOORZITTER**: De heer Wempe.

De heer **WEMPE** (volt): Dat kan ik niet. Wat ik wel weet, is dat er wat ons betreft te weinig is gehandeld in het vorige collegeperiode om het probleem op te lossen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Ik wil hier niet heel betweterig doen, maar dat kan ik wel. Onze burgemeester heeft afgelopen maand nog een brief gestuurd gezamenlijk met andere grote steden in Nederland dat het inderdaad de spuigaten uitloopt en ons over de schoenen loopt als stad. Ik vind het een beetje een valse tegenstelling dat dit de schuld van Leefbaar Rotterdam is dat de dakloosheid is toegenomen, want het is in alle steden te zien geweest de afgelopen jaren.

De **VOORZITTER**: De heer Wempe.

De heer **WEMPE** (volt): Ik geef alleen feitelijk aan dat in de vorige collegeperiode deze percentages zijn behaald. Ik denk dat dat niet had gehoeven en dat dat minder had kunnen zijn. Desalniettemin, alle gevolgen van dien, want buiten slapen is niet comfortabel, leidt ook tot een verkorte levensduur en medische klachten, angst, trauma en verdere financiële problemen. Als je ook nog eens een boete krijgt voor je situatie waarin je leeft, dan wordt het allemaal nog veel erger. Dat zijn wel de keuzes die zijn gemaakt. Als iemand die dak- en thuisloosheid zelf heeft meegemaakt, wil ik graag via de voorzitter reageren op deze argumenten die staan in de aanvraag van Leefbaar Rotterdam. Want dakloos zijn doe je namelijk niet omdat je toevallig weet dat er een winteropvang is waar je lekker kunt vertoeven. Die zogenaamde aanzuigende werking bestaat niet. Meermaals aangetoond, het bestaat niet. Mensen blijven liever in de buurt van hun sociale netwerk. Ze gaan zich natuurlijk niet verplaatsen naar de gemeente met een gasvrij opvangbeleid.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): De heer Wempe zegt, dat bestaat niet. Ik vraag me af, heeft de heer Wempe wel eens gepraat met een willekeurige agent of boa in het centrum van Rotterdam?

De **VOORZITTER**: De heer Wempe.

De heer **WEMPE** (volt): Jazeker, 1 van mijn buren is agent en ik heb niet gehoord dat er een aanzuigende werking is. Er zijn heel veel onderzoeken geweest waaruit blijkt dat die aanzuigende werking niet bestaat. Uw fractie noemt dat steeds, dat horen we steeds terugkomen. U vraagt nu zelf om een onderzoek, blijkbaar was het ook gewoon niet helder klip en klaar dat die aanzuigende werking niet bestaat. Ik heb wel onderzoeken gezien dat ze

niet bestaan, experts zeggen ook dat het niet bestaat. Ik vind het niet kunnen dat dit steeds blijft worden gezegd.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **VAN DIJK** (lr): Kleine correctie. Ik heb niet gevraagd om een onderzoek, maar ik heb gevraagd om een monitoring omdat ik denk dat het goed is dat we in de gaten houden om hoeveel aantallen het gaat. Maar waar ik naartoe wilde met mijn vraag is, wij hebben letterlijk mensen gesproken, niet alleen agenten op straat maar ook bewoners rondom onder andere de Pauluskerk die zeggen, er komen hier mensen letterlijk naartoe met het adres van de Pauluskerk op zak. Men weet dat de Pauluskerk in het centrum van de stad is en bepaalde hulp en bepaalde voorzieningen treft voor daklozen. Er is wel degelijk feit of bewijs dat er mensen letterlijk naar Rotterdam toe komen die dakloos zijn, terwijl ze hier niet vandaan komen.

De **VOORZITTER**: De heer Wempe

De heer **WEMPE** (volt): Dit heb ik niet gehoord in de gesprekken met de Pauluskerk die zijn geweest tussen de fractie van Volt en aldaar. U zegt het, ik herken het niet. De onderzoeken tonen het niet aan. Desalniettemin vind ik dat we mensen moeten helpen en dat daklozenpercentage naar beneden moeten brengen. Ik hoop dat we Leefbaar Rotterdam daar aan onze zijde kunnen vinden.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **WEMPE** (volt): Ik wil toch nog nogmaals zeggen, mensen blijven vanzelfsprekend liever in de buurt van een sociaal netwerk dan dat ze zich verplaatsen naar gemeenten met een gastvrij opvangbeleid. Ik zie het echt niet. U zegt ook dat geen enkele Nederlandse gemeente deze aanpak heeft en dat dit betekent dat de gevolgen niet te overzien zijn. Laat ons deze zorg meteen wegnemen. Er zijn wel Europese voorbeelden van een permanente winteropvang. In Wenen, in Parijs, in Brussel wordt elk jaar de permanente winteropvang geopend en in Helsinki is Wonen Eerst zo succesvol uitgerold dat de winteropvang overbodig is geworden. Daarom willen wij ook een motie indienen om te vragen aan de wethouder om in gesprek te gaan met de Europese voorbeeldsteden, de steden die ik net noemde en te kijken welke lessen we kunnen leren voor de Rotterdamse context. Daarnaast dienen wij een motie in waarmee we echt korte metten willen maken met het beboeten van buitenslapers en bedelaars. Meermaals heeft toenmalig Volt-raadslid Tim Kind de toezegging gekregen dat hiermee zou worden gestopt, maar die boetes bleven komen. Daarom nu het verzoek om het schrappen van de relevante APV-artikelen mee te nemen in de uitwerking van het Stadsakkoord Dakloosheid. Voorzitter, niemand mag op straat sterven omdat wij de zorg voor deze mensen niet wilden dragen. Een permanente winteropvang is wel het minste wat we kunnen doen. Laat medemenselijkheid de focus van ons beleid zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Wempe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 11. Europese lessen voor de Rotterdamse winteropvang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt '7.3 Aanvraag regulier debat M. van Dijk en Redelinghuys over Rotterdamse daklozenmagneet';

constaterende dat:
- Rotterdam de eerste Nederlandse gemeente is die de permanente winteropvang opent;

- er Europese steden zijn, zoals Wenen, Parijs, Brussel en Helsinki die al langer succesvol met een permanente winteropvang werken;

overwegende dat:
- er bij inwoners zorgen bestaan over de consequenties die het openen van de permanente winteropvang zouden kunnen hebben op de leefbaarheid, veiligheid en uitvoerbaarheid van de permanente winteropvang;
- uit Europese voorbeelden is gebleken dat de permanente winteropvang kan bijdragen aan het verminderen van daklоosheid en doorgeleiden naar het Wonen Eerst concept;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met Europese voorbeeldsteden om de succesfactoren rondom leefbaarheid, veiligheid en uitvoerbaarheid van de permanente winteropvang te inventariseren;
- te rapporteren aan de raad wat de ervaringen van deze voorbeeldsteden zijn rondom de permanente winteropvang en hoe deze lessen kunnen worden toegepast in de Rotterdamse context;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. H. Wempe

Motie 12. Rotterdamse dak- en thuislozen niet verder in het nauw

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt '7.3 Aanvraag regulier debat M. van Dijk en Redelinghuys over Rotterdamse daklozenmagneet';

constaterende dat:
- het college n.a.v. de motie "Geen woorden maar daken" (CU) vaart wil maken met een stadsbreed akkoord om daklоosheid aan te pakken;
- in het coalitieakkoord is opgenomen dat er geen boetes meer worden opgelegd voor bedelen en buitenslapen;

overwegende dat:
- mensen die dak- en thuisloos raken vaak al financiële problemen hebben;
- repressie en beboeten een averechts effect hebben op de omstandigheden, zelfredzaamheid en financiële situatie van dak- en thuislozen en begeleiding naar zorg prioriteit zou moeten hebben;
- ondanks eerdere toezeggingen om te stoppen met het beboeten van daklozen, het aantal boetes niet is afgenomen;

verzoekt het college:
- met politie en handhaving te onderzoeken wat de effecten zijn van het schrappen van onderstaande APV-artikelen en dit bij het uitvoeringsplan te voegen;
- in het uitvoeringsplan van het stadsakkoord Daklоosheid de intentie mee te nemen om te onderzoeken of bij de eerstvolgende APV wijzigingscyclus artikel 2.65 "Bedelarij" geschrapt kan worden;
- in het uitvoeringsplan van het stadsakkoord Daklоosheid de intentie mee te nemen om te onderzoeken op welke wijze dakloze mensen kunnen worden ontlast van beboeting op basis van:
    - artikel 2.23a "(Slaap)verblijf op de weg, in voertuigen en in kampeermiddelen";
    - artikel 2.49 "Verboden gedrag bij of in gebouwen";

- en, artikel 2.50 "Hinderlijk gedrag in voor het publiek toegankelijke ruimten";

om zo te voorkomen dat dakloze mensen verder in de (financiële) knel raken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. H. Wempe, P.F. Meurink, P. Boshuizen, G.G. van Dijk, T.J.D. Isaack, Z.P. Coşkun en E. Başoğlu

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan zag ik mevrouw Coşkun nog.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Ook Partij voor de Dieren is trots op het Stadsakkoord Dakloosheid en ook op die compassievolle uitdrukking, geen mens is illegaal voor opvang, niet per se links of rechts. We hebben maar 1 vraag aan de wethouder. De winteropvang is slechts voor de helft van de afspraak van het tekort. Wat is het tijdpad voor de andere maatregelen in het stadsakkoord, inclusief het realiseren van permanente opvang voor het hele jaar door?

De **VOORZITTER**: Dank u. Andere leden die het woord wensen? Niet. Dan stel ik voor om nu dit debat te schorsen tot 13.45 uur? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* De beëdiging eerst, maar die doen we zo snel. Dan geef ik speling tot 13.50 uur, want die benut u toch altijd. 13.50 uur uiterlijk echt hier en dan gaan we beginnen. Dan schors ik deze vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 15 oktober 2026

Notulen van de raadsvergadering van 15 oktober 2026 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 17.28 uur tot 19.01 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: mevrouw A. Kockelkoren, mevrouw J.M. Nunnely, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer T.B. Versnel, mevrouw C.M. Zeegers, mevrouw S.C.W. Biesheuvel, de heer L.P.A. Dekkers en de heer D.J. van Dommelen

Griffier: mevrouw M. Pe

Heropening

7.3 Debat over 'Rotterdamse daklozenmagneet', aangevraagd door de leden M. van Dijk en Redelinghuys.

De VOORZITTER: Wij zijn aangekomen bij de heropening van het debat over de Rotterdamse daklozenmagneet dat is aangevraagd door mevrouw Van Dijk en de heer Redelinghuys. We hebben de eerste termijn van de raad gehad. We komen nu bij de beantwoording van de wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, dank voor het aangevraagde debat en voor de vele vragen en moties over een belangrijke eerste stap die dit college zet met de opening van de permanente winteropvang. Voor dit college is het terugdringen van dakloosheid een van de speerpunten. Daarom hebben wij nu de eerste stap gezet in de uitvoering van het stadsakkoord tegen dakloosheid. Dat is een opdracht van uw raad, aan mij als wethouder en aan dit college, om dakloosheid in onze stad aan te pakken, met een *range* aan maatregelen waarvan het openen van de permanente winteropvang de eerste stap is. Waarom is het nou zo belangrijk? Niemand zou buiten moeten hoeven slapen. De afgelopen jaren hebben we inderdaad een toename van het aantal dakloze mensen op straat gezien. Wij denken dat we met een pakket aan maatregelen deze mensen weer toekomst en perspectief kunnen bieden, kunnen werken aan het terugdringen van overlast op straat en ook kunnen werken aan de stappen die nodig zijn om mensen niet alleen een bed te bieden, maar ook de vervolgstap in hun leven. Dat kan zijn zorg, dat kan zijn terugkeer naar het land van herkomst, dat kan zijn terugkeer naar werk. Dat zijn verschillende perspectiefroutes voor de verschillende groepen die in de permanente winteropvang verblijven. Maar deze concrete afspraak uit het stadsakkoord dakloosheid, daar wilde ik als eerste een stap mee zetten, omdat vanaf de start, vanaf mijn start, het een aantal weken weg was van 1 november. 1 november is het koud, gaat het regenen en vinden wij het niet langer wenselijk dat mensen op straat moeten slapen. Dat heeft niet alleen een noodzaak voor de mensen zelf, die we zorg én perspectief willen bieden, maar geeft ook een betere benutting van de voorzieningen die we hebben. We zaten met een opvang die we knipperlicht open, dicht, open dicht probeerden in te zetten. Dat was zowel voor de mensen op straat ontzettend onduidelijk, want wanneer moest je dan je beschutte plekje opgeven om naar een bed te gaan en wanneer kon dat niet?

Heel veel mensen kozen er daarom voor om toch buiten te blijven. Het was ook voor de locatie zelf, voor hoe richt je die nou in, hoe richt je je personeel goed in, dat de hele tijd opschalen, afschalen, was ook voor de benutting van de capaciteit en de effectiviteit totaal niet effectief. Het is een combinatie van zorg en perspectief en het terugdringen van overlast, het bieden van doorstroommogelijkheden, room first, woonplekken, zorgplekken. Aan al die knoppen willen we draaien en dit is de eerste stap, een heel belangrijke. Ik ben ook heel blij dat wij de bereidheid hebben om die samen te zetten. Die bereidheid heb ik ook gevoeld bij partners in de stad die dit probleem de afgelopen jaren ook hebben zien groeien, die zien dat het hen over de schoenen loopt en waarmee wij nu samen zeggen: wij gaan aan hetzelfde touw trekken. Wij gaan ervoor zorgen dat we vanuit zorgpartijen, de NAS, Stichting Ontmoeting, Barka, het Stedelijk Daklozen Team, maar ook handhaving en politie die een soort handelingsperspectief hebben. Als zij nu iemand aantreffen op straat, kunnen ze doorverwijzen naar de permanente winteropvang. Voor al die partners in de stad is het nieuw, maar gaat het hen helpen om het aantal dakloze mensen op straat hulp en perspectief te bieden. Wij hebben in de brief een aantal routes beschreven, een aantal perspectiefroutes voor verschillende groepen die we verwachten in de winteropvang. We beginnen natuurlijk niet op 0. We hadden altijd al een winterkouderegeling. Daarvan weten we ook wie er binnen komen. Dat zijn mensen die dakloos op straat slapen, maar een Centraal Onthaal-pas hebben. Die kan je vrij makkelijk doorverwijzen naar de andere voorzieningen die we in onze stad hebben voor verschillende hulpvragen. We hebben mensen die af zijn gewezen bij Centraal Onthaal die waarschijnlijk nog een eigen netwerk hebben, die we kunnen helpen daar weer toegang toe te vinden of tijdelijke plekken. We zien EU-arbeidsmigranten binnenkomen die we helpen met terugkeer naar werk, soms een afkicktraject aanbieden die we daarmee ook soms weer terug naar het land van herkomst kunnen begeleiden en we hebben een groep ongedocumenteerden die we ook willen opvangen in de permanente winteropvang. Voor hen is de perspectiefroute wat ingewikkelder. Wat we doen is, daarmee ga ik ook in op een aantal gestelde vragen, ik zoom even iets uit. Er zijn een aantal zorgen gemeld. Dat snap ik, want dit is een stap die we gaan zetten waarvan we nog niet precies weten hoe het gaat uitwerken. Daarom hebben we ook een aantal scenario's doorgenomen en daar ook een aantal maatregelen alvast voor in de brief gezet, zodat wij ook transparant zijn over wat we doen als de winteropvang bijna vol is. Daarvan hebben we gezegd: we hebben 150 plekken in de permanente winteropvang. Als die 75 tot 80 procent vol is, gaan we een aantal maatregelen in stelling brengen zodat we plekken beschikbaar houden, mocht het 0 graden worden. Dat is, denk ik, een goede stap om met scenario's te onderkennen dat het ook soms spannend kan zijn en dat we daarop voorbereid zijn. Hopelijk is het helemaal niet nodig, kunnen we iedereen opvangen die zich meldt bij de winteropvang en kunnen we ook mensen zo snel mogelijk doorgeleiden naar die verschillende perspectiefroutes. Maar we zijn voorbereid op wat wel en hebben dat ook transparant gecommuniceerd met uw raad. Ik denk dat dat een beetje de algemene lijn is die ik met jullie wilde delen. Dan heb ik een heel aantal vragen waar ik nu ook op inga en een aantal moties. Allereerst een aantal vragen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk heeft een vraag.

Mevrouw VAN DIJK (lr): Ik wilde u graag eerst het eerste deel laten afmaken. In het begin gaf u aan: we hebben problemen gezien de afgelopen jaren met het op- en afschalen en dat er daardoor geen mensen gebruik wilden maken van die opvang. We hebben het al een paar keer gehad over onderzoeken, maar kan ik ergens terugvinden dat dit ook daadwerkelijk zo is?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Dat zijn gegevens vanuit het veld dat dat zo is.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (Ir): Is dit dan een specifiek Rotterdams probleem? Want naar mijn weten was winterkouderegeling altijd gezamenlijk met de G4. Daar wijken wij nu van af als Rotterdam zijnde. Maar ditzelfde argument zou dan toch ook in de andere steden moeten leiden tot deze problemen?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Dat kan zeker zo zijn, maar wij hebben de stap naar voren gezet en gezegd: wij willen daarop acteren. Dat is een afweging die we met veel partijen in deze raad hebben gemaakt, waar we ook in de gesprekken over het stadsakkoord tegen daklоosheid uitgebreid, zowel met alle partijen in deze raad als met partners in de stad, over hebben gediscussieerd. Met alle input op tafel hebben we daarin deze afweging weloverwogen gemaakt.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (Ir): Dan tot slot. Mag ik daaruit dan ook concluderen dat er niet is afgestemd met de andere G4-steden over het openen van die permanente winteropvang in Rotterdam en wat dat eventueel zou kunnen betekenen voor die andere steden?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ik heb op 2 momenten de G4-wethouders geïnformeerd. Een keer informeel tijdens een moment dat we elkaar toevallig troffen, dat ik een aantal mensen sprak en heb gezegd dat we hiermee bezig waren. Voorafgaand aan de brief die ik aan uw raad heb gestuurd, heb ik de andere 3 G4-wethouders gebeld om hen mee te nemen in onze aanpak. Daarna heb ik met hen ook de brief gedeeld, omdat ik hen niet wilde verrassen.

De VOORZITTER: Mevrouw Laamairi.

Mevrouw LAAMAIRI (denk): Wethouder, u gaf aan in uw brief: als de maatregelen onvoldoende effect sorteren, kan dat in het uiterste geval ook zijn dat we mensen die niet willen meewerken aan perspectief, ook geen plek meer hebben. En dan? Wat gebeurt er daarna dan?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Als mensen dan, in het geval dat de winteropvang niet bijna vol is, dan gaan we die maatregel in stelling brengen en dan hebben die mensen geen toegang op dat moment.

De VOORZITTER: Mevrouw Laamairi.

Mevrouw LAAMAIRI (denk): Geen plek, betekent dan ook geen hulp. Want u geeft aan dat in de winteropvang, dat is de centrale plek voor hulp. Er is geen plek, de persoon wordt afgewezen. Wat daarna?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): De persoon wordt dan afgewezen, omdat die hulp tot dan toe heeft geweigerd en alleen in het geval dat de opvang 75 tot 80 procent vol is. Dan heeft een persoon daar kennelijk al enkele weken verbleven. De opvang dreigt vol te raken. De persoon heeft al die weken niet willen meewerken. Dan kan de toegang ontzegd worden.

Maar dat is zoveel mitsen en maren, dat ik daar verder nu niet veel anders over kan zeggen, behalve dat wij als mitigerende maatregel dit alvast op voorhand wilden mededelen, zodat u daar niet verrast over bent, mocht het nodig zijn om in te zetten. Daar wil ik ook transparant over zijn. Maar het kan heel goed zijn dat de situatie zich überhaupt niet voordoet, als wij succesvol zijn in het doorgeleiden van mensen naar herstel en perspectief.

De VOORZITTER: Mevrouw Laamairi.

Mevrouw LAAMAIRI (denk): Dank, voorzitter, ik hoop ook dat dat geen problemen geeft. Nu is het nog een uitdaging om zorgmijders binnen te hebben, dat hoorden we ook in de bijdrage van mijn collega van Leefbaar Rotterdam. Ik maak me wel zorgen over het risico dat als iemand niet de passende interventie krijgt, ondanks het zorgmijden, en daarna, doordat die niet meewerkt, geen plek meer heeft. Dat we dan weer een full cirkel rond hebben. Dan hebben we diezelfde persoon weer op straat met een hulpbehoefte en geen slaapplek in de winter.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, alles is erop gericht om mensen een dak te bieden en een perspectief. Dat is het doel van deze permanente winteropvang. Er zijn vast mensen, daarom hebben wij natuurlijk ook in onze stad bemoeizorg, er zijn ook mensen die echt niet willen, zichzelf in de vernieling helpen, de omgeving daarmee ook lastig vallen. Dan ga je andere zaken inzetten dan een bed in een permanente winteropvang. Dat misschien iets ter geruststelling. Ik ga ervan uit dat we zover niet komen, maar wilde daar wel transparant over zijn aan de voorkant.

De VOORZITTER: U gaat door.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ik ga een aantal vragen af die gesteld zijn. Leefbaar Rotterdam vroeg: hoe zien we goede en voldoende begeleiding voor EU-migranten? EU-migranten worden nu door Stichting Barka en Stichting Ontmoeting begeleidt. Dat zal ook zo blijven. Wat wij hen bieden: zij komen binnen, als zij op die manier mee willen werken, dan komen zij in het afgescheiden deel voor EU-arbeidsmigranten. Dat zijn 50 plekken. Daar blijft het programma bestaan wat al bestaat op de Volkelstraat, met als voordeel of aanmoediging voor hen dat zij dan een vast bed krijgen van die 50 plekken voor EU-arbeidsmigranten en daar ook overdag mogen verblijven zodat dat traject van 6 tot 8 weken wat voor de EU-opvang al geldend is, voor hen door blijft lopen. Wij denken dat we daarmee nog steeds een succesvol aanbod kunnen bieden aan EU-arbeidsmigranten. Zijn er nog wel aparte ruimtes op de Volkelstraat? Ja, voor die 50 plekken voor de EU-arbeidsmigranten. Dat is nog steeds een afgescheiden deel. Hoe wordt begeleiding en perspectief geregeld? Dat heb ik net voor de EU-arbeidsmigranten al geschetst. Hoeveel mensen worden er extra ingezet voor begeleiding? We hebben bij de gesprekken over het stadsakkoord tegen dakloosheid ook gezegd: het helpt niet om alleen een bed te bieden. Daar moet ook die schil van begeleiding omheen georganiseerd worden. Dat hebben we ook gedaan, want we hebben extra afspraken met de NAS, Stichting Ontmoeting en Barka om die begeleiding ook te regelen. Daar is extra menskracht voor geregeld. Die wordt flexibel ingezet, want dat hangt wel enigszins af hoeveel mensen in de permanente winteropvang zullen verblijven. Waarom heeft u niet voor voorwaarde gekozen? Omdat wij willen dat iedereen binnenkomt in de permanente winteropvang, zodat wij de groep in beeld krijgen, gesprekken kunnen voeren en hen ook naar perspectief kunnen geleiden. Is alcohol en drugs toegestaan? Nee, dat was al niet toegestaan en dat blijft ook niet toegestaan in de permanente opvang.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (Ir): Even 2 verduidelijkende vragen. We houden de EU-opvang zoals die was, met een aparte toegang. Klopt het dan, dat als aan de voorkant iemand binnenkomt die meldt: ik ben EU-migrant, ik wil graag meewerken, u mag naar links en ik wil niet meewerken in instantie naar rechts?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ja, dat klopt.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (Ir): De tweede vraag ging toch in op die enkele voorwaarden. U onderschrijft wel dat er mogelijk een druk gaat toenemen. U heeft een soort noodscenario dat als er 70, 80 procent bezetting is, dat we dan wel gaan kijken naar extra voorwaarden. Ik denk dat het goed is dat u die voorwaarden inbouwt, maar bent u het niet met mij eens dat het heel erg logisch is om juist die capaciteit aan de voorkant te beperken door onder andere die regiobinding wel echt als eis op te nemen? We zijn hier toch in Rotterdam met Rotterdamse middelen bezig om mensen te helpen, maar dat kan niet voor alle mensen in Nederland, Europa of de wereld zijn.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Dat ben ik niet met u eens. Daarom hebben we het stadsakkoord tegen dakloosheid vormgegeven zoals we het hebben vormgegeven, met de ruime meerderheid in deze raad en in de stad, om dat ook op die manier te doen. Maar wij willen wel kunnen sturen op het beschikbaar houden van plekken. Ik kan niet opeens een nieuwe locatie uit mijn mouw toveren op het moment dat die bijna vol zit. Wij hebben de wettelijke taak om, als het 0 graden is, mensen weer op te kunnen vangen. Daarvoor hebben we wat speelruimte nodig in de permanente winteropvang. Daarom hebben we ervoor gekozen, als die 75 tot 80 procent vol is, om dan een aantal maatregelen te schetsen die we dan zullen nemen om die wettelijke taak, bij 0 graden iedereen opvangen, te kunnen blijven uitvoeren.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (Ir): Alleen die wettelijke taak hoeft niet in gevaar te komen op het moment dat je aan de voorkant al die voorwaarden stelt van die regiobinding of die capaciteit. Nu gaan we iets doen wat potentieel best wel gevaarlijk kan zijn, extra middelen kost voor de Rotterdamse belastingbetaler, terwijl u al inziet: anders kunnen we niet meer aan onze wettelijke verplichting voldoen. Dat is een keuze waar dit college voor kiest.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, de keuze die dit college kiest, is mensen die dakloos op straat slapen, een dak bieden, begeleiding en perspectief. Dat is de keuze die wij maken.

De VOORZITTER: De heer Redelinghuys.

De heer REDELINGHUYS (fvd): Dank u wel, voorzitter. Als ik u goed las, in Den Haag is een persoon met een heftige drugsverslaving, die kan niet naar zo'n winteropvang komen. Nu bij ons in Rotterdam wel. Zijn wij al goed voorbereid bij die winteropvang op mensen die een heftige drugsverslaving hebben, die binnenkomen, andere daklozen daar lastig vallen of medische hulp en zorg nodig hebben? Ik heb daar zorgen over.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ja. Er zijn een aantal zaken. Er ligt een, daar is ook een motie over ingediend door het CDA, die daar ook zorgen over had. Een detox-traject kan onderdeel zijn van perspectiefroutes. Dus als er mensen binnenkomen die willen werken aan afkicken, dan is daar de mogelijkheid voor daar. De NAS helpt bij het registreren als mensen binnenkomen, als daar de behoefte is om eerst af te komen van verslaving. Bijvoorbeeld bij de EU-opvang is dat nu al een geval. Daar is ook een detox-traject onderdeel van het perspectief. Dan kan dat geboden worden. Tegelijkertijd, wat u ook schetst, is: als iemand overlast geeft op de Volkelstraat omdat die verslaafd is en in een soort delirium wild om zich heen blijft slaan, dat is een ander geval. Dan kom je op het punt: de NAS hanteert huisregels. Die gaan erom dat je met elkaar, je hebt daar een groep van 150 mensen potentieel binnen, dat je daar ook met elkaar op een manier kan slapen, waardoor de ene persoon geen bedreiging is voor de andere personen. Dan komt het in werking van als dat niet mogelijk is met een bepaalde persoon, vanwege een verslaving op dat moment, dan wordt er gekeken naar huisregels. Als iemand dan niet hanteerbaar is op dat moment in de nachtopvang, wordt die daaruit verwijderd op dat moment.

De VOORZITTER: Mevrouw Laamairi had nog een vraag of niet? U vervolgt uw betoog.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Dat waren ook vragen over detox. Dan zijn er door verschillende partijen vragen gesteld over het nou zit met ongedocumenteerden. Daar zijn wat zorgen over. Daar zou ik een aantal zaken over willen zeggen. Het perspectief voor een ongedocumenteerde ziet er als volgt uit: mensen komen binnen, er vindt registratie plaats van bezoekers. Vervolgens is de bedoeling, daarom hebben we die verruimde openingstijden van 16.00 uur tot 11.00 uur om in de namiddag of in de ochtend gesprekken te voeren met iedereen die binnen is, om de doelgroep en de situatie op hoofdlijnen in kaart te brengen. Voor ongedocumenteerden worden die verwijsmogelijkheden bekeken. Dat kan zijn dienst terugkeer en vertrek, dat kan zijn een advocaat, dat kan zijn Stichting Vluchtelingen Werk. Daarvoor is de NAS in eerste instantie verantwoordelijk voor deze groep. Dat kan ook zijn ondersteuning bij navraag IND, of er een verblijfsstatus is, waar de persoon in het asielproces zit. Op basis daarvan kan bekeken worden welke voorziening van het Rijk passend is. Mensen hebben rechtsbijstand door een advocaat bij vreemdelingenrechtelijke procedures en worden daar ook naar doorverwezen. Daarbij, dat zijn de verschillende routes voor perspectief, met als doel: wij willen iedereen die binnenkomt binnen 1 à 2 weken ook op die perspectiefroutes brengen.

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Dank u wel. Geen vraag, maar een suggestie. Ik kan me zo voorstellen dat het verstandig is om op tijd te beginnen, het liefst vandaag, om afspraken te maken tussen gemeente en IND over het delen van gegevens. Ik kan me zo voorstellen dat het privacygevoelige informatie zal bevatten, de status van zo'n asielprocedure, die wel heel belangrijk is. Ik kan me voorstellen dat het belangrijk is om daar tijdig een afspraak over te maken, zodat iedereen ook eventuele problemen kan voorzien. Zodat het geen hiccup hoeft te worden in de aankomende periode.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): De suggestie nemen we mee. Dat kan ik zeggen. Dat gaat natuurlijk over hoe werk je sowieso samen als verschillende overheidspartijen. Wat belangrijk is, is mensen weer te kunnen helpen naar perspectief. Maar ook dat goed monitoren. Daarvoor is de NAS als eerste instantie verantwoordelijk. Die kijkt ook van als die verschillende routes in kaart zijn gebracht, worden er dan afspraken gemaakt? Wat is dan het

resultaat van die afspraak en zo verder. Wat is dan de vervolgstap na zo'n afspraak? De opvang is succesvol, dat geldt voor alle groepen, als je ook die perspectiefroutes op gang krijgt, zodat mensen ook uitstromen uit de permanente winteropvang. Want laten we wel wezen: het is een slaapzaal met bedden. Het doel is om mensen weer op de rit krijgen. Ofwel naar een passende woonvorm, dat kan zijn Room First, ofwel naar werk, enzovoorts. Dat is niet vrijblijvend, maar het is wel … De gesprekken worden daarover gevoerd. Wij denken dan op die manier succesvoller te zijn dan met drangmogelijkheden. Leefbaar Rotterdam had nog gevraagd: hoe zit het met de kosten? De kosten, je ziet in de begroting natuurlijk een vrij laag bedrag voor 2026 en een hoger bedrag voor 2027. Dat komt doordat de contracten met de NAS voor 2026 al waren vastgelegd. Dit is het additionele wat nog nodig is. Voor 2027 moesten die afspraken opnieuw worden gemaakt. Daar is dit bedrag voor voorhanden. De kosten per nacht zijn voor 2026 en 2027 hetzelfde. Uiteindelijk betalen we per nacht, zowel in de 2 maanden van 2026 als in de 3 maanden in 2027 hetzelfde. Dan de ChristenUnie. Wat hopen we de komende maanden te leren van de permanente winteropvang? We willen effectief dakloosheid kunnen aanpakken. We willen vooral zien: werken die verschillende perspectieven, hoe kunnen we mensen inderdaad met enige vaart door laten stromen naar de andere stappen, de opvolging van de permanente opvang. Die opvang is de beginstap. Dat is niet het eindstation. Daarom hebben we natuurlijk ook heel duidelijk in ons stadsakkoord tegen dakloosheid gezegd: het gaat om wonen eerst. Dat zal niet voor iedereen zijn die in die permanente winteropvang komt, want niet iedereen heeft uiteindelijk recht op een woning. Maar het succes zit hem er wel in: kunnen we mensen met enige vaart het perspectief bieden? D66, de opstaplocaties, hoe zit dat? We werken op dit moment aan alternatieve opstapplekken. Gisteren hebben we een brief gestuurd over de overlast in de Agniesebuurt, met een hele set aan maatregelen hoe we daar die overlast willen aanpakken vanuit de verschillende domeinen, veiligheid, buitenruimte, maar ook in samenwerking met de NAS, die daar natuurlijk ook een locatie heeft. Het verplaatsen van de opstapplek is ook 1 van die maatregelen. Voor 1 november informeren we welke opstapplekken dat dan zijn geworden. DENK had nog gevraagd: waarom is voor 50 plekken EU-migranten en 20 Centraal Onthaal-plekken gekozen? We hebben 220 plekken in de Volkelstraat, 150 plekken voor de permanente winteropvang, 50 plekken voor de EU-arbeidsmigranten, dat succesvolle programma wat we hebben en willen voortzetten en dan hebben we 20 bedden overloop voor mensen die zich hebben aangemeld bij een Centraal Onthaal, maar waar we elders geen plek voor hebben. Dus in totaal 220 plekken. Wat is het tijdspad van de andere maatregelen uit het stadsakkoord? Dat is mijn laatste vraag, voorzitter en dan ga ik hopelijk met gezwinde spoed door de moties. Eind eerste kwartaal komen we bij u terug op hoe we ook met de andere maatregelen uit het stadsakkoord tegen dakloosheid omgaan. Want zoals ik al eerder zei: het is echt een pakket aan maatregelen. We hebben er niet voor niets 11 genoemd in het stadsakkoord tegen dakloosheid. Deze hebben we naar voren getrokken vanwege bijna 1 november, maar over de andere komen we ook snel bij u terug. Dat is eerste kwartaal 2027. Dan de moties. Motie 1, 'stop winterwonderland, geen permanente winteropvang'. Zoals u zult begrijpen uit mijn eerdere beantwoording: dit college ziet de permanente winteropvang echt als een goede stap om dakloze mensen een bed te bieden en van straat te halen, dus deze willen we ontraden. Motie 2 verzoekt om een aantal zaken te monitoren. Meten aanzuigende werking. Ik heb zojuist al de toezegging aan de VVD … Nee, die toezegging heb ik nog niet gedaan, die ga ik namelijk nog doen. Dat doe ik ook aan Leefbaar Rotterdam. Ik wil namelijk tegen u zeggen dat ik natuurlijk heel goed begrijp dat je graag wil weet hoe het loopt als wij opengaan met de permanente winteropvang op 1 november en of wij inderdaad succesvol zijn in het doorgeleiden van mensen. Daarom lijkt het mij goed om eind januari met een brief te komen naar uw raad, halverwege, wat we dan hebben gezien tot op dat moment. Hoeveel mensen er binnen zijn gekomen, hoe succesvol mensen zijn om uit te geleiden. Dat was al onderdeel van onze aanpak. Dat stond ook al in onze brief, maar ik denk dat het goed is om daar al eind januari een eerste bericht over te delen met de raad en dan na afloop, voor de zomer, ook een evaluatie te sturen. We hebben gekozen voor deze permanente winteropvang van 1 november tot 1 april. Dat was vanwege de snelheid waarmee we wilden starten, we

wilden niet nog een winter met een knipperlichtopvang aan de slag, maar het was wel mogelijk om dat van 1 november tot 1 april te doen. Dat geeft ons ook de mogelijkheid om voor de zomer in die evaluatie te kijken: wat hebben we nou gezien? Hoe succesvol was het en hoe gaan we daarmee verder? Dat bericht en die weging zullen we voor de zomer met u delen. Met terugkoppeling denk ik dat motie 2 overbodig. Motie 3 wil ik ontraden.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (Ir): Als het kan in technische tijd. De motie vraagt iets anders, die vraagt om een nulmeting nu. Goed dat dat die monitor en die evaluatie er zo wel komt, maar het gaat er ook om dat ik graag inzicht wil hebben in de stand nu en dan dadelijk ten opzichte van de winteropvang.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ja, maar er staan ook nog een heel aantal andere dingen in deze motie waarvan ik zeg: daar wil ik niet mee akkoord. Daarbij komt ook: wij krijgen begin december de resultaten van de ETHOS-telling. Ik denk dat het niet heel zinvol is om daarnaast nog een nulmeting te doen. Wij krijgen begin december meer inzicht in wie er allemaal in onze stad dakloos is, wie er buiten slaapt, wie er bankslaper. De verschillende vormen van het hebben van geen huis. Dat is ook een argument om naast een aantal, u zegt hier maandelijks de raad te informeren. Dat gaat mij allemaal niet lukken. Er zijn een aantal zaken hier waar ik niet mee akkoord ben. In een andere vorm snap ik de behoefte aan monitoring en wil ik die vorm geven, zoals ik zojuist heb toegelicht.

De VOORZITTER: Overbodig is ontraden. U zegt overbodig, maar wij kennen ontraden of oordeel raad of omarmen. Dan gaat u verder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Dan motie 3. Die wil ik ontraden, want dat is niet in lijn met het stadsakkoord tegen dakloosheid en in lijn met de opdracht die ik heb vanuit het stadsakkoord en het coalitieakkoord. Motie 4 wil ik ontraden, want die is overbodig. Dit is staand beleid. Motie 5 gaat ook weer over die monitoring. Daar heb ik al van alles over gezegd. In januari kom ik sowieso met een update, dus die wil ik ook ontraden. Motie 6, ik heb al in de hele beantwoording van de vragen en in mijn introductie gezegd dat wij van mening zijn dat mensen van de opvang gebruik mogen maken en dat dat de reden is waarom ik ook deze motie wil ontraden. Motie 7 kan ik omarmen. Dat vraagt om samen te werken met relevante formele en informele partijen om perspectief te bieden. Ik denk dat dat goed is. We zijn ontzettend blij met de brede steun die we hebben gevoeld bij het stadsakkoord tegen dakloosheid. Die steun willen we ook houden, omdat die partners in de stad goed aangehaakt te blijven, ook te horen: hee, jongens, wij draaien nu aan deze knop, wat betekent dat voor jullie werkzaamheden? Dat lijkt me heel goed en belangrijk. Motie 8 vraagt om verslavingszorg en preventie ten aanzien van middelengebruik een plek te geven in de routes naar perspectief. Daar heb ik al het een en ander over gezegd, kunnen we omarmen. Waarbij ik wel wil meegeven: wij hebben een wettelijk kader dat is vastgelegd in de zorgverzekeringswet. Dat is natuurlijk sowieso het kader waar we ons aan houden. We hebben ook privacy AVG-wetgeving. We kunnen bijvoorbeeld wel zeggen: we hebben zoveel mensen doorgeleid, maar we hebben soms niet echt zicht of is nou een traject ook afgerond? Dat kunnen we dan ook niet opvragen. We zullen de perspectiefroutes meenemen in de monitoring voor zover ons dat toegestaan is. Dan de motie van DENK. Ik denk dat ik met het toelichten van hoeveel plekken we nou precies hebben, dat deze motie overbodig is en dat ik hem daarom wil ontraden. Dat ik dat ook helder heb gemaakt waarom dat zo is. Motie 10 begint ermee dat de zorg er is dat er onvoldoende personeel is, financiën en middelen. Dat is niet het geval, want dat hebben we geregeld. Daarom wil ik deze motie ontraden. Motie 11, ‘Europese lessen voor de Rotterdamse winteropvang’. Het is altijd goed, wij zetten hier in

Nederland die stap naar voren, maar de lessen die in andere steden geleerd zijn, die leer ik graag mee, dus deze motie kunnen we omarmen. Dan hebben we nog motie 12 die gaat over het onderzoeken of we inderdaad boetes voor buiten slapen en bedelarij uit de APV kunnen halen. Die wil ik omarmen, met wel ook de mededeling: we gaan dit onderzoeken en dan zou de eerstvolgende APV-wijziging die daar dan geschikt voor is, in juli zijn.

De VOORZITTER: De heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Dank, voorzitter. We hebben nog een aantal partijen gehad die graag willen meetekenen: de ChristenUnie, BIJ1 en de Partij voor de Dieren. Die zou ik nog graag willen indienen bij de griffie.

De VOORZITTER: Dat kan meteen bij de griffie ingediend worden.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, dat waren de beantwoording van de vragen en de moties.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Coşkun heeft nog een vraag.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Ik heb maar 1 vraag, dat was het tijdspad voor de andere maatregelen van het stadsakkoord.

De VOORZITTER: Die heeft de wethouder beantwoord.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Inclusief de permanente opvang voor het hele jaar door. Dat heb ik niet gehoord. Misschien heb ik het gemist, maar ik heb niets gehoord over de permanente winteropvang het hele jaar door.

De VOORZITTER: Q1 2027 heb ik gehoord, maar dat doe ik uit mijn hoofd. De wethouder nog.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, dat heb ik zeker wel beantwoord. Wat ik heb gezegd, is: ik kom eind januari met een update hoe het nu loopt, Q1 met de andere maatregelen en voor de zomer met een evaluatie van de permanente winteropvang en daarin ook een doorkijkje van wat we nou voor lessen hebben geleerd en hoe we daarmee gaan verder in het jaar erna.

De VOORZITTER: Anderen nog voor de veegronde?

De heer MEURINK (d66): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik had nog een vraag gesteld over de situatie op het moment dat we zijn gekomen bij die 80 procent. Iemand wordt niet toegelaten, omdat die niet past in de criteria. Dat betekent dat er waarschijnlijk een andere opvangplek is, hoe we die persoon dan ook gaan ondersteunen, of we die gaan ondersteunen naar andere plekken toe. Hoe dat werkt?

De VOORZITTER: Anderen nog? Nee. De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, ik snap de behoefte aan meer duiding daarop. Maar we moeten dit gewoon gaan doen en dan gaan we zien of we dat tegenkomen. Ik heb willen schetsen dat wij scenario's hebben liggen, wat als, dan kunnen we daarop acteren. Ik denk dat u dat ook van mij mag verwachten in goed bestuur. Maar ik kan niet op alle scenario's vooruitlopen en al het antwoord klaar hebben. Dat moeten we ook echt met elkaar ondervinden. Daarom kom ik ook eind januari met een update van dit hebben we

gezien, misschien is het überhaupt niet voorgekomen, misschien is het 2 keer voorgekomen en zo hebben we geacteerd.

De VOORZITTER: Dan gaan we nu nog door naar de tweede termijn als daar behoefte aan is. Ik zie geen handen. Dan constateer ik dat we daarmee aan het einde zijn gekomen van agendapunt 7.3. De stemmingen zijn vanavond.

7.2 Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers'

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door met agendapunt 7.2. Wethouder Nunnely en wethouder Segers-Hoogendoorn zijn ook aangeschoven. Dat is fijn. Dan is de eerste die het woord krijgt de heer Van Dijk, want hij heeft het debat aangevraagd.

De heer VAN DIJK (cu): Dank u wel, voorzitter. Rotterdam kent naar schatting 5000 tot 7000 mensen die leven in limbo, een niemandsland. Ze zijn hier, ze zijn deel van de stad, maar ze bestaan officieel niet. Niet voor de regering, niet voor de stad. Toch hebben ze relaties, ze eten hier, ze drinken hier. Het zijn mensen, levend in limbo. Mensen met gewone zorgen, met gewoon plezier, net als jij en ik, maar met wel 1 extra uitdaging: kom niet in aanraking met de instanties. Omdat ongedocumenteerden in niemandsland leven, is regelgeving daar ook onbekend, onduidelijk en vaak afwezig. We kennen verhalen van ongedocumenteerden met een ernstige ziekte die het ziekenhuis niet wil helpen, vrouwen die geen hulp krijgen bij Veilig Thuis en zieke ouderen die niet om hulp durven te vragen. Ook al ontkennen we deze mensen, we kunnen niet om deze groep Rotterdammers heen. In de schaduw levend, verrichten ze werk, vaak het zwaarste, fysieke werk, de langste werkdagen en het minste geld. Zonder papieren, geen stem. Te lang zijn we ook hier stil gebleven, maar vandaag hopen we in deze raad iets te doen voor deze mensen. Ik heb daarvoor een aantal moties, met grote dank aan ons commissielid, Mark-Peter Amoureus en de steun van een groot aantal partijen. Ik dien ze in volgorde in. 'De dokter is er voor iedereen', voor een herkenbare verwijs route. 'Samen maken we zorgverleners de weg wijs', zodat zorgpartijen bekend worden met verschillende vergoedingsregelingen. 'Geen loket zonder vervolg', voor een heldere doorverwijzing en de mogelijkheid tot contact wanneer hulp geweigerd wordt. De motie 'mag je als ongedocumenteerde ook veilig thuis zijn?', om samen met Veilig Thuis te kijken waar ongedocumenteerde slachtoffers beter geholpen kunnen worden. Als laatste 'ongedocumenteerde Rotterdammers in beeld', om te kijken waar zorg, opvang en hulp beter geboden kunnen worden.

De VOORZITTER: De heer Van Dijk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. De dokter is voor iedereen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- ook ongedocumenteerde mensen volgens de wet recht hebben op medisch noodzakelijk zorg;
- voor bepaalde zorg aan onverzekerbare vreemdelingen een vergoedingsregeling bestaat;
- de toegang tot zorg in de praktijk bemoeilijkt kan worden door onbekendheid met regelingen, administratieve drempels en onduidelijkheid over de route naar passende zorg;

overwegende dat:
- het voorkomen en behandelen van gezondheidsproblemen van belang is voor zowel de betrokkenen als de volksgezondheid;
- mensen zonder verblijfsdocumenten niet altijd weten waar zij terechtkunnen met een medische hulpvraag;
- het wenselijk is dat mensen met een medische hulpvraag zo snel mogelijk bij de juiste zorgverlener terechtkomen;

verzoekt het college:
- samen met Rotterdamse zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties in kaart te brengen waar ongedocumenteerde mensen in de toegang tot medisch noodzakelijke zorg vastlopen;
- op basis hiervan te komen tot een laagdrempelige en herkenbare verwijsroute naar passende medische zorg;
- de gemeenteraad te informeren over de wijze waarop deze route wordt ingericht en onder de doelgroep bekend wordt gemaakt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, S. Leewis, H. Wempe, T.J.D. Isaack en E. Başoğlu

Motie 2. Samen maken we zorgverleners de weg wijs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- er verschillende regelingen bestaan voor de vergoeding van medisch noodzakelijke zorg aan mensen zonder reguliere zorgverzekeringen;
- de toepasselijke regeling afhankelijk kan zijn van de situatie van de patiënt en de zorgaanbieder;
- onbekendheid met de voorwaarden en aanvraagprocedures ertoe kan leiden dat zorgverleners niet weten welke mogelijkheden voor vergoeding bestaan;

overwegende dat:
- zorgverleners duidelijkheid moeten hebben over de mogelijkheden om medisch noodzakelijke zorg te verlenen en de kosten daarvan vergoed te krijgen;
- goede informatie over bestaande regelingen kan bijdragen aan het verminderen van administratieve drempels;
- de gemeente hierin een verbindende rol kan spelen door zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties bij elkaar te brengen;

verzoekt het college:
- samen met relevante zorgpartijen in Rotterdam te inventariseren welke knelpunten bestaan bij de bekendheid met en toepassing van de bestaande vergoedingsregelingen voor medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerde patiënten;
- op basis daarvan te bevorderen dat huisartsen, apotheken, ziekenhuizen en maatschappelijke organisaties beschikken over actuele, begrijpelijke informatie over de toepasselijke regelingen en de bijbehorende aanvraagprocedures;
- de gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van deze inventarisatie en de concrete vervolgstappen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, H. Wempe, T.J.D. Isaack, S. Soytekin, E. Başoğlu en S. Leewis

Motie 3. Geen loket zonder vervolg

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- ook ongedocumenteerde mensen volgens de wet recht hebben op medisch noodzakelijk zorg;
- ongedocumenteerde Rotterdammers bij hulpvragen te maken kunnen krijgen met verschillende gemeentelijke loketten en maatschappelijke organisaties;
- niet iedere hulpvraag binnen de reguliere toegangsvoorwaarden van een voorziening valt;
- de toegang tot zorg in de praktijk bemoeilijkt kan worden door onbekendheid met regelingen, administratieve drempels en onduidelijkheid over de route naar passende zorg;
- een afwijking niet automatisch betekent dat iemand weet waar diegene vervolgens wel terechtkan;

overwegende dat:
- het onwenselijk is dat kwetsbare mensen van het ene loket naar het andere worden verwezen zonder dat duidelijk is waar zij passende hulp kunnen krijgen;
- een goede doorverwijzing kan voorkomen dat mensen met complexe problemen buiten beeld raken;
- bestaande voorzieningen en klachtenprocedures zo toegankelijk en effectief mogelijk moeten worden benut;
- het voorkomen en behandelen van gezondheidsproblemen van belang is voor zowel de betrokkenen als de volksgezondheid;
- mensen zonder verblijfsdocumenten niet altijd weten waar zij terechtkunnen met een medische hulpvraag;
- het wenselijk is dat mensen met een medische hulpvraag zo snel mogelijk bij de juiste zorgverlener terechtkomen;

verzoekt het college:
- samen met relevante gemeentelijke loketten en maatschappelijke organisaties afspraken te maken over een zorgvuldige doorverwijzing van ongedocumenteerde mensen, binnen de basisrechten zoals vastgelegd in de landelijke richtlijnen, die binnen de betreffende voorziening kan worden behandeld;
- de stichting Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) te verzoeken om signalen van niet, of onvoldoende toegang geven tot en/of uitvoering geven aan de basisrechten binnen Rotterdam actief terug te geven aan de uitvoeringsorganisatie, zodat Rotterdam de uitvoering van de landelijke richtlijnen, waar nodig, kan verbeteren;
- daarbij als uitgangspunt te hanteren dat bij een afwijzing, waar mogelijk, wordt toegelicht waarom de hulp niet kan worden geboden en welke alternatieve ondersteuning beschikbaar is;
- de gemeenteraad te informeren over de gemaakte afspraken en de wijze waarop de uitvoering wordt geborgd;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, A.J.A. Maassen, H. Wempe, T.J.D. Isaack, S. Soytekin en E. Başoğlu

Motie 4. Mag je als ongedocumenteerde ook veilig thuis zijn?

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- juist ongedocumenteerde mensen te maken kunnen krijgen met huiselijk geweld, kindermishandeling en andere onveilig thuissituaties;
- deze mensen dan ook geholpen worden door Veilig Thuis en andere organisaties;
- mensen zonder verblijfsdocumenten toch nog drempels ervaren bij het zoeken van hulp, onder meer door onzekerheid over hun positie en angst voor detentie of uitzet, maar ook doordat hulpverleners soms onvoldoende kennis hebben over hun rechten;

overwegende dat:
- iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling toegang moet kunnen vinden tot passende bescherming en ondersteuning;
- onbekendheid met de mogelijkheden en grenzen van vertrouwelijkheid mensen ervan kan weerhouden hulp te zoeken;
- duidelijke informatie en goede samenwerking tussen hulpverleners kunnen bijdrage aan een veilige toegang tot hulp;

verzoekt het college:
- met Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond en relevante maatschappelijke organisaties in gesprek te gaan over de drempels die ongedocumenteerde slachtoffers ervaren bij het zoeken van hulp;
- te zorgen dat er begrijpelijke informatie beschikbaar is over de toegang tot hulp, basisrechten, de omgang met persoonsgegevens en de grenzen van vertrouwelijkheid;
- de gemeenteraad terug te koppelen over de uitkomsten van de gesprekken die het college heeft gevoerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, S. Reitema, H. Wempe, T.J.D. Isaack, S. Soytekin en E. Başoğlu

Motie 5. Ongedocumenteerde Rotterdammers in beeld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- ongedocumenteerde Rotterdammers voor ondersteuning afhankelijk kunnen zijn van verschillende gemeentelijke voorzieningen, zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties;
- er op verschillende terreinen, waaronder medische zorg, opvang, juridische ondersteuning en hulp bij onveilige thuissituaties, belemmeringen kunnen bestaan bij het verkrijgen van passende hulp;

- de raad voor een goede beoordeling van het gemeentelijke beleid inzicht nodig heeft in de hulpvragen, de beschikbare ondersteuning en de knelpunten die zich daarbij voordoen;

overwegende dat:
- inzicht in terugkerende problemen kan helpen om bestaande voorzieningen er en effectiever te maken;
- de raad zijn controlerende rol alleen goed kan vervullen wanneer duidelijk is waar mensen tussen voorzieningen en verantwoordelijkheden vallen;
- gegevens over hulpvragen en knelpunten zorgvuldig en met inachtneming van de privacy van betrokkenen moeten worden verzameld;

verzoekt het college:
- het rijk te verzoeken een monitor in te richten met als doel het waarborgen van humanitaire basisrechten en op basis waarvan het rijksbeleid bijgesteld kan worden;
- de stichting Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) en de Pauluskerk te verzoeken om signalen van niet, of onvoldoende toegang geven tot en/of uitvoering geven aan de basisrechten binnen Rotterdam actief terug te geven aan de uitvoeringsorganisatie, zodat Rotterdam de uitvoering van de landelijke richtlijnen, waar nodig, kan verbeteren;
- daarbij aandacht te besteden aan terugkerende redenen waarom hulp niet of niet tijdig wordt geboden, aan ontbrekende voorzieningen en aan situaties waarin mensen buiten verschillende organisaties of regelingen vallen;
- organisaties die een subsidierelatie hebben met de gemeente en verantwoordelijk zijn voor zorg voor ongedocumenteerde Rotterdammers, aan te spreken op hun taak wanneer deze niet uitgevoerd wordt;
- bij het overzicht aan te geven welke maatregelen het college naar aanleiding van de gesignaleerde knelpunten neemt, en welke knelpunten buiten de gemeentelijke bevoegdheid vallen en bij welke partij deze onder de aandacht worden gebracht;
- de gemeenteraad jaarlijks over de uitkomsten en de voortgang te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, H. Wempe, T.J.D. Isaack, A.J.A. Maassen en E. Başoğlu

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Ongedocumenteerden, wat een vreselijk woord. Je bent een mens als je een papier hebt, getekend door een staatshoofd, door de koning, door de president of door een burgemeester. Maar als je die niet hebt, staatsburger, staatshoofd. Je land wordt gekoloniseerd, je wijk wordt gebombardeerd, je wordt je land uitgejaagd. Dat is de situatie van duizenden Palestijnen. Deze mensen zitten al jaren vast in een uitzichtloze procedure, omdat hun land niet is erkend door Nederland. Zolang landen als Nederland de staat Palestina niet erkennen, erkennen zij ook de Palestijnse nationaliteit niet. Ze hebben geen land voor terugkeer of biculturele identiteit midden in onze samenleving. Laten we proberen deze vicieuze cirkel te door breken. Daarom de motie 'erken Palestina'.

De VOORZITTER: Mevrouw Verouden heeft een vraag.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dank, voorzitter. Ik heb een vraag aan mevrouw Coşkun. Is zij op de hoogte dat sinds 2019 het mogelijk is om in de basisregistratie personen wel te laten

opnemen dat iemand geboren is in de Gazastrook en de westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem? Ik ben zoekende naar of dit het probleem is wat zij wil oplossen met haar motie of wat ze daar precies mee wil.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Als het aan ons ligt, willen we alle problemen van Palestijnen oplossen, vanaf 1947.

De VOORZITTER: Mevrouw Verouden.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dat begrijp ik, maar ik was specifiek op zoek naar wat het doel was van uw motie. Want als het erover gaat dat deze mogelijkheid nog onbekend is, dan denk ik dat het misschien om een andere motie vraagt om te kijken: moeten we hier binnen de gemeente Rotterdam dan meer bekendheid aan geven, zodat mensen ook het juiste advies daarvoor kunnen krijgen?

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dat is voor ons niet de insteek van de motie. De motie wil ervoor zorgen dat de Palestijnen erkend wordt, Palestina erkend wordt, zodat de mensen terug kunnen keren als ze zouden willen of als ze hier een leven biculturеel leven zouden willen kunnen bouwen. Dat zouden ze vanuit die nationaliteit kunnen doen.

De VOORZITTER: Mevrouw Verouden.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dan zou ik misschien mevrouw Coşkun toch in overweging willen nemen om te kijken naar: is het praktische deel wat in deze motie wordt geregeld al mogelijk? Moeten we daar misschien meer bekendheid aan geven en moeten we zorgen dat dat inderdaad in Rotterdam ook goed wordt uitgevoerd en voor het deel wat u zojuist ook benoemde een andere motie maken. Ik geef het alleen maar ter overweging mee. Daar laat ik het bij. Dank u.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Het CDA is vrij om alle moties waarvan zij denken dat het Palestijnen beter zou helpen, in te dienen. We zullen altijd meetekenen. Maar dit is onze motie en die gaat iets verder dan mevrouw Verouden.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Versterk de positie van staatloze mensen, erken Palestina

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober, ter bespreking van de Regeling van Werkzaamheden "Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers";

constaterende dat:
- Nederland de staat Palestina nog steeds niet heeft erkend;
- Palestijnen in Nederland daardoor in bepaalde gevallen worden geregistreerd met de nationaliteit 'onbekend' of als staatloos;
- het vaststellen van staatloosheid en nationaliteit gevolgen kan hebben voor de rechtspositie en toegang tot minimale humanitaire voorzieningen;

- Rotterdam een verantwoordelijkheid heeft om de positie en rechtszekerheid van kwetsbare Rotterdammers waar mogelijk te versterken;

overwegende dat:
- onzekerheid over nationaliteit en staatloosheid kan leiden tot langdurige en complexe procedures en onzekerheid over de rechtspositie;
- duidelijkheid over identiteit en nationaliteit van belang is voor een volwaardige rechtpositie;
- erkenning van de Palestijnse staat door Nederland een doorbraak kan forceren voor de in Rotterdam verblijvende Palestijnen;

verzoekt het college:
- het belang van de erkenning van de Palestijnse staat voor de rechtspositie en registratie van Palestijnen in Nederland onder de aandacht te brengen van het Rijk;
- het Rijk op te roepen de Palestijnse Staat te erkennen om de positie van staatloze personen uit Palestina te verbeteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Z.P. Coşkun, T.J.D. Isaack, S. Soytekin, E. Başoğlu en S. Leewis

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Isaack heeft een vraag.

De heer ISAACK (bij1): Ik heb geen vraag. Ik wil de Partij voor de Dieren bijvallen. Ik ben het ook met het CDA eens. We zien nu vaak dat Palestijnen, omdat Palestina niet erkend wordt als land, dan staatloos zijn en 10 jaar in een azc moeten verblijven n en door Palestina te erkennen als land, dat we dat proces veel sneller kunnen laten verlopen. Vandaar, denk ik, dat ze de motie hebben ingediend.

De VOORZITTER: Den aanvullende opmerking van de heer Isaack. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik ben het helemaal eens met de heer Isaack dat het goed is als ook Palestijnse mensen zo snel mogelijk door die asielprocedure heenkomen op het moment dat ze hier asiel aanvragen en dat iedereen hier in deze zaal en in Nederland begrijpt dat als je van die gebieden afkomstig bent, dat je dan vanuit een gebied van oorlog komt. Alleen VluchtelingenWerk heeft ook aangegeven dat er ook andere routes zijn om ervoor te zorgen dat proces te versnellen. Mijn vraag is aan en Partij voor de Dieren en BIJ1: heeft u ook naar die opties gekeken? Want als snelheid geboden is, dan zijn er ook andere routes om ervoor te zorgen dat we deze problemen kunnen adresseren.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun is wel de eerste indiener. Ik ga eerst naar mevrouw Coşkun en dan mag de heer Isaack nog reageren. Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Mijn antwoord op D66 is precies hetzelfde wat ik aan het CDA gaf: alles helpt. Dit is een manier om Palestina te erkennen en als D66 denkt via een andere soort motie ga ik ook de asielketen voor Palestina verkorten en op een andere manier ga ik hen helpen, zijn ze welkom om die motie in te dienen.

De VOORZITTER: De heer Isaack.

De heer ISAACK (bij1): Er is ook een handvest op het gebied van staatloze burgers. Maar vaak zien we dat bij verschillende gemeenten anders wordt geïnterpreteerd. Vandaar dat ik denk dat de motie van toegevoegde waarde is om een soort van andere oplossing te bieden voor deze doelgroep.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Coşkun, u vervolgt uw betoog.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Verder is in de commissie ook uitgebreid gesproken over de positie van mensen zonder papieren. Ons commissielid Sam van Leeuwen heeft met name aandacht gevraagd voor de rechtszaak bij de Raad van State over de rol die Rotterdam daarin zou kunnen vervullen. De wethouder heeft toegezegd in gesprek te gaan met de advocaat. Een mooie stap, maar wat ons betreft kan het duidelijker. Rotterdam moet, wat Partij voor Dieren betreft, echt meedoen met de rechtszaak. Daarom de motie 'Rotterdam doet mee met de rechtszaak voor het beschermen van ongedocumenteerden'.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Rotterdam doet mee met de rechtszaak voor het beschermen van ongedocumenteerden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober, ter bespreking van de Regeling van Werkzaamheden "Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers";

constaterende dat:
- de Rechtbank Rotterdam op 24 april een heldere uitspraak heeft gedaan waarin naar voren komt dat de minister de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) nooit had mogen beëindigen;
- de minister tegen deze uitspraak in hoger beroep is gegaan bij de Raad van State;
- voormalig LVV-gemeenten Amsterdam en Utrecht zich bij de rechtszaak tegen de minister hebben gevoegd als belanghebbende;
- Rotterdam zich nog niet heeft aangesloten bij deze rechtszaak;

overwegende dat:
- Rotterdam een belang heeft bij de rechtszaak, omdat de uitspraak die voorligt bij de Raad van State gaat over voormalig LVV'ers in Rotterdam;
- bed, bad, brood en begeleiding de absolute fundamentele humanitaire ondergrens is voor ongedocumenteerde personen, die zich in alle gevallen in een zeer kwetsbare positie bevinden;
- ongedocumenteerde personen nu weinig tot geen toegang hebben tot zorg en niet op een veilige manier aangifte kunnen doen bij de politie;
- redenen waarom mensen ongedocumenteerd raken zeer uiteenlopend zijn;

verzoekt het college:
- zich, in navolging van Amsterdam en Utrecht, te voegen bij de rechtszaak bij de Raad van State op 10 november voor het behoud van de fundamentele humanitaire ondergrens van bed, bad en brood, mits procedureel en juridisch mogelijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Z.P. Coşkun, G.G. van Dijk, T.J.D. Isaack en E. Başoğlu

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer Isaack.

De heer ISAACK (bij1): Dank u wel, voorzitter. Ik heb niet zoveel om te zeggen, alleen dat we ons helemaal aansluiten bij de oproep om ons aan te sluiten bij de rechtszaak. Ik heb nog wel 2 vragen om aan de wethouder te stellen. Wat gaan we doen voor ongedocumenteerde mensen die bijvoorbeeld dan niet dakloos zijn en erkent het college dat voor deze doelgroep er best hoge drempels zijn als het gaat om de toegang tot basisvoorzieningen?

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Leewis.

De heer LEEWIS (pro): Voorzitter, dank. Mensen zonder geldige papieren zijn de meest kwetsbare mensen in onze maatschappij. Het gaat om mensen die niet kunnen werken, niets kunnen huren, geen rijbewijs kunnen halen, geen opleiding kunnen doen. Vaak wordt van deze mensen gezegd, omdat ze geen verblijfsvergunning hebben: ga terug. Dat kan voor sommige mensen goed zijn, omdat ze dan eindelijk een toekomstperspectief hebben. Een toekomstperspectief wat ze hier in Nederland niet hebben. Maar helaas geldt voor een heel grote groep van deze mensen dat ze vastzitten. Ze worden niet erkend in Nederland, ze worden ook niet erkend in andere landen. Deze mensen kunnen nergens heen, die zitten muurvast. Deze mensen hebben recht op in ieder geval de minimale basis: een bed om in te slapen, medische zorg, school voor kinderen, veiligheid om jezelf te kunnen ontplooien. Maar dat is niet automatisch geregeld. Dat we nu een permanente winteropvang hebben waar mensen in ieder geval een plek kunnen vinden om te slapen, is, wat PRO betreft, een grote vooruitgang. Het is ook goed dat de wethouder in de commissie heeft gezegd dat ze een gesprek gaat voeren met de advocaat over de zaak die voor de LVV loopt. Ik heb de motie van de Partij voor de Dieren ook gezien. Ik begrijp dat die juridisch ingewikkeld is, maar ik zou in ieder geval van de wethouder willen horen dat, als ze dat gesprek voert en er is inderdaad mogelijkheid voor de gemeente Rotterdam om in wat voor vorm dan ook steun uit te spreken voor die rechtszaak, dat in ieder geval te doen. Dat zou ik graag van de wethouder horen. Daarnaast zijn er nog een aantal heel mooie moties ingediend door de ChristenUnie die ik graag heb meegetekend om de positie van mensen die op dit moment geen papieren hebben, maar wel ondersteuning nodig hebben, te verbeteren.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn we nu bij de heer Hamhuis.

De heer HAMHUIS (fvd): Voorzitter, voor Forum voor Democratie is het uitgangspunt helder. Wie hier geen verblijfsrecht heeft, moet terug naar het land van herkomst en zo snel mogelijk. Toch spreken we vandaag over hoe we de positie van ongedocumenteerden in Rotterdam verder kunnen versterken. Natuurlijk zijn wij voor het humaan behandelen van ieder mens, maar laten we eerst eens kijken hoe zwak hun positie nu eigenlijk is. Wie zonder verblijfsrecht in Rotterdam woont, heeft toegang tot noodzakelijke medische zorg, kan aangifte doen bij de politie, kan terecht bij Veilig Thuis en, onder bepaalde voorwaarden, terecht bij de crisisopvang. Kinderen hebben recht op onderwijs en daarnaast wordt er gewerkt aan een permanente winteropvang. Voorzitter, dat is geen zwakke positie. Dat is een ruim vangnet. Een vangnet waar veel meer achter schuilgaat dan alleen een bed, een bad en een brood. Wat schrijft de gemeente zelf over deze groep ongedocumenteerden? Ik citeer: de gemeente heeft geen bevoegdheden om besluiten te nemen en geen mandaat om hen een perspectief te bieden. Bovendien staat er dat meestal de enige legale optie terugkeer is naar het land van herkomst. Voorzitter, dat zijn niet mijn woorden, dat zijn de feiten. De landelijke bed-bad-broodregeling is beëindigd, maar inmiddels financiert Rotterdam zelf weer structurele opvang voor een groep ongedocumenteerden. Ondertussen klinkt alweer de oproep voor meer. De winteropvang is nog niet eens van start gegaan en organisaties pleiten al voor aanvullende begeleiding en duurzame huisvesting. Voorzitter, waar ligt hier onze grens? Rotterdam kampt met een woningtekort, een verloederend straatbeeld, een haven die zijn positie dreigt te verliezen en grote financiële uitdagingen. Iedere euro die we uitgeven

kunnen we maar 1 keer besteden. Daarom moeten we kritisch kijken naar wat we wettelijk verplicht zijn, wat we vrijwillig aanbieden en wat beleid daadwerkelijk oplevert. Volgens de indieners gaat het in Rotterdam nu al om zo'n 5000 tot 7000 mensen. Als dit college de positie van ongedocumenteerden nog meer gaat versterken, tekent het voor een rekening zonder bodem. Wie betaalt die rekening, voorzitter? Dat zijn dezelfde Rotterdammers die dit college vorige week nog liet betalen voor parkeren voor hun eigen deur. Forum voor Democratie zal geen enkel voorstel steunen dat het blijven aantrekkelijker maakt dan het vertrekken. Opvang moet beperkt blijven tot situaties waarin deze om humanitaire of juridische reden noodzakelijk zijn. Waar terugkeer mogelijk is, moet de opvang gericht zijn op daadwerkelijke terugkeer naar het land van herkomst, in samenwerking met de Dienst Terugkeer en Vertrek. Tegen de indieners zou ik willen zeggen: echte compassie is niet jarenlang mensen vasthouden in een leven zonder perspectief. Echte compassie is eerlijk zijn. Eerlijk is: wie hier geen verblijfsrecht heeft, moet terug. Daarom dien ik een tweetal moties in genaamd ‘documentatie, humane behandeling en remigratie’ en de tweede motie ‘geen mandaat, remigratie beter dan de straat’. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Hamhuis heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Geen mandaat, remigratie beter dan de straat

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 0ktober 2026, ter bespreking van positie ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- er naar schatting vijf- tot zevenduizend ongedocumenteerden in de stad zijn;
- er een begrotingstekort is wat wordt aangevuld met het ophalen van extra geld bij Rotterdamse burgers;

overwegende dat:
- de gemeente als taak heeft voor zijn eigen burgers te zorgen;
- de gemeente geen mandaat heeft om een perspectief te bieden aan ongedocumenteerden;
- er geen juridische verplichting is voor de gemeente om opvang of ondersteuning te bieden aan ongedocumenteerden;
- remigratie meestal de enige legale optie is voor ongedocumenteerden;
- Dienst Terugkeer en Vertrek gaat over het begeleiden van ongedocumenteerden terug naar hun thuisland;

draagt het college op:
- geen extra voorzieningen te bekostigen boven het humanitaire minimum;
- goed contact te onderhouden met Dienst Terugkeer en Vertrek en daarin dienstbaar te zijn om remigratie te bevorderen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.M. Hamhuis

Motie 9. Documentatie, humane behandeling en remigratie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:

- er naar schatting vijf- tot zevenduizend ongedocumenteerden in de stad zijn, maar dit niet met grote betrouwbaarheid vastgesteld kan worden;
- de toezegging van 7 oktober 2026 vermeldt dat de wethouder met het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) in gesprek gaat over city-ID/het Erasmuspaspoort en hoe de gemeente ROS kan ondersteunen;

overwegende dat:
- de gemeente geen bevoegdheden heeft om besluiten te nemen en geen mandaat om een perspectief te bieden omtrent ongedocumenteerden;
- remigratie meestal de enige legale optie is voor ongedocumenteerden;
- Dienst Terugkeer en Vertrek gaat over het begeleiden van ongedocumenteerden terug naar hun thuisland;
- het in humanitair belang is om deze mensen wel een basis te geven om te overleven;
- registratie en documentatie het proces voor alle partijen versimpelt;

draagt het college op:
- te onderzoeken of en onder welke voorwaarden de gemeente de bestaande city-ID/het Erasmuspaspoort kan overnemen in samenwerking met ROS;
- bij dit onderzoek in ieder geval te betrekken hoe het paspoort bij de winteropvang kan worden gebruikt, hoe een laagdrempelige aanvraag kan worden ingericht en welke uitvoeringskosten daarmee gemoeid zijn;
- te beoordelen hoe registratie voor het paspoort met passende waarborgen kan bijdragen aan verder perspectief in samenwerking met de Dienst Terugkeer en Vertrek;
- de raad over de uitkomsten van het onderzoek en de beoordeling te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.M. Hamhuis

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Buijt.

De heer BUIJT (Ir): Dank u, voorzitter. Ik zal het kort houden. We hebben in de commissie hier op een woensdagavond tot na 0.00 uur over gesproken. Ik wil wel een paar kanttekeningen maken bij het debat wat hier plaatsvindt. Het asielbeleid in Nederland knelt aan alle kanten. We hebben 80.000 mensen in de azc's zitten, we hebben een constant hoge instroom de laatste weken, 900 per week nog steeds. De instroom is zelfs nog hoger dan vorig jaar, ondanks Europese wetgeving. Er zitten nog tienduizenden mensen in het buitenland in het kader van de gezinshereniging als nareiziger klaar en we hebben als gemeente te maken met een spreidingswet die bij veel gemeenten zwaar drukt. De redenen zijn dus die constant hoge instroom, maar ook: eenmaal binnen in Nederland, is bijna nooit meer weg. We hebben hier een asielsysteem dat als je hier niet mag blijven, je terug moet. Maar dan zijn er heel veel beroepsmogelijkheden of mensen verdwijnen in de anonimiteit, verdwijnen in de illegaliteit. Daar komen uiteindelijk deze schrijnende voorbeelden uit voort. Ik vind het dan ook teleurstellend dat in deze raad iedereen het vooral heeft over meer faciliteiten, meer rechten, maar we moeten met elkaar vaststellen: het huidige systeem is onhoudbaar. Wie hier niet mag blijven, dat is ook onderdeel van het asielsysteem, die moet terug. Er zijn mensen, waar ook op gewezen wordt, die echt klem zitten. Daar heb je een buiten schuld verklaring voor. Als je echt kunt aantonen dat er geen land is waar je naar terug kan, krijg je een buitenschuld verklaring. Dus ik vind dat we iets te makkelijk meegaan in het verhaal: mensen kunnen geen kant meer op. Het helpt dan niet mee als wij jarenlang mensen blijven faciliteren. Want op een gegeven moment kom je dan ook in de situatie dat je zegt: die mensen zijn hier nu meer dan

10 jaar in Nederland. Ik zou dat echt willen benadrukken. Het vorige college is gestopt met de financiering van de LVV. Dat is nu nog onder de rechter, dat is een goede zaak. Er is een uitzondering gemaakt voor de meest kwetsbare mensen, want er sterft hier niemand op straat. Maar ik wil toch met name oproepen: hou vast aan die lijn, want anders is het systeem echt niet meer bestand voor de toekomst. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u. Dan is nu het woord aan mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, in 2024 besloot het kabinet Schoof om te stoppen met de LVV. Een voorziening waardoor ongedocumenteerden met een dak boven hun hoofd werden geholpen aan perspectief en terugkeer door migratie of opnieuw de asielprocedure in. In dit kabinet, onder leiding van de VVD, werd de LVV gesloten. Het verbaast mij daarom ook enigszins dat de heer Verweij nu bij de permanente winteropvang pleit voor werken aan die voor die ongedocumenteerden die daar aan komen kloppen. Want dat is in feite wat we hadden: opvang met perspectief om ook toe te werken naar terugkeer. Maar gedane zaken zijn gedaan. Het vorige college heeft ook geconstateerd, dat zegt de heer Buijt terecht, dat er ook mensen waren waarvan wij zeiden als Rotterdam: deze mensen niet op straat. Dat was een groep van zo'n ongeveer 12 mensen. Er zijn 17 mensen hier in Rotterdam die met succes ook beroep hebben aangetekend bij de rechter. Die zeiden: nee, wij willen die steun van het Rijk en we doen daarbij een beroep op het handvest. Dat is ook de reden dat wij als gemeente Rotterdam, laten we dat niet vergeten, dat vanwege het succes van deze mensen wij geld krijgen om die opvang te realiseren. De eerste vraag van mij aan de wethouder is, want in de begroting staat hier 1,3 miljoen voor de opvang, geldt dat dan voor die 17 mensen die nu onder de rechter zijn op het moment dat de Raad van State in het heel onfortuinlijke geval hen in het ongelijk stelt en niet voor die 12 mensen die wij zelf ooit in beeld hebben gebracht? Klopt onze lezing van de uitwerking van de protocolmotie van D66 dat er ook nog steeds ruimte is voor opvang voor ongedocumenteerde, kwetsbare mensen die opnieuw in beeld komen en dat dat betekent dat ook kwetsbare mensen die wij nu niet in beeld hebben, maar die later pas in beeld komen, bij welke instanties dan ook, dat die ook een dak boven het hoofd krijgen in onze stad? Voorzitter, er is destijds enorm veel discussie geweest over waar ligt nou die humanitaire ondergrens. Ik hoop ook echt dat de Raad van State een systeemuitspraak gaat doen, zodat voor eens en altijd duidelijk gaat zijn: wie heeft er nou recht op opvang, ook hier in Rotterdam. Mijn vraag aan de wethouder is ook: kunnen wij daar ook een statement in innemen, een standpunt? Ik begrijp dat het ingewikkeld is om ons te voegen vanwege allerlei juridische redenen, maar laat het college dan duidelijk zijn en laat hen dan zeggen: die ongedocumenteerden die het nodig hebben, die hebben opvang nodig, zodat de rechter dat wel kan meewegen in de rechtszaak. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, een vraag aan mevrouw Maassen die aangeeft: ik ben best wel voor een statement waarin we ons zouden mengen in die rechtszaak door een briefje te schrijven. Wat zou daarvan de inhoud moeten zijn? U gaf wel aan wat de gevolgen zijn qua dakloosheid. Zou er misschien iets meer in die brief moeten staan dan alleen hoe erg het is voor die mensen?

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik denk dat het goed is om te benadrukken dat wij in Rotterdam heel veel ongedocumenteerden zien. We hebben allemaal kennisinstanties in onze stad. Wat de gevolgen zijn op het moment dat we geen onderdak bieden aan deze mensen.

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Wat ik daar dan wilde aanvullen, voorzitter, is: dat is een deel van het verhaal. Een ander deel van het verhaal is ook terugkeer blijft het uitgangspunt. Als je hier niet mag zijn, mag je hier niet zijn, moet je meewerken aan terugkeer. Als dat echt, echt, echt niet anders kan, dan is er een buitenschuldvergunning, inderdaad, zoals die heet. Maar ik wil benadrukken dat voor zover er dan al vanuit het college een brief zou gaan naar een rechter waarin staat: dit is het standpunt van het college van Rotterdam. Dan moet daarin ook staan: terugkeer blijft het uitgangspunt, zoals dat in het coalitieakkoord staat opgeschreven en niet de ene kant van het verhaal.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu ook het woord aan de heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, dank u wel. Rotterdam heeft een grote groep mensen die hulp nodig hebben in allerlei vormen en maten. Die mensen hebben nu al vaak moeite om rond te komen. De hulp bieden, de zorg bieden, begeleiding bieden, kost vaak geld en kost vaak menskracht. Allebei dingen waar wij helaas een tekort aan hebben in Rotterdam. Hoe meer hulp we bieden aan mensen zonder een verblijfsvergunning, hoe minder hulp er beschikbaar is voor mensen met een verblijfsvergunning. Dat heeft niets te maken met mensen tegen elkaar opzetten, maar je kan iedere euro helaas maar 1 keer uitgeven. De opvang van oud LLV-'ers kost bijvoorbeeld in de buurt van een miljoen euro per jaar en partijen zoals Veilig Thuis zouden een moord doen voor dat geld. Die hebben 210 miljoen euro tekort om de wachtlijsten, in heel Nederland dan, terug te brengen. Ik geef maar aan: er zijn schrijnende tekorten bij allerlei overheidsinstellingen en we moeten echt bewust zijn waar we dat geld aan uitgeven. Voorzitter, een al te ruim vangnet voor mensen die geen verblijfsvergunning hebben, is op verschillende manieren ook onrechtvaardig te noemen. Het is onrechtvaardig tegenover andere Rotterdammers die hier wel zijn met een verblijfsvergunning, die ook aanspraak willen maken op dezelfde voorzieningen, maar die nu moeten wachten of nee te horen krijgen. Het is ook onrechtvaardig tegenover de Rotterdamse belastingbetaler die wij vragen om een deel van zijn of haar inkomen af te dragen, van iemand die zich netjes aan de regels houdt en we vragen aan diegene om geld te betalen voor de zorg, voor de begeleiding en voor de opvang van mensen die zich niet aan de regels hebben gehouden. Het is ook nog eens onrechtvaardig tegenover de mensen die wel hebben meegewerkt. Er zullen vreemdelingen hier zijn die 'nee' te horen hebben gekregen na een asielprocedure. Die hebben toen te horen gekregen dat ze terug moesten keren. Die zijn ook daadwerkelijk teruggekeerd. Tegenover die mensen zouden wij een verkeerd signaal afgeven door mensen die ongedocumenteerd zijn geworden, die zijn gebleven zonder vergunning, door die wel een heel ruim vangnet aan te bieden. Op 3 manieren is het dus onrechtvaardig. Het uitgangspunt, wat de Rotterdamse VVD betreft, is dan ook: wie hier geen verblijfsrecht heeft, moet terug. Zo hebben we het ook afgesproken in het coalitieakkoord. Na een afgewezen asielprocedure is terugkeer het uitgangspunt. We bieden geen valse hoop. Einde citaat. Voorzitter, op menselijk vlak ben ik me er heus van bewust dat dit heel lelijke en onsympathieke uitkomsten zal opleveren soms. Het is nu eenmaal niet leuk om nee te zeggen tegen iemand die komt aankloppen voor soms ook heel elementaire basisbehoeftes. Het is helemaal niet leuk om tegen iemand te zeggen dat hij dan misschien geen recht zou hebben op openbaar vervoer, een sociale huurwoning of een bezoekje aan de tandarts. Dat is lelijk en onsympathiek. Maar het harde feit is wel dat we hulp maar 1 keer kunnen aanbieden, we kunnen dat geld maar 1 keer aangeven en we zijn het op allerlei manieren aan Rotterdammers verplicht om zorgvuldig met dat geld om te gaan. Dat zouden we niet doen door al te ruimhartig om te gaan met hulp aan ongedocumenteerden. Voorzitter, jarenlang in de opvang zitten, is ook geen menselijk perspectief. Dat is ook geen toekomst, dat is ook geen menswaardig bestaan. Echt perspectief begint dan ook meewerken aan een andere toekomst, een haalbare toekomst. Voor sommige mensen zal die liggen in het land van herkomst. Voorzitter, ik kom tot een afronding. Wat de Rotterdamse VVD betreft, moeten wij dan ook doen wat nodig is, maar niet heel veel meer dan dat. We gaan uitbuiting tegen en we zorgen dat iedereen de medisch noodzakelijke zorg kan krijgen, dat ze melding kunnen doen

bij de politie en dat is het. Dan is de VVD nog bereid om goed te kijken naar de motie van de ChristenUnie die het heeft over Veilig Thuis. Dat valt voor een deel misschien onder verplichte zorg, dat valt voor een deel ook onder aangifte doen. Daar gaan we ook met een serieuze bril naar kijken. Maar we moeten echt terughoudend zijn met wat we de wereld kunnen bieden. We gaan ook niet via een sluiproute allerlei opleidingsplaatsen aanbieden om dan toch een werkvergunning te bieden. We gaan geen verkapt legitimatiebewijs ondersteunen, waarmee dan toch de deur naar allerlei voorzieningen wordt opengezet. De opvang is gelukkig, hebben we net gehoord, niet helemaal vrijblijvend. Ook daar wordt met een zachte hand begeleid naar terugkeer waar mogelijk.

De VOORZITTER: De heer Isaack.

De heer ISAACK (bij1): U had het over een haalbare toekomst. We weten dat we mensen niet altijd terug kunnen sturen. Wat doen we dan met die mensen?

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Voor de mensen die daadwerkelijk niet de mogelijkheid hebben om terug te komen omdat het land van herkomst ze geen inreisvisa geeft of, zoals inderdaad sommige landen doen, het vliegtuig niet toelaten, is er zo'n buitenschuldvergunning. Bij de IND vraag je een aparte vergunning aan. Die krijg je dan, omdat er echt geen enkele schuld van jou bestaat aan de niet mogelijkheid van terugkeren. In veel gevallen zal het een grijs gebied zijn. Dan zal iemand zeggen: lastig, ik kan niet terugkeren, maar als er daadwerkelijk druk wordt uitgeoefend, is er daadwerkelijk toch iets van een mogelijkheid. Voor de mensen voor wie het echt niet kan en met een mediationtraject bij het IND vastgesteld: geen mogelijkheid, dan krijg je een vergunning. Zolang die niet verleend is, blijft het uitgangspunt: terugkeer naar het land van herkomst.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik hoorde de heer Verweij zojuist zeggen: in de opvang bieden we nu ook begeleiding terug naar het land van herkomst. Heeft u het dan over de permanente winteropvang?

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Ja.

Mevrouw MAASSEN (d66): Bent u het dan met mij eens dat dat in principe ook het model is van de LVV, wat uw partij heeft afgeschaft?

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Ja.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen, u krijgt antwoorden.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik ben hartstikke blij met de antwoorden die ik krijg. Is de VVD dan bereid om het standpunt over de LVV te heroverwegen. Als er een voorstel zou komen om de LVV als concept weer te introduceren, vind ik u dan aan mijn zijde om dit weer steunen?

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, nee. Ik denk dat het een goed idee is dat we nu met elkaar als coalitiepartijen hebben afgesproken dat er een soort opvang moet zijn waar iedereen binnen kan komen. Omdat je die mensen van de straat wil hebben. De LVV had best wel strenge beperkingen voordat je binnenkwam. Nu gaan we een opvang inrichten waar iedereen binnen kan komen en dan wordt toegewerkt naar terugkeer. Dat heeft, denk ik, een belangrijk voordeel boven de LVV. We zijn nu ook al deze weg ingeslagen. Ik denk dat het om meerdere redenen onverstandig idee is om nu van koers te wijzigen. Goed te kijken hoe dit proces zich ontvouwt. We hebben daarom ook bewust gevraagd om een toezegging aan mevrouw Kockelkoren: zegt u ons alstublieft, hoe gaat het nu met ongedocumenteerden? Werken ze mee aan terugkeer en keren ze dan daadwerkelijk terug? Om op basis van die bevindingen dan verder te kijken, lijkt me een verstandiger idee.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, waarom wil de VVD dit maar de helft van het jaar doen? Waarom, als u toch zo gebrand bent op terugkeer, waarom dan niet zeggen: we vinden het het hele jaar door goed dat mensen werken aan perspectief en dat we werken aan terugkeer van ongedocumenteerden. Dan kunnen we ook het hele jaar die opvang organiseren met elkaar en dan kunnen we het hele jaar werken aan die terugkeer. Ik nodig u nogmaals uit: wilt u heroverwegen om dan een vorm van de LVV, waarin we het hele jaar kunnen werken aan terugkeer, te steunen?

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, ik dank mevrouw Maassen voor de uitnodiging, maar het feit is, wat ik aangaf: je kan iedere euro die je hebt maar 1 keer uitgeven. Voor de huidige oud LVV'-ers zijn de kosten, als ik het goed heb, 1 miljoen euro per jaar, in die orde van grote. Als we dat ver zouden uitbreiden naar iedereen die nu die winteropvang gaat gebruiken, wordt het nog duurder. Het standpunt van de VVD is dat je dat geld in principe in beginsel alleen uitgeeft voor de echt noodzakelijke noodzorg, bijvoorbeeld als het in de winter echt grafkoud is en gevaarlijk buiten. Voor de rest moeten wij dat geld zorgvuldig gebruiken en zal dat niet als eerst naar ongedocumenteerde mensen gaan, maar zal het misschien eerder gaan dat andere Rotterdammers die ook zorg nodig hebben.

De VOORZITTER: Tot slot, mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, denkt u niet dat de euro's veel efficiënter worden uitgegeven op het moment dat we het hele jaar kunnen werken aan perspectief, in plaats van dat we op 1 april de deur weer sluiten terwijl iemand misschien toevallig net in dat proces zit waarbij ze nog een paar weken nodig hebben aan opvang om uiteindelijk aan dat perspectief te werken. Denkt u niet dat dat dan juist weggegooid geld is op het moment dat je dan weer meteen de deuren sluit?

De VOORZITTER: Mijnheer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Nee, voorzitter, dat denk ik niet. Ik denk dat er hartstikke veel manieren zijn om een euro uit te geven. Slechts 1 van de manieren zou zijn het hele jaar door opvang bieden voor de mensen die al lang te horen hebben gekregen dat ze hier niet mogen zijn en alle ruimte hebben gekregen om daar vrijwillig aan mee te werken. Ik denk dat het een onverstandige en ook inefficiënte uitgave voor geld is om zonder enige beperking daar het hele jaar door een soort van opvang aan te bieden.

De VOORZITTER: U bent ook klaar met uw betoog?

De heer VERWEIJ (vvd): Nee, dank u wel, voorzitter. Daar heb ik de vorige agenda wat over gezegd. Voorzitter, we houden op 2 punten houden we van belang: doen we alles wat nodig is om de mensen te helpen, maar doen we niet meer dan wat nodig is en waar we toe verplicht zijn. Bovenal doen we ook alles wat we kunnen om die mensen te helpen met terugkeer, omdat ook dat uiteindelijk een perspectief is waar naartoe gewerkt kan worden. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank, voorzitter. We zagen net ook al een beetje gebeuren dat er toch wel verschillende opvattingen zijn over de interpretatie van hoe je omgaat met ongedocumenteerden binnen de coalitie. Dat was ook precies de vraag die bleef hangen na het commissiedebat. Want de VVD zegt: mensen zo snel mogelijk terugsturen naar het land van herkomst. Ze mogen wel op adem komen in de opvang, maar daarna wegwezen. PRO en Volt zeggen: wij zijn voor menswaardig bestaan in plaats van dat we mensen aan het lot overlaten. Het coalitieakkoord zegt: wij bieden geen valse hoop, begeleiding moet bijdragen aan terugkeer naar het land van herkomst. Dat klinkt voor mij als een VVD-passage.

De VOORZITTER: De heer Wempe heeft een vraag.

De heer WEMPE (volt): Voorzitter, zou de heer Soytekin mijn citaat uit de commissie kunnen herhalen?

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Ik heb het nu exact geciteerd, maar u gaf in ieder geval aan dat u bent voor menswaardig bestaan en opvang.

De VOORZITTER: De heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Daar kan ik het kan ik me in vinden, inderdaad.

De VOORZITTER: U vervolgt uw betoog.

De heer SOYTEKIN (denk): Dat dacht ik al. Wanneer we hier om duidelijkheid vroegen, verwees de wethouder keer op keer op het stadsakkoord dakloosheid. Daar wordt de ongedocumenteerde niet genoemd, niet expliciet, in ieder geval. Het is tijd dat er nu echt duidelijkheid komt. Waar ligt de focus? Ligt de focus op terugsturen of niet? Dan graag reageren op wat er in het coalitieakkoord staat, niet per se het stadsakkoord, want dat gaat er niet over. Gaan we werken aan gedwongen terugkeer of niet per se? Want als je zo'n opvang binnenkomt, dat is nog steeds niet helemaal helder, moet je nou wel of niet aangeven dat je ook ongedocumenteerd bent? Dat kan natuurlijk een belemmering zijn voor mensen die daarnaartoe willen gaan. Omdat er nu ook bij die winteropvang, de discussie van zojuist, wordt natuurlijk ook gewerkt met groepen. EU-arbeidsmigranten, et cetera, et cetera. Op de een of andere manier zal daarnaar gevraagd worden. Het antwoord toen was nee, maar het debat zojuist brengt mij aan het twijfelen. Ik hoor daar ook nog graag een heldere reactie op. Voorzitter, dan heb ik nog 2 moties. Een motie voor een centraal laagdrempelig en herkenbaar meldpunt voor ongedocumenteerde Rotterdammers, zoals de one-stop-shop in Barcelona. En een motie waarmee we zorgdragen voor zorg voor ongedocumenteerden, naar voorbeelden als Berlijn en Zürich. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.
Motie 10. 1 aanspreekpunt voor ongedocumenteerde Rotterdammers

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt "7.2 Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers";

constaterende dat:
- ongedocumenteerde Rotterdammers te maken kunnen krijgen met uiteenlopende problemen op het gebied van zorg, huisvesting, bestaanszekerheid, juridische procedures en maatschappelijke ondersteuning;
- er in Rotterdam verschillende organisaties actief zijn die hulp bieden aan ongedocumenteerden, maar dat het voor hulpzoekende niet altijd duidelijk is waar zij met hun hulpvraag terechtkunnen;
- versnippering van informatie en ondersteuning ertoe kan leiden dat mensen tussen wal en schip raken en niet tijdig de juiste hulp ontvangen;

van mening dat:
- iedereen in Rotterdam, ongeacht verblijfstatus, de weg moet kunnen vinden naar passende hulp en ondersteuning;
- niemand van het kastje naar de muur gestuurd zou moeten worden wanneer hulp nodig is;
- een centraal meldpunt of aanspreekpunt duidelijkheid, toegankelijkheid en samenhang in de ondersteuning kan bevorderen;
- een herkenbaar aanspreekpunt kan bijdragen aan betere samenwerking tussen gemeentelijke diensten, zorgverleners, juridische hulpverleners en maatschappelijke organisaties;

verzoekt het college:
- te komen tot één centraal, laagdrempelig en herkenbaar meld- en steunpunt voor ongedocumenteerde Rotterdammers, waar zij terechtkunnen met vragen en problemen en toegang krijgen tot passende hulp, begeleiding, opvang, juridische bijstand en zorg, dan wel gericht worden doorverwezen naar de juiste organisatie, naar voorbeeld van de gemeentelijke one-stop-shop SAIER in Barcelona;
- bij de uitwerking nauw samen te werken met bestaande organisaties in Rotterdam, waaronder ROS, de Pauluskerk, de Humanitaire Helpdesk van het Rode Kruis en andere relevante maatschappelijke en juridische organisaties, om bestaande expertise te benutten, de samenwerking te versterken en versnippering van het hulpaanbod te voorkomen;
- de raad uiterlijk 1 maart 2027 te informeren over de uitwerking, de betrokken partners en de wijze waarop het meld- en steunpunt wordt ingericht;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Soytekin

Motie 11. Zorg voor ongedocumenteerde

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt "7.2 Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers'";

constaterende dat:
- ongedocumenteerde mensen deel uitmaken van de Rotterdamse samenleving en recht hebben op een menswaardig bestaan;

- ongedocumenteerde mensen in de praktijk belemmeringen ervaren bij de toegang tot uiteenlopende vormen van zorg, onder meer door financiële drempels, administratieve obstakels en angst voor de gevolgen van het zoeken van hulp;
- zorg meer omvat dan uitsluitend medisch noodzakelijke hulp en ook preventieve zorg, geestelijke gezondheidszorg, tandheelkundige zorg, verslavingszorg, revalidatie langdurige zorg en begeleiding omvat;
- uitsluiting van zorg kan leiden tot vermijdbaar lichamelijk en psychisch leed, verergering gezondheidsproblemen en grotere maatschappelijke problemen;

van mening dat:
- gezondheid, menselijke waardigheid en toegang tot passende zorg niet afhankelijk zou moeten zijn van iemands verblijfstatus;
- zorg tijdig, toegankelijk, betaalbaar en passend moet zijn, met aandacht voor zowel lichamelijke als geestelijke gezondheid;
- bestaande landelijke regelingen niet alle vormen van zorg en ondersteuning dekken en aanvullende gemeentelijke inzet daarom noodzakelijk is;
- de gemeente Rotterdam, samen met zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en andere betrokken partijen, een belangrijke rol kan spelen bij het verminderen van zorgmijding en het wegnemen van drempels;
- een gemeentelijke zorggarantie niet alleen op papier moet bestaan maar moet leiden tot concrete afspraken, toegankelijke voorzieningen en daadwerkelijke hulp;

verzoekt het college:
- een gemeentelijke zorggarantie voor ongedocumenteerde mensen in Rotterdam uit te werken, met als doel dat ongedocumenteerde Rotterdammers toegang krijgen tot alle relevante vormen van zorg en zorg gerelateerde ondersteuning, ongeacht hun financiële situatie of verblijfstatus zoals steden als Berlijn en Zürich;
- de raad voor 1 maart 2027 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Voorzitter, in Rotterdam wonen naar schatting 5000 tot 10.000 mensen zonder geldige verblijfsdocumenten. Mensen die hier leven, werken, naar school gaan of op een andere manier deel uitmaken van onze stad. Mensen die net als ieder ander medische zorg nodig hebben, kinderen die onderwijs volgen en recht hebben op bescherming tegen uitbuiting. Toch lopen zij in de praktijk tegen grote drempels aan. Het ontbreken van geldige identiteitsdocumenten kan ervoor zorgen dat toegang tot essentiële voorzieningen moeilijker wordt. Juist daar moeten we als gemeente naar kijken. Want basisrechten zijn geen gunst. Ze vormen de basis van een menswaardige samenleving. Met een Rotterdams stadspaspoort willen we onderzoeken hoe we de toegang tot basisvoorzieningen kunnen verbeteren en hoe mensen zich lokaal kunnen identificeren. Andere steden zoals Zürich hebben ervaring opgedaan met vergelijkbare initiatieven. Daar kunnen we van leren. Maar dit gaat ook over iets anders: contact en vertrouwen. Als mensen de weg naar voorzieningen niet weten te vinden, als ze bang zijn om hulp te zoeken, of als maatschappelijke organisaties hen moeilijk kunnen bereiken, wordt het lastiger om problemen tijdig aan te pakken. Dat is niet goed voor deze mensen, maar ook niet voor onze stad. Daarom vragen we het college om hierover in gesprek te gaan met onderwijsinstellingen, politie, handhaving en

maatschappelijke partners, waaronder Stichting ROS. We willen samen onderzoeken hoe zo'n stadspaspoort vorm kan krijgen, hoe dat kan bijdragen aan de toegang tot basisvoorzieningen en hoe het contact met deze doelgroep kan worden versterkt. Daarbij sluiten we aan bij de realistische benadering die ook in het coalitieakkoord wordt genoemd. Mensen begeleiden naar perspectief of waar het aan de orde is: naar terugkeer. Voorzitter, we vragen vandaag niet alleen om antwoorden, we vragen om een concrete stap vooruit, om mensen met betrokken partijen te onderzoeken wat werkt, wat mogelijk is en wat we kunnen doen en vervolgens de raad hierover te informeren. Want een stad die haar verantwoordelijkheid neemt, zorgt ervoor dat mensen niet onzichtbaar worden en dat fundamentele basisrechten in de praktijk toegankelijk zijn. Laten we daarom werken aan een Rotterdam waarin menswaardigheid, veiligheid en verantwoordelijkheid hand in hand gaan. Want Volt weet dat dit slimmer en pragmatischer kan. In Zürich wilde ze stigmatisering tegengaan en ontwikkelden ze de Züri City Card, een inspirerend Europees initiatief dat laat zien hoe je mensen meer zekerheid toegang tot voorzieningen en perspectief kan bieden. Dit kan ook in Rotterdam. Want als mensen zich kunnen identificeren en beter in beeld zijn, kunnen zorgverleners, maatschappelijke organisaties en handhaving hun werk beter doen. Dat is niet alleen menswaardig, maar draagt ook bij aan de veiligheid, individuele vrijheid en eigen verantwoordelijkheid. Een motie 'een Rotterdams stadspaspoort: basisrechten voor ongedocumenteerde Rotterdammers' willen we nu gaan indienen om de mogelijkheden concreet te onderzoeken en dit te realiseren. Deze motie dienen we samen in met D66, PRO, BIJ1, ChristenUnie, Partij voor de Dieren en de SP. Laat Rotterdam niet alleen leren van andere Europese steden, maar laten wij een voorbeeld worden voor de rest van Europa. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Soytekin heeft een vraag.

De heer SOYTEKIN (denk): Een heel korte vraag. Zo'n stadspaspoort, as je kijkt naar het coalitieakkoord, staat er: wij bieden ongedocumenteerden geen valse hoop. Dat heeft u voor getekend. Vindt u niet dat een stadspaspoort dan ook iets kan zijn wat valse hoop geeft aan mensen die dan toch teruggestuurd moeten worden?

De VOORZITTER: Mijnheer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Dank voor de vraag. Ik denk niet dat het valse hoop geeft. Integendeel zelfs. Ik denk juist dat je mensen de kans geeft om te laten zien wie ze zijn, dat ze uit de schaduw kunnen treden en op die manier juist een plek in Rotterdam kunnen krijgen. Tegelijkertijd zeg ik ook dat wanneer iemand uitgeprocedeerd is en al weet dat er geen hoop is, dat er dan wel wordt gekeken naar wat is het perspectief voor deze persoon en dat kan ook terugkeer zijn.

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dus eigenlijk zegt u: degenen die teruggestuurd moeten worden, we weten niet wie dat zijn, die zouden nu ook een stadspaspoort kunnen krijgen.

De VOORZITTER: De heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Het is correct dat iemand dan een stadspaspoort kan krijgen. Tegelijkertijd weten we dan ook dat in het proces er, wat ons betreft, maar goed, er wordt nog een uitwerking gedaan en er wordt onderzoek gedaan, wordt wel het gesprek aangegaan van wat is het perspectief voor u? Juist ook om die valse hoop niet te geven.

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Wat wordt er dan precies onderzocht? Dat is mij niet helemaal duidelijk. U geeft aan: er worden onderzoeken gedaan. Waar doelt u precies op?

De heer WEMPE (volt): Er wordt gekeken hoe we dit het beste kunnen inrichten, zodat het ook werkt voor de stad van Rotterdam.

De heer SOYTEKIN (denk): Dat is uw voorstel toch? Of heb ik dat mis? Dat wordt nu niet gedaan, neem ik aan.

De heer WEMPE (volt): Dit staat in de motie.

De VOORZITTER: De heer Wempe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Een Rotterdams stadspaspoort: basisrechten voor ongedocumenteerde Rotterdammers

“De Gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het agendapunt '7.2 Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers’;

constaterende dat:
- er in Rotterdam naar schatting 5.000 tot 10.000 ongedocumenteerde mensen wonen en bijdragen aan de lokale samenleving;
- ongedocumenteerden op grond van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK) recht hebben op fundamentele basisvoorzieningen, zoals medische noodzakelijke zorg, basisonderwijs voor kinderen, rechtsbescherming en bescherming tegen uitbuiting;
- het ontbreken van een geldig identiteitsbewijs mensen uitsluit van toegang tot basisvoorzieningen;
- steden als Zürich positieve ervaringen hebben met stadspaspoorten waarmee iedereen zonder documenten toegang krijgt tot basisvoorzieningen;

overwegende dat:
- gemeenten op grond van internationale verdragen een zorgplicht hebben om menswaardige opvang en toegang tot essentiële voorzieningen te waarborgen;
- een gemeentelijk stadspaspoort een effectief middel kan zijn om de toegankelijkheid tot basisvoorzieningen te waarborgen en identificatie op lokaal niveau te vergemakkelijken;
- momenteel het Erasmuspaspoort een goede eerste basis vormt voor het stadspaspoort;
- het lokaal borgen van basisrechten bijdraagt aan openbare orde, veiligheid, sociale cohesie, volksgezondheid, en het tegengaan van uitbuiting en criminaliteit;
- er in het coalitieakkoord wordt ingezet op een realistische benadering en begeleiding naar perspectief of terugkeer;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met onderwijsinstellingen, handhaving, politie en maatschappelijke partners, zoals Stichting ROS, om in kaart te brengen hoe het stadspaspoort voor ongedocumenteerden en hoe deze kan worden vormgegeven en verbeterd, zodat dit een betere toegang biedt tot basisvoorzieningen en de mogelijkheid biedt zich lokaal te identificeren;
- te onderzoeken hoe het stadspaspoort kan worden ingezet als instrument om de grip op en het contact met deze doelgroep te vergroten, zodat maatschappelijke partners hen beter kunnen begeleiden richting perspectief;
- het Erasmuspaspoort te gebruiken als fundament voor het stadspaspoort;

- de raad te informeren over dit overleg en het moment van ingang van het stadspaspoort;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. H. Wempe, A.J.A. Maassen, S. Leewis, T.J.D. Isaack, G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun en E. Başoğlu

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord wensen? De heer Başoğlu.

De heer BAŞOĞLU (sp): Dank u wel, voorzitter. Bed, bad, brood, basisrechten. Honderden Rotterdammers waren aanwezig bij protesten die wij samen met bondgenoten hebben georganiseerd in solidariteit met ongedocumenteerde mensen. Hartverwarmend om te zien hoe Rotterdammers opstonden om hun mede-Rotterdammers te steunen met leuzen als bed, bad, brood, basisrechten. Zoals al in de aanvraag staat, zijn er naar schatting 5000 tot 7000 ongedocumenteerde mensen in Rotterdam. Deze mensen hebben een dak boven hoofd nodig, zorg en vooral ook zekerheid. Ik wil het woord mensen benadrukken, omdat het soms lijkt alsof deze mensen niet mogen bestaan. Veel van deze mensen zijn afhankelijk van de mensen die hun onderdak bieden of een eventuele werkgever. Ongedocumenteerde mensen hebben vaak nauwelijks mogelijkheden om achterstallig loon op te eisen en misstanden te melden. Zo wordt de onzekerheid waarin deze mensen leven, omgezet tot goedkope arbeid voor de mensen die van deze afhankelijkheid profiteren. Er is dus sprake van een extreem scheve machtsverhouding. Wij vinden het niet alleen belangrijk dat er voorlichting is, we willen vooral dat deze mensen een daadwerkelijk alternatief hebben. Als SP staan we voor solidariteit tussen mensen in de werkende klasse en dat deze mensen zich kunnen verzetten tegen uitbuiting. Hiervoor is voor iedereen veilige opvang, toegang tot zorg en toegang tot recht nodig, ongeacht je verblijfsstatus. Wij willen de positie van de werkende klasse versterken tegenover eventuele werkgevers en verhuurders die in sommige gevallen van hun afhankelijkheid profiteren. Voorzitter, volgens de SP mag niemand gedwongen worden om een uitbuiting te accepteren. We zijn benieuwd hoe de wethouder daarnaar kijkt. Is de wethouder het daarmee eens? We hebben samen met andere partijen verschillende moties ingediend. Tot zover onze bijdrage.

De VOORZITTER: Dank u. Andere leden nog? Niet. Wethouder Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank u wel, voorzitter. De situatie voor ongedocumenteerden in onze stad is moeilijk. Ze vallen vaak tussen wal en schip. Dat heb ik een aantal van jullie ook al horen zeggen. Hoewel er voorzieningen beschikbaar zijn, weten zij niet altijd goed deze voorzieningen te vinden. Ouderen, jongeren en dreamers ervaren allemaal problemen. Gelukkig hebben we wel instanties in de stad, zoals de Pauluskerk en het ROS, die deze groep actief ondersteunen. Wij zijn hen daar dan ook dankbaar voor. Als college gaan we daarom aan de slag. We gaan kijken hoe we bestaande voorzieningen beter kunnen laten aansluiten op behoeftes en hoe we betere ondersteuning kunnen ontwikkelen. Daarbij gaan we de raad in de komende periode goed informeren. We willen jullie daarin meenemen om echt een verbetering te brengen voor deze groep en blijven in gesprek met maatschappelijke organisaties. Naar aanleiding van de moties, maar met name een aantal vragen die ik heb gekregen, die ik zal beantwoorden, van BIJ1. Wat gaan we doen om ongedocumenteerden die niet dakloos zijn, wat ik net ook al heb aangegeven: ook deze mensen hebben recht op de basisvoorzieningen gezondheidszorg. Deze worden bekostigd via het CAK. Onderwijs tot 18 jaar heeft juridische bijstand. Of wij als college erkennen dat deze drempels er zijn. Het leven van deze mensen is echt complex. We erkennen deze problemen. We zouden dan ook de raad willen verzoeken om, als zij horen wat de knelpunten zijn, om in gesprek te gaan. Forum voor Democratie heeft de vraag gesteld: waar ligt onze

grens in de zorg voor ongedocumenteerden? We doen wat we wat nodig is voor kwetsbare mensen in deze samenleving. Dit college staat voor een humane behandeling van iedereen die zich in onze stad bevindt. Zorg aan ongedocumenteerden is rijksbeleid en dat voeren we uit via CAK.

De VOORZITTER: De heer Isaack heeft een vraag.

De heer ISAACK (bij1): U gaf net aan dat we in gesprek kunnen gaan. Met wie dan? Met u, neem ik aan. Ik kan u een paar suggesties al meegeven: toegang tot niet-acute zorg, woning, als het gaat om werk zijn er talloze voorbeelden. Bij dezen.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank. Ja, graag, we gaan in gesprek. We weten ook, daarom dat ik net in mijn inleiding heb aangegeven dat we ook als college aan de slag gaan om zoveel mogelijk zaken in beeld te brengen.

De VOORZITTER: U vervolgt uw betoog.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank u wel. Dan ga ik door naar de moties die zijn ingediend. De motie van de ChristenUnie samen mag je als ongedocumenteerde ook veilig thuis. Deze motie willen we omarmen, ook omdat de signalen dat ongedocumenteerde bij Veilig Thuis niet goed terechtkomen, willen we daarom ook dat gesprek aangaan. De motie geen loket zonder vervolg. Ook deze motie kunnen wij omarmen en willen wij omarmen. Met name ook vanwege de signalen die op verschillende manieren ook tot ons zijn gekomen. De motie ongedocumenteerde Rotterdammers in beeld. Deze motie willen wij ook omarmen. Op dit moment is er weinig inzicht, daarom is het een motie die ondersteunt om nog meer inzicht te krijgen. De motie van Partij voor de Dieren, BIJ1, DENK en SP, versterk de positie van staatloze mensen, erken Palestina. We gaan niet over buitenlandbeleid, maar deze motie is technisch uitvoerbaar. We lobbyen vaker over beleidswijzigingen, maar ik wil deze motie oordeel raad geven. De motie van Forum voor Democratie, geen mandaat, remigratie beter dan de straat.

De VOORZITTER: De heer Buijt heeft een vraag.

De heer BUIJT (Ir): Even wachten. Er wordt in een motie gevraagd, erken de staat Palestina. U geeft aan: dat is buitenlandbeleid, maar we geven oordeel raad. Oordeel raad betekent: wat betreft het college, stemt de raad ermee in. Kunt u dat toelichten? Want ik ben echt totaal verbijsterd.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): We hebben naar deze motie gekeken, een lobby en het is technisch uitvoerbaar. Als uw raad bepaalt om deze motie te omarmen, dan is de opdracht aan het college om in gesprek te gaan. Dat is het standpunt op dit moment.

De VOORZITTER: De heer Buijt.

De heer BUIJT (Ir): Oordeel raad impliceert in deze raad dat het wat betreft het college akkoord is, maar dat u het verder aan de raad laat wat u daarvan vindt. Maar u gaat helemaal niet over buitenland beleid en dit is een heel gevoelige kwestie. Eigenlijk zegt dit college: wat ons betreft, gaan wij als Rotterdam Palestina erkennen. Dat kan toch niet zomaar?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Als Rotterdam kunnen wij niet Palestina erkennen. Dat weet u ook. Maar als Rotterdam kunnen wij wel met Den Haag in gesprek. Daarom is deze motie oordeel raad. Dan ga ik door naar de motie van Forum voor Democratie: geen mandaat, remigratie beter dan de straat. Daar was ik al aan toegekomen, die gaan wij ontraden. De motie documentatie humane behandeling en remigratie moet ik helaas ook ontraden. De motie van DENK, 1 aanspreekpunt voor ongedocumenteerde Rotterdammers. Deze motie moet ik ontraden. Daarnaast de zorg voor ongedocumenteerden waarin wordt verzocht voor de zorggarantie, die wordt behandeld door mijn collega, de heer Segers-Hoogendoorn. Tot zover.

De VOORZITTER: Wethouder Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (wethouder): Voorzitter, dank. Als het goed is, zijn er nog 3 moties op het terrein van zorg. De eerste en de tweede van de ChristenUnie en inderdaad de tweede van DENK. In zijn algemeenheid, als het gaat over die medisch noodzakelijke zorg, dat is ook voor ongedocumenteerden beschikbaar. Alleen de wegen daarnaartoe zijn niet altijd helder. Voor zorgverleners klopt het inderdaad ook dat niet altijd helder is: wat is er nou wel en niet verzekerd en hoe doen we dat? Daar wijzen allebei de moties van de ChristenUnie op. De ene de ene kant op en de andere de andere kant op. De motie van DENK gaat ook over de medische zorg. Het gaat dan wel over medisch noodzakelijke zorg, voorzitter. Dat is wel een verschil. In die zin moet ik op de motie van DENK zeggen, die ik nu ook overigens voor het eerst zie, maar ik kan hem wel appreciëren, dat is verder geen punt. Daar is wel de formulering zodanig dat het veel ruimte laat voor het type zorg. Het gaat uiteindelijk over de medisch noodzakelijke zorg. Zoals die nu geformuleerd staat, kan ik hem alleen maar ontraden, omdat die te verstrekkend is en wij daarmee buiten onze juridische bevoegdheden treden. Maar als het gaat over medisch noodzakelijke zorg, wijst die ongeveer op hetzelfde wat de ChristenUnie vraagt. Het is goed om te weten dat wij samenwerken met de straatdokters. Dat weet u waarschijnlijk al ook, via de voorzitter. We werken ook samen met de Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen. Daar zitten we in een werkgroep die specifiek kijkt naar hoe maak je nou de zorg toegankelijk, ook voor groepen die die onverzekerd zijn en die de zorg vaak niet makkelijk weten te vinden. Ik zou zeggen: we zetten daar al best wel heel veel op in. Dan zou ik kunnen zeggen: het is overbodig. Maar ik lees uw moties dan wel allebei als van: breng ook nog actief in kaart wat er nu mogelijkerwijs belemmerend is, wat nu in de praktijk aan de ene of aan de andere kant als belemmerend wordt ervaren. Daarvan zou ik kunnen zeggen: het kan altijd beter. Laten we daar dan ook specifiek naar kijken. Ik zou, voorzitter, dan motie 1 en 2 van de ChristenUnie en anderen daarmee kunnen omarmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Een punt van orde. Er wordt nu een paar keer gezegd: ik heb de motie niet eerder gezien, et cetera, et cetera. Ik vind het op zich vervelend. Ik kan, staande het debat, een motie schrijven en indienen. Dat wordt nu een paar keer als argument gebruikt om hem … De heer Segers-Hoogendoorn overigens wel, u heeft hem netjes beoordeeld. Dank daarvoor. Ik zou toch van mevrouw Nunnely een appreciatie willen, want de reden was nu: ik zie hem net, dus ik kan hem niet omarmen. Ik zou daar wel graag een toelichting op willen, laat ik het zo zeggen.

De VOORZITTER: Het is zo dat inderdaad staande het debat een motie kan worden ingediend. Dat kan altijd gebeuren. Het is alleen, ik denk dat dat wordt gezegd, als we hem iets eerder zien, dat je ook iets meer een diepgaandere onderbouwing kunt krijgen waarom een motie wel of niet kan. Het is in uw eigen overweging of u dat wel of niet wil doen. Maar uw concrete vraag is nu of u meer onderbouwing kunt krijgen van wethouder Nunnely of een motie wel of niet … Ik zoek even naar het concrete punt, laat ik het zo zeggen.

De heer SOYTEKIN (denk): Ik miste inderdaad een toelichting bij het ontraden van de motie. Ik heb hem gehoord als: ik zie hem vrij recent en ik heb ook gezien dat de motie enige gelijkenissen heeft met de motie van de ChristenUnie die wel wordt omarmd. Dan zoek ik wel naar een toelichting.

De VOORZITTER: Ik zie dat de wethouder kan reageren. Nogmaals, als u hem iets eerder meegeeft, heeft u kans op meer toelichting. Maar alsnog, inderdaad, de vraag of de onderbouwing te geven is door de wethouder.

De heer SOYTEKIN (denk): Daar wil ik wel kort op reageren, voorzitter. Heel veel moties dienen wij van tevoren in. Wellicht dat dat in deze niet is gebeurd. Dat weet ik niet. Dan wil ik ook wel meegeven dat wij adviezen over moties niet of nauwelijks binnenkrijgen, zodat we daar mee aan de slag kunnen. Het is wel wederkerig.

De VOORZITTER: Helder. De wethouder gaat nu een reactie geven.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank, voorzitter. Ik heb de motie inderdaad nu niet inhoudelijk kunnen beoordelen. Dat heeft er ook mee te maken dat er een aantal dictums in staan en dat is belangrijk om zorgvuldig uit te zoeken, kost het geld, voordat ik een motie hier omarm. Als u mij de ruimte geeft. kan ik daar een check doen. Maar waarschijnlijk kost het toch middelen, dus daar wil ik zo meteen nog op terugkomen. Is dat akkoord voor u, de heer Soytekin? Ja, dank.

De VOORZITTER: Waren er nog andere punten die u nog moest benoemen?

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Ja, ik heb ook een motie van Volt. Die ben ik vergeten te beantwoorden. De motie over het Rotterdamse stadspaspoort basisrechten voor ongedocumenteerde Rotterdammers. Deze kunnen we omarmen om vooral ook, wat ik al eerder heb aangegeven, in gesprek te blijven over wat de mogelijkheden zijn om deze pas verder te kunnen ontwikkelen. Tot zover.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan wethouder Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Voorzitter, ik had nog 1 motie en 2 vragen. Motie 7 van de Partij voor de Dieren, ChristenUnie, BIJ1 en SP vraagt om, in navolging van Amsterdam en Utrecht, te voegen bij de rechtszaak bij de Raad van State in november. Wij hebben het daar in de commissie heel uitgebreid over gehad. Deze rechtszaak loopt al 2 jaar en Rotterdam is formeel geen belanghebbende. Dat hebben we toen ook uitgebreid gewisseld. De stukken van de partijen die zich hebben gevoegd bij die rechtszaak liggen ook al bij de rechtbank. Dus het voegen bij de rechtszaak, krijg ik terug van onze juristen, kan daarom niet meer. Utrecht en Amsterdam hebben hun stukken al aangeleverd en procedureel gezien is dit daarom voor Rotterdam een gelopen race. Wel heb ik bij de commissievergadering ook toegezegd dat ik met de advocaat van de belanghebbenden het gesprek wil voeren. Dat gesprek heb ik gepland, dat staat eind volgende week. Dat is in antwoord op de vragen die toen zijn gesteld. Wij zijn ook bereid om te laten weten wat daar dan de uitkomst van is en wat we kunnen met de input uit dat gesprek met de advocaat, dus wat dan nog de mogelijkheden zijn voor Rotterdam om hetzij steun uitspreken, hetzij te kijken: wat kunnen wij doen in het geval van die rechtszaak. Daar kan ik u dan ook over informeren. Dat zal dan, denk ik, ergens in november zijn. Dan had ik nog vragen van DENK over de winteropvang. Daar ben ik zowel in de commissie als in het hier voorafgaande debat heel uitgebreid op ingegaan. De vragen die u stelde, gingen ook vooral over, eigenlijk gericht aan de fracties, van zit er nou nog verschil van mening? Dat is uitgebreid gewisseld, daar wil ik het bij laten.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen nog een vraag? De veegronde begint nu.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik had een vraag gesteld over de 1,3 miljoen die is gereserveerd en wat er dan gebeurt op het moment dat de mensen die in beroep zijn gegaan in het ongelijk worden gesteld en of dat dan geldt voor die 17 of voor die 12 personen. Ik had ook een vraag gesteld over de uitleg van de protocolmotie. Als het nodig is, kan ik die herhalen. Maar misschien met deze referentie ...

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank, voorzitter. Ook in de technische tijd. Ik heb inderdaad de discussie benoemd maar ik heb ook wel degelijk de vraag gesteld, omdat er heel veel onduidelijkheid, bij mij in ieder geval bestaat, over hoe zit dat nou met die groepen? Moeten ze zich nou wel of niet van tevoren aanmelden? Bijvoorbeeld bij EU-arbeidsmigranten zien we ze ook als een bepaalde groep.

De VOORZITTER: Het punt is helder.

De heer SOYTEKIN (denk): Ik was nog niet klaar.

De VOORZITTER: Een veegronde is een vraag. Een korte vraag graag.

De heer SOYTEKIN (denk): Ik heb nog een tweede onbeantwoorde korte vraag. Dat gaat over de passage van het coalitieakkoord. Mijn vraag was: waar focust het college zich op? Gedwongen terugkeer of, zoals Volt het bijvoorbeeld omschrijft, een menswaardig bestaan.

De VOORZITTER: Helder. Anderen? Niet. Er waren vragen voor wethouder Kockelkoren en volgens mij ook nog voor wethouder Nunnely.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): D66 had gevraagd: hoe zit het nou met die 1,3 miljoen? Die hebben wij gereserveerd om er zeker van te zijn dat als de uitspraak is dat het Rijk niet meer betaalt, dat we wel die groep die we opvangen, kunnen blijven opvangen. Het is lastig om nu vooruit te lopen op de uitspraak, want die kennen we nog niet. Als de uitspraak er ligt, gaan we hem ook beoordelen op voor welke groep dat dan geldt, voor hoeveel personen in Rotterdam dat dan op gaat. Dat is een beetje vooruitlopen op de zaak. Dat maakt hem ingewikkeld. Wat ons natuurlijk zou helpen, is als de uitspraak is: het Rijk gaat weer betalen, dan hebben we geld over. Dat zou prettig zijn voor de andere opgaven die we hebben. Dat geldt ook een beetje, over de protocolmotie, is er dan nog steeds ruimte voor? We verwachten juridisch, want onze juristen gaan ook naar die eerdere uitspraken, zijn daarbij aanwezig geweest, ze verwachten dat het een systeemuitspraak is. Maar ook daar kunnen we niet helemaal op vooruitlopen. Ik heb eerder ook toegezegd: zodra die uitspraak er ligt, zullen wij ook bij uw raad terugkomen van wat betekent dat dan voor Rotterdam en hoe interpreteren wij dat dan, wat betekent dat dan ook voor de financiering en welke groep van de groep kunnen we dan wel of niet opvangen? Hoe gaan we dat allemaal lezen?

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): In de tussentijd kan het natuurlijk zo zijn dat er weer mensen in beeld komen. Daar is die motie ook voor bedoeld. Dat was ook een bevestigende vraag, dat het ook op die manier uitwerkt, die motie. Dus dat als je nieuwe mensen in beeld krijgt die zo kwetsbaar zijn dat ze niet op straat kunnen slapen, dat ze ook in mei, dat die protocolmotie er dan voor zorgt dat ze een bed hebben.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ik heb in elk geval die gevallen nog niet op mijn bureau gehad. Dat is de praktische vraag. We gaan natuurlijk op 1 november met de permanente winteropvang open, dus dan hebben we van 1 november tot 1 april ook zaken geregeld. Daarvoor is ook de uitspraak van de rechtszaak. Ik denk dat er in praktische zin gebeurt wat u vraagt en dat we na de uitspraak van de rechtszaak op die verschillende onderdelen terugkomen: hoe gaan we daarmee verder? Dan nog op de vragen van DENK. Ik ben echt heel uitgebreid in het vorige debat op al de zaken die u heeft benoemd ingegaan. Het lijkt me echt overbodig om dat nog een keer te gaan doen.

De VOORZITTER: Wethouder Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank u wel, voorzitter. De vraag van de heer Soytekin van DENK. Mijn collega heeft net ook al aangegeven dat we daar in het commissiedebat bij stil hebben gestaan. Maar het in kaart brengen van de situatie en terugkeer bespreken en verwijzen mensen naar de terugkeertrajecten, dat is onderdeel van de mensen goed in kaart brengen. Gedwongen terugkeer ligt bij het Rijk, niet bij de gemeente. Vanuit de gemeente maken we toegang tot zorg wel toegankelijk, als antwoord op uw vraag. Daarnaast zou ik nog terugkomen op de motie die u heeft ingediend over 1 aanspreekpunt voor ongedocumenteerde Rotterdammers. Die ga ik ontraden. Dat heeft te maken met het feit dat we van de ChristenUnie ook al een soortgelijke motie hebben ontvangen die een gelijke strekking heeft en tegelijkertijd ook aangeeft om in gesprek te gaan en ook te onderzoeken. Ik vind het goed om op deze manier eerst die motie af te wachten en dan de gesprekken af te wachten. Ik had nog de vraag openstaan van de VVD. De vraag: doen we alles wat we kunnen om mensen te helpen met terugkeer? We brengen de situatie in kaart, om dat nogmaals aan te geven wat de situatie is van de mensen. Bij gedwongen terugkeer ligt bij het Rijk en niet bij de gemeente. Om te voorkomen dat er nog openstaande vragen openblijven.

De VOORZITTER: Zijn daarmee alle vragen beantwoord? Dan komen we bij de tweede termijn. Geen behoefte aan een tweede termijn? Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.2. Stemmingen vanavond in het stemvenster.

7.4 Debat over 'Rotterdamse haven op één rijstrook', aangevraagd door het lid Abrahamse

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door met agendapunt 7.4, het debat over de Rotterdamse haven op 1 rijstrook. Het is aangevraagd door mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Dagelijks maken 15.500 vrachtwagens gebruik van de Suurhoffbruggen. De werkzaamheden aan de brug kosten het bedrijfsleven 6 ton per dag. Dat betekent dat elke week dat de brug niet volledig operationeel is, het onze economie 4 miljoen kost, 4 miljoen euro dus. Actie is nodig. Ik ben blij dat de wethouder in de actua al heeft bevestigd dat hij ook aandringt bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat op het belang van de snelle renovatie van de oude Suurhoffbrug. Maar het probleem staat niet op zichzelf. Laatst was er al een vrachtwagen gekanteld en een ongeluk op de A15, waardoor het ook beide kanten helemaal vastliep. Wat als er straks nog iets gebeurt met de Suurhoffbruggen, of als de Calandbrug of de Thomassentunnel geblokkeerd zijn door een ongeluk? In de komende weken ligt ook de weg tussen Ridderkerk en de Beneluxtunnel eruit en dan hebben we het nog niet over alle andere werkzaamheden die de komende tijd gepland staan op de Rotterdamse Ring. We hebben een prachthaven, we hebben een sterke haven en we hebben de grootste haven van Europa. Maar wel een haven die flink afhankelijk is van een paar bruggen en een paar tunnels. Woensdag concludeerde de Rekenkamer van Nederland ook nog dat de bruggen in Nederland niet klaar zijn voor groot militair transport. Zonder dat we dan ook een specifiek lijstje hebben van om welke bruggen dat gaat, kunnen we al aannemen dat dat sowieso ook gaat over de bruggen in onze haven. Dat is waarom we ook al, als VVD, langer ervoor hebben gepleit en wat ook door meerdere

partijen in deze raad werd gesteund, dat we de 1,5 procent die we vanuit de NAVO-norm moeten besteden aan onze bruggen, ook echt daadwerkelijk gaan investeren. Wat ons betreft, moet dat ook zo snel mogelijk gebeuren met de bruggen in onze stad. Dat is goed voor onze veiligheid, maar ook voor onze economie. Dan de dagelijkse realiteit. Ondertussen leidt de situatie tot veel overlast voor bewoners, ondernemers en de werknemers. Het belangrijkste vinden wij als VVD dat we zijn voorbereid op verdere uitval van wegen, bruggen en tunnels. Zoals gezegd: een ongeluk zit in een klein hoekje. Als we kijken naar de economische impact van deze brug, dan is er ook echt een economisch crisisplan nodig. Ook op korte termijn. Daarom hebben we een aantal vragen aan de wethouder. Welk calamiteitenplan ligt er klaar voor wanneer beide Suurhoffbruggen gelijktijdig onbruikbaar worden? Hoe blijft de Maasvlakte dan bereikbaar voor vrachtverkeer en hulpdiensten? Wordt er ook daarbij expliciet gekeken naar de rol die de binnenvaart of trein kan spelen of bijvoorbeeld een optie van een noodbrug neerleggen over het water of vervoer over het water van bijvoorbeeld Hoek van Holland? Welke afspraken zijn er gemaakt tussen de gemeente, Rijkswaterstaat, het Havenbedrijf, en de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond? Welke afspraken zijn er dan gemaakt voor als er een eventuele volledige afsluiting is? Zoals gezegd: het gaat natuurlijk om verschillende partijen, waaronder het Havenbedrijf, Rijkswaterstaat en de veiligheidsregio, maar ook de gemeente heeft er echt een belang bij dat er zo'n plan is, want het is ook een economische impact op heel onze stad dat dit goed gaat. Vervolgens: door onze haven worden namelijk ook niet alleen maar bananen vervoerd. We zien nu al een beetje in de Albert Heijn wat er kan gebeuren als die logistiek vast komt te liggen. Maar er zijn bijvoorbeeld ook zeer gevaarlijke stoffen die vervoerd worden naar onze haven. Als ze niet meer over de reguliere wegen kunnen, dan moeten deze vrachtwagens door dorpen gaan rijden en daar hebben ze helemaal geen rustplekken. Als ze dan komen ergens uit Oost-Europa of Italië, dan moeten ze langer doorrijden dan wettelijk mag. Dat wordt een gevaarlijke situatie in onze stad en de omringende gemeenten. Dat is ook waarom wij een motie zullen indienen om dat crisisplan ook echt voor te bereiden, ‘de haven geen crisis verwijderd van stilstand’.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. De haven geen crisis verwijderd van stilstand

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 14 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.4 "De bereikbaarheid van de Rotterdamse haven";

constaterende dat:
- door scheurvorming in de Suurhoffbrug richting de Maasvlakte momenteel slechts één rijstrook beschikbaar is;
- de Suurhoffbrug een belangrijke toegangsweg is voor het goederenvervoer van en naar de Maasvlakte;
- de huidige situatie leidt tot vertragingen en de kwetsbaarheid van de bereikbaarheid van onze haven blootlegt;

overwegende dat:
- de Rotterdamse haven van groot economisch belang is voor Rotterdam, Nederland en Europa;
- bedrijven die miljarden investeren in onze haven moeten kunnen rekenen op betrouwbare infrastructuur;
- wanneer naast de Suurhoffbrug ook een andere cruciale verbinding, zoals de Calandbrug of Thomassentunnel, uitvalt, grote delen van het havengebied moeilijk of mogelijk zelfs niet meer bereikbaar zijn;

- een dergelijke crisissituatie verstrekkende gevolgen kan hebben voor de veiligheid, de continuïteit van havenactiviteiten en de bedrijven die afhankelijk zijn van een goed bereikbare haven;
- het daarom noodzakelijk is om voorbereid te zijn op scenario's waarin de bereikbaarheid verder onder druk komt te staan;

verzoekt het college:
- Rijkswaterstaat, het Havenbedrijf Rotterdam, de Veiligheidsregio en betrokken bedrijven te verzoeken inzichtelijk te maken welke alternatieve logistieke routes en maatregelen beschikbaar zijn bij verstoringen van de bereikbaarheid van de haven;
- hierin ook specifiek alternatieven voor het vervoer van gevaarlijke stoffen mee te nemen, waaronder ook voldoende rustplekken in geval van langere routes;
- de gemeenteraad over een plan en eventuele aanvullende maatregelen te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse, M.Y. Morkoç en E.M. Verouden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): We willen daarnaast ook de weg zo veel mogelijk ontlasten in de tussentijd, want ook nu zorgt het voor veel overlast voor de werknemers, bewoners en de bedrijven. Met name in de ochtendspits is de drukte op de weg het grootste probleem. Daarom hebben we ook als vraag: wordt er gekeken naar personenvervoer, samen met de bedrijven die in de haven actief zijn? Wordt er ook daarnaar gekeken, samen met het Havenbedrijf en de provincies, om bijvoorbeeld shuttles voor werknemers te regelen of vervoer over het water, wat in het verleden ook wel eens is geregeld. Heeft de wethouder ook gesproken met bedrijven over de situatie? Wat zijn hun zorgen en wat zijn hun ideeën voor aanvullende maatregelen die genomen kunnen worden, misschien ook maatregelen waar ze zelf een rol in kunnen spelen. Bijvoorbeeld: ze had al laatst een voorbeeld dat ze de mensen die daar een paar weken werken als een shift op het water daarbij lieten slapen, zodat ze niet de hele tijd heen en weer hoeven over de verschillende wegen. Dat ontlast de hele ring van Rotterdam. Tenslotte: er worden ook veel bewegingen in de haven veroorzaakt door wisseling van containers. Dan gaat het ook over heel veel lege containers. Wat dat betreft, is er een vrij simpele oplossing, die vraag kregen wij ook van bedrijven: kan er niet meer tijdelijke ruimte gecreëerd worden om deze containers te stallen, zodat we dat wegennet kunnen ontlasten, zodat we niet alleen maar die weg aan het vullen zijn met lege containers vervoeren? Daarom dienen we ook de motie in 'geen containerfile op de Maasvlakte'.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Geen containerfile op de Maasvlakte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 14 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 7.4 "De bereikbaarheid van de Rotterdamse haven";

constaterende dat:
- de beperkte beschikbaarheid van de Suurhoffbrug leidt tot vertragingen in het goederenvervoer van en naar de Maasvlakte;
- de bereikbaarheid van containerterminals en logistieke bedrijven hierdoor onder druk staat;
- lege containers onderdeel zijn van de logistieke keten en ook vervoerd en opgeslagen moeten worden;

overwegende dat:
- de Rotterdamse haven dag en nacht moet kunnen blijven draaien en logistieke knelpunten zoveel mogelijk moeten worden voorkomen;
- extra opslagmogelijkheden voor (lege) containers op strategische locaties kunnen bijdragen aan het verminderen van onnodige vervoersbewegingen over kwetsbare verbindingen;
- het Havenbedrijf Rotterdam en betrokken marktpartijen een belangrijke rol spelen bij het vinden van praktische oplossingen;

verzoekt het college:
- het Havenbedrijf te vragen naar mogelijkheden voor meer (tijdelijke) uitgifte van terreinen voor opslag lege containers;
- daarbij specifiek te onderzoeken of strategisch gelegen locaties kunnen bijdragen aan het verminderen van vervoersbewegingen over de Suurhoffbrug en het ontlasten van de bereikbaarheid van de Maasvlakte, bijvoorbeeld door te kiezen voor watergebonden locaties;
- de gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van deze gesprekken en de mogelijkheden om eventuele oplossingen op korte termijn te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag”

w.g. M.S. Abrahamse en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Ik heb nu mevrouw Maassen staan op mijn lijstje, maar die is niet in de zaal. Mevrouw Morkoç wil?

Mevrouw MORKOÇ (pro): Voorzitter, mijn bijdrage werd steeds korter, want mevrouw Abrahamse had alle vragen mogelijk gesteld. Maar goed dat het geagendeerd is. Ook wij maken ons hier natuurlijk zorgen, over de infrastructuur in de haven, wat belangrijk is voor de bereikbaarheid van mensen die in de haven werken. De industrie daar, ook de veiligheidsdiensten. Het is belangrijk voor iedereen. We tekenen mee met een aantal van de moties. We horen graag het antwoorden van de wethouder. Ik heb 1 aanvullende vraag, vooral uit interesse vanuit 1 van de vragen van mevrouw Abrahamse rondom het carpoolen en vanpoolen. Vanpooling is natuurlijk nog relatief nieuw. Als dat ook nou eens een manier zou zijn om over water heen te vanpoolen, dan zou je dat ook nog mee kunnen nemen. Wellicht een suggestie of een vraag als we het hebben over mobiliteit delen, zou het natuurlijk ook over water kunnen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Verouden en daarna de heer Achbar.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dank, voorzitter. Voor mij geldt precies hetzelfde als voor mevrouw Morkoç. Wij zijn blij met de aanvraag van dit debat en willen ook graag de ernst en de noodzaak benadrukken van de bereikbaarheid van onze haven. Niet alleen voor onze economie, maar ook voor de weerbaarheid. De Algemene Rekenkamer heeft inderdaad berekend dat bij Rijkswaterstaat tot 2030 al zo'n 34,5 miljard euro bedraagt voor vernieuwing en onderhoud. Daarbij komt dat Nederland, in het bijzonder Rotterdam, door zijn ligging een belangrijke doorvoerroute is voor militair materieel. als er een conflict in Oost-Europa ontstaat. Volgens de NOS is ons wegennet door achterstallig onderhoud nu al niet geschikt daarvoor. Om dat op orde te brengen, is nog eens 5 miljard euro extra nodig. Het mag duidelijk zijn dat investeren in onze infrastructuur dus niet alleen van economisch

belang is, maar ook voor het belang van onze weerbaarheid en veiligheid. Daarom tekenen wij ook mee op de motie over crisisbestendigheid van mevrouw Abrahamse.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Dank, voorzitter. Een vervelende situatie. Ik denk dat het probleem inderdaad groter zal zijn dan alleen de Suurhoffbrug. Bij ons komen wat signalen binnen van een aantal ondernemers die in dat gebied actief zijn, dat zij op dit moment toch met kosten te maken krijgen als het gaat om omrijden of allerlei andere zaken. Ik wil toch echt vragen: hebben wij ook oog voor die ondernemers? Kunnen we daar iets in betekenen? Daarom hebben wij ook een motie ervoor om dat in kaart te brengen.

De VOORZITTER: De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Onderzoek naar compensatie voor schade door de Suurhoffbrug

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 7.4 Debat over 'Rotterdamse haven op één rijstrook';

constaterende dat:
- sinds 16 september 2026 beperkingen gelden op de oude Suurhoffbrug vanwege scheuren in een stalen hoofdligger;
- de werkzaamheden en verkeersbeperkingen leiden tot forse vertragingen op de A15 en omliggende wegen;
- ondernemers en transporteurs hierdoor te maken kunnen krijgen met extra brandstofkosten, extra personeelsuren, omrijden en vertragingen bij de aan- en afvoer van goederen;

overwegende dat:
- de verkeersproblemen financiële gevolgen kunnen hebben voor bedrijven die afhankelijk zijn van een goede bereikbaarheid van de Rotterdamse haven;
- deze extra kosten niet altijd door ondernemers en transporteurs zelf kunnen worden voorkomen;
- het belangrijk is om inzicht te krijgen in de omvang van de financiële schade en de mogelijkheden om getroffen partijen tegemoet te komen;

verzoekt het college:
- te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om getroffen ondernemers en transporteurs tegemoet te komen voor aantoonbare financiële schade als gevolg van de problemen rond de Suurhoffbrug;
- hierover in overleg te treden met het Rijk en betrokken partijen, de gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van het onderzoek en daarbij de mogelijke vervolgstappen in kaart te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Andere leden? De heer Monge Vega.

De heer MONGE VEGA (Ir): Dank u wel, voorzitter. We hebben dit onderwerp natuurlijk tijdens de actualiteitenraad van 8 oktober besproken. Waarschijnlijk heeft mevrouw Abrahamse het antwoord van de wethouder nog eens teruggekeken. Waarschijnlijk ontleent ze daar weinig vertrouwen uit. Hardop denkend, vraag ik me wel af: wanneer gaan we als stad daadwerkelijk de vruchten plukken van de korte lijnen met Den Haag waar dit college zo graag over pocht? Daar was ik wel benieuwd naar. Ook Leefbaar Rotterdam vindt dit onderwerp zeer belangrijk. Het raakt onze haven, onze ondernemers en de mensen die dagelijks naar hun werk moeten. Concreet aan de wethouder, aanvullend en aansluitend op de vraag van mevrouw Abrahamse en de rest: welke afspraken heeft u sinds de actualiteitenraad met het Rijk gemaakt en wat leverden die op? Als er geen afspraken gemaakt zijn in de tussentijd, waarom niet? Hoe voorkomt u dat aanvullende afsluiting en andere werkzaamheden de bereikbaarheid verder verslechteren? Afsluitend, voorzitter: wanneer krijgen bedrijven duidelijkheid over de herstelplanning en maatregelen om de overlast te beperken? Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Andere leden nog? Niet. Bij D66 gaat niemand het overnemen? Dan is het woord aan de heer Versnel.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel, voorzitter. De situatie is zorgwekkend, daar hoeven we niet omheen te draaien. Het is nog steeds niet volledig duidelijk wat de exacte toestand van de oude Suurhoffbrug is en ook nog niet hoelang het zal duren voordat hij weer volledig gerepareerd dan wel vervangen zou kunnen zijn. Dat is niet informatie die we om wat voor reden dan ook niet bereid zijn te delen, maar dat is informatie die nog niet bestaat, omdat dat onderzoek daarnaar door de ingenieurs van Rijkswaterstaat nog loopt. We worden hiermee allemaal geconfronteerd met de kwetsbaarheid van de infrastructuur en natuurlijk zeker ook met de kwetsbaarheid van de infrastructuur op het havengebied waar die 2 Suurhoffbruggen inderdaad kwetsbaar blijken te zijn. Dan kom ik bij de vragen van mevrouw Abrahamse. Zij vraagt welk calamiteitenplan er is. Er zijn verschillende scenario's die zich kunnen voordoen. We zien op dit moment dat de helft van de capaciteit van de Suurhoffbruggen niet benut kan worden. Er wordt onderzoek gedaan naar hoe snel dat hersteld kan worden. Dat heb ik net ook gezegd. Als er een verdere tijdelijke verstoring zou zijn, dan zijn omrijroutes beschikbaar over Voorne-Putten. Die zijn alleen niet geschikt als langdurige omrijroute. Voor het scenario van een langdurige uitval van beide Suurhoffbruggen, daar wordt op dit moment ook door Rijkswaterstaat, samen met het Havenbedrijf, aan gewerkt om te zorgen dat je dan tot een zo optimaal mogelijke omleiding van de goederenstromen komt. Dat zal dan inderdaad behelzen een *modal shift*, dat gaat dan richting vaarweg en rail. Het zal onvermijdelijk ook behelzen dat je een deel van de goederenstroom überhaupt van de Maasvlakte moet wegleiden, omdat je dan niet alles kunt verwerken zoals we dat idealiter nu en nu ook nog steeds, maar met wat vertraging, nog wel kunnen. Ik heb de motie op dit punt van mevrouw Abrahamse gelezen. Ik kan die omarmen. Ten aanzien van het personenvervoer: er is heel veel personenvervoer richting de haven. Heel veel mensen die met de auto naar hun werk gaan, omdat ze op dit moment vaak ook nog niet anders kunnen. Een van de consequenties is dat van alle 20 auto's die richting het havengebied gaan, in 19 daarvan maar 1 persoon zit. Dat is natuurlijk razend inefficiënt en dat is zeker ook 1 van de bronnen van de congestie die we op de infrastructuur in het havengebied hebben. We hebben sinds een paar jaar geleden ook verschillende proeven lopen met vanpooling, carpooling, het is al genoemd. Op kleine schaal is dat erg succesvol gebleken. We zijn nu ook bezig in gesprek met de medeoverheden, maar ook met het Havenbedrijf en ook met de werkgeversorganisatie Deltalinqs om te bespreken op wat voor manier we dit kunnen gaan opschalen en uitbreiden. Waarbij een heel aantrekkelijk langetermijnperspectief is, dat we gaan werken naar een heel goede, breed toegankelijke vloot van autonome voertuigen, waar mensen mee naar hun werkplek kunnen rond de klok op een uiteindelijk relatief kostenefficiënte manier. Zover zijn we nog niet, maar dat is wel het eindbeeld waar we naar toe aan het werken zijn. Daarbij zijn nadrukkelijk ook wel de

bedrijven zelf aan zet. Het is echt te veel gevraagd om dit een publieke dienst te laten zijn. Zeker met het imposante bedrijfsleven dat we in het havengebied hebben, moet je dit ook echt in gezamenlijkheid kunnen oppakken. Dat is waar we op aanzetten. Gesprekken met bedrijven in de haven zijn er zeker. Ik heb inmiddels hier uitgebreid over gesproken. Niet alleen met wegvervoerders, maar ook bijvoorbeeld met bedrijven die actief zijn in de binnenvaart. Om ook van hen te begrijpen wat ervoor nodig is om het volume dat over de vaarweg gaat op te voeren. Dat is alleen nog niet zo makkelijk. Ook met natuurlijk Deltalinqs, de werkgeversorganisatie, uitgebreid hierover gesproken. Natuurlijk, de zorgen aan hun kant zijn groot, zijn duidelijk. Exact wat mijnheer Achbar zegt. Ja, er zijn best wat bedrijven die hier financieel behoorlijke schade van ondervinden. Het is alleen niet zomaar gezegd bij wie je dan zou moeten zijn om daarvoor compensatie te krijgen. Deels is helaas risico van het ondernemen. Of er een overheid op een gegeven moment aanspreekbaar zou zijn voor een schadevergoeding, daar kan ik op dit moment niets over zeggen. Ik weet wel zeker dat dat niet de gemeente Rotterdam zal zijn, omdat de infrastructuur op geen enkele manier ons eigendom dan wel onze directe verantwoordelijkheid is. Dan mevrouw Morkoç. In feite oppert u bootpooling. Interessant idee en ik zal dat zeker meenemen in de gesprekken die wij hebben over het toekomstige model van personenvervoer van en naar de haven. Mevrouw Verouden onderstreept het belang van de infrastructuur voor weerbaarheid. Dat geldt zeer zeker. Als het nodig is aan het oostfront moet er heel snel heel veel materieel vanaf de Noordzee richting het oosten. Dat moet ook zeker via de Rotterdamse haven kunnen, dat is evident. Dan de motie van mijnheer Achbar heb ik inmiddels voor mijn neus. Ik kende die nog niet. Geeft u mij 10 seconden om die te lezen. Deze motie moet ik ontraden, want deze trekt de verantwoordelijkheid voor een eventuele onkostenvergoeding naar ons toe. Dat zou ik onverstandig vinden, vanuit het belang van de gemeente Rotterdam gezien. Wat ik wel wil doen, is toezeggen dat ik de zorg vanuit de Rotterdamse gemeenteraad ten aanzien van de impact hiervan voor Rotterdamse ondernemers ook kenbaar maak bij onze partners bij het Havenbedrijf en de rijksoverheid. Laat mij dat als aanbod doen aan mijnheer Achbar. Maar die motie moet ik ontraden. Dan kom ik bij de vragen van mijnheer Monge Vega. Hij vraagt: wanneer merken wij iets van de goede contacten? Morgen komt het mobiliteitsfonds uit, als de ministerraad daarmee instemt. Ik zou zeggen: laten we dat met vertrouwen tegemoet zien. Dan kunt u daarna vertellen of we ons werk goed hebben gedaan. De afspraken met het Rijk ten aanzien van de vervanging, dan wel reparatie van de Suurhoffbrug, die gesprekken lopen alleen. Ook onze partners bij het ministerie, waar wij direct mee spreken, zijn natuurlijk afhankelijk van de voortgang van het onderzoek wat vanuit Rijkswaterstaat wordt gedaan. Dus op dit moment zijn daar geen afspraken te maken, behalve dat we allemaal werken vanuit een heel stevig besef van de urgentie van wat hier aan de hand is. Het is nog steeds mijn absolute de overtuiging dat dat besef er is. Dat is daarmee ook een antwoord op de vraag wanneer er duidelijkheid voor ondernemers komt. De informatie waaraan ze uiteindelijk de duidelijkheid zullen kunnen ontlenen, bestaat nog niet, omdat het onderzoek nog loopt. We weten simpelweg, helaas, op dit moment nog niet hoelang het precies zal duren en ook in wat voor stappen uiteindelijk de infrastructuur weer op orde komt. Het is inderdaad duidelijk dat met alles wat er op stapel staat in de komende jaren, dat dit een complexe periode zal zijn waarin open lijnen, veel contact met het bedrijfsleven, van groot belang is en waarbij we ook allemaal ons hoofd koel zullen moeten houden, omdat er behoorlijk wat op ons pad zal komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Zijn er nog vragen blijven liggen voor de veegronde?

De heer MONGE VEGA (Ir): Dank u wel voor de antwoorden. Uiteraard ben ik het er helemaal mee eens dat het niet helemaal bij ons ligt.

De VOORZITTER: Excuus, is dit veegronde?

De heer MONGE VEGA (Ir): Aanvullend, het ging over de planning. Ik snap dat u bezig bent en dat die gesprekken lopen. Maar wanneer kunnen wij concreet enigszins iets verwachten? Ik hoor alleen maar hoog over, gesprekken zijn er, heel goed, maar concreet? Ik zou het graag willen weten.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Ik weet het niet. De ingenieurs van Rijkswaterstaat werken er met man en macht aan. Maar ik weet simpelweg niet wanneer zij met het verlossende woord zullen komen.

De VOORZITTER: Zijn er nog vragen blijven liggen? Niet. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ook niet. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.4. Stemmingen vanavond bij het stemvenster. Ik zou willen voorstellen om eerst de theepauze te doen. Ik weet niet of er al wat klaarstaat? Ik zie de bodes achterin knikken. We beginnen om 16.10 uur met de tweeminutendebatten. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

8 TWEEMINUTENDEBATTEN

8.1 Debat over Verdichting en Kader optoppen.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat over verdichting en kader optoppen. De wethouders zijn aanwezig, van harte welkom. Ik geef als eerste het woord aan de heer Jaspar.

De heer JASPAR (pro): Voorzitter, dank u wel. We kennen het getal ondertussen wel: ongeveer 100.000 woningzoekenden in Rotterdam. Dat is echt een immens aantal. Als ik daar soms even over nadenk, duizelt het me ook nog wel eens. Voor die mensen moeten we echt aan de slag en moeten we gaan bouwen. Hoe goed komt het dan ook weer uit dat als we kijken naar wat de verdichtingsmogelijkheden in Rotterdam zouden zijn, dat er ook ongeveer 100.000 woningen bij zouden kunnen komen in de stad. Dat is natuurlijk heel mooi. Verdichten is daarmee hot shit, zou je kunnen zeggen. Dat wil iedereen daarom ook gaan doen. Maar wij zien daar ergens ook wel, naast dat het een heel mooie kans is in Rotterdam, ook een aantal kleine risico's. De eerste daarvan is: dat verdichten, het kader optoppen ligt hier voor maar verdichting gaat over van alles en nog wat. Het woningsplitsen, kleine plotjes bijbouwen. We zouden graag willen voorkomen dat we per projectje dat we gaan ondernemen, dat er dan allemaal 8 mensen mee bezig gaan zijn, iedereen met zijn eigen petje op bezig is om zo'n projectje van de grond te krijgen. Wij denken dat je dat per gebied en per wijk aan moet pakken met de betrouwbare partners die je in zo'n gebied en wijk hebt. Om dat te stimuleren dienen wij een motie in: Rotterdamse volkshuisvesting per gebied zoals het hoort'. Als je dan gaat verdichten, zijn er toch ook altijd wel weer een paar beren op de weg in een wijk, als je wat wil gaan doen of wat bij wil gaan bouwen. 1 daarvan, die we ook in de commissievergadering genoemd hebben, was het inzichtelijk maken van welke argumenten er op tafel liggen als je gaat verdichten of als je gaat bouwen. Bijvoorbeeld de kwaliteiten in een wijk. Dat is een woord dat wel eens over de tafel ging. Om dat wat inzichtelijker te maken in de toekomst, hebben we een tweede motie: 'een menukaart voor woningbouw in elke wijk', zodat de raad net wat beter kan sturen per project.

De VOORZITTER: De heer Jaspar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdamse volkshuisvesting per gebied zoals het hoort

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.1 Verdichting en Kader Optoppen;

constaterende dat:
- het college in het Deltaplan Wonen (het 100-dagenplan) met corporaties en marktpartijen uitwerkt hoe we het bouwen versnellen;
- verdichting nu vaak gebeurt via losse, kleine projecten die elk veel ambtelijke tijd kosten;
- de raad met de motie Nieuwe Rotterdamse laag heeft gevraagd bij ontwikkelingen in bestaande wijken de Rotterdamse laag plus twee bouwlagen als uitgangspunt te nemen;
- het coalitieakkoord ruimte geeft om flexibel te zijn met kaders die betaalbare woningbouw bemoeilijken;

overwegende dat:
- per gebied het beste te zien is waar je kunt verdichten en hoe je dat vereffent binnen een gebied op het terrein van mobiliteit, financiën, stedenbouw, etc.;
- dit alleen lukt als gemeente, corporaties en marktpartijen per gebied samen tekenen voor het resultaat;

verzoekt het college:
- via het Deltaplan Wonen (het 100-dagenplan) gebiedsakkoorden te sluiten met corporaties en marktpartijen, met per gebied afspraken over hoeveel woningen er bijkomen, voor wie en wanneer;
- de raad in het voorjaar van 2027 te informeren over de eerste gebiedsakkoorden;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. K.J.P. van Eikeren, J. Jaspar, E.M. Verouden, V.A. Bruin en H. Wempe

Motie 2. Een menukaart voor woningbouw in elke wijk

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.1 Verdichting en Kader Optoppen;

constaterende dat:
- de raad bij gebieds- en projectambitiedocumenten meestal één uitgewerkte keuze krijgt voorgelegd;
- de raad daardoor zelden ziet hoeveel woningen er op een plek mogelijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- het werken met scenario's bij bijvoorbeeld Sportdorp het debat in de raad én in de wijk beter heeft gemaakt;

overwegende dat:
- elke extra woning keuzes vraagt over hoogte, groen, parkeren en voorzieningen;
- die keuzes ook thuishoren bij de raad en niet alleen aan de tekentafel;
- de raad alleen kan sturen op meer betaalbare woningen als die keuzes open op tafel liggen;

verzoekt het college:
- bij nieuwe nog op te stellen gebiedsambitiedocumenten, en bij projectambitiedocumenten concreter inzicht te geven in de (stedenbouwkundige) afwegingen die gemaakt zijn om te komen tot het voorgestelde aantal woningen;

- de raad zo beter in positie te brengen om te kunnen bijsturen op de verschillende mogelijkheden van een ontwikkeling;
- hierover voor het einde van het tweede kwartaal 2027 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Jaspar, K.J.P. van Eikeren, E.M. Verouden, V.A. Bruin en H. Wempe

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Dank u wel, voorzitter. De Rotterdamse VVD is heel groot voorstander van verdichten. Niet omdat we het woningtekort daar helemaal mee gaan oplossen, wel omdat het een noodzakelijk onderdeel is van een grotere oplossing. Verdichten hoort daar bij. Ik hoop dat alle partijen die vandaag hun steun uitspreken voor verdichten, dat ook zullen doen als er een concreet voorstel voorligt en dan niet voor een slap tussenscenario of een uitgekleed scenario kiezen of herrie maken over een paar bomen die gekapt worden. Maar ik hoop dat we dan ook echt daad bij het woord voegen. Het probleem is te groot en te belangrijk om niet daadwerkelijke uitvoering te geven. Het kader wat gemaakt is, is een heel goede stap in de juiste richting. We zullen scherp letten op de uitvoering ervan.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Voor mijn werk moet ik af en toe in Parijs zijn, een fijne stad. Als je dan de dichtheid van de stad vergelijkt met die van Rotterdam, dan hebben we nog wel wat meters te maken. Ruim 20.000 binnen de Parijse periferie en nog geen 10.000 binnen de Rotterdamse Ruit. Gelukkig staan we aan het begin van een forse transformatie van de bestaande stad. Veel aandacht hier in de raad gaat uit naar de 1 procent nieuwbouw die we toevoegen aan de stad, maar over de 99 procent van de bestaande stad hebben we het, wat mij betreft, soms wat weinig over. Toen ik vanochtend uit Delfshaven vertrok, zag ik de kraan aan de Noordschans al draaien. Het seniorencomplex daar wordt met 7 woningen opgetopt. Langzaam maar zeker maken we dan als stad ook die draai. Dank ook aan de Dakendagen of het Rotterdams Weerwoord voor het tonen van andere perspectieven op onze daken. Ik was gisteren toevallig met de wethouder in de Leeszaal West waar we met bewoners en een keurende organisatie werd gestart met het zoeken naar nieuwe woningen, allereerst in het Oude Westen, ook op daken. Dit kader doet er, wat D66 betreft, een goede en noodzakelijke strik omheen. Fijn dat we die … zo creëren, maar daar zijn we er nog niet mee. Er zijn nog vele andere opties en strategieën die we moeten pakken en benutten rond verdichting. Qua gemeentelijke organisatie, we stipten het ook al aan in de commissie, zal dat ook nog het nodige gaan betekenen. Maar om af te sluiten: aan de slag.

De VOORZITTER: Dan heb ik nog geen andere namen, maar misschien zijn er nog mensen. De heer Başoğlu.

De heer BA**Ş**O**Ğ**LU (sp): Dank u wel, voorzitter. Samen met inwoners van Rotterdam is recent de Atlas van Mogelijkheden opgesteld. Daaruit blijkt dat verdichten enorme potentie heeft. 108.000 woningen erbij door splitsen, woningdelen en leegstand aanpakken. De SP is een groot voorstander om in samenspraak met de inwoners al deze kansen te benutten. Hoe kijkt de wethouder naar deze potentie en is de wethouder bereid om dit met inwoners samen concreet te maken? Verder, nieuwbouwambities, grootschalig funderingsherstel en inbreiding in wijken leidt tot meer grootschalige sloop-nieuwbouw. Voor de SP is dat een grote zorg. Dat is geen verrassing. Niet alleen huizen, maar hele levens en gemeenschappen komen onder de sloopkogel. De SP wil daarom garantie dat inwoners daarover mee kunnen

praten. Sloop zonder zeggenschap van de bewoners zou verboden moeten zijn. Deelt de wethouder onze verwachting dat er meer sloop-nieuwbouw aankomt? Is de wethouder bereid om de zeggenschap voor bewoners bij sloop-nieuwbouw te versterken? Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u. Dan is nu het woord aan de heer, mevrouw Coşkun. Misschien moet u de achternaam van uw man aan gaan nemen, ik denk dat dat een hoop makkelijker maakt.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. We waren zelf ook bij de presentatie van de Atlas van Mogelijkheden. Daar hoorden we ook naast bouwen, bouwen, bouwen ook dat splitsen van woningen en het delen van woningen heel erg zou helpen. Architecte Sanne van Manen van Platform Woonopgave zei zelfs: als we 5 procent van de woningeigenaren met voldoende ruimte zo overtuigen dat ze hun woning delen, zouden we direct de woningnood oplossen. Daarom willen wij de motie 'maak plaats, maak plaats, we hebben ongelofelijke haast; deel je huis' indienen samen met de SP, Volt, DENK en de ChristenUnie.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Maak plaats, maak plaats, we hebben ongelofelijke haast; deel je huis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van "Verdichting en Kader optoppen";

constaterende dat:
- volgens de Atlas van Mogelijkheden 110.000 woningen te vinden zijn binnen de bestaande stad;
- een aanzienlijk deel bestaat uit woningen delen en splitsen;

overwegende dat:
- architect en onderzoeker Platform Woonopgave Sanne van Manen stelt dat het acute woonprobleem opgelost kan worden als 5% van bewoners die ruimte over heeft hun woning deelt;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe deze groep huiseigenaren te motiveren is om hun woning te delen;
- te komen met een voorstel voor een publiekscampagne;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Z.P. Coşkun, H. Wempe, B. Doğan, G.G. van Dijk en E. Başoğlu

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Doğan.

De heer DOĞAN (denk): Voorzitter, DENK staat voor creatieve oplossingen als het gaat om de grote woningopgave. De verschillende verdichtingsmaatregelen, zoals optoppen en splitsen, vinden wij goed. Hierbij blijven betaalbaarheid en praktische leefbaarheid belangrijke uitgangspunten voor ons. Dit houdt onder andere in dat potentiële bewoners van optopwoningen die een auto nodig hebben, niet mogen worden afgeschrikt door het beperkte aantal parkeerplaatsen op eigen terrein. Daarom dienen wij de motie in 'standaard parkeervergunning bij optopwoningen'. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Doğan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Standaard parkeervergunning bij optopwoningen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.1 'Debat over Verdichting en Kader optoppen';

constaterende dat
- de randvoorwaarden voor mobiliteit de mobiliteitsbehoefte van (nieuwe) inwoners borgen;
- er bij optoppen van woningen kortingen gelden voorde autoparkeernormen, afhankelijk van of er wel of geen parkeerregulering ingevoerd is of wordt;
- er bij optoppen van woningen kan worden afgeweken van de autoparkeernormen, als het aantoonbaar niet mogelijk is om autoparkeren op eigen terrein of in een alternatieve parkeervoorziening op te lossen;
- een adres wordt uitgesloten van een straatvergunning zodra er een parkeervoorziening op eigen terrein is;

overwegende dat:
- potentiële bewoners van optopwoningen die de auto nodig hebben, niet mogen worden uitgesloten door beperkte aanbod van parkeerplaatsen op eigen terrein;
- kortingen voor de autoparkeernormen en volledig afwijken (geen realisatie extra parkeerplekken) van deze normen kan zorgen voor een parkeerdruk op eigen terrein;

verzoekt het college:
- bij het toepassen van kortingen voor de autoparkeernormen of het volledig afwijken van deze normen, nieuwe bewoners van optopwoningen standaard de mogelijkheid te bieden om een parkeervergunning aan te vragen;
- deze regel op te nemen in het Kader Optoppen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. B. Doğan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Dank, voorzitter. De groei van onze stad maakt verdere verdichting noodzakelijk. Het is dan ook goed om te zien dat het college voortvarend met deze uitdaging aan de slag is. Om het college verder aan te sporen, dienen wij de motie ‘verdichten met behulp van onze Digital Twin’ in. Met deze motie roepen we op om de Digital Twin actief in te zetten, zodat we niet lukraak verdichten, maar weloverwogen keuzes maken op basis van data en inzichten. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Wempe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Verdichten met hulp van onze Digital Twin

“De Gemeenteraad Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het agendapunt '8.1 Debat over Verdichting en Kader optoppen';

constaterende dat:

- alle prognoses wijzen op een toename van het inwoneraantal in Rotterdam;
- efficiënt omgaan met de beschikbare ruimte niet kan zonder verdichting;
- het optoppen van gebouwen nog niet snel genoeg gaat;

overwegende dat:
- Digital Twin City een systeem is waar datagestuurde analyses gemaakt kunnen worden van ruimtelijke inrichting;
- deze digitale dubbelganger van Rotterdam al regelmatig inzicht heeft gegeven in ruimtelijke vraagstukken;
- verdichting een geschikte uitdaging is voor de inzet van de Digital Twin/Citiverse;

verzoekt het college:
- te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om onze Digital Twin-technologie in te zetten binnen het programma 'Beter benutten' om verdichtingsvraagstukken te ondersteunen;
- de raad te betrekken bij de uitkomsten en de eventuele verdere opschaling hiervan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. H. Wempe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan vraag ik de wethouders: wie gaat er eerst? Wethouder Kockelkoren. U gaat beginnen, dan wethouder Zeegers en als er dan nog moties overblijven, gaan we nog terug.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Ik heb de moties ook al gekregen. Ik ben blij met het enthousiasme wat u allemaal voelt. Zo hebben we het ook in de commissie besproken. Het was een heel interessante week waarin we zowel heel lang met de commissie hebben gesproken over alle kansen die we zien voor beter benutten, de Atlas van Mogelijkheden werd gepresenteerd waar een enorme potentie in Rotterdam te zien is. We waren ook nog bij de Tweede Kamer om deze aanpak goed te voor het voetlicht te brengen en ook de steun van het Rijk daarbij te vragen. Ook die hebben we nodig voor het vereenvoudigen van regels. Al met al, denk ik, goede stappen voor beter benutten. Dat spoor van woningen vinden, de potentie van opdaken, aanbouwen, splitsen, woningdelen, transformeren, die willen we ook allemaal benutten als een spoor naast de nieuwbouwproductie om ook echt die 15.000 woningen deze periode te kunnen realiseren. Ik had 3 moties op mijn terrein. De eerste motie 'maak plaats, maak plaats, we hebben ongelooflijke haast; deel een huis' van Partij voor de Dieren en anderen. Die vraagt om de groep huiseigenaren te motiveren om hun woning te delen. Die motie kunnen we omarmen. In dat woningdelen zit ook een grote mogelijkheid om woningen te vinden. Ik vond het ook mooi, gisteren was ik net als de heer De Haan, wij spraken daar, in het Oude Westen, waar ook de komende 2 jaar een proef gaat lopen om te kijken: kun je dan samen met bewoners woningen vinden? Want sommige mensen zeggen: wij wonen te groot. Wij willen ook graag die stap vooruitzetten. Dan wonen we niet meer alleen, dan hebben we ook hulp in de woning. Ik denk dat dat interessant is.

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Een vraag aan de wethouder: als er mensen zijn die het aantrekkelijk vinden om een woning te delen, waarom hebben we dan nog een overheid nodig die langsgaat bij mensen, aanbellen om ze te vertellen dat ze hun woning zouden moeten gaan delen? Dat is dan toch overbodig?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw KOCKELKOREN (wethouder): Je wil die potentie benutten en er komen ook vragen achter vandaan van hoe dan? Maak je dan nog een aparte ingang? Is er ook een parkeerplaats nodig of zien we dat anders? Die vragen wil je met elkaar in beeld hebben. Daarom hebben wij als gemeente gezegd: wij willen graag met bewoners, de onderzoekers en Woonstad die potentie in beeld krijgen en zien wat dan de vragen zijn waarbij de gemeente aan zet is. Waarbij we niet willen zeggen dat wij dan opeens alles gaan doen als gemeente. Dan heb ik nog motie 4, Digital Twin die vraagt om Twin City te gebruiken om draagvlak te creëren. Die motie wil ik omarmen. Wij zetten Digital Twin al in waar het meerwaarde heeft. Dit kan dan ook echt als hulpmiddel worden gebruikt bij de gebiedsgerichte uitwerking van de Atlas. Daar zien we wel een kans om die zaken aan elkaar te koppelen. Dan was er nog een motie van DENK over standaard parkeervergunning bij optopwoning. Die gaat mevrouw Zeegers doen. Dan had ik nog 2 vragen van de SP. Hoe gaan we de Atlas van Mogelijkheden samen met bewoners verder brengen? Daar zijn we gisteren al mee begonnen, onder andere in die pilot van het Oude Westen waar we echt samen met bewoners gaan kijken: wat zijn de mogelijkheden? Dan was er nog de vraag: deelt de wethouder dat er meer sloop-nieuwbouw aankomt? De Atlas is een onderzoek naar de potentie in de bestaande stad. De potentie die die hieruit voortvloeit, staat los van sloop-nieuwbouw projecten. We verwachten dan ook niet dat vanuit dit onderzoek extra sloop-nieuwbouw projecten naar voren komen. Misschien dat u die zorgen op een ander terrein heeft, maar dat is dan buiten de orde van dit debat.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel. Een aantal moties voor mij. In ieder geval de eerste vanuit de heer Jaspar van PRO. U vraagt in het 100-dagenplan goed te kijken per gebied hoeveel woningen er dan bij komen. Dat je echt een gebiedsgerichte aanpak, met gebiedsakkoorden, daar heeft u het over, dat we dat in kaart gaan brengen en dat we dat ook meenemen in dat 100-dagenplan waarin we gaan over de versnelling van de woningbouw. Daar zijn we heel hard mee aan het werk. Samen, maar met ook allerlei partijen, corporaties, markt, ontwerpers, architecten, stedenbouwkundigen en natuurlijk de gemeente, iedereen is ontzettend hard aan het werk om dit 100-dagenplan voor elkaar te krijgen. Daar is dat gebiedsgericht werk ook echt de bedoeling in. Uw motie is daarbij nog een extra aanzet om dat zo te doen. Dit sluit daar heel mooi bij aan. Dat is oordeel raad. Dan vraagt u ook een menukaart voor woningbouw in elke wijk. We hebben het natuurlijk vaak over: hoeveel kunnen we nou verdichten. Eigenlijk zou je bij ieder plan moeten kijken: maximaal verdichten, tenzij. Soms zit de tenzij in te veel parkeerplekken, is niet haalbaar of er moete te veel groen wijken, of er is te weinig zon in de straat als gevolg van te veel woningen, of de businesscase komt niet uit. Maar maak dan transparant welke afwegingen daar dan precies in zijn gemaakt en geef dan ook scenario's zodat u daarin kunt kiezen. Dat hebben we bij Sportdorp op een gegeven moment natuurlijk gedaan. Maar u zegt: doe dat dan ook vaker. Dat kunnen we zeker doen. Dat zullen niet in alle gevallen heel grote scenario's zijn, maar echt wel een inkijk geven in de alternatieven die er mogelijk zijn en de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Daar werk ik graag aan mee. Het lijkt me goed om met uw raad dat gesprek te voeren. Ik hou een kleine slag om de arm. In sommige gevallen zijn we al zover met een gebiedsambitiedocument dat me dat niet meer lukt. Maar daar waar we dat nog echt kunnen doen, zullen we dat doen. Ook hier kan ik goed mee uit de voeten, oordeel raad. Dan nog de motie van DENK, de heer Doğan. U wilt op het moment dat er een optopwoning is standaard de mogelijkheid geven om een parkeervergunning aan te vragen. Deze moet ik helaas wel ontraden, omdat in sommige gevallen het plafond al bereikt is en we ook niet in alle gevallen de parkeernorm zo opleggen dat dat een parkeernorm is van een per woning. Daar is echt dat maatwerk, waar we ook de vorige periode hard aan gewerkt hebben, om dat optoppen ook mogelijk te maken. Want als je het koppelt aan een vaste parkeervergunning, dan zou het wel eens zo kunnen zijn dat die optopwoning niet meer mogelijk is, omdat het plafond daar

inmiddels is bereikt of om andere redenen. Juist omdat we dat optoppen willen stimuleren, staat deze koppeling daar in de weg. Deze motie moet ik om die reden ontraden.

De VOORZITTER: Zijn daarmee alle moties behandeld? Akkoord. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 8.1.

8.2 Het voorstel tot vaststellen van het gebiedsambitiedocument 'Wijkcentrum Het Lage Land'.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door met agendapunt 8.2, het voorstel tot vaststellen van het gebiedsambitiedocument Wijkcentrum Het Lage Land. Ook hier is de heer Jaspar als eerste.

De heer JASPAR (pro): Voorzitter, dank u wel. Het Lage Land is meteen een interessant voorbeeld van hoe de verdichtingsdiscussie die we in de commissie hadden en die we hier net in een miniatuurvorm hadden, hoe je die ziet uitwerken. Want Lage Land is een plek waar nog heel veel verdichtingskansen liggen. Die kwamen ook mooi naar voren in dat gebiedsambitiedocument. Dat is top. Wel dienen wij nog een motie in die nadenkt over de vraag: voor wie ga je nou verdichten? Hoe kunnen we er nou voor zorgen dat er een soort doorstroom op gang komt, het Lage Land is een wijk waar veel ouderen wonen. Moet je daar iets voor doen om ervoor te zorgen dat voor elke oudere die weggaat, weer een hele hoop verhuisbewegingen op gang komen. Deze motie dienen we samen met CDA en Leefbaar Rotterdam, waarbij we ook nog kijken naar jongeren en starters. Voor iedereen wil ik het niet noemen, maar we gaan er wel voor zorgen dat er een gezonde mix gemaakt kan worden in Het Lage Land en dat we willen kijken dat er zoveel mogelijk doorstroom op gang kan komen. Een tweede motie die we graag in willen dienen gaat erover dat we de corporaties ook weer graag willen betrekken bij de plannen in Het Lage Land en ervoor zorgen dat corporaties mee woningen kunnen ontwikkelen, net zoals er bijvoorbeeld in de Stadiondriehoek structureel corporaties aan tafel zitten.

De VOORZITTER: De heer Jaspar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Een volgende (pantoffel)stap in je eigen wijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.2 Wijkcentrum Het Lage Land;

constaterende dat:
- in Het Lage Land veel ouderen in een eengezinswoning wonen die graag in de wijk willen blijven, maar daar geen passende woning vinden;
- jongeren die in Het Lage Land opgroeien ook graag in hun eigen wijk zelfstandig willen gaan wonen, maar daar nu moeilijk een betaalbare woning vinden;
- Wijkcentrum Het Lage Land, met winkels, voorzieningen en ontmoetingsplekken op loopafstand, de ideale plek is om als oudere te wonen;
- het gebiedsambitiedocument ruimte biedt aan circa 800 extra woningen en al inzet op woningen voor onder meer ouderen en starters, en op doorstroming van bestaande bewoners binnen de wijk;

overwegende dat:
- niemand weg hoeft, maar iedereen een passende woning verdient;
- een wijk sterker wordt als je er je hele leven kunt wonen: van je eerste tot je laatste huis;
- elke oudere die verhuist een verhuisketen in gang zet waar gezinnen, starters en studenten van profiteren;

- verhuizen alleen aantrekkelijk is als je er niet op achteruitgaat, niet in huur en niet in zekerheid;

verzoekt het college:
- binnen de voorgestelde segmentering in te zetten op zo veel mogelijk betaalbare, passende woningen voor ouderen, jongeren en starters uit de wijk;
- in gesprek met de initiatiefnemers en woningcorporaties te onderzoeken hoe zij vanuit de wijk kunnen doorstromen naar deze nieuwe woningen;
- daarbij te onderzoeken hoe jongeren en starters met een binding aan de wijk, binnen de wettelijke kaders, voorrang kunnen krijgen op een deel van de nieuwbouw;
- hierover bij de uitwerking van het masterplan terug te koppelen aan de raad, inclusief welke woningen geschikt en betaalbaar zijn voor ouderen, jongeren en starters;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. K.J.P. van Eikeren, J. Jaspar, E.M. Verouden en V.A. Bruin

Motie 2. Hoge betaalbaarheid in Het Lage Land

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.2 Wijkcentrum Het Lage Land;

constaterende dat:
- de gemeente in Het Lage Land zelf grond bezit;
- in het Lage Land ruimte is voor nieuwe woningen;
- corporaties nu vaak kant-en-klare (turn-key) woningen kopen van ontwikkelaars, wat per woning duurder is dan zelf bouwen;
- de raad bij de Stadiondriehoek de motie Corporaties structureel aan tafel in de Stadiondriehoek (26bb004815) unaniem heeft aangenomen;

overwegende dat:
- elke euro die een corporatie bespaart een extra betaalbare woning kan worden;
- een corporatie die zelf bouwt meer zeggenschap houdt over kwaliteit, huur en beheer, en dat voor decennia kan doen;
- grond uitgeven aan corporaties de beste garantie is dat beloofde sociale huurwoningen er ook echt voor decennia komen;

verzoekt het college:
- de betrokken corporatie die daar wil verdichten een volwaardige plek aan tafel te geven;
- in overleg met de corporatie de mogelijkheden te onderzoeken hoe de sociale woningbouw daar zo spoedig mogelijk van de grond kan komen en daarbij ook de optie te bekijken of zij daar zelf kunnen ontwikkelen;
- de raad hierover bij het volgende besluitvormingsmoment van het college te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. K.J.P. van Eikeren en J. Jaspar

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Gebiedsambitiedocumenten zijn wellicht wat abstract en hoog over, maar het gebied document voor Het Lage Land maakt, wat D66 betreft, de weg vrij om heel concreet een wellicht wat sleets en verouderd stenig winkelcentrum door te ontwikkelen naar een wijkcentrum. Een concrete ontwikkeling die broodnodig is. Niet alleen ingegeven door de ondernemers en door de wijkraad die hierop hebben gehamerd, maar ook gelet op kansen die het biedt, het vorige agendapunt indachtig, om te verdichten en meer woningen toe te voegen aan het gebied. Er wordt wellicht soms wat meewarig gedaan over de naoorlogse tuinsteden, slaperige stadsuitbreiding, kleurloos, ongezellig en kil. Volkomen onterecht, zou ik zeggen. *Make* naoorlogse tuinsteden *sexy again*. Laten we die cultuurhistorie deels dan ook koesteren en omarmen, de uitgekiende stedenbouwkundige visie, de blauwdruk voor het gebied van Lotte Stam-Beese, de Prinsenwiek tussen 1974 en 1987, *mind you*, het hoogste woongebouw van Nederland. Of neem nu die Post'65-parel van voorheen de kost niet niks, nu het Huis van de Wijk uit 1978 van Harry Volker. Al was het maar vanwege die fascinerende naam en de geschiedenis daarachter. Ik hoop en vraag de wethouder ook die waarden en plekken te koesteren in het gebied. In het gebiedsambitiedocument wordt gelukkig ook gerept over de eenentwintigste-eeuwse tuinstad, daar hebben we er de nodige van in Rotterdam. Hoe Lotte Stam een blauwdruk maakt voor onder andere Het Lage Land, laat dit dan ook een potentiële blauwdruk bieden voor de herontwikkeling van die Rotterdamse tuinsteden. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. We zijn ook zeer enthousiast over het opknappen en verdichten van Wijkcentrum Het Lage Land, maar we hebben wel een grote zorg. Met min 6 meter is Lage Land het diepste punt van Nederland. Erg moeilijk voor de stedelijke ontwikkelaars om in te schatten wat de gevolgen hiervan kunnen zijn. Maar gelukkig hebben wij de waterschappen die autoriteit hierover zijn. We zouden het heel fijn vinden als de wethouder waterschappen om advies vraagt hoe we Het Lage Land klimaatbestendig kunnen ontwikkelen. Dank.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Bruin.

Mevrouw BRUIN (lr): Dank, voorzitter. Ik hou het kort. We hebben het ambitiedocument uitgebreid besproken in de commissie van 7 oktober. Ik wil de wethouder bedanken voor de toezegging dat de economische paragraaf in het masterplan wordt opgenomen. Toch hebben wij 3 moties, 1 daarvan is al ingediend door onze collega's van PRO. Ik licht ze toe. De eerste motie, 'maak ook een parkeerplan voor Het Lage Land'. Gezien de toevoeging van 800 woningen en de impuls voor de woningen moet er ook nagedacht worden over de parkeerbehoefte van bewoners, ondernemers en bezoekers. Die dien ik zo in, samen met DENK. De andere motie, 'niet alleen wonen, ook werken', vraagt te onderzoeken hoe vernieuwing van de winkelvoorzieningen wordt gecombineerd met woningbouw en hierbij nadrukkelijk rekening te houden met de leefbaarheid, sociale veiligheid en bereikbaarheid van het winkelgebied. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Bruin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Maak ook een parkeerplan voor Het Lage Land

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.1 Gebiedsambitiedocument Wijkcentrum Het Lage Land;

constaterende dat:
- in Het Lage Land tot circa 800 woningen kunnen worden toegevoegd;

- het gebiedsambitiedocument aangeeft dat mobiliteit en parkeren belangrijke aandachtspunten zijn bij de verdere ontwikkeling van het gebied;
- bestaande parkeerplaatsen mogelijk verdwijnen door de herinrichting en bebouwing van het gebied;
- het gebiedsambitiedocument spreekt over toekomstbestendige parkeeroplossingen en mogelijke mobiliteitshubs;
- de bereikbaarheid en het functioneren van het winkelgebied voor bewoners, ondernemers en bezoekers van belang zijn;

overwegende dat:
- de toevoeging van honderden woningen niet mag leiden tot extra parkeerdruk in de omliggende straten;
- bestaande bewoners en ondernemers moeten kunnen blijven rekenen op voldoende bereikbaarheid en parkeermogelijkheden;
- parkeerproblemen niet vooruitgeschoven moeten worden naar de volgende fase van de gebiedsontwikkeling;
- nieuwe parkeeroplossingen vooraf duidelijk moeten zijn voordat bestaande parkeerplaatsen verdwijnen;
- ook tijdens de bouw de bereikbaarheid van woningen, winkels en voorzieningen op peil moet blijven;

verzoekt het college:
- bij de verdere planvorming ook in te gaan op de wijze waarop de bereikbaarheid en parkeermogelijkheden gedurende de bouwperiode zo veel mogelijk gewaarborgd worden;
- bij de keuze voor parkeeroplossingen rekening te houden met de parkeerbehoefte van bewoners, ondernemers en bezoekers;
- de gemeenteraad hierover te informeren bij de verdere uitwerking van het masterplan;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. V.A. Bruin en B. Doğan

Motie 4. Niet alleen wonen, ook werken

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.1 Gebiedsambitiedocument Wijkcentrum Het Lage Land;

constaterende dat:
- in Het Lage Land tot circa 800 woningen kunnen worden toegevoegd;
- het gebiedsambitiedocument inzet op een mix van wonen, werken en voorzieningen;
- de winkelstrips een belangrijke functie hebben voor de wijk;
- in het gebied behoefte is aan ruimte voor lokale ondernemers en kleinschalige bedrijvigheid;

overwegende dat:
- woningbouw en vernieuwing van winkelvoorzieningen goed met elkaar kunnen samengaan;
- een aantrekkelijk en levendig winkelgebied bijdraagt aan de leefbaarheid en sociale veiligheid;
- lokale ondernemers zorgen voor voorzieningen, werkgelegenheid en levendigheid in de wijk;

- bij gebiedsontwikkeling niet alleen ruimte moet worden gemaakt voor nieuwe woningen, maar ook voor werken en ondernemen;

verzoekt het college:
- het economische belang een nadrukkelijke plek te geven in de vervolgfase en winkeliers en ondernemers hierbij te betrekken;
- te onderzoeken hoe vernieuwing van de winkelvoorzieningen kan worden gecombineerd met woningbouw;
- bij de verdere uitwerking nadrukkelijk rekening te houden met de leefbaarheid, sociale veiligheid en bereikbaarheid van het winkelgebied en de raad hierover te informeren eind Q3 2027;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Doğan.

De heer DOĞAN (denk): Dank u wel, voorzitter. Nieuwe voorzieningen en woningen erbij, betekent ook een extra aantal bewoners en bezoekers in het gebied. Het is belangrijk dat er voldoende parkeervoorzieningen worden gerealiseerd. Daarom dienen wij de motie in 'bereikbaar en toegankelijk Wijkcentrum Het Lage Land', medeondertekend door Leefbaar Rotterdam. Daarnaast blijkt dat er momenteel te weinig voorzieningen zijn voor jongeren in dit gebied. Daarom dienen we de motie in 'ontmoetingsplek voor jongeren in Het Lage Land'. Tot zover, voorzitter. Dank.

De VOORZITTER: De heer Doğan heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Bereikbaar en toegankelijk Wijkcentrum Het Lage Land

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.2 'Het voorstel tot vaststellen van het gebiedsambitiedocument 'Wijkcentrum Het Lage Land';

constaterende dat:
- bereikbaarheid en parkeren doorbewoners, bezoekers en ondernemers veelvuldig worden genoemd als aandachtspunten;
- er zorgen leven over de bereikbaarheid van het centrum tijdens en na de ontwikkeling en over de beschikbaarheid van voldoende parkeervoorzieningen;
- in het plan de ambitie is opgenomen om 350 tot 800 woningen aan het gebied toe te voegen, voornamelijk voor starters en ouderen;
- een toename in het aantal voorzieningen en woningen ook een toename in het aantal bezoekers betekent;
- de gemeente kansen ziet de bereikbaarheid en leefbaarheid te vergroten door slimmere organisatie van parkeren en verbetering van langzaamverkeerroutes;

overwegende dat:
- het Wijkcentrum Lage Land tijdens, maar vooral ook na, de ontwikkeling goed bereikbaar moet blijven voor autogebruikers;
- het van belang is dat hiervoor o.a. voldoende parkeervoorzieningen worden gerealiseerd;

- bezoekers van de ouderen geen drempel mogen ervaren door een tekort aan parkeerplaatsen, mede om eenzaamheid onder ouderen tegen te gaan;
- behoud/uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen ook een impuls kan geven aan het aantal bezoekers voor de lokale ondernemers;

verzoekt het college:
- bij de uitwerking van het Masterplan 'Wijkcentrum Het Lage Land' het aantal huidige parkeerplaatsen ten minste te behouden en, indien de parkeerdruk dit vereist, dit aantal uit te breiden;
- de uitwerking hiervan te verwerken in het Masterplan 'Wijkcentrum Het Lage Land';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. Doğan

Motie 6. Ontmoetingsplek voor jongeren in Het Lage Land

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.2 'Het voorstel tot vaststellen van het gebiedsambitiedocument 'Wijkcentrum Het Lage Land';

constaterende dat:
- het Wijkcentrum een belangrijke functie vervult als voorzieningen- en ontmoetingscentrum voor het Lage Land en Prinsenland;
- er signalen uit het gebied zijn dat er te weinig voorzieningen/ontmoetingsplekken zijn voor jongeren;

overwegende dat:
- het goed is als jongeren in hun buurt elkaar kunnen ontmoeten/activiteiten kunnen organiseren in plaats van dit verderop in andere wijken te moeten zoeken;

verzoekt het college:
- bij de uitwerking van het Masterplan 'Wijkcentrum Het Lage Land' een ontmoetingsplek voorjongeren te realiseren, zoals een jongerenhub, waar jongeren uit te buurt elkaar kunnen ontmoeten;
- de uitwerking hiervan te verwerken in het Masterplan 'Wijkcentrum Het Lage Land';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. Doğan

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: U zei dat de eerste ook ondertekend was door Leefbaar Rotterdam, maar dat staat er nog niet onder.

De heer DO**Ğ**AN (denk): Mijnheer Verhoef is afwezig. Je kan altijd meedoen.

De VOORZITTER: Mocht er nog wat veranderen aan de ondertekening, dan mag dat gelijk naar de griffie. Dat doet voor de rest niets af aan de appreciatie van de motie. Andere leden nog? Niet. Dan kijk ik naar wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, we hebben een goede bespreking gehad over een winkelcentrum naar wijkcentrum, waarin we echt kwaliteit gaan toevoegen in Prins Alexander, het impuls geven, vergroenen, aantrekkelijker maken, er een vitaler winkelcentrum van maken plus behoorlijke ambitie op het terrein van woningbouw, tot 800 woningen. We moeten nog goed kijken wat passend is, maar de ambities zijn daarin echt heel groot. Ik vind het ook heel mooi dat hier die alliantie is ontstaan van al die ondernemers en vastgoedeigenaren om met elkaar te werken aan de verbetering van de wijk. Ik ben blij dat we daar toch deze slag kunnen slaan. Een aantal moties die zijn ingediend door PRO, een volgende pantoffel stap in je eigen wijk. Maar het is niet alleen pantoffels voor de ouderen, maar ook voor de jongeren. Ik ga daar graag mee aan de slag. U vraagt zowel voor ouderen, jongeren en starters uit de wijk in te zetten die betaalbare woningen. Dat past binnen onze ambities. Dat kunnen we zeker doen. Daar kan Het Lage Land ook weer maximaal van profiteren. Oordeel raad voor deze motie. Dan hoge betaalbaarheid in Het Lage Land, ook van PRO. Daarvoor zegt u de corporatie goed te betrekken, echt een volwaardige plek aan tafel te geven, hoe sociale woningbouw hier zo spoedig mogelijk van de grond kan komen, is uw verzoek. Dat kunnen wij zeker doen. We werken hier al goed samen, Met Havensteder is hier actief, gemeente en de marktpartijen in die alliantie. Het is belangrijk om dat te gebruiken om die versnelling van de kant te roeien. Dat is waar u mij toe opdraagt. Daar kan ik zeker goed mee uit de voeten, ook oordeel raad. Dan van Leefbaar Rotterdam, maak ook een parkeerplan voor Het Lage Land. U zegt: tijdens de bouwperiode moet er goed gekeken worden hoe er met die parkeerbehoefte moet worden omgegaan en ook in kaart worden gebracht voor de bewoners, ondernemers en bezoekers. Het is een goed moment om dat nu te gaan onderzoeken. Daar kan ik zeker mee uit de voeten, oordeel raad. Dan Leefbaar Rotterdam: niet alleen wonen, ook werken. Dat economisch belang, in de commissie ook nadrukkelijk om gevraagd. Hoe kunnen we dat nou goed doen? Die winkels en die woningbouw zorgen dat dat echt een goede mix wordt. Heel belangrijk voor die wijk en de sociale veiligheid die daarmee geborgd kan worden. Ook hiermee kan ik goed uit de voeten, oordeel raad. Dan heb ik de vraag van mevrouw Coşkun over het betrekken van de waterschappen. U zegt: het is wel het diepste punt van Nederland zo'n beetje, wat kan hier nou wel en wat kan hier nou niet? Wees daar ook zorgvuldig in, zegt u en betrek daarbij de waterschappen actief. Dat zal ik zeker doen. Bij dezen de toezegging dat ik dat zal doen en daarover zal terugkoppelen. Dan de moties van DENK. De heer Doğan, u zegt: bereikbaar en toegankelijk Wijkcentrum Lage Land. Daarbij zegt u: om die parkeerplekken te behouden en, indien de parkeerdruk dit vereist, uit te breiden. Deze is overbodig, in die zin dat, als wij woningen gaan toevoegen, daar zit een bepaalde parkeernorm aan. Dan komen er extra parkeerplaatsen, tenzij we een parkeernorm van 0 gaan hanteren. Dat acht ik niet waarschijnlijk, zeker niet als er tot 800 woningen komen. In die zin is dit staand beleid en is deze motie overbodig. Dan zegt u: extra ontmoetingsplekken voor jongeren in Het Lage Land. Ik moet deze motie ontraden, want er zijn in Prins Alexander al 3 jongerenhubs, namelijk Nesselande, Zevenkamp en Oosterflank. In het Huis van de Wijk kunnen ook jongerenactiviteiten en er is een Huis van de Wijk daar. Daar kunnen jongerenactiviteiten plaatsvinden. Ook in het nieuwe sportcomplex Folkert Elsinga zijn mogelijkheden voor jongerenactiviteiten. Dus er is echt al behoorlijk wat mogelijk voor de jongeren. Als dat niet zo zou zijn geweest, dan snap ik helemaal uw oproep. Maar omdat er al zoveel is, moet ik deze motie ontraden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Alles is behandeld. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 8.2.

8.3 Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR).

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door naar agendapunt 8.3, de zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam. Wethouder Versnel moet daar ook bij, denk ik. Doet u, wethouder Biesheuvel, het hele debat of komt de heer Versnel er ook nog bij?

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Hij komt er wel bij, maar ik doe het.

De VOORZITTER: Dan kunnen we beginnen. Dan is als eerste het woord aan de heer Bonte.

De heer BONTE (Ir): Dank, voorzitter. Het klimaatactieplan Rotterdam, alweer de zesde update van de projecten, waarbij veel nadruk op CO2-reductie. Wat Leefbaar Rotterdam betreft, is daarmee het klimaatbeleid enigszins uit balans. Alle nadruk gaat naar het reduceren van CO2. Dat botst soms met andere belangen: het vestigingsklimaat, kort samengevat, voor de industrie en werkgelegenheid. Wat Leefbaar Rotterdam betreft, is betaalbare energie de basis, want warmte en energie zijn eerste levensbehoeften. Nederland heeft de hoogste gasprijs van alle 27 EU-landen. Dat komt door de belastingen. Dat is een politieke keuze. Daarom hebben wij de motie 'betaalbare energie is de basis', een oproep aan de wethouder om te gaan lobbyen die belastingen op gas te verlagen. Drastisch en onmiddellijk. 'Gas erop tegen de netcongestie': netcongestie levert soms problemen bij de woningbouw. Als dat zo is, dan tijdelijke lokale opwek via gas of anderszins, het mag ook diesel, het mag ook waterstof, het mag ook schoon gas. Maar in ieder geval: regel dat zoals in Utrecht. Ook een motie om de wethouder dat te laten opnemen in onze aanpak netcongestie. 'Eén team, één loket'. MKB'ers weten moeilijk de weg te vinden naar de informatie voor de gemeente, dat hoorden we gisteren bij de insprekers, over mogelijkheden, subsidie, aanvragen laadpalen en wat iets meer zij, op het gebied van netcongestie. Dus de motie 'één team, één loket' om die communicatie te stroomlijnen. Een motie 'het klimaatbeleid is uit balans': ga praten in Brussel, ga praten in Den Haag en zorg ervoor dat de juridische afdwingbaarheid van klimaatdoelen uit de wetgeving gaat. Want daar hebben we alleen maar last van. Dank.

De VOORZITTER: De heer Bonte heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Eén team, één loket

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3: 'Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR).';

constaterende dat:
- netcongestie een steeds grotere belemmering vormt voor Rotterdamse ondernemers om te investeren, uit te breiden en te verduurzamen;
- sinds 1 juli 2026 ook kleinverbruikers, waaronder winkels, horeca en andere mkb bedrijven, geconfronteerd worden met wachtlijsten voor elektriciteitsaansluitingen;
- ondernemers voor informatie over netcongestie, laadinfrastructuur, ontheffingen en subsidieregelingen momenteel worden verwezen naar verschillende gemeentelijke websites, loketten en afdelingen;
- de verstrekte informatie niet altijd actueel is en zelfs subsidieregelingen worden vermeld die inmiddels zijn beëindigd;
- de verantwoordelijkheden voor netcongestie, energievoorziening en ondersteuning van ondernemers binnen de gemeente over verschillende wethouderportefeuilles en afdelingen zijn verdeeld;

overwegende dat:
- ondernemers behoefte hebben aan één duidelijk aanspreekpunt, betrouwbare informatie en praktische ondersteuning;
- ondernemers niet van het kastje naar de muur gestuurd mogen worden door versnipperde gemeentelijke dienstverlening;
- goede samenwerking en coördinatie tussen gemeentelijke afdelingen noodzakelijk zijn om ondernemers snel en effectief te helpen;

- de bestaande Ondernemersbalie en het platform Ondernemen010 een basis bieden om de dienstverlening te bundelen, zonder nieuwe bureaucratie te creëren;
- het behoud van een aantrekkelijk ondernemersklimaat essentieel is voor de Rotterdamse economie en werkgelegenheid;

verzoekt het college:
- één centraal gemeentelijk ondernemersloket in te richten voor vragen over netcongestie, energievoorziening, laadinfrastructuur, ontheffingen en beschikbare subsidieregelingen;
- één ambtelijk team samen te stellen, onder leiding van één verantwoordelijke coördinator, waarin de betrokken gemeentelijke afdelingen samenwerken;
- ervoor te zorgen dat ondernemers via dit loket toegang krijgen tot actuele, volledige en betrouwbare informatie over regelingen, voorwaarden, aanvraagprocedures en termijnen, waarbij verouderde informatie actief wordt verwijderd;
- in samenwerking met MKB Rotterdam Rijnmond en andere ondernemersorganisaties periodiek te toetsen of de dienstverlening aansluit bij de behoeften van ondernemers;
- de gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren over de bevindingen van de ondernemers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte

Motie 2. Betaalbare energie is de basis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3: 'Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR).';

constaterende dat:
- warmte en energie eerste levensbehoeften zijn;
- Nederland de hoogste gasprijs heeft van alle 27 EU landen;
- dit een politieke keuze is omdat meer dan 50% van de gasprijs in Nederland uit belastingen bestaat;
- deze torenhoge gasprijs ook een grote invloed heeft op de elektriciteitsprijs doordat gasinstallaties onderdeel zijn van de energiemix en bijspringen wanneer de opwek door zon en wind niet kunnen voldoen aan de energievraag;

overwegende dat:
- duizenden Rotterdammers in de winter met een dekentje om, klappertandend van de kou op de bank zitten, omdat zij de verwarming niet aan durven te zetten vanwege de torenhoge gasprijzen en gekoppelde warmte-tarieven;
- hoge gas- en energieprijzen ook indirect worden doorberekend aan de consument in de hoge prijzen voor boodschappen, diensten en overige voorzieningen;
- hoge gas- en energieprijzen een negatief effect hebben op het Rotterdamse vestigingsklimaat en zorgen voor verdergaande de-industrialisatie;
- investeringen in duurzame energie zoals een biobrandstoffenfabriek van Shell en een duurzame vliegtuigbrandstoffabriek van BP zijn afgekapt;
- afgelopen jaren ook fabrieken zijn gesloten zoals die van LyondellBasell, Tronox, Westlake en Gunvor, waarbij hoge energie & gasprijzen als hoofdreden zijn genoemd om te vertrekken;
- alles wel duurder wordt, maar niet goedkoper en banen op de tocht staan;

verzoekt het college:

- zich in te zetten voor betaalbare energie voor Rotterdammers en een lobby te starten naar het Rijk voor een onmiddellijke verlaging van de belastingen op gas;
- daarover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte

Motie 3. Het klimaatbeleid is uit balans

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3: 'Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR).';

constaterende dat:
- de Rotterdamse haven en industrie van vitaal belang zijn voor de werkgelegenheid, economie en welvaart van Rotterdam en Nederland;
- de afgelopen jaren verschillende chemische bedrijven in het Rotterdamse havengebied hun fabrieken hebben gesloten, waardoor meer dan duizend directe arbeidsplaatsen verloren zijn gegaan;
- klimaatbeleid met hoge Nederlandse energieprijzen, de stijgende kosten Europese CO_2-emissierechten, een stikstofslot en de netcongestie zetten de internationale concurrentiepositie van de Rotterdamse industrie steeds verder onder druk, waardoor het vestigingsklimaat en investeringsruimte voor bedrijven verslechterd;
- doelstellingen voor verdergaande vermindering van CO_2-emissies zijn vastgelegd in de Nederlandse Klimaatwet en de Europese klimaatwet;

overwegende dat:
- CO_2, een mondiaal probleem is en Rotterdam andere prioriteiten heeft;
- bij de uitvoering van het Klimaat Actieplan Rotterdam een evenwichtige afweging noodzakelijk is tussen CO_2--reductie, betaalbaarheid, werkgelegenheid en het behoud van de industriële basis;
- het verdwijnen van de basischemie uit Rotterdam grote gevolgen heeft voor de werkgelegenheid, de toeleverende bedrijven en de toekomst van het gehele haven- en industriecomplex;
- het behoud van een sterke industriële basis essentieel is voor onze weerbaarheid, innovatievermogen, strategische autonomie en ook voor investeringen in verduurzaming;
- verplaatsing van industriële productie naar landen buiten Europa niet leidt tot minder wereldwijde CO_2-uitstoot, maar mogelijk zelfs tot meer CO_2-uitstoot;
- gewijzigde geo-politieke verhoudingen vragen om een wijziging van klimaatbeleid; • omdat CO_2-reductiedoelstellingen in de wet zijn vastgelegd, ontbreekt de flexibiliteit die nodig is om met de gewijzigde omstandigheden om te kunnen gaan en andere maatschappelijke belangen zwaarder te laten wegen;

verzoekt het college:
- bij het kabinet te pleiten voor herziening van de Nederlandse Klimaatwet, met als inzet het vervangen van wettelijk bindende tussentijdse CO_2-reductiedoelstellingen door richtinggevende klimaatambities;
- via het kabinet en de Europese netwerken van Rotterdam te pleiten voor een vergelijkbare herziening van de Europese klimaatwetgeving, waarbij meer ruimte ontstaat om economische haalbaarheid, internationale concurrentiepositie en werkgelegenheid mee te wegen;

- bij deze lobby nadrukkelijk aandacht te vragen voor het behoud van de Rotterdamse basischemie, industriële investeringen en werkgelegenheid, en het voorkomen van verdere de-industrialisatie;
- de gemeenteraad binnen zes maanden te informeren over de ondernomen lobby activiteiten en de resultaten daarvan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte

Motie 4. Gas erop tegen netcongestie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3: 'Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR).';

constaterende dat:
- netcongestie ertoe leidt dat bouwprojecten en industrie tot circa 2034 te maken hebben met beperkte aansluitcapaciteit;
- woningbouwprojecten daardoor vertraging oplopen of dreigen stil te vallen;
- lokale tijdelijke energiehubs, zoals warmtekrachtkoppeling (WKK)-installaties of gasturbines ter overbrugging van de netcongestie kunnen worden ingezet;
- netcongestie, het niet kunnen faciliteren van aansluiting op het stroomnet, desastreus is voor het investeringsklimaat en de Rotterdamse economie schaadt;

overwegende dat:
- woningzoekenden niet tot 2034 kunnen wachten: netcongestie vraagt van de gemeente om maximale inzet om bouwproductie en het investeringsklimaat op peil te houden;
- de gemeente moet een actieve rol moet spelen in het mogelijk maken van tijdelijke decentrale energie-opwek om het centrale net te ontlasten;
- gasinstallaties kunnen worden ingezet om buiten het stroomnet energievoorziening te realiseren, zoals bijvoorbeeld al gebeurd voor glastuinbouw in het Westland en een bedrijventerrein in Eerbeek en Utrecht;
- de provincie Utrecht hanteert gasgeneratoren als onderdeel van beleid om netcongestie te verzachten;
- er is bijvoorbeeld een aanbesteding gedaan door een samenwerkingsverband tussen Flexpowernet en Rolls-Royce om bouwprojecten vanaf het derde kwartaal van 2026 ondanks netcongestie door middel van gasgeneratoren van elektriciteit te kunnen voorzien;

verzoekt het college:
- zich actief in te zetten deze tijdelijke gasvoorziening als oplossing voor netcongestie mogelijk te maken (gasaansluiting en locatiekeuze);
- warmtekrachtkoppeling (WKK), gasturbines en waterstof-turbines expliciet in de Rotterdamse Aanpak Netcongestie op te nemen als opties voor lokale opwek;
- met netbeheerders en belanghebbenden proactief in gesprek te gaan en de mogelijkheid te verkennen in geval dat netcongestie de oplevering vertraagt;
- de raad te informeren over concrete maatregelen en planning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç. U heeft een interruptie, de heer Bonte.

Mevrouw MORKOÇ (pro): Voorzitter, meer een aankondiging. Leefbaar Rotterdam zal klimaatwetenschap constant hier in de raad proberen te ondermijnen. Ik ben daar best reactief op, ik ga dat niet meer doen. Ik zou alleen maar de wethouder willen vragen om exact tegenovergestelde van de heer Bonte te doen. Dat zou dan misschien mijn vraag zijn.

De VOORZITTER: Dat is geen vraag aan de heer Bonte. De heer Bonte mag reageren.

De heer BONTE (lr): Ik heb het niet over klimaatwetenschap of iets dergelijks gehad. Het gaat erom: hoe ga je om met klimaatverandering? Dat is de vraag. Goed luisteren, alstublieft. Daar hebben wij een heel goed voorstel gedaan om de belangen af te wegen. Niet alleen maar CO_2-reductie, maar ook kijken naar vestigingsklimaat, industriebeleid, werkgelegenheid.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (pro): Voorzitter, de klimaatdoelen van 2030 en 2050 zijn er niet alleen voor het reduceren van CO_2, maar ze zijn juist ook belangrijk voor ons vestigingsklimaat. Dat is het laatste wat ik wil zeggen. Dank u wel.

De VOORZITTER: U mag ook gelijk aan uw eigen termijn beginnen, als u dat wil.

Mevrouw MORKOÇ (pro): Voorzitter, we hebben in de commissie onze zorgen al uitgesproken voor het behalen van onze klimaatdoelen en dat we daar niet op lijn zijn om die te gaan halen. Er moet alles op alles worden gezet om die te gaan halen. Daar hebben wij een drietal moties voor ter ondersteuning en 1 vraag. PRO wil graag meer duidelijkheid krijgen met betrekking tot het aanbieden van dieselgeneratoren vanuit de gemeente. Het liefst zien wij een gemeentelijk afwegingskader om die incidenteel of tijdelijk aan te bieden bij partijen en het stimuleren van juist het duurzame en de alternatieve vorm. Dus bijvoorbeeld waterstofgeneratoren in plaats van dieselgeneratoren. Ik zou graag willen weten van de wethouder of dit afwegingskader er is, kan komen en hoe we omgaan met dat soort incidenteel inzetbare momenten. Het liefst zou ik zien dat er altijd eerst een duurzaam alternatief wordt overwogen natuurlijk. Dat is mijn vraag. Ik heb een drietal moties, beginnend met ‘de duurzame warmte delta’ waar we vragen om te onderzoeken welke meerwaarde deelname van Rotterdam aan de duurzame warmte delta kan hebben voor de Rotterdamse warmtevisie, transitie. Dat is 1. Dan heb ik ‘ruimte voor de warmtegemeenschappen in het Rotterdamse warmteprogramma’ waar we vragen dat het college bij het opstellen en het herijken van het warmteprogramma ook inventariseert welke lokale initiatieven de ambitie hebben om door te groeien tot een warmtegemeenschap. Dan ‘participatie Beneluxplein’, daar vragen we het college om actief invulling te geven aan een breed participatieprotocol het project Beneluxplein. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Participatie Beneluxplein

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3 Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR);

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam werkt aan de ontwikkeling van windenergie bij het Beneluxplein;
- rondom dit project verschillende klankbordgroepen en bewoners betrokken zijn bij het participatieproces;

- de formele gesprekken met de klankbordgroepen al geruime tijd niet hebben plaatsgevonden;

overwegende dat:
- de ontwikkeling van windenergie bij het Beneluxplein een belangrijke bijdrage kan leveren aan de energietransitie en daarbij ook onze RES-afspraken;
- een zorgvuldig participatieproces van belang is voor een goede verdere uitwerking van het project;
- participatie breder is dan enkel overleg met klankbordgroepen en tevens bestaat uit de betrokkenheid van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden;

verzoekt het college:
- actief invulling te blijven geven aan een breed participatieproces rondom het project Beneluxplein, waaronder het voortzetten van het hervatte overleg met de klankbordgroepen;
- bewoners en klankbordgroepen actief en tijdig te betrekken bij de verdere uitwerking van het project;
- de gemeenteraad te informeren over de wijze waarop de participatie wordt voortgezet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç en G.G. van Dijk

Motie 6. Ruimte voor warmtegemeenschappen in het Rotterdamse warmteprogramma

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3 Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR);

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam in het aankomende Warmteprogramma keuzes maakt over de warmtevoorziening in Rotterdamse wijken voor de komende decennia;
- de Wet collectieve warmte ruimte biedt voor warmtegemeenschappen, waarbij inwoners gezamenlijk betrokken kunnen zijn bij de ontwikkeling en organisatie van hun warmtevoorziening;
- warmtegemeenschappen kunnen bijdragen aan lokaal eigenaarschap, draagvlak, betaalbaarheid en maatschappelijke betrokkenheid;
- in Rotterdam verschillende bewonersinitiatieven actief zijn die zich ontwikkelen richting een warmtegemeenschap;

overwegende dat:
- de warmtetransitie alleen succesvol kan zijn wanneer bewoners actief betrokken worden bij de ontwikkeling van toekomstige warmtevoorzieningen;
- bewonersinitiatieven voldoende tijd, kennis en ondersteuning nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen tot volwaardige warmtegemeenschappen;
- de Wet collectieve warmte nieuwe kansen biedt voor lokale warmte-initiatieven, maar ook aanzienlijke organisatorische, financiële en juridische eisen stelt;
- het wenselijk is dat in het Warmteprogramma duidelijk wordt hoe Rotterdam omgaat met bestaande en toekomstige warmtegemeenschappen;

verzoekt het college:
- bij het opstellen en herijken van het Warmteprogramma te inventariseren welke lokale initiatieven de ambitie hebben om door te groeien tot een warmtegemeenschap en deze

informatie te betrekken bij de selectie van wijken en de verdere uitwerking van de warmtetransitie;
- samen met energiecoöperaties, lokale warmte-initiatieven en andere relevante partners te onderzoeken hoe in Rotterdam invulling kan worden gegeven aan het landelijke faciliterende kader voor warmtegemeenschappen, inclusief de benodigde juridische, organisatorische, financiële en technische ondersteuning voor initiatieven die willen doorgroeien tot professioneel georganiseerde warmtegemeenschappen;
- in het Warmteprogramma expliciet aandacht te besteden aan de rol en ontwikkelmogelijkheden van warmtegemeenschappen binnen de Rotterdamse warmtetransitie;
- het ontwerp-Warmteprogramma voorafgaand aan de vrijgave voor de zienswijzeprocedure via een wensen- en bedenkingenprocedure aan de raad voor te leggen, waarbij specifiek wordt ingegaan op de positie van warmtegemeenschappen en lokale warmte-initiatieven binnen het programma;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, H. Wempe, E.M. Verouden en P. Meurink

Motie 7. De Duurzame Warmte Delta

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3 Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR);

constaterende dat:
- de Duurzame Warmte Delta (DWD) zich richt op het versnellen van duurzame warmte uit de ondergrond, waaronder geothermie, bodemenergie en warmteopslag;
- de DWD kennis en praktijk wil verbinden, bestaande warmte-initiatieven in de regio in kaart wil brengen en verbinden en wil bijdragen aan onderwijs en de ontwikkeling van technisch personeel;
- de DWD wordt gedragen door onder andere de gemeenten Rijswijk en Den Haag, de provincie Zuid-Holland, TNO en EBN;
- de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) de DWD voor de periode 2026-2029 ondersteunt met maximaal €450.000;
- Rotterdam werkt aan een duurzame bronnenmix voor de toekomstige warmtevoorziening en daarbij onder meer kijkt naar geothermie en andere vormen van duurzame warmte;

overwegende dat:
- regionale samenwerking en het delen van kennis van belang zijn om de ontwikkeling van duurzame warmtebronnen te versnellen;
- Rotterdam als grote stad en energie-intensieve havenstad veel belang heeft bij de ontwikkeling van duurzame warmte en bij voldoende kennis en expertise hierover;
- het van belang is dat Rotterdam goed is aangesloten op regionale initiatieven en kennisnetwerken op het gebied van duurzame warmte;

verzoekt het college:
- te onderzoeken welke meerwaarde deelname van Rotterdam aan de Duurzame Warmte Delta kan hebben voor de Rotterdamse warmtetransitie;
- daarbij ook te beoordelen hoe een dergelijke samenwerking zich verhoudt tot en kan aansluiten op de bestaande regionale samenwerking binnen de Energieregio Rotterdam Den Haag;
- hierover in gesprek te gaan met de initiatiefnemers en partners van de Duurzame Warmte Delta;

de uitkomsten van het onderzoek terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag”

w.g. M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Warmtegemeenschap, dat vind ik toch wel het woord van de week, moet ik zeggen. De warmtegemeenschap. Ik heb geen flauw idee wat ik me er bij voor moet stellen, maar ik vind het heel mooi klinken. Mevrouw Abrahamse, u was eerst.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Voorzitter. Vanaf 1 januari is er de plicht bij bedrijven om bij 10 parkeerplaatsen 1 laadpaal te hebben. Wij maken ons daar ernstig zorgen om, met name om het feit dat er ook netcongestie is in de stad. Wij willen ook vooral dat ondernemers, als zij dit zien en ze zien ook alle verhalen over netcongestie in de stad, dat er een duidelijke plek is waar ze dan informatie kunnen vinden over: wat betekent dit voor mij? We merken dat het nu nog niet helemaal duidelijk vindbaar is, zoals sommige andere zaken rondom verduurzaming op de gemeentelijke websites. Daarom hebben we daar een motie over en willen we graag dat ook in de congestiescan die eraan komt, dit als punt wordt meegenomen, zodat we gelijk na het eerste kwartaal, volgens mij verschijnt die ongeveer in april, kunnen kijken of dit dan ook inderdaad een probleem is wat ontstaat of misschien dat het meevalt. Dat zou natuurlijk mooi zijn. Ondernemers willen heel graag verduurzamen, maar ze moeten het wel kunnen. Een ander probleem wat we zagen was de TU Delft campus die naar Rotterdam komt en het feit dat hogere onderwijsinstellingen niet worden gezien in het prioriteringskader als een prioriteit en als onderwijs wat wel prioriteit krijgt. Daarom hebben we de vraag of het college dan ook al in deze gesprekken meeneemt dat die capaciteit moet worden aangevraagd of is het überhaupt een factor nu in de afweging dat wellicht deze campus die capaciteit nodig heeft en kunnen we ervoor zorgen dat de TU Delft campus wel de stroom krijgt, zodat we die ook zo snel mogelijk naar Rotterdam kunnen halen. Zou de wethouder ons daarover willen informeren?

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Duidelijkheid over de laadpaalplicht

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.3 'Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam';

constaterende dat:
- ondernemers met meer dan 20 parkeerplaatsen op grond van het Besluit bouwwerken en leefomgeving (Bbl) vanaf 1 januari 2027 per 10 parkeerplaatsen minimaal 1 laadpunt moeten installeren, of voor de helft van de parkeerplaatsen leidingdoorvoeren moeten aanleggen;
- Rotterdam kampt met netcongestie en uit de technische sessie van de commissie Leefomgeving en Economie op 7 oktober 2026 blijkt dat in congestiegebieden sinds 1 juli 2025 ook kleinverbruikers aanvragen op de wachtlijst komen, en dat de netbeheerder niet voor het eerste kwartaal van 2027 kan aangeven welke aanvragen gehonoreerd worden;
- ondernemers daardoor geen nieuwe netcapaciteit krijgen voor laadpunten, en deze alleen kunnen plaatsen als dat binnen hun bestaande contract past;
- de Gemeente Rotterdam verantwoordelijk is voor de handhaving van het Besluit bouwwerken en leefomgeving (Bbl);

overwegende dat:
- ondernemers door netcongestie in een situatie kunnen belanden waar een wettelijke plicht in de praktijk niet kan worden gerealiseerd;
- de verplichting bijdraagt aan de al zware regeldruk voor Rotterdamse ondernemers;

verzoekt het college om:
- klachten, knelpunten en signalen van Rotterdamse ondernemers over netcongestie bij het voldoen aan de laadpaalplicht te monitoren wanneer deze de gemeente bereiken;
- relevante informatiepagina's voor ondernemers aan te passen zodat voor ondernemers duidelijk is hoe te voldoen aan laadpaalplicht in Rotterdam;
- de uitkomsten van deze monitoring mee te nemen in de netcongestiescan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Verouden.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Heel kort, voorzitter. Ik heb 2 vragen. Eentje is naar aanleiding van de inspreker tijdens de commissie vanuit Energie van Rotterdam. Zij hadden een aantal bewonersmoties gemaakt. Eentje daarvan ging over het benutten van de daken voor lokaal eigendom. We hebben van de wethouder begrepen dat dat al voldoende gebeurt. Maar om goed te kunnen beoordelen of dat ook daadwerkelijk zo is, ben ik benieuwd of het inderdaad zo is dat het systematisch beoordelen van de gemeentelijke daken ook plaatsvindt en of de wethouder bereid is om dat mee te nemen in de volgende voortgangsrapportage. Als tweede wil ik graag aandacht vragen voor het extra stapje wat de RET zet ten aanzien van netcongestie. Want zij zijn in de eerste plaats onze vervoerder, maar zij laten ook zien dat je met samenwerking verder komt. Vorige week hebben ze bijvoorbeeld nog een laadstation voor een andere vervoerder geopend, maar daar liggen nog meer kansen. Ik ben benieuwd of de wethouder nog in kan gaan op welke kansen zij ook nog ziet voor de gemeente om daar in de coördinatie meer te doen, met name als het gaat om het laden van bouwmaterieel ten behoeve van emissieloos bouwen en of zij ons daar ook bij een volgende voortgangsrapportage ten aanzien van netcongestie over kan informeren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Voorzitter, dank. Klimaatactieplan, de zesde update. Volgens mij komt er in november alweer een volgende update. We willen dat die klimaatdoelstellingen behaald worden. Ik denk dat we daar alle Rotterdammers voor nodig hebben. Wat ons betreft, moeten we ook echt wel ervoor zorgen dat het niet alleen iets voor de happy few is in Rotterdam, maar juist ook voor Rotterdammers die de grootste uitdaging hebben in die energietransitie. Dat zijn de Rotterdammers met de kleine portemonnee. Wij willen dan ook vragen om in kaart te brengen wat de mogelijkheden daarin zijn om van betekenis te zijn voor juist deze doelgroep om mee te krijgen en mee te nemen in die energietransitie. We dienen daarom een motie in, medeondertekend door PRO.

De VOORZITTER: De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Energietransitie voor iedere Rotterdammer

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.3 Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR);

constaterende dat:
- Rotterdam voor een grote opgave staat om woningen en gebouwen verder te verduurzamen;
- de gemeente verschillende subsidies, regelingen en vormen van ondersteuning biedt om Rotterdammers te helpen bij energiebesparing en verduurzaming;
- financiële middelen een rol spelen bij de mogelijkheden van huishoudens om mee te doen aan de energietransitie;

overwegende dat:
- niet iedere Rotterdammer dezelfde financiële mogelijkheden heeft om te investeren in energiebesparing en verduurzaming;
- het van belang is dat financiële draagkracht geen onnodige belemmering vormt om mee te kunnen doen aan de energietransitie;
- bestaande ondersteuning niet vanzelfsprekend alle financiële drempels wegneemt;

verzoekt het college:
- in kaart te brengen welke financiële drempels Rotterdammers met beperkte financiële ruimte ervaren bij energiebesparing en verduurzaming;
- te onderzoeken waar bestaande subsidies, regelingen en andere vormen van ondersteuning deze drempels onvoldoende wegnemen;
- de raad hierover te informeren en daarbij inzichtelijk te maken welke gemeentelijke en landelijke middelen beschikbaar zijn, waar eventuele tekorten in de ondersteuning zitten en welke aanvullende maatregelen en middelen nodig zijn om de ondersteuning toegankelijk en effectief te houden voor Rotterdammers met beperkte financiële middelen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Achbar en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Klimaatbeleid is voor Partij voor de Dieren meer dan alleen CO_2 duiden(2:43:52). Dat zijn we met Leefbaar Rotterdam eens, maar vanuit een andere optiek. Wij vinden dat dat het meer gedaan moet, in plaats van minder, omdat het gaat over de natuur die wij herstellen, de keuzes die wij als samenleving maken voor een duurzame en liefdevolle toekomst. Wij hebben 2 voorstellen voor het nieuwe klimaatactieplan waarmee we, volgens ons, 2 blinde plekken in het huidige plan op kunnen vullen. De eerste motie gaat over de haven. De verduurzaming van de haven is ontzettend belangrijk. Daar zijn we het allemaal mee eens. Maar een duurzame haven is, wat ons betreft, niet alleen een haven die minder uitstoot van emissies en schone technieken, het moet ook een haven zijn waar ruimte is voor natuurherstel en vergroening. Daarom vragen we natuurherstel expliciet mee te nemen in de maatregel voor de verduurzaming van de haven. Dan onze tweede motie over voedsel, een zeer dierbaar onderwerp voor ons. Wij hebben deze raadsperiode ingezet op een gezonde en duurzame voedselomgeving. Dan is het toch ook logisch dat de ambitie terugkomt in dit klimaatbeleid. Wat wij eten, heeft immers grote gevolgen voor klimaat, grondstoffen, biodiversiteit en dierenwelzijn. De klimaatimpact van ons voedselsysteem hoort bij het klimaatbeleid, naast energie en mobiliteit. We vragen

daarom om concrete maatregelen voor een gezonde en duurzame voedselomgeving op te nemen in het nieuwe klimaatactieplan. Dus, voorzitter, geen peperdure innovaties, maar laat ons groen en voedsel onze klimaathelden zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Coşkun heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Geef natuurherstel een plek in de verduurzaming van de haven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van de Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR);

constaterende dat:
- de verduurzaming van de Rotterdamse haven een belangrijk onderdeel is van de klimaatopgave;
- natuurherstel en vergroening kunnen bijdragen aan biodiversiteit, klimaatbestendigheid en een gezonde leefomgeving;

overwegende dat:
- een toekomstbestendige haven niet alleen schoner, maar ook natuurinclusiever moet worden;
- de haven kansen biedt om natuurherstel te combineren met klimaatmaatregelen;

verzoekt het college:
- natuurherstel en vergroening expliciet op te nemen als maatregelen binnen de verduurzaming van de haven in het nieuwe Klimaatactieplan;
- daarbij concrete kansen en mogelijkheden voor uitvoering en monitoring in beeld te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. Z.P. Coşkun

Motie 11. Neem de voedselstrategie op in het Klimaatactieplan

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van de Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR);

constaterende dat:
- de gemeenteraad het initiatief voor een gezonde en duurzame voedselomgeving heeft aangenomen;
- de productie en consumptie van voedsel gevolgen hebben voor klimaat, grondstoffengebruik, biodiversiteit en dierenwelzijn;

overwegende dat:
- een gezonde en duurzame voedselomgeving bijdraagt aan meerdere gemeentelijke duurzaamheidsdoelen;
- de samenhang tussen voedselbeleid en klimaatbeleid beter benut kan worden;

verzoekt het college:
- in het Klimaatactieplan de samenhang tussen voedselbeleid en klimaatbeleid te beschrijven en te borgen dat de klimaatopgave integraal wordt meegenomen binnen de voedselvisie en andere relevante beleidsdomeinen;

- in de aangekondigde Voedselvisie concrete maatregelen op te nemen voor een gezonde en duurzame voedselomgeving;
- de raad te informeren op welke wijze klimaatdoelen vanuit het Klimaatactieplan worden verankerd in de voedselstrategie en andere gemeentelijke portefeuilles;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Z.P. Coşkun en M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Voorzitter, de energiegemeenschappen bieden Rotterdammers de kans om samen energie op te wekken, op te slaan en te delen, maar financiële juridische en organisatorische drempels staan dat in de weg. Met de motie 'versterking ontwikkeling energiegemeenschappen' vragen we om een integrale visie, passende ondersteuning en beter gebruik van gemeentelijke daken voor collectieve zonnedaken. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Wempe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Versterking ontwikkeling energiegemeenschappen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR)';

constaterende dat:
- de nieuwe Energiewet energiegemeenschappen een sterkere juridische positie geeft en nieuwe mogelijkheden biedt voor lokale samenwerking rond opwek, opslag, levering en delen van energie;
- energiegemeenschappen kunnen bijdragen aan de energietransitie, het verminderen van netcongestie, lagere energielasten en meer lokaal eigenaarschap;
- in Rotterdam al verschillende bewonersinitiatieven, energiecoöperaties en energiegemeenschappen actief zijn of in ontwikkeling zijn;
- veel initiatieven in de opstart- en groeifase tegen organisatorische, financiële en juridische belemmeringen aanlopen;
- de huidige gemeentelijke ondersteuningsstructuur van energiegemeenschappen eind Q1 afloopt en er nog geen vervolgregeling is;
- de Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom (juli 2024) zich volgens de eigen tekst in de regel richt op grondgebonden zon- en windprojecten, en geen proces bevat om gemeentelijk vastgoed actief beschikbaar te stellen voor collectieve zonnedaken met lokaal eigendom;

overwegende dat:
- energiegemeenschappen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een duurzame, betaalbare en rechtvaardige energietransitie in Rotterdam;
- een sterke lokale organisatiegraad en betrokkenheid van bewoners essentieel zijn voor het slagen van de energietransitie op wijkniveau;
- de inwerkingtreding van de Energiewet nieuwe kansen biedt voor samenwerking tussen gemeente, bewoners, maatschappelijke organisaties en energiegemeenschappen;
- meer duidelijkheid gewenst is over de rol van de gemeente bij het ondersteunen van energiegemeenschappen en het scheppen van de voorwaarden waaronder deze initiatieven kunnen doorgroeien tot zelfstandige en professioneel georganiseerde organisaties;

- een integrale visie kan bijdragen aan een samenhangende aanpak van onder andere lokale energieopwek, energiedelen, energieopslag, isolatie, collectieve warmteoplossingen en andere wijkgerichte duurzaamheidsinitiatieven;

verzoekt het college om:
- samen met energiegemeenschappen en andere relevante partners vóór het einde van Q1 2027 een integrale visie op te stellen op de rol, betekenis en ontwikkeling van energiegemeenschappen binnen Rotterdam, met daarin de nieuwe samenwerkingsmogelijkheden die voortvloeien uit de Energiewet en de rol van de gemeente;
- vóór Q1 2027 te onderzoeken op welke wijze energiegemeenschappen in Rotterdam het beste kunnen worden ondersteund en welk instrumentarium daarvoor passend is, zowel voor nieuwe bewonersinitiatieven als voor bestaande energiecoöperaties en energiegemeenschappen die willen doorgroeien, professionaliseren of opschalen, waaronder ook de mogelijkheden om voldoende financiële ruimte te creëren voor deze ontwikkeling en uiterlijk bij de voorjaarsnota 2027 een voorstel te doen voor de benodigde middelen, inclusief een overbrugging voor 2027;
- de Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom vóór 1 juli 2027 op basis van deze visie aan te passen, waaronder een proces om gemeentelijk vastgoed systematisch te beoordelen op geschiktheid voor collectieve zonnedaken met lokaal eigendom en de financiële gevolgen inzichtelijk te maken en te voorzien van een dekkingsvoorstel;
- de raad jaarlijks te informeren over de ontwikkeling van energiegemeenschappen in Rotterdam en over gemeentelijke projecten waarbij lokaal eigendom of participatie door energiegemeenschappen een rol speelt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. H. Wempe, M.Y. Morkoç, E.M. Verouden en E. Başoğlu

De VOORZITTER: De heer Van Lanschot.

De heer VAN LANSCHOT (d66): Dank u wel, voorzitter. In de commissie is veel gesproken over hoe Rotterdam de lange termijn doelen op het gebied van klimaat gaat halen. Maar voor veel Rotterdammers is de vraag veel concreter, namelijk: wat moet ik doen als mijn cv-ketel morgen kapot gaat? Koop ik een warmtepomp of kan ik beter wachten tot er een warmtenet komt in mijn wijk? Dat is geen kleine keuze. Het gaat om duizenden euro's en over de vraag hoe we onze huizen in de komende jaren zullen verwarmen. De wethouder benadrukte in de commissie terecht dat de warmtetransitie vraagt om een wijkgerichte aanpak. In sommige wijken willen we de mensen aanmoedigen om zo snel mogelijk een nieuwe warmtepomp aan te schaffen, maar in andere wijken hopen we dat ze op middellange termijn aansluiten op een collectief warmtenet. Dat doen ze niet meer als ze al een warmtepomp hebben. Dus bewoners moeten weten wat in hun context de beste keuze is. Daarom de vraag aan de wethouder: wat is het effect van de landelijke verplichting tot warmtepompen die in de maak is voor de Rotterdamse warmtetransitie? Is al duidelijk waartoe wij onze bewoners in welke wijk willen oproepen en wordt dit al meegenomen in de campagnes en de uitingen van de gemeente? Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Dijk.

De heer VAN DIJK (cu): Dank u wel, voorzitter. Er worden zoveel moties ingediend per minuut dat je het er warm van krijgt, zeg maar. Misschien is dat ook een warmtegemeenschap. Voorzitter, ik ga geen moties indienen, maar ik heb wel een vraag die aansluit bij hoe we de doelen gaan halen. Daar worden genoemd: samenwerken in de stad,

bewoners betrekken. Vorig jaar hebben we volgens mij als Rotterdam bij de start van de klimaatweek de Erasmusbrug voor het eerst groen gekleurd om Rotterdammers te laten zien dat die klimaatweek er is. Mijn vraag aan de wethouder is heel simpel: gaat ze dat dit jaar weer doen en misschien aanvullend: gaat ze er een jaarlijkse gewoonte van maken?

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Abrahamse nog een korte vraag.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Een punt van orde. De titel van mijn motie is de wens die ik ultiem heb, maar dat moet ik in de Tweede Kamer lezen. Ik ga de titel nog aanpassen zodat die meer past bij het dictum.

De VOORZITTER: Oké, maar dat heeft voor de rest geen gevolgen voor de inhoud van de motie? Dat is hetgeen wat nu beoordeeld wordt. Mevrouw Abrahamse gaat de titel van haar motie nog wijzigen, maar de inhoud niet. De beoordeling die u krijgt, kunt u ter harte nemen. De wethouder.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Dank u wel voor alle aandacht weer voor het KAR en alle goede ideeën en input. Ik ga ze 1 voor 1 langslopen, van boven naar beneden, net als de vragen, in de volgorde waarop ze gesteld of gepresenteerd zijn. 'Betaalbare energie is geen luxe' vraagt om ons in te zetten voor betaalbare energie voor Rotterdammers. Dat is iets waar we naar streven. Dat is iets waar we ons zorgen om maken, net zoals de mijnheer van DENK al aangaf is dat echt een aandachtspunt. We gaan ons alleen niet inzetten voor een verkapte vorm van subsidie door middel van gas. Sowieso gaan wij niet over het subsidiëren van gasbeleid, dat is een landelijk beleid. Maar in onze ogen stimuleert het ook geen klimaatdoelen, we ontraden die motie. 'Gas erop tegen netcongestie', ook die gaan wij ontraden. Dat vraagt ons om ons in te zetten voor tijdelijke gasvoorziening als oplossing voor netcongestie. Er wordt een voorbeeld gegeven in Utrecht. We hebben de afgelopen week gemerkt dat de situatie in Rotterdam echt aanzienlijk anders is. De maatregel die wordt genoemd, is een maatregel die in Utrecht wellicht logisch zou zijn, maar de situatie is niet dusdanig nijpend in Rotterdam dat dat geen oplossing is die bij onze regio past. Dan 'de schoorsteen moet blijven roken', een actieve lobby richting het Rijk. Ik heb 'één team, één loket', dat was een nieuwe motie. Daar kom ik zo meteen op terug, de onderbouwing daarvoor. Dan ga ik nu door naar 'de schoorsteen moet blijven roken', dat is een actieve lobby op te starten tegen het klimaatbeleid. Dat zijn 2 verschillende moties: 'de schoorsteen moet blijven roken' en 'klimaatbeleid uit balans'. In beide gevallen gaan we die ontraden. Dan PRO 'duurzame delta'. Er werd ons gevraagd te onderzoeken welke meerwaarde de deelname van Rotterdam heeft aan de warmtetransitie. Ik moet wel echt benadrukken dat we op dit moment, zeker in de energiesector, enorm veel bestuurlijke overleggen hebben, dus dat ik er wel echt heel kritisch naar ga kijken welke beleggen er zijn. Ik vind ook niet dat alle bestuurlijke overleggen daadwerkelijk versnelling van de energietransitie voor elkaar krijgen. Wel is het zo dat er de komende periode enorm veel besluiten genomen moeten worden en een heel effectieve lobby naar het Rijk moet plaatsvinden over warmte. Als blijkt dat dit gremium daaraan bijdraagt, gaan we zeker onderzoeken om te kijken of we daarbij zijn. Voor nu gaan we hem omarmen om te kijken of dit het medium is wat ons gaat helpen.

De VOORZITTER: Wethouder, we proberen de administratie goed te houden. Kunt u ofwel de titel van de motie noemen of het nummer? We hebben de indruk dat u motie 5 nu niet behandeld heeft, over de participatie van het Beneluxplein. U bent doorgegaan naar 'ruimte voor warmtegemeenschappen'.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Ik heb een andere volgorde hier.

De VOORZITTER: Wij houden wel de volgorde aan die hier is ingediend. U moet hem echt op volgorde doen zoals hij binnen is gekomen.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Maar de volgorde van de moties die ook geprint zijn, zijn ook in een andere volgorde dan die zijn gesteld.

De VOORZITTER: Noem de titel van de motie. Ik denk dat we dan al een heel eind komen. Dan gaan wij nog wel bladeren welke volgorde het is. De volgende keer is het ook handig om de goede volgorde van de motie zoals wij die hebben opgenoemd ook in het systeem te zetten. Anders dan raken we een beetje in de war.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Helemaal goed.

De VOORZITTER: U heeft net een oordeel gegeven over motie 'ruimte voor warmtegemeenschappen', of niet?

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Nee dit was de motie 'duurzame warme delta'.

De VOORZITTER: Dat is motie 7, 'de duurzame warme delta'. Welk oordeel krijgt die?

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Omarmen.

De VOORZITTER: Dan gaan we nu naar?

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): 'Ruimte voor de warmtegemeenschappen in het Rotterdamse warmteprogramma'.

De VOORZITTER: Dat is de motie nummer 6. Die zit ervoor.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Die vraagt ons om te inventariseren welke lokale initiatieven de ambitie hebben. Dat past bij onze ambitie in het coalitieakkoord, dus die gaan we omarmen. Wel is belangrijk dat dat goed moet opgaan met de eventuele oprichting van een warmtebedrijf en de kavels. Dan ga ik naar de motie 'participatie Beneluxplein'.

De VOORZITTER: Dat is motie 5.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Ook die zullen we omarmen. Ik denk dat de afgelopen weken echt duidelijk is geworden, vorige week vanuit de insprekers ook, hoe belangrijk participatie is en dat dit goed gebeurt. Ik erken ook, ik ben daar afgelopen zaterdag geweest, hoe ontzettend belangrijk het is dat bewoners goed worden ingemeerd en doorlopend betrokken bij de stappen die we nu aan het nemen zijn en het onderzoek. Die zullen we omarmen. Dan de motie 'laadpaalplicht niet handhaven zolang het net vol zit', wat een andere titel krijgt. Ook die zullen wij omarmen. Wij erkennen dat deze nieuwe regelgeving vragen en uitdagingen oproept. Dus dat voor ondernemers, dat was, denk ik, ook net het verzoek rondom het loket en duidelijkheid over communicatie. We hebben al heel veel oplossingen. Ik denk dat het wel belangrijk is dat wij niet helemaal de zorg delen dat netcongestie ook direct een probleem is voor de laadpaalplicht, omdat uit die scans dus blijkt dat we heel vaak dingen binnen de bestaande aansluiting kunnen. Maar we gaan het wel onderzoeken en in de gaten houden met de scan of het zich ontwikkelt als een probleem. Dan de vraag of de TU Delft zo meteen wel een aansluiting krijgt. Het klopt inderdaad dat universiteiten dat niet hebben. Dat heeft met leerplicht te maken. De normale scholen, waar leerplicht is, die wel, maar alles daarboven, dus alle hoger onderwijs niet. We denken dat het op dit moment geen probleem is omdat er bij de TU Delft campus echt nadrukkelijk wordt gekeken naar bestaande gebouwen. Die hebben al een aansluiting en dat zal daarbinnen ook kunnen passen, is onze verwachting. Dan het CDA. Die had een vraag over lokaal eigendom, of ik inzichtelijk kon maken hoeveel gemeentelijke daken en daken in de haven gerealiseerd zijn voor lokaal eigendom en of dit aan de volgende voortgangsrapportage kan worden

toegevoegd. Inzicht in de gerealiseerde projecten voor lokaal eigendom op gemeentelijke daken kunnen we opnemen. Dat zullen we doen. Voor de daken in de haven ligt dat anders. Ze bevinden zich vaak op privaat vastgoed en die worden heel vaak ontwikkeld voor eigen gebruik. Daar hebben we minder goed zicht op en ook minder sturingsmogelijkheden. Dan de vraag over het benutten van het RET-net, hoe ik kijk naar de coördinatie en ondersteuning van de rol met betrekking tot de RET. Ik denk dat het wel belangrijk is om te benadrukken dat in principe het contact met de RET ligt bij mijn collega-wethouder Zeegers, maar dat we RET rit heel actief helpen met de ontheffing die we sinds 2024 hebben voor de restcapaciteit, om die te gebruiken. We zijn echt vaak in gesprek met ze om te kijken hoe en op welke manier dat kan. De RET wordt vrij proactief ondersteund op dit moment daarin. Dan de motie van DENK, de energietransitie voor iedere Rotterdammer.

De VOORZITTER: Een vraag van mevrouw Verouden.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dank. Mijn vraag was ook om daarover inzicht te verschaffen aan de raad.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Dat kan ik toezeggen, dat zullen we doen. Dan 'energietransitie voor iedere Rotterdammer'. Ik ben heel blij met deze motie en met deze aandacht. Hier maak ik mij ook enorm zorgen om. Ik ben persoonlijk ook heel erg benieuwd wat hieruit komt. Deze gaan we omarmen en we gaan zeker een onderzoek starten naar hoe onze subsidieregelingen wie bereiken. We gaan ons ook inzetten voor meer middelen en meer middelen voor een bredere doelgroep, dus de inzichten gebruiken voor ons toekomstige beleid. Dan een motie van de Partij voor Dieren voor 'geef natuurherstel een plek in de verduurzaming van de haven'. Ik denk dat het goed is om te zeggen, dat blijft altijd een beetje een flauw antwoord, maar we gaan natuurlijk niet direct over het havengebied. We hebben natuurlijk vorige week enorm goed nieuws gehad dat we op en rond, vooral rondom, de haven enorm gaan investeren in Natura 2000-gebied. Dat is echt al heel goed nieuws. Als het aankomt op natuurgebied in de haven, dan zijn er 2 manieren waarop we indirect daarop kunnen sturen. Dat gaat over de goedkeuring van de ondernemersstrategie. Dat stelt het havenbedrijf vast. Daarin wordt natuurherstel al meegenomen. In het college is de Havenvisie 2050 vastgesteld en ook daar staat het in benoemd. Daarnaast zijn we ook betrokken in het kennistraject basiskwaliteit natuur in het stadshavengebied, Waalhaven en Charlois. Dat zijn de momenten waarop we daar zitten. Dus eigenlijk gebeurt het al en ontraden we de motie. Dan de motie 'neem voedselstrategie op het klimaatactieplan'. We zijn voornemens om heel nauw op te trekken met mijn collega Zeegers, die primair over de coördinatie rondom de voedselstrategie en de voedselvisie gaat. Maar ik zal daar vanuit het klimaatactieplan heel nadrukkelijk aan gaan bijdragen. Ik heb alle intentie, ik ondersteun volledig dat duurzaam voedsel een essentieel onderdeel zou moeten zijn van onze duurzame strategie, wat hier ook wordt gesuggereerd. We zullen de motie omarmen.

De VOORZITTER: Voor mijn administratie, ik probeer mee te schrijven. De motie 'energietransitie voor iedere Rotterdammer' van DENK, heeft die een oordeel gekregen? Heel goed.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Ja, we omarmen hem. Dan de motie van Volt 'versterking ontwikkeling energiegemeenschap'. Die gaan wij ook omarmen, want energiegemeenschappen en lokale coöperaties staan ook in ons coalitieakkoord. Die moeten ook in het nieuwe ondersteuningskader worden opgesteld. Daar komen we op terug. Het zal waarschijnlijk in Q1 2027 zijn dat we erop terugkomen hoe we dat willen gaan doen. Dan gaan we wat uitgebreider daarop in. kijken. Dan was er een vraag van D66, daar moet ik zo meteen op terugkomen, dat ging over het effect van de landelijke wet- en regelgeving over de warmtepompen, volgens mij. Ik maak me daar wel zorgen om, want dat geeft natuurlijk de indruk dat warmtepompen de enige weg naar Rome zijn en dat is niet zo. Het lastige is: u

vraagt of we er nu al over communiceren. Ik ga dat uit mijn hoofd doen, ik hoop dat de ambtenaren het met me eens zijn. Ik denk dat wat belangrijk is, is: we hebben op dit moment natuurlijk het warmtebedrijf. Ik denk dat het een heel goed idee is en überhaupt de warmtevisie om daarop in te zetten. Maar daar moeten wel meer duidelijke randvoorwaarden zijn. Daar kijken we echt voor naar het Rijk. Tegelijkertijd vindt deze regelgeving plaats. Ik denk dat voor met name nieuwbouw, wat al heel erg goed is geïsoleerd, kan je heel goed kijken naar warmtepompen en zou dat heel logisch zijn. Dan heb je ook een lagere warmte nodig, maar dat is voor bestaande bouw vaak anders. We kunnen op zich ook wel een beetje zien en weten ongeveer waar we het warmtenet willen hebben. De enige vraag is: waar ligt de grens bij de kavels? Ik verwacht dat het rondom de grenzen van de kavels ingewikkeld gaat worden. Dat is een antwoord op de vraag. Wat is het effect? Dat is op dit moment niet heel duidelijk te zeggen, omdat die grenzen nog niet zo duidelijk zijn en we echt nog moeten kijken waar we met het warmtenet heen willen. Maar dit is natuurlijk wel een ontwikkeling die we heel nauwgezet volgen. Dan de vraag van de ChristenUnie, ‘de Erasmusbrug groen’, of dit een jaarlijkse gewoonte wordt. De vraag voor dit jaar stond al, dus hij wordt groen met de klimaatweek. Het is op dit moment lastig om te zeggen of we dat ieder jaar gaan doen in verband met de afspraak met de architect dat die maximaal 30 dagen voor een bepaalde gelegenheid verlicht kan worden. Daar zitten heel veel aanvragen in. Dus dat is op dit moment nog niet te zeggen, maar daar kunnen we over in gesprek gaan. Volgens mij ben ik er.

De VOORZITTER: Volgens mij ook. De heer Bonte heeft nog een vraag.

De heer BONTE (Ir): Dank, voorzitter. Een teleurstellende beantwoording van de wethouder, ik kan niet anders zeggen. Het is zeker teleurstellend voor al die duizenden Rotterdammers die 's winters met een dekentje op de bank zitten, in de kou, bang om de verwarming aan te zetten vanwege die hoge tarieven en deze wethouder is te belabberd om ervoor te gaan zorgen dat die gastarieven omlaag gaan en daarvoor te gaan lobbyen. Zeer teleurstellend. Daarnaast is er ook geen antwoord geweest op mijn vraag ‘één team, één loket’.

De VOORZITTER: Dat is prima, maar u bent wel door de tijd nu. De resterende vraag.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Ik weet niet of het een vraag was of een motie ‘één team, één loket’. Op dit moment zouden we hem, als het een motie zou zijn, ontraden. Dat is omdat het overbodig is, want we hebben al een ondernemersloket en van daaruit communiceren we ook al naar ondernemers over alle energietransitie dingen, dus ook over dit vraagstuk.

De VOORZITTER: Het was een motie, het was motie nummer 1. Tenminste, ik neem aan dat dat het punt is wat de heer Bonte wilde maken. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (pro): Voorzitter, ik heb een spelfout in mijn motie. Ik dien hem graag opnieuw in. Alleen in de titel zat spelfout. Verder niets spannends. Ik heb nou niet goed gehoord of mijn vraag rondom het waterstofaggregaat beantwoord is. Misschien heb ik dat zelf gemist.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Dat klopt. Die hebben we niet beantwoord.

De VOORZITTER: Misschien kan ondertussen de heer Bonte. Heeft u nog een onbeantwoorde vraag of een onbeantwoorde motie?

De heer BONTE (Ir): Dat klopt. Er is antwoord gegeven op een vraag die ik niet heb gesteld.

De VOORZITTER: Maak concreet waar u nog een antwoord op wenst, kort.

De heer BONTE (Ir): Het is bekend dat er een loket is. Dat is de vraag niet. Maar de ondernemers, die gaven dat gisteren heel duidelijk aan bij het inspreken in de commissie, die hebben nu niet een helder informatiepunt waar zij de gewenste informatie kunnen krijgen. Het verzoek is om dat misschien binnen bestaande digitale oplossing alsnog te doen. Dat is in feite de vraag. Er zijn verschillende loketten en we willen er 1.

De VOORZITTER: Voor mijn informatie: dat is toch uw eerste motie? Voor mijn administratie: u stelt nu een vraag wat u ook in een motie heeft gegoten. Op de motie heeft u een oordeel gekregen. Nogmaals, ik heb al extra tijd gegeven. U was allang door uw tijd heen. Maak helder: gaat het nou om een motie of om nog een aparte vraag naast deze motie?

De heer BONTE (Ir): Het gaat om een motie, maar er is door de wethouder een antwoord gegeven die niet over die motie gaat. Dus er is een misverstand.

De VOORZITTER: Dan ga ik nog 1 keer naar de wethouder kijken of zij op motie 1 nog heel helder het advies kan herhalen wat zij heeft gegeven, plus de vraag die nog openstaat van mevrouw Morkoç.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Om met die motie te beginnen ‘één team, één loket’. Daar ging het over. Daar werd in mijn beleving gevraagd om 1 centraal gemeentelijk ondernemersloket in te richten voor vragen over netcongestie, energievoorziening, laadinfrastructuur, ontheffingen en beschikbare subsidieregelingen. Wat we hebben gezegd, is dat we ontraden, omdat er al een ondernemersbalie is. Dat is het middel waarmee wij ondernemers informeren. Daarnaast hebben we Ondernemen010, dat is de website. Dat zijn de media waarmee het programmateam netcongestie werkt en ook waar vanuit het Rotterdamse aanpak netcongestie wij gebruiken om onze communicatie te doen. Dus dit is er al. Ik acht het niet wenselijk om nog meer aparte media in te gaan richten voor ondernemers. Dan de vraag over welke afwegingen wij maken bij de gemeente bij het incidenteel en tijdelijk aanbieden van dieselgeneratoren. In principe is echt de voorkeur om het zo duurzaam mogelijk te doen. Dat heeft ook te maken met onze ambities op luchtkwaliteit. Bij de bouw gaat dat goed, bij festivals nog niet altijd. In principe zoeken we altijd naar de meest duurzame optie, maar het blijkt dat er niet altijd duurzamere alternatieven nodig zijn en hebben we hier en daar moeten teruggrijpen op dieselgeneratoren. Dat antwoord heb ik. Het principe is: we stimuleren waar mogelijk schonere oplossingen zoals een waterstofaggregaat. Op festivals en in de bouw wordt daar ook af en toe al actief mee gewerkt. Dat is wat ik er voor nu over kan zeggen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan heb ik 2 toezeggingen genoteerd: dat de wethouder in een volgende voortgangsrapportage netcongestie over lokaal eigendom zal opnemen hoeveel gemeentelijke taken gerealiseerd zijn in het kader van lokaal eigendom. De tweede toezegging dat de wethouder in de volgende voortgangsrapportage netcongestie informatie zal delen over de samenwerking met de RET en de mogelijkheden voor onder andere bouwladen ten behoeve van emissieloos bouwen. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 8.3.

8.4 Tweeminutendebat over 'Geen wapenbeurs in Ahoy!', aangevraagd door het lid Başoğlu e.a.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door naar agendapunt 8.4, het tweeminutendebat over geen wapenbeurs in Ahoy, aangevraagd door het lid Başoğlu en anderen. De heer Başoğlu staat al en hij heeft meteen het woord.

De heer BAŞOĞLU (sp): Dank u wel, voorzitter. Pleurt op met je wapenbeurs, minder wapens, meer vrede, net wapenbeurs, weg ermee. Een voorbeeld van de leuzen die werden gescandeerd tijdens een actie voor het stadhuis gisteravond. De organisatie 'stop de wapenhandel', zegt het treffend: wapens lossen geen conflicten op, ze kunnen alleen machtsverhoudingen veranderen of juist versterken. Door de aanwezigheid van veel wapens wordt het risico op geweld groter. Niet alleen op persoonlijk niveau, ook tussen staten. Duurzame veiligheid betekent niet het gevolg van onveiligheid met wapens beheersen, maar de oorzaken van onveiligheid oplossen. Einde citaat. De SP zegt daarom: stop de oorlogskoorts en investeer in vrede, kies voor internationale samenwerking, ga een wapenwedloop tegen en laten we inzetten op de-escalatie. Kiezen voor verdergaande militarisering spekt de kassen van de wapenindustrie en maakt van oorlog een verdienmodel. Dat maakt Rotterdam, Nederland en de wereld niet veiliger. 3 weken geleden riep ik de wethouder daarom op om in gesprek te gaan met onze evenementenlocatie Ahoy om de wapenbeurs, het walhalla voor makers van moordwapens, te weren. Ik kreeg rilling over mijn rug toen de VVD tijdens dat debat zei: de realiteit is oorlog. Een aantal partijen verdedigde de wapenbeurs, want dat zou zogezegd juist leiden tot vrede. Dat klinkt als de eeuwoude Latijnse spreuk: als je vrede wil, bereid je dan voor op oorlog. Ik wil een Latijnse spreuk citeren van ons Rotterdamse Erasmus als ultiem weerwoord: de oorlog is zoet voor degene die hem niet hebben meegemaakt. De coalitie geeft aan dat in Rotterdam de middelen schaars zijn, dat arbeid, geld en grondstoffen beperkt zijn. Het weren van de wapenbeurs is een mooie stap om een signaal af te geven dat onze beperkte middelen moeten worden ingezet voor betaalbare woningen, goed ov en een fijn klimaat. De werkende klasse die de wereld draaiende houdt, wordt nu en straks als kanonnenvoer gebruikt. Dat moeten we tegenhouden. Er moet geen plek zijn voor de wapenbeurs in onze stad. Wat de SP betreft, is de realiteit vrede. De vrede is zoet. Mensen willen vrede. Oorlog is geen natuurfenomeen. Oorlog is te voorkomen. Ook de wapenbeurs is tegen te houden. Met het weren van de wapenbeurs geeft Rotterdam aan dat dit een stad is voor vrede. Daarom dient de SP samen met Partij voor de Dieren en BIJ1 deze motie in. Nog een laatste vraag aan de wethouder: wethouder, wees een held en stop de wapenbeurs. Of zien we u straks bij de actie tegen de wapenbeurs op 19 november? Dat zou wel mooi zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft een vraag.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Voorzitter, ik werd aangesproken. Op zich sta ik nog steeds achter de statements. Ik zou ook tegen de heer Başoğlu willen zeggen: ik heb oorlog meegemaakt. Ik weet hoe het is. Dan ben je maar wat blij dat je wapens hebt om jezelf te verdedigen. Ik ben ook blij dat wij daar als Rotterdam aan meehelpen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Başoğlu.

De heer BAŞOĞLU (sp): Dank u wel voor uw reactie, mevrouw Abrahamse. Het gaat hier niet om werkelijke veiligheidsbelangen. Natuurlijk is er dan verdediging mogelijk en moet er ook verdediging zijn. We hebben het hier over commerciële belangen, we hebben het over oorlogsprofiteurs, we hebben het over de wapenbedrijven die hun zakken spekken. Daar gaat het hier om.

De VOORZITTER: De heer Başoğlu heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen wapenbeurs in Rotterdam!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.4;

constaterende dat:

- op 19 november 2026 de NIDV Exhibition Defence & Security (NEDS) in Ahoy is gepland;
- de beurs bedrijven met commerciële doeleinden samenbrengt met overheden voor de verkoop van moordwapens;
- het Ahoycomplex eigendom is van de gemeente Rotterdam;

overwegende dat:
- de gemeente zich als eigenaar kan uitspreken en Ahoy op te roepen tot het stoppen van de volgende en komende wapenbeurzen;
- de gemeente geen podium moet bieden aan de verkoop van moordwapens voor winstbejag;
- Rotterdam met een geschiedenis van verwoesting en wederopbouw, zich altijd moet inzetten op vrede en diplomatie;

spreekt uit dat:
- dat NEDS en vergelijkbare beurzen die moordwapens verhandelen voor commerciële doeleinden geen plek hebben in Rotterdam;

verzoekt het college:
- Ahoy te verzoeken de editie van 2026 en komende edities niet te laten plaatsvinden, en met hen te spreken over annulering;
- geen nieuwe financiële of promotionele steun vanuit de gemeente aan NEDS voor deze en komende edities te verlenen;
- met Ahoy in gesprek te gaan met de inzet om komende NEDS of vergelijkbare wapenbeurzen niet in het Ahoycomplex te laten plaatsvinden en als de huidige afspraken dit niet mogelijk maken, bij de eerstvolgende mogelijkheid nieuwe afspraken vast te leggen voor het voorkomen van wapenbeurzen in het Ahoycomplex;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Başoğlu, Z.P. Coşkun en T.J.D. Isaack

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan staat op mijn lijstje de heer Isaack.

De heer ISAACK (bij1): Dank u wel, voorzitter. Wij staan helemaal achter de motie van onze collega van de SP. In Rotterdam moet er geen ruimte zijn voor een wapenbeurs, zodat mensen letterlijk over de rug van Rotterdammers, die amper rond kunnen komen, rijk worden, terwijl onze sociale zekerheid helemaal wordt uitgekleed en mensen letterlijk leeggeroofd worden waar ze bij staan. Waarbij we steeds zien dat er steeds verder wordt toegewerkt naar een samenleving waar een oorlog wordt genormaliseerd en waarin van onze jongeren wordt verwacht dat zij bereid zijn om te vechten en als kanonnenvoer ingezet te worden. Dus op 19 november zullen wij weer demonstreren om te laten zien en horen dat er in Rotterdam absoluut geen ruimte is voor een wapenbeurs. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is het woord aan mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Voorzitter, ik heb maar 9 seconden, dus ik heb maar 1 ding te zeggen. We hebben gisteren ook gezegd: ons standpunt is maak vrede standaard. *Make love, not war*.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw VAN DER MEER (lr): Dank u, voorzitter. Ook wij zijn voor vrede, maar laten we niet vergeten in welke tijd we leven. De veiligheid van ons land en onze bondgenoten staan onder druk. Juist nu moeten we blij zijn dat bedrijven in de defensiesector elkaar weten te vinden en samenwerken aan onze veiligheid. Wat Leefbaar Rotterdam betreft, is de beurs dan van harte welkom.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Voorzitter, wapens worden binnenkort in Ahoy gepresenteerd alsof oorlog een zakelijke kans is. We zien landelijk, maar ook wereldwijd, hoe oorlogszucht en ophitserij steeds toenemen. De inzet op vrede en diplomatie nemen steeds verder af. Dat is wel zorgelijk. DENK vindt dat Rotterdam geen etalage moet zijn voor een industrie die verdient aan wapens en oorlogsmateriaal. Ik sluit me aan bij de bijdrage van mijn collega's van de SP en BIJ1.

De VOORZITTER: Dank u wel. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan is er 1 motie ingediend. Ik weet niet of de wethouder die al heeft. Kan hij daarop reageren?

De heer VERSNEL (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Ik heb natuurlijk begrip voor de verschillende gevoelens die zo'n veiligheids- en defensiebeurs oproept. Ik snap dat veel Rotterdammers zich zorgen maken over wat ze zien in de wereld. We willen allemaal niets liever dan vrede, daar ben ik absoluut van overtuigd. Tegelijkertijd zien we dat het een wereld is vol dreigingen, dat niet alle overheden van zins zijn, zoals de Nederlandse overheid, om bij te dragen aan vrede en dat het dus ook nodig is om onszelf te beschermen. Tegelijkertijd zijn de mogelijkheden voor mij als wethouder van de gemeente Rotterdam om een beurs in het in Ahoy wel of niet doorgang te laten vinden buitengewoon beperkt. We hebben het daar tijdens het actualiteitendebat ook over gehad. Ik ben hier niet om voor held te spelen, maar om wethouder te zijn. Dat betekent dat ik netjes een aantal bevoegdheden heb, niet meer en niet minder. Ik kan de motie niet uitvoeren en ik ontraad die daarom ook. Verder heb ik met belangstelling kennisgenomen van de verschillende pleidooien uit uw raad. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Başoğlu heeft nog een vraag.

De heer BAŞOĞLU (sp): De wethouder weigert om in gesprek te gaan. Op welke gronden weigert u in gesprek te gaan met Ahoy om de wapenbeurs te weren?

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Omdat de keuze voor wat voor organisaties ruimte krijgen om in Ahoy een expositie of een beurs te organiseren niet aan ons is. we hebben de exploitatie van Ahoy in handen gegeven van een huurder, van een organisatie die binnen de kaders van de wet vrij is om daar de verschillende soorten van een beurs te hosten die toegestaan zijn. Voor ons als gemeente Rotterdam is daar vervolgens geen enkele rol in.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Even een stoelwissel. Dank voor jullie aandacht. We kunnen 8.4 afronden.

8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): We gaan door naar 8.5, dat betreft het beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030. Daarvoor zijn naast mij de burgemeester en wethouder Dekkers. De eerste op mijn lijst is de heer Wempe van Volt en daarna mevrouw Rojer.

De heer WEMPE (volt): Voorzitter, wat niet geheel onbekend is, is dat wij trots zijn op de Europese Unie en haar rol in de veiligheid en de vrijheid van onze stad. We zijn extra blij met het Nederlandse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, de tweede helft van 2029. Wij zijn ook trots op Rotterdam en dat delen we graag met Europa. Wij kunnen Europese landen ook wat leren. Wat dient er nou beter, als een moment van netwerk om te gebruiken en ons internationaal te positioneren, dan zo'n voorzitterschap? Met onze motie 'Rotterdam als gaststad van de Raad van de Europese Unie' wil het college vragen om Rotterdam aan te dragen als gaststad voor de Raad van de Europese Unie. Dan kunnen we Europa laten zien wat Rotterdam in huis heeft. Ook dienen we een motie in om de Europese vlag een vaste plek te geven in deze Rotterdamse raadzaal. Rotterdam is een internationale havenstad die sterk verbonden is met Europa. Onze economie, onze haven en een veilige toekomst zijn mede afhankelijk van de samenwerking met andere Europese landen en steden. Of het nu gaat om weerbaarheid, innovatie, verduurzaming of economische ontwikkeling, veel van onze uitdagingen en kansen zijn grensoverschrijdend. De Europese vlag staat symbool voor samenwerking, solidariteit en een gezamenlijke Europese toekomst. Door haar zichtbaar naast de andere vlaggen te plaatsen, de Nederlandse vlag en de Rotterdamse vlag, maken we duidelijk dat Rotterdam niet alleen een internationale stad is, maar ook een stad die actief verbonden is met Europa. Daarom verzoeken we de voorzitter van deze raad om de Europese vlag een vaste plek te geven in onze raadszaal. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Wempe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdam als gaststad voor de Raad van de Europese Unie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het agendapunt '8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- Nederland in het tweede deel van 2029 het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt;
- het beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030 richting geeft aan de internationale positie en koers van de stad waarbij diplomatieke relaties als essentieel middel worden gezien;

overwegende dat:
- het fungeren als gastlocatie voor de Raad van de Europese Unie de internationale zichtbaarheid van Rotterdam vergroot en een economisch impuls geeft aan de stad;
- het verwelkomen van internationale beleidsmakers en experts unieke netwerkmogelijkheden biedt voor Rotterdamse sectoren als de haven, IT, energie en MedTech om internationale samenwerkingen te bevorderen;

verzoekt het college:
- zich richting het Rijk en het Ministerie van Buitenlandse Zaken maximaal in te spannen om Rotterdam te positioneren voor de diplomatieke-toppen tijdens het EU-voorzitterschap van Nederland in 2029;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. H. Wempe

Motie 2. De Europese vlag in de Rotterdamse raadzaal

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het agendapunt '8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- Rotterdam een internationale stad is, waarvan economie, haven, kennisinstellingen en inwoners nauw verbonden zijn met Europa;
- Europese samenwerking van betekenis is voor onder meer economische ontwikkeling, innovatie, duurzaamheid en veiligheid;
- verschillende gemeenten de Europese vlag zichtbaar voeren naast de nationale en lokale vlag, als teken van verbondenheid met Europa;

overwegende dat:
- Rotterdam de ambitie heeft om uit te groeien tot de sterkste en groenste economie van Europa en daarvoor internationale samenwerking en Europese verbindingen van groot belang zijn;
- Rotterdam voor grote stedelijke opgaven staat die niet ophouden bij de gemeentegrens en waarbij Europese samenwerking kansen biedt om kennis te delen, resultaten te versnellen en gezamenlijke oplossingen te realiseren;
- De raadzaal een plek is waar de stad haar democratische waarden en haar verbondenheid met verschillende bestuurslagen zichtbaar kan maken;
- De Europese vlag een zichtbaar symbool is van samenwerking, solidariteit en de gedeelde toekomst van Europese landen;

verzoekt de voorzitter van de raad:
- de Europese vlag een vaste, zichtbare plek te geven in de Rotterdamse raadzaal, naast de Rotterdamse vlag en de Nederlandse vlag;
- de praktische uitvoering hiervan op korte termijn te organiseren en de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. H. Wempe en A.J.A. Maassen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan is de volgende op mijn lijst mevrouw Rojer, daarna mevrouw Verouden.

Mevrouw ROJER (d66): Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie is ook heel erg blij met dit internationale beleidskader, juist omdat wij het ook heel belangrijk vinden om Rotterdam als een internationale wereldstad te positioneren. Wij worden heel erg blij van wat we lezen. We hebben het er in de commissie al uitgebreid over gehad. Wij vinden het heel mooi om samen te werken over landsgrenzen heen aan zowel zaken die de economie doen groeien, maar ook serieuze zaken zoals het tegengaan van mensenhandel, seksuele uitbuiting en de veiligheid van sekswerkers versterken. Ook vinden wij het heel belangrijk dat Rotterdam en Nederland over hun eigen beleid gaan, zonder statelijke inmenging vanuit het buitenland. Dus ook goed dat daarover documentatie is betrokken bij dit debat en dat daarover ook discussie wordt gevoerd. Waar wij nog aandacht op willen vestigen, is de richting van de technologische innovatie waarover wordt gepraat in het beleidskader. Het beleidskader vertelt dat Rotterdam een koploperspositie wil behouden op het gebied van Digital Twin-technologie. Dat vinden wij heel erg goed, want dat is technologie waarmee we heel veel problemen kunnen oplossen in Rotterdam, doordat de stad digitaal in kaart brengen. Dan kun je denken aan woningbouw, mobiliteit en klimaatadaptatie. Volgens mij was er eerder vandaag al een

motie waarbij dat kan worden gebruikt om ook optoppen te versnellen. Dat is iets om trots op te zijn. Maar die positie behouden we niet vanzelf, dus wij hebben een motie waarin we pleiten om concreet een beleidsstrategie uit te werken om vorm te geven aan hoe we die internationale koploperspositie gaan behouden. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Rojer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Een digitale voorsprong moet je behouden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.5 Internationaal Beleidskader Rotterdam 2026-2030;

constaterende dat:
- Rotterdam al beschikt over Digital Twin-technologie, waarmee de stad digitaal in kaart wordt gebracht en verschillende ruimtelijke toekomstscenario's kunnen worden onderzocht;
- het Internationaal Beleidskader 2026-2030 Rotterdam mede dankzij deze technologie positioneert als internationale technologische koploper onder havensteden;
- het beleidskader nog niet concreet maakt hoe Rotterdam deze koploperspositie de komende jaren wil behouden en versterken;

overwegende dat:
- technologische innovatie wereldwijd snel ontwikkelt en een internationale voorsprong daarom niet vanzelfsprekend behouden blijft;
- Digital Twin-technologie kansen biedt om Rotterdamse vraagstukken rond woningbouw, mobiliteit en klimaatadaptatie slimmer en efficiënter aan te pakken;
- internationale samenwerking kansen biedt om de technologie verder te ontwikkelen, de concurrentiepositie van Rotterdam te versterken en meerwaarde te creëren voor de stad en haar inwoners;

verzoekt het college:
- de raad in 2027 te informeren over hoe we de Rotterdamse internationale koploperspositie op het gebied van Digital Twin-technologie kunnen behouden en versterken;
- hierin aan te geven welke internationale samenwerkingen, kennispartners en Europese financieringsmogelijkheden worden benut om de technologie verder te ontwikkelen en toe te passen op Rotterdamse opgaven;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S.L. Rojer

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De volgende op mijn lijst is mevrouw Verouden, daarna de heer Soytekin.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dank, voorzitter. Ook het CDA is blij met het nieuwe beleidskader. Het college kijkt verder dan de economie alleen, met nadruk op impact en brede welvaart. Dat steunen wij van harte. Europa krijgt in dit kader terecht een prominente plek. Rotterdam is economisch, politiek en cultureel sterk verweven met Europa. In een groot deel van de opgave uit het nieuwe beleidskader zet het college in op het verwerven van Europese middelen. Tegelijkertijd zien we in het kader daar nog geen meetbare doelen voor

en dat onduidelijk is waar de raad over de voortgang wordt geïnformeerd. De raad krijgt nu bijvoorbeeld jaarlijks wel een verslag van de ambtsreizen, dus we zien wel wat die inzet ons kost, maar nog niet wat het oplevert. Welke EU-subsidies haalt Rotterdam binnen en aan welke ambities uit het coalitieakkoord dragen die bij? Daarom dienen wij de motie 'van Brussel naar de Maas: inzicht in de EU-subsidies' in en we vragen het college om de raad jaarlijks inzicht te geven op deze subsidies.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Verouden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Van Brussel naar de Maas: inzicht in EU-subsidies

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030;

constaterende dat:
- het college op 13 januari 2026 het nieuwe beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030 heeft vastgesteld;
- de raad in november 2024 met de motie "Een bredere kijk op Internationale en Europese Zaken" heeft verzocht om in dit beleidskader breder te kijken dan alleen economische thema's;
- het beleidskader in meerdere opgaven inzet op het verwerven van Europese middelen, waaronder EU-subsidies, Horizon Europe en Kansen voor West;
- het coalitieakkoord 2026-2030 "Vaart maken" ook inzet op een versterkte lobby en een permanente vertegenwoordiging in Brussel, onder meer om extra middelen voor de stad aan te trekken;
- de raad jaarlijks een verslag ontvangt van de bestuurlijke ambtsreizen, maar geen overzicht van de EU-subsidies die de gemeente ontvangt;

overwegende dat:
- Rotterdam economisch, politiek en cultureel sterk verweven is met Europa;
- Europese fondsen kansen bieden om de grote opgaven waar Rotterdam de komende jaren voor staat mede te financieren;
- Rotterdam bij EU-subsidieaanvragen gebaat is bij proactieve samenwerking met andere stakeholders waaronder andere Europese steden die voor dezelfde opgaven staan;
- inzicht in de ontvangen en nieuw toegekende EU-subsidies de raad in staat stelt zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen, en zichtbaar maakt aan welke ambities uit het coalitieakkoord Europese middelen bijdragen;

verzoekt het college:
- de raad jaarlijks een overzicht toe te zenden van ontvangen en nieuw toegekende EU-subsidies, met daarin per project de ambitie uit het coalitieakkoord waaraan deze bijdraagt, een korte beschrijving van de doelstelling, het betreffende Europese subsidieprogramma waaruit de subsidie afkomstig is en het bedrag;
- dit overzicht te voegen bij het bestaande jaarverslag over de internationale inzet van het college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.M. Verouden, H. Wempe en S.L. Rojer

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin, daarna de heer Kaya en daarna de heer van Dijk.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank, voorzitter. Tijdens de commissiebehandeling vroegen wij wat Rotterdam kan bijdragen aan de wederopbouw van Gaza in het kader van de leidraad Rotterdamse inzet bij internationale rampen en crises. Het antwoord vond ik zelf wel hoopvol. Daarom dienen wij 3 moties in vandaag. We vragen het college om financiële noodhulp beschikbaar te stellen voor de bevolking van Gaza, een motie om havenkennis en maritieme expertise aan te bieden voor de toekomstige wederopbouw van Gaza haven en een motie om Rotterdamse kennis op het gebied van onderwijs, jeugdzorg en maatschappelijk herstel beschikbaar te stellen. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Financiële noodhulp voor Gaza

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.05 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- het college in september 2026 de Leidraad Rotterdamse inzet bij internationale rampen en crises heeft vastgesteld;
- deze leidraad ruimte biedt voor gemeentelijke steun aan gebieden die zijn getroffen door oorlog of een humanitaire crisis en waar veel Rotterdammers een band mee hebben;
- de burgemeester heeft aangegeven dat het college financiële bijdragen kan verstrekken bij concrete verzoeken om noodhulp;

overwegende dat:
- de humanitaire nood in Gaza groot is en dringend behoefte bestaat aan noodhulp;
- Rotterdam ook de bevolking van Gaza moet steunen;

verzoekt het college:
- financiële middelen beschikbaar te stellen voor acute noodhulp in Gaza;
- dit geld via het VNG Fonds voor Noodhulp of een erkende humanitaire hulporganisatie beschikbaar te stellen;
- de gemeenteraad op korte termijn te informeren over het beschikbare bedrag;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun en T.J.D. Isaack

Motie 6. Help de haven van Gaza

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.05 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- Rotterdam beschikt over wereld leidende kennis en expertise op het gebied van havenontwikkeling, logistiek en maritieme infrastructuur;
- het Havenbedrijf Rotterdam (Port of Rotterdam) zelfstandig samenwerkingsverbanden aangaat met buitenlandse havens in herstel- en wederopbouwgebieden, zoals eerder is gedaan via een afspraak (Memorandum of Understanding) met de haven van Odesa;

- de burgemeester in de commissie expliciet heeft bevestigd dat wanneer er een verzoek om hulp of samenwerking rondom de haven van Gaza binnenkomt, het Havenbedrijf Rotterdam (Port of Rotterdam) dit zelfstandig zal wegen;

overwegende dat:
- de maritieme infrastructuur en de haven van Gaza zwaar beschadigd zijn en herstel essentieel is voor de toekomstige aanvoer van goederen en economische zelfstandigheid;
- de overdracht van Rotterdamse haven- en logistieke vakkennis een concrete en waardevolle manier is om bij te dragen aan duurzaam herstel, zonder dat dit een permanente financiële subsidierelatie vereist;

verzoekt het college:
- in overleg te treden met het Havenbedrijf Rotterdam (Port of Rotterdam) met het verzoek om proactief in kaart te brengen welke maritieme, logistieke en havenkundige expertise beschikbaar gesteld kan worden voor het herstel van de haven en kustinfrastructuur van Gaza;
- het Ministerie van Buitenlandse Zaken, VNG International en relevante VN-organisaties formeel te informeren dat Rotterdamse haven- en logistieke expertise beschikbaar is voor opname in internationale wederopbouwplannen voor de maritieme infrastructuur van Gaza;
- de gemeenteraad te informeren zodra ervanuit het Rijk, de VN of VNG International concrete verzoeken of initiatieven voorliggen waarin deze Rotterdamse havenexpertise kan worden ingezet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun, D.M. Hamhuis en T.J.D. Isaack

Motie 7. Rotterdam helpt Gaza weer opbouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.05 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- de Leidraad Rotterdamse inzet bij internationale rampen en crises ruimte biedt om Rotterdamse expertise in te zetten bij wederopbouwtrajecten via gespecialiseerde organisaties zoals VNG International;
- Rotterdam beschikt over kennis en expertise op het gebied van onderwijs, jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning;

overwegende dat:
- door de verwoestingen in Gaza scholen, jeugdvoorzieningen en maatschappelijke structuren ernstig zijn aangetast, wat vraagt om internationale solidariteit en deskundige hulp bij de heropbouw;
- Rotterdam met haar kennis kan bijdragen aan het herstel van onderwijs en jeugdvoorzieningen en de ondersteuning van kinderen en gezinnen;

verzoekt het college:
- bij het Rijk en VNG International actief aan te bieden Rotterdamse kennis en expertise op het gebied van onderwijs, jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning in te zetten voor de wederopbouw van Gaza;
- samen met Rotterdamse onderwijs- en jeugdzorginstellingen in kaart te brengen welke expertise beschikbaar kan worden gesteld;

- dit aanbod onder de aandacht te brengen van relevante internationale organisaties, waaronder UNICEF en UNESCO, en de gemeenteraad te informeren over de resultaten en mogelijke vervolgstappen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun en T.J.D. Isaack

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Kaya en daarna de heer Van Dijk.

De heer KAYA (pro): Dank, voorzitter. Ik ben blij dat we in de commissie en deze raad aandacht hebben gehad en hebben voor ongewenste buitenlandse inmenging. Maar dan moet dit ook echt landen bij de Rotterdammers om wie het gaat. Het gaat om het Koerdische gezin dat trots de Koerdische en de Nederlandse vlag uithangt omdat hun kind is geslaagd en dat daarvoor wordt geïntimideerd. Het gaat om de Riffijnse Rotterdammer die zich uitspreekt voor betere zorg en politieke vrijheid in de Rif. Het gaat om het Oeigoerse gezin dat vanuit Beijing in de gaten wordt gehouden en onder druk wordt gezet. En het gaat om het Iraanse gezin dat zich ook hier in Rotterdam bedreigd voelt door het moellah-regime in Teheran. Zij zijn Rotterdammers en in Rotterdam bepaalt geen buitenlands regime wie zijn mond open mag doen. In aanloop naar dit debat ontvingen wij een brief van team Monitor Lange Arm Rabat. Zij beschrijven hoe kritische Nederlanders ook in Rotterdam onder druk worden gezet, van het monitoren van uitingen tot zorgen over familie. De AIVD bevestigt dit beeld in het jaarverslag over 2025. Mijn vraag aan het college is: herkent het college de genoemde signalen? Voorzitter, wellicht hebben de raadsleden die hier vandaag zitten ook kunnen lezen in de Volkskrant dat de Kamer het kabinet maant tot actie, want er is veel te lang stilstand. Wij willen als PRO deze lijn in deze raad doorzetten. Wij moeten vaart maken, ook tegen buitenlandse en antidemocratische inmenging die onze rechtsstaat verzwakt. Het kan niet zo zijn dat Rotterdammers die onderdrukt werden elders, ook onderdrukt worden in onze mooie en diverse stad in hartje Europa. Daarom 2 moties. De eerste motie 'Rotterdamse gemeenschappen betrekken bij ongewenste buitenlandse inmenging', verzoekt het college in kaart te brengen wat de gemeente nu al doet tegen ongewenste buitenlandse inmenging. Ook vraagt de motie om een informatieblad voor intern gebruik door medewerkers en gezagdragers en voor extern gebruik door inwoners, inclusief de landelijke vertrouwenslijn. Dat doen we, waar mogelijk, in creatie met Rotterdamse gemeenschappen. Want wie weet beter hoe inmenging werkt, dan de mensen die het zelf meemaken en aan den lijve ondervinden. De tweede motie is 'samen sterk, ook over grenzen heen'. Dat verzoekt het college deze inmenging te agenderen in de G4, de VNG en de internationale stedennetwerken. Want inmenging houdt zich stadsgrenzen. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Kaya heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Rotterdamse gemeenschappen betrekken bij ongewenste buitenlandse inmenging

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030;

constaterende dat:
- in het coalitieakkoord Vaart Maken is afgesproken dat Rotterdam bij ongewenste buitenlandse inmenging op ons grondgebied direct en daadkrachtig optreedt;

- het kabinet een landelijke Vertrouwenslijn tegen buitenlandse inmenging opzet, waar diasporagemeenschappen ook anoniem melding kunnen doen van transnationale repressie;

overwegende dat:
- diasporagemeenschappen vaak het eerst en het hardst worden geraakt door inmenging vanuit landen van herkomst;
- beleid alleen werkt als het vertrouwen geniet van de mensen die het moet beschermen;
- zowel medewerkers van de gemeente als inwoners baat hebben bij handvatten om inmenging te herkennen en te weten waar zij terechtkunnen;

verzoekt het college:
- in kaart te brengen welke acties de gemeente Rotterdam neemt tegen ongewenste buitenlandse inmenging, met aandacht voor zowel intern gebruik (bewustwording en handelingsperspectief voor medewerkers en gezagsdragers) als extern gebruik (voorlichting aan inwoners en het bekendmaken van de landelijke Vertrouwenslijn);
- daarbij waar mogelijk in co-creatie gebruik te maken van de kennis en ervaring van Rotterdamse gemeenschappen;
- hierover een informatieblad te maken voor personen die in hun werk te maken kunnen / krijgen met slachtoffers van ongewenste buitenlandse inmenging;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Ö. Kaya en S.L. Rojer

Motie 9. Samen sterk, ook over grenzen heen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030;

constaterende dat:
- Rotterdam volgens het Internationaal Beleidskader 2026-2030 deelneemt aan stedennetwerken als Eurocities, het European Forum for Urban Security (EFUS) en het Strong Cities Network;
- ongewenste buitenlandse inmenging en transnationale repressie zich niet aan stadsgrenzen houden en ook andere Europese steden raken;

overwegende dat:
- steden van elkaar kunnen leren hoe zij diasporagemeenschappen kunnen beschermen;
- een gezamenlijke stem meer gewicht heeft in Den Haag en Brussel;

verzoekt het college:
- ongewenste buitenlandse inmenging en transnationale repressie te agenderen in de G4, de VNG en de internationale stedennetwerken waarin Rotterdam actief is;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Ö. Kaya en H. Wempe

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van Dijk en daarna mevrouw Engels.

De heer VAN DIJK (cu): Dank u wel, voorzitter. Naast alle andere dingen die te berde zijn gebracht ook aandacht voor een praktisch punt. In het beleidskader staat dat als een reis 8 uur in de trein duurt, dat dat kan en anders het vliegtuig genomen mag worden. Ons voorstel is om daar 10 uur van te maken. Dat is niet om wethouders te pesten, maar als je om 8.00 uur met de trein vertrekt, ben je met 10 uur alsnog op tijd voor het diner. Netto vliegtijd kost bruto altijd veel meer tijd vanwege de transfer van en naar de luchthaven, zeker als je in de file staat. Daarom de motie 'tijd voor de trein'. Dat is samen met de Partij voor de Dieren.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van Dijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 10. Tijd voor de trein

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat over 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam internationale ambtsreizen maakt waarvoor verschillende vervoersmiddelen beschikbaar zijn;
- de trein op veel Europese bestemmingen een alternatief kan vormen voor het vliegtuig;

overwegende dat:
- reizen per trein een duurzamer alternatief is voor vliegen;
- het verruimen van de maximale reistijd waarbij de trein als alternatief wordt overwogen, kan bijdragen aan het terugdringen van de CO2-uitstoot van internationale ambtsreizen;
- het verschil in totale reistijd tussen trein en vliegtuig een belangrijke factor is bij de keuze van het vervoermiddel;

verzoekt het college:
- de grens voor internationale ambtsreizen waarbij treinvervoer als uitgangspunt wordt gehanteerd, te verhogen van acht naar tien uur reistijd;
- de trein als uitgangspunt te hanteren wanneer de totale reistijd (inclusief reistijd naar en van het vliegveld, inchecken en wachten op bagage) maximaal twee uur langer is dan die van de vliegreis;
- de gemeenteraad te informeren over de wijze waarop deze wijziging wordt toegepast en wat de gevolgen zijn voor het gebruik van vliegtuig en trein bij internationale ambtsreizen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.G. van Dijk en Z.P. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De volgende op mijn lijst, mevrouw Engels, ga uw gang.

Mevrouw ENGELS (vvd): Dank, voorzitter. Voorzitter, de VVD onderstreept ook het belang van het internationale beleidskader. Dat beleidskader is voor ons niet het doel op zich, maar wel de concrete resultaten die daaruit moeten vloeien voor onze wereldhaven, het vestigingsklimaat en de veiligheid van onze wereldstad. Met name Rotterdam moet natuurlijk internationaal ook voorop blijven lopen, maar laten we ook vooral lokaal het verschil blijven maken. Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Ik kijk de zaal rond. Partij voor de Dieren, mevrouw Coşkun. Ga uw gang.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Rotterdam, de enige kosmopolitische stad van Nederland, heeft vele internationale partners. Op sommige partners zijn we trots en andere kunnen missen als kiespijn. Partij voor de Dieren vindt dat de Rotterdammers transparantie verdienen over met wie er wordt gewerkt. Daarom dienen we de motie 'waarde(n)vol partnerschap' in om deze samenwerkingen inzichtelijk te maken. Samen met BIJ1.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 11. Waarde(n)vol partnerschap

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030';

constaterende dat:
- het Beleidskader Rotterdam Internationaal vier waarden centraal stelt: democratische waarden, mensenrechten, inclusiviteit en duurzaamheid;
- het Beleidskader Rotterdam Internationaal erkent dat sommige partners zich niet aan deze waarden houden;
- het Coalitieakkoord stelt dat Rotterdammers mogen verwachten dat de gemeente open, eerlijk en transparant communiceert;

overwegende dat:
- de gemeente een voorbeeldrol vervult, zowel lokaal als nationaal en internationaal;
- transparantie over samenwerkingspartners het vertrouwen in de overheid versterkt;
- transparantie over samenwerkingen voorkomt dat de gemeente (on)bedoeld bijdraagt aan organisaties die in waardenconflict zijn met het gemeentelijk beleid;

verzoekt het college:
- een register bij te houden van organisaties en partners waar de gemeente mee samenwerkt;
- dit register openbaar te maken, ten minste jaarlijks te actualiseren en de raad over wijzigingen te informeren;
- de raad uiterlijk aan het eind van 2027 te informeren over de uitvoering van dit register;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Z.P. Coşkun en T.J.D. Isaack

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik kijk de zaal rond. Inbreng tweede termijn, andere partijen? Die zijn er niet. Dan gaan wij door naar de beantwoording door het college.

De heer DEKKERS (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Ja. Ik heb er wat minder, dus dan ga ik lekker beginnen. Laat ik ook stellen: ik ben blij met het beleidskader internationaal dat we hebben. Daar hebben we ook een goed commissiedebat over gehad. Ik ben zelf ook net terug van een reis naar Brussel, dus ik ben er ook meteen mee aan de slag gegaan. Wat me daar wel opviel, is: we staan er best goed op. Op onderwerpen zoals weerbaarheid, maar ook digitalisering wordt er echt serieus naar ons geluisterd. Maar goed, laat ik niet een heel

verslag uitbrengen. Laten we snel naar de moties gaan. Ik heb er 2 om naar te kijken. De eerste motie is ‘een digitale voorsprong moet je behouden’ van D66. Die gaat over de Digital Twin-technologie waar we nu als stad echt wel in vooroplopen. Deze motie kan ik omarmen. Ik zie het als een aanmoediging om dat verder uit te werken. Wat misschien ook wel goed is om te vertellen: komende maand is het Smart City in Barcelona. Dan is dit een onderwerp waar steden het over hebben en echt op kennis op uitwisselen. Ik zie dit als een mooie aanmoediging om dat echt verder uit te werken. Dan de tweede motie die ik heb gehad is ingediend door CDA, Volt en D66. Die heet ‘van Brussel naar de Maas: inzicht in EU-subsidies’. We hebben het in de commissiebehandeling over subsidiegelden gehad. Per jaar zo tussen de 7,5 en 10 miljoen subsidiegelden die we in Rotterdam binnenhalen en in projecten besteden. Mooi om daar wat beter inzicht in te geven ook te sturen: waar landt dat nou op en draagt dat ook bij aan de ambities en doelen die we hebben. Dus ook deze motie kan ik omarmen. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank, wethouder Dekkers. De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dan kom ik bij de overige moties. Eerste motie ‘Rotterdam als gaststad voor de Raad van de Europese Unie. Deze motie kan ik omarmen, want wij zijn ermee bezig. Wij kijken wat er wel en niet mogelijk is. Maar u begrijpt ook dat in het belang van het proces ik daar niet al te veel over kan zeggen. Als we meer weten, zullen we uw raad uiteraard informeren.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Verouden.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Ik heb daar nog een vraag bij. Als u ons verder informeert, kunt u misschien daar dan antwoord op geven. Dat gaat ook over wat dan de kosten zijn voor ons als stad en wat dat voor effecten heeft, bijvoorbeeld op onze politiecapaciteit.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is inderdaad wel de *what if*-motie natuurlijk. Ik wil er wel op wijzen: vanuit het Rijk is er, dat is openbare informatie, 156 miljoen vrijgemaakt voor het organiseren van die top. Wij hebben, omdat we ook nog helemaal niet iets concreets hebben, kunnen wij ook helemaal niet iets zeggen wat de kosten zijn en ook of het hier gaat gebeuren. Ik bedoel, dat zijn natuurlijk allemaal processen die opgestart worden. Ten aanzien van de politie-inzet wil ik wel helderheid geven. Ook als het niet in Rotterdam wordt georganiseerd, zal onze politie een bijdrage moeten leveren. Denk aan de NAVO-top, hoe die in Den Haag is geweest. Dat gaat hoe dan ook effect hebben op onze politieorganisatie en politiecapaciteit, waar het ook in dit land georganiseerd gaat worden. Dat wil ik alvast wel meedelen. Maar mochten we meer informatie hebben, dan zal ik uw raad informeren. Maar de geest van de motie van de heer Wempe kan ik omarmen. Motie nummer 2, daar is hij weer, zou ik willen zeggen. Ik heb teruggekeken: de laatste keer was het 30 januari 2025 dat u deze motie heeft ingediend. Ik blijf maar consistent in de beoordeling van de motie. Die is toen oordeel raad gegeven. Ik ga die nu ook weer oordeel raad geven. U mag zelf beslissen wat u daarmee gaat doen kijken. Motie nummer 3 is al beantwoord. Motie nummer 4 ook. Dan kom ik bij motie nummer 5, dat gaat over de financiële noodhulp voor Gaza. Laat vooropstaan: dit college erkent volmondig ook de vreselijke situatie in Gaza. Wij spreken ons daar over uit waar dat kan. Deze motie vraagt nu concreet om geld beschikbaar te stellen voor acute noodhulp in Gaza, om dat via het VNG-fonds te doen en ook te laten weten wat het beschikbare bedrag is. We hebben in het beleidskader al aangegeven dat echte noodhulp uiteraard voor het Rijk is. Dat doen wij niet als gemeente. Dat is ook niet onze taak. Wij reageren op concrete verzoeken die onze kant op komen en wegen dat dan vervolgens ook in het college of we daar ook middelen voor beschikbaar stellen. Dat is sowieso altijd alleen al incidenteel. We gaan kijken of we daar een bijdrage aan kunnen en willen leveren. Op dit moment worden de projecten sowieso niet opgestart. Dat staat ook, Israël, dergelijke hulpactiviteiten helemaal niet toe. Op dit moment is VNG internationaal en het fonds dat men

daar heeft, doet daar nu ook helemaal niet, omdat er op dit moment ook niets kan. Daarom ontraden we op dit moment deze motie, omdat het nu niet iets is wat we kunnen leveren. Nogmaals: als er altijd weer nieuwe verzoeken komen, dat zal altijd weer opnieuw gewogen worden door het college. Maar op dit moment valt er helaas nog niet veel te doen. Daarom ontraad ik deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): 2 hele korte vragen. Er zijn natuurlijk wel verschillende hulporganisaties actief waar geld naartoe kan gaan, dat is 1. Dus er gebeurt wel degelijk wat. Een tweede is: van wie moet dat verzoek dan komen?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): In het verleden is dat vaak door landen zelf gekomen. Het meest recente voorbeeld is Oekraïne. Die vraag is vanuit Oekraïne gekomen. Die is toen via het ministerie van buitenlandse zaken bij de gemeentes terechtgekomen. Daarvoor was bijvoorbeeld de situatie rondom de overstroming bij Kaapverdië. Dat is van de Kaapverdische overheid geweest die een verzoek heeft gedaan, samen met Kaapverdische gemeenschap hier in Rotterdam. Dat wordt dan gewogen en hebben we het via het Rode Kruis beschikbaar gesteld. Dat zijn altijd verzoeken die langs die lijn binnenkomen. Niet zozeer vanuit uw raad, maar echt vanuit de landen in combinatie vaak ook met gemeenschappen zelf.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Zolang dit kabinet Palestina niet erkent, wordt dat natuurlijk vrij lastig.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is een andere vraag die volgens mij in een ander debat aan de orde is geweest. Ik geef aan hoe het in voorgaande situaties is gebeurd, hoe wij daar mee omgaan. Nogmaals: op dit moment is er helaas nog helemaal niet zoveel te wederopbouwen in Gaza. Ik zou willen dat dat proces al veel langer op gang was.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Er valt behoorlijk wat te wederopbouwen helaas, maar dat bedoelde volgens mij de burgemeester niet. Dat weet ik. In dit geval kan het nooit, zegt de burgemeester, omdat Palestina niet wordt erkend. Hoe zou je dit dan op een andere manier gaan organiseren? Moet Hamas dan met een verzoek komen? Hoe moet ik dat voor me zien?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is niet wat ik zeg. Ik heb alleen verteld hoe het in voorkomende gevallen is gegaan. Dan komt het echt vanuit een bepaald gebied zelf, dat verzoek om heel concrete hulp op dat moment voor een bepaalde zaak. Dat is hier nu niet aan de orde. Dat is niet wat hier nu wordt gevraagd. Nogmaals, op het moment dat dat het geval is en dat komt naar ons toe, dan zullen wij dat als college wegen. Dat is altijd een weging van het college. Uiteraard moeten we dan natuurlijk geld hebben dat we beschikbaar kunnen stellen. Dat komt tot nu toe vaak uit het collegepotje. We hebben dat collegepotje op dit moment niet heel ruimhartig gevuld, omdat er een aantal uitgaven zijn geweest, waaronder aan de doelen die ik noemde. Maar op het moment dat daar weer geld in zit en er komen dit soort concrete verzoeken, dan zullen we dat altijd wegen. Dan kom ik bij de motie ‘help de haven in Gaza’. Rotterdam beschikt over waardevolle haven en logistieke expertise die we mogelijk ook kunnen inzetten voor de wederopbouw. Hier ligt wel heel concreet de vraag bij het Havenbedrijf. Het Havenbedrijf Rotterdam beslist echt wel zelf waar ze hun inzet plegen. Ook ten aanzien van internationale samenwerking. Die beoordelen dan zelf de concrete verzoeken. Ook hier geldt: op dit moment is het, helaas, zeg ik erbij, niet aan de orde, omdat

het niet wordt toegestaan. Als er een concrete hulpvraag ligt en als de omstandigheden dit toelaten, dan kan uiteraard een Rotterdamse bijdrage worden overwogen. Maar om de voorgenoemde redenen moet ik deze motie nu ontraden. Dat geldt ook voor de motie ‘Rotterdam helpt Gaza weer opbouwen’. Wij hebben expertise, wij kunnen die ook inzetten, maar dan gaat het er wel om dat er een concrete vraag moet zijn waar we die hulp daadwerkelijk gaan inzetten en dat we dan kunnen bekijken welke bijdrage passend is. Dat weten we op dit moment niet. Die vraag ligt niet voor. Daarom moet ik deze motie ontraden. Dan kom ik bij motie nummer 8, ‘de Rotterdamse gemeenschappen betrekken bij ongewenste buitenlandse inmenging’. Die motie kan ik omarmen. We hebben structureel contact vanuit de directie veiligheid met de verschillende gemeenschappen en personen die direct geraakt worden door dit thema. De focus op de bewustwording en de handelingsperspectieven is juist ook passend bij de rol die we als lokale overheid kunnen spelen. Hier werken we dus ook al actief aan, om meer dat gesprek over het thema te voeren, juist ook met de getroffenen en ook te kijken wat er nog meer nodig is. Deze motie kan ik in deze vorm omarmen. Dat geldt ook voor de tweede motie. Die ligt een beetje in lijn daarmee, natuurlijk. Dat we in G4-verband en in periodiek overleg, dat we dat breder neerzetten. Dat doen we ook met G4-verband, met de NCTV, met ESS en de VNG krijgt dit thema al veel aandacht. Maar ik vind het goed om te kijken hoe we dat meer in het internationale netwerk kunnen vormgeven. Ik wil me daar wel voor inzetten en deze motie omarmen. Dan komen we bij de motie waarvan jullie ook altijd weten dat hij zal gaan komen de motie ‘tijd voor de trein’, van 8 naar 10 uur. Ik lees altijd maar op wat er dan gezegd wordt. Er wordt natuurlijk altijd een zorgvuldige afweging gemaakt van de aard van de dienstreis, maar ook hoe we ons verplaatsen daarnaartoe. Die 8 uur is al best een ambitieus kader. U zult het niet geloven, maar burgemeesters en wethouders hebben ook nog wel eens andere taakjes te doen dan alleen maar aan het reizen zijn. Dan moeten we ook weer op tijd terug zijn. Het is soms al best wel een puzzel. Dus ik zou het graag bij de 8 uur willen houden, zoals we die hebben vastgesteld. Ik ontraad dan ook deze motie. Dan is er nog een motie van de Partij voor de Dieren over waardevolle partnerschappen. We hadden hier een aardig debatje over met uw burgerraadslid, ook over de risico's. Als je alles in lijstjes gaat zetten, dat je dan een soort afvinkcultuur krijgt en dat je juist bij waarden dat heel erg zou moeten wegen. Dat het niet iets is waar vinkjes worden gezet, maar dat je dan vervolgens zelf moet blijven nadenken: is dit het goede om te doen? Daar moet je dan het gesprek of de verantwoording over afleggen op het moment dat je hier staat. De motie is iets anders dan het gesprek wat ik had met uw burgercommissielid. Het is nu een lijst van organisaties waar we mee samenwerken, om dat inzichtelijk te krijgen. Dat wekt de suggestie dat wij elke partner zouden goedkeuren. Dat is natuurlijk niet het geval. Het is niet zo dat wij de hele dag bezig zijn om te kijken welke partners goed zijn en niet en hoe we dat dan moeten gaan toetsen. Het is helder dat we hier de kaders vaststellen. Het is aan het college om binnen die kaders te acteren en ook de verantwoording af te leggen naar uw raad, als u daar vragen over heeft of dat allemaal wel conform het kader is. Deze motie beperkt dat heel erg. Die iets wat ondoenlijk is voor ons om dat allemaal te wegen en te registreren. Ik wil deze motie ontraden. Daarmee zijn alle moties van een oordeel voorzien. Ik had nog 1 vraag van de heer Kaya. Hij vraagt of ik de signalen herken uit de brief over de Lange Arm van Rabat. We herkennen dat verschillende diasporagemeenschappen in de stad te maken krijgen met vormen van inmenging. Ik heb al eerder gemeld dat de mensen die hiermee te maken hebben, zich ook kunnen melden bij ons lokale steunpunt radicalisering en spanningen. We hebben aangegeven welk telefoonnummer men daar voor kan bellen. Wij hebben natuurlijk ook korte lijnen met de NCTV. Als daar signalen geanonimiseerd kunnen worden ingebracht, dan kunnen wij kijken of er andere mogelijke slachtoffers geholpen kunnen worden. Ik denk dat wij als Rotterdam al best wel wat actie hierop zetten en ik ben het ook met de Tweede Kamer eens dat het op landelijk niveau goed is als ze daar wat tempo op maken. Dus als ik hiermee mijn sympathie en steunbetuiging daarbij kan uiten, dan heb ik dat hierbij gedaan. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan zijn wij aan het einde gekomen van een soort eerste termijn. Zijn er nog vragen die niet beantwoord zijn? Ik kijk de zaal rond. Die zijn er niet. Daarmee kan ik dit agendapunt sluiten.

8.6 In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik open agendapunt 8.6 met als titel in-, door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam. Daarvoor hebben wij uitgenodigd de burgemeester, wethouder Versnel en wethouder Segers-Hoogendoorn. De eerste op mijn lijst is mevrouw Van der Meer en daarna de heer Soytekin.

Mevrouw VAN DER MEER (lr): Ik ben zeker niet de aanvrager, laat dat duidelijk zijn. Ik ben ook heel benieuwd of we deze week ineens tot heel andere inzichten zijn gekomen. Ik wil alleen nogmaals bevestigen, de wethouder zei het vorige week al: door voortdurend een discussie te voeren over wat er allemaal niet, wel door onze haven zou mogen, maken we Rotterdam steeds minder aantrekkelijk voor bedrijven die hier willen investeren, banen willen creëren en welvaart brengen. Laten we alsjeblieft ophouden, we gingen er vorige week niet over, we gaan er deze week niet over. Laten we stoppen om iedere week hetzelfde debat te voeren. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Duidelijk. Dan de heer Soytekin, hij loopt naar voren.

De heer SOYTEKIN (denk): Voorzitter, in Gaza vindt er een genocide plaats. Terwijl Palestijnse families alles verliezen, blijven wij en het college worstelen met iets wat vanzelfsprekend zou moeten zijn. In het commissiedebat wilde de wethouder een aantal van mijn suggesties meenemen. Waarheen dan? Dat bleef een beetje onduidelijk, ook geen toezeggingen. Daarom dien ik de voorstellen zelf in en reken ik vandaag echt op steun van mijn collega's van PRO en D66. Motie 1, 'officiële Rotterdamse Nakba-herdenking'. Neem een voorbeeld aan Utrecht, waarbij burgemeester Dijksma en wethouder Voortman in mei 2026 een krans legden bij de Nakba-herdenking. Dat moet en dat kan ons stadsbestuur ook. Voorstel 2, 'laat Rotterdam zien wat er in Gaza gebeurt'. Hiermee vragen wij om de documentaire NAZA gratis en openbaar te vertonen met een nagesprek en educatie. Voorstel 3, 'geen rode loper voor verdedigers van het Israëlische bezettings- en geweldbeleid. Rotterdam moet, wat ons betreft, geen officiële ontvangst organiseren waarbij vertegenwoordigers aanwezig zijn die dat beleid actief verdedigen. Dan gaan we naar voorstel 4, ' stop de handel in producten uit illegale nederzettingen'. Daarmee willen we de Rotterdamse ondernemers actief informeren over het importverbod, wat eindelijk van kracht is. Tot slot, voorzitter, 'benoem de genocide door Israël, poging 2'. Want in juli dienden wij deze motie al in en het enige verschil met de VS versie van toen is helaas het aantal doden en gewonden die we hebben moeten ophogen, die zijn verder opgelopen. Voorzitter, 5 moties, 5 concrete keuzes en ik doe echt vandaag een beroep aan mijn collega's van PRO en D66, aan mevrouw Morkoç, aan mevrouw Baán, aan mevrouw Maassen, mevrouw Rojer, de heer Baali, de heer Biljoen. Ik weet dat zij het met mij eens zijn. Jullie kunnen vandaag het verschil maken. Laat je alsjeblieft niet gijzelen, vandaag kunnen we met jullie stem als individueel raadslid het verschil maken en deze zaken voor elkaar krijgen. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Er komen 5 moties, hoorde ik, mijn kant uit. Een punt van orde, mevrouw Reitema?

Mevrouw REITEMA (pro): Ik wil reageren. Hier worden individuele raadsleden op aangesproken. De heer Soytekin weet donders goed dat wij natuurlijk met fundamentele dingen bezig zijn, dat ook in het coalitieakkoord hebben neergezet en we gaan niet op semantische moties, elke keer maar inspringen. Bovendien zijn er ook andere vormen van collegialiteit waar het DENK ook niet bepaald aan meewerkt, om het zo te zeggen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin, u krijgt 30 seconden.

De heer SOYTEKIN (denk): Voorzitter, ik mag oncollegiaal zijn. U mag me voor alles uitmaken wat u wil, mevrouw Reitema. Dit zijn moties waar u voor of tegen kunt stemmen. Het is heel simpel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pro): Volgens mij heeft de heer Soytekin net een punt over samenwerking gemaakt. Daar heb ik op gereageerd. Op de moties gaan wij ook gewoon prima reageren, eventueel met stemverklaringen. Dan weet u genoeg.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdam herdenkt de Nakba

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.06 'In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam';

constaterende dat:
- de Nakba ('de Catastrofe' van 1948) de verdrijving en vlucht markeert van meer dan 750.000 Palestijnen, wat het historische beginpunt vormt van het Palestijnse vluchtelingenvraagstuk en de genocide;
- Rotterdam een thuis biedt aan een aanzienlijke gemeenschap van Palestijnse Rotterdammers en hun nageslacht, voor wie dit historische trauma tot op de dag van vandaag diep voelbaar is;
- Rotterdam als inclusieve wereldstad een traditie kent van het officieel herdenken en erkennen van ingrijpende historische gebeurtenissen, menselijk leed en koloniaal onrecht;
- De gemeenteraad expliciet heeft uitgesproken dat er sprake is van genocide in Palestina;

overwegende dat:
- het officieel faciliteren van herdenkingen van historisch leed bijdraagt aan maatschappelijke erkenning, inclusie, onderling begrip en het verlichten van spanningen in onze superdiverse stad;
- een jaarlijkse gemeentelijke herdenking van de Nakba rond 15 mei recht doet aan de Rotterdamse waarden van internationale rechtvaardigheid, menselijke waardigheid en solidariteit;

verzoekt het college:
- vanaf 2027 jaarlijks een officiële gemeentelijke herdenking van de Nakba te faciliteren rond 15 mei;
- de burgemeester of een lid van het college hierbij namens het gemeentebestuur een krans te laten leggen;
- de organisatie van deze herdenking vorm te geven in nauwe samenwerking met Palestijns Rotterdamse maatschappelijke organisaties, historici en betrokken Rotterdammers;
- bij deze herdenking en in de stad ruimte te bieden aan persoonlijke verhalen en getuigenissen van Palestijnse Rotterdammers, gecombineerd met educatieve programmering over de geschiedenis van de Nakba en de gevolgen daarvan tot op heden;
- de gemeenteraad voor 1 februari 2027 via een raadsbrief te informeren over het plan van aanpak voor de eerste officiële Rotterdamse Nakba-herdenking in mei 2027;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun en T.J.D. Isaack

Motie 2. Laat met NAZA zien wat er in Gaza gebeurt

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.06 'In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam';

constaterende dat:
- de aanhoudende verwoestingen en het menselijk leed in Gaza leiden tot diepe maatschappelijke betrokkenheid, emotie en bezorgdheid onder vele duizenden Rotterdammers;
- de documentaire NAZA laat zien hoe binnen het Israëlische leger wordt besloten over aanvallen op Gaza en hoeveel burgerslachtoffers daarbij worden aanvaard;
- dat beelden en journalistieke documentaires een belangrijke rol spelen bij het zichtbaar maken van de gevolgen van oorlog en het informeren van het publiek;

overwegende dat:
- cultuur, film en maatschappelijke ontmoeting cruciale instrumenten zijn om emoties een plek te geven, bewustwording te vergroten en de menselijke maat centraal te stellen;
- beelden en persoonlijke verhalen de menselijke gevolgen van oorlog zichtbaar maken en helpen voorkomen dat het leed in Gaza een ver-van-ons-bedshow wordt;
- Rotterdammers de kans moeten krijgen om de documentaire gezamenlijk te bekijken, vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan;
- Rotterdamse jongeren, MBO/HBO/WO-studenten en wijkbewoners behoefte hebben aan laagdrempelige, feitelijke educatie en een veilige ruimte voor reflectie en verdiepend gesprek;

verzoekt het college:
- in samenwerking met Rotterdamse culturele instellingen, filmhuizen en/of wijkvoorzieningen (zoals Theater Zuidplein) een openbare en kosteloze vertoning van de documentaire NAZA te organiseren;
- aan deze vertoning een verdiepend nagesprek te koppelen met eventueel de makers van de documentaire, journalisten, mensenrechtenexperts en/of Palestijns-Rotterdamse vertegenwoordigers;
- Rotterdamse jongeren, studenten, scholen en jongerenorganisaties actief uit te nodigen en te betrekken bij de opzet en uitvoering van dit programma;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu en Z.P. Coşkun

Motie 3. Geen gemeentelijke steun voor handel uit Israëls illegale nederzettingen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.06 'In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam';

constaterende dat:
- per 22 september 2026 het landelijke tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden (Stb. 2026, 222) van kracht is

geworden, dat een formeel verbod instelt op de invoer, verkoop en tussenhandel van goederen uit illegale nederzettingen;
- uit onafhankelijk onderzoek (Global Echo/NRC) blijkt dat Nederland en met name de Rotterdamse haven tot op heden fungeren als voornaamste Europese toegangspoort voor producten uit illegale nederzettingen (zoals citrusvruchten, dadels en tahin), waarbij op grote schaal sprake is van misleidende herkomstetikettering ('Made in Israel' i.p.v. bezet gebied);
- het College in antwoord op schriftelijke vragen heeft aangegeven niet te kunnen uitsluiten dat er via gemeentelijke inkoop of catering indirect producten uit illegale nederzettingen worden afgenomen;

overwegende dat:
- Rotterdamse ondernemers, importeurs en handelsbedrijven het risico lopen onbewust in strijd te handelen met de sanctiewetgeving of bij te dragen aan de instandhouding van illegale bezettingsinfrastructuur en mensenrechtenschendingen;
- De gemeente Rotterdam als lokale overheid en aandeelhouder van het Havenbedrijf de maatschappelijke taak heeft om alle Rotterdamse ondernemers actief voor te lichten over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) en de OESO-richtlijnen, en in haar eigen rol als opdrachtgever via Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) de hoogste ethische normen moet hanteren;
- gemeentelijke middelen, subsidies, economische promotie, netwerken en handelsmissies op geen enkele wijze ingezet mogen worden ten behoeve van ondernemingen die handelen in goederen uit illegale nederzettingen;

verzoekt het college:
- Rotterdamse ondernemers, importeurs, de Rotterdamse Kamer van Koophandel en relevante lokale bedrijvennetwerken actief te informeren over het sinds 22 september 2026 geldende landelijke verbod, en hen expliciet te wijzen op de juridische, financiële en mensenrechtelijke risico's van handel in nederzettingenproducten;
- te garanderen dat geen gemeentelijke subsidies, promotie, handelsmissies, economische ondersteuning of faciliteiten worden verleend aan ondernemingen of organisaties die rechtstreeks goederen uit illegale nederzettingen verhandelen;
- de raad uiterlijk 12 december 2026 via de over het inkoopbeleid toegezegde raadsbrief te informeren over de wijze waarop deze eisen en controles formeel zijn verankerd in het herziene gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun, D.M. Hamhuis en T.J.D. Isaack

Motie 4. Geen VIP-behandeling voor verdedigers van Israëls bezetting en geweld in Gaza

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.06 'In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam';

constaterende dat:
- de Staat Israël op stelselmatige wijze het internationaal recht, VN-resoluties en bindende uitspraken van het Internationaal Gerechtshof schendt door aanhoudende oorlogshandelingen in Gaza, illegale nederzettingenuitbreiding en de bezetting van Palestijns gebied;
- vertegenwoordigers van de Israëlische regering, de krijgsmacht (IDF), Israëlische (lobby)organisaties en de diplomatieke dienst dit bezettings- en geweldbeleid actief verdedigen, uitdragen en legitimeren op internationale podia;

overwegende dat:
- Rotterdam een duidelijke ethische norm moet stellen bij bestuurlijke en ceremoniële ontvangsten;
- het verlenen van de rode loper, officiële ontvangsten, ereplaatsen, onderscheidingen of podia aan vertegenwoordigers die beleid van Israël uitdragen, haaks staat op de waarden van onze stad;
- deze opstelling zich uitdrukkelijk niet richt tegen personen op basis van hun Israëlische herkomst, nationaliteit, religie, maar uitsluitend en specifiek op hun publieke/officiële functie en hun actieve ondersteuning van beleid dat het internationaal recht schendt;

verzoekt het college:
- geen officiële gemeentelijke uitnodigingen, ereplaatsen, ontvangsten, onderscheidingen of andere vormen van representatie te verlenen aan vertegenwoordigers van de Israëlische regering, de krijgsmacht, diplomatieke missies of Israëlische (lobby)organisaties die het huidige bezettings- en geweldbeleid in Gaza of de bezette gebieden verdedigen of uitdragen;
- bij officiële gemeentelijke ceremonies en herdenkingen geen vertegenwoordigers uit te nodigen uitsluitend vanwege hun officiële functie wanneer zij tegelijkertijd het hiervoor genoemde beleid vertegenwoordigen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun, D.M. Hamhuis en T.J.D. Isaack

Motie 5. Benoem de genocide door Israël, poging 2

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026, ter bespreking van agendapunt 8.06 'In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam';

constaterende dat:
- volgens de meest actuele cijfers van World Health Organization (WHO) sinds oktober 2023 meer dan 74.000 Palestijnen, waaronder vrouwen en kinderen, zijn vermoord en meer dan 175.000 Palestijnen zijn gewond geraakt door aanvallen van Israël op Palestina;
- de commissie van experts van de VN-mensenrechtenraad zegt in Gaza vier van de vijf misdaden te zien die als genocide gekwalificeerd kunnen worden: moorden, het aanbrengen van ernstig lichamelijk of geestelijk letsel, het moedwillig verslechteren van overlevingskansen en het tegengaan van geboortes;
- VN-commissie die geweld onderzoekt in Israël en de bezette Palestijnse gebieden aangeeft dat Israël zich in de Gazastrook schuldig maakt aan genocide;
- VN-experts bewijs hebben gevonden dat Israël bewust kinderen tot doelwit heeft gemaakt en daarmee genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid pleegt;
- naast de VN-organen ook verschillende mensenrechtenorganisaties, waaronder Israëlische en genocide-experts concluderen dat Israël een genocide pleegt op de Palestijnen;
- gezaghebbende, betrouwbare en valide organisaties als de Verenigde Naties (VN) hebben geconcludeerd dat er sprake is van een genocide door Israël op de Palestijnen;

overwegende dat:
- het benoemen van zaken zoals ze zijn, voor een bepaalde mate van erkenning kan zorgen en spanningen in de stad kan verlichten;

- het college niet alleen mooie woorden moet uitspreken zoals 'woorden doen ertoe', maar ook daarnaar moet handelen;

verzoekt het college:
- als gemeente in alle communicatie uitingen te spreken van een genocide als het gaat om het handelen van Israël jegens de Palestijnen in Gaza;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin, E. Başoğlu, Z.P. Coşkun en T.J.D. Isaack

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De volgende die ik zag, was de heer Isaack. Ga uw gang.

De heer ISAACK (bij1): Dank u wel, voorzitter. ABP is het pensioenfonds waar onze Rotterdamse ambtenaren gebruik van maken. Wat blijkt uit onderzoek van Follow The Money en Don't Buy into Occupation belegt ABP in bedrijven die betrokken zijn bij illegale Israëlische nederzettingen in de bezette gebieden. Aangezien sinds 22 september van dit jaar een nationaal verbod geldt op goederen afkomstig uit illegale Israëlische nederzettingen op de bezette westelijke Jordaanoever en dat in deze raad een motie is aangenomen waarin wij hebben uitgesloten dat er genocide wordt uitgevoerd op de Palestijnen, vinden we het niet te rijmen dat pensioengeld van onze Rotterdamse ambtenaren bijdraagt aan de instandhouding van illegale Israëlische nederzettingen en zo de verdere onderdrukking en apartheid tegen Palestijnen. Daarom dienen we de motie in samen met DENK, SP en Partij voor de Dieren 'Disclose! Divest! We will not stop, we will not rest!'. Als laatste willen we toch nog een oproep doen om onze motie 3 keer scheepsrecht uit te voeren. We kijken heel erg uit naar de brief die we van het college in november zullen ontvangen hierover. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Isaack heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Disclose! Divest! We will not stop, we will not rest!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.6 'In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam';

constaterende dat:
- sinds 22 september 2026 een nationaal verbod geldt op de invoer, aankoop en verkoop van goederen afkomstig uit illegale Israëlische nederzettingen op de bezette Westelijke Jordaanoever;
- ABP het pensioenfonds is voor werknemers bij de overheid en in het onderwijs, waaronder ambtenaren van de gemeente Rotterdam;
- uit onderzoek van Follow the Money en Don't Buy Into Occupation blijkt dat pensioenfonds ABP belegt in bedrijven die direct of indirect betrokken zijn bij illegale Israëlische nederzettingen in de bezette Palestijnse gebieden;
- de gemeenteraad op 16 juli 2026 een motie heeft aangenomen waarin zij uitspreekt het handelen van de Israëlische autoriteiten tegen de Palestijnse bevolking als genocide te beschouwen;

overwegende dat:
- pensioengeld van Rotterdamse ambtenaren niet zou mogen bijdragen aan de instandhouding van de illegale Israëlische bezetting en ernstige mensenrechtenschendingen op de Westelijke Jordaanoever;

- ook ABP als pensioenfonds de verantwoordelijkheid heeft om te voorkomen dat beleggingen bijdragen aan de instandhouding van illegale nederzettingen op Palestijns grondgebied;
- het tegenstrijdig is om handel met illegale Israëlische nederzettingen te verbieden, terwijl pensioengeld wordt geïnvesteerd in bedrijven die juist diezelfde illegale bezetting in stand houden;

verzoekt het college om:
- ABP aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid om te voorkomen dat beleggingen bijdragen aan mensenrechtenschendingen en de zorgen van de gemeente Rotterdam hierover kenbaar te maken;
- ABP op te roepen te desinvesteren uit bedrijven die bijdragen aan de instandhouding van de illegale bezetting, het geweld en de onderdrukking van Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever;
- de gemeenteraad te informeren over de reactie van ABP;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J.D. Isaack, S. Soytekin, E. Başoğlu en Z.P. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik zie het handje van de heer Başoğlu. Ga uw gang.

De heer BA**Ş**O**Ğ**LU (sp): Dank u wel, voorzitter. Het is schandalig dat er een genocide plaatsvindt in Gaza en dat de wereld niet ingrijpt en verwacht dat iedereen in deze zaal niet wil dat onze haven wordt gebruikt voor mensenrechtenschendingen. Wij geloven ook de intenties van de burgemeester en het college. Maar, voorzitter, als het aankomt op de uitvoering, wordt er constant gewezen naar het Rijk. Wij roepen het college op om concreet te maken wat Rotterdam nu zelf gaat doen om verdere ellende en mensenrechtenschendingen te voorkomen. Want zoals mevrouw Mahyou vorige week in de commissievergadering ook al krachtig zei: met de houding van dit college worden Rotterdammers willens en wetens medeplichtig gemaakt aan genocide in Palestina. We hebben daarom 4 concrete vragen naar aanleiding van de commissiebespreking. We hebben begrepen dat het college met meerdere mensen contact heeft gehad in het Rijk en dat ze een terugkoppeling verwacht in november. Heeft het college wellicht van een andere rijksinstantie nu nog een terugkoppeling om te delen met de raad? 2, kan de wethouder met de douane en NVWA in gesprek gaan over het doorgeven van signalen over verboden invoer of mogelijk omzeiling van het nederzettingenverbod? Kan de wethouder terugkoppelen hoe het nederzettingenverbod wordt gehandhaafd? 3, waarom wordt bij een verzoek naar onderzoek naar onze eigen betrokkenheid verwezen naar het ontbreken van douanebevoegdheden? Is de wethouder het met de SP eens dat het college wel degelijk onderzoek kan doen naar gemeentelijke inkoopcontracten en samenwerking op betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen? Het college kan leveranciers de herkomst onderbouwen van hun leveringen. Wil de wethouder dit alsnog onderzoeken? 4, de laatste vraag, wil de wethouder ook het Havenbedrijf tijdens een aandeelhoudersoverleg naar de mensenrechtenrisico's vragen van zijn eigen samenwerkingen en deze terugkoppelen aan de raad. Als het om bedrijfsgeheimen gaat, eventueel vertrouwelijk. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Ik kijk nog de zaal rond voor een inbreng. Dat is mevrouw Reitema en daarna mevrouw Rojer.

Mevrouw REITEMA (pro): Heel kort, voorzitter. Ik heb het in de commissie ook gezegd: er zijn inderdaad wereldwijd ernstige mensenrechtenschendingen in Soedan, Jemen, Myanmar, China, Iran, Afghanistan en ook tegen de Palestijnen, maar ook de Koerden vinden ernstige en hartverscheurende schendingen plaats. Voor vandaag rest ons nog het indienen van een motie. Die motie is een oproep om in gesprek te gaan met het Erasmus MC en andere Rotterdamse zorginstellingen om te verkennen op welke manier Rotterdam kan bijdragen aan het versterken van medische zorg voor slachtoffers van oorlog, geweld en humanitaire rampen, waaronder in Gaza. Bijvoorbeeld via kennisdeling, opleiding of materiële steun. Dat dienen we ook samen in met D66, BIJ1 en de SP.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Rotterdamse zorg over grenzen heen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 8.6 In-, door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam;

constaterende dat;
- in verschillende delen van de wereld, oorlog, geweld en humanitaire rampen leiden tot grote aantallen burgerslachtoffers, waaronder veel kinderen;
- de medische infrastructuur in Gaza zwaar is getroffen en er geen ziekenhuis meer volledig functioneert;
- het kabinet inzet op het versterken van de medische zorg in Gaza, op de Westoever en in Jordanië en Egypte, en hiervoor extra middelen beschikbaar heeft gesteld;

overwegende dat:
- Rotterdam met het Erasmus MC, het Sophia Kinderziekenhuis en andere zorginstellingen beschikt over hoogwaardige medische kennis en capaciteit;
- Rotterdam als internationale stad een traditie heeft van solidariteit en betrokkenheid bij wat er buiten onze grenzen gebeurt;
- humanitaire hulp en buitenlands beleid primair een verantwoordelijkheid van het Rijk zijn, maar gemeenten en lokale zorginstellingen een aanvullende rol kunnen spelen met hun kennis en netwerken;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met het Erasmus MC en andere Rotterdamse zorginstellingen om te verkennen op welke manier Rotterdam kan bijdragen aan het versterken van medische zorg voor slachtoffers van oorlog, geweld en humanitaire rampen, waaronder in Gaza, bijvoorbeeld via kennisdeling, opleiding of materiële steun;
- de raad over de uitkomsten van deze verkenning te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Reitema, S.L. Rojer, T.J.D. Isaack en E. Başoğlu

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan mevrouw Rojer.

Mevrouw ROJER (d66): Dank, voorzitter, ook heel kort. D66 vindt ook dat wij niet kunnen wegkijken als handel die plaatsvindt door de economie in Rotterdam mogelijk bijdraagt aan ernstige mensenrechtenschendingen. Wel hebben wij in de beantwoording gelezen en hebben we ook begrip voor het feit dat niet op alle zaken een bevoegdheid berust voor de

gemeente Rotterdam. We vinden het ook belangrijk dat we binnen die bevoegdheden blijven. Wel, dat heb ik ook in de commissie gezegd, geen bevoegdheid hebben is iets anders dan helemaal geen invloed hebben. Dus we vinden het belangrijk dat het college de signalerende en aanspreekfunctie waar zij naar verwijzen in de collegebrief blijft uitoefenen. De motie van PRO, waar wij op meetekenen, is daar een mooi voorbeeld van. Die ondersteunen wij daarom. Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Ik kijk de zaal rond of er nog een inbreng in eerste termijn. Die is er niet. Dan gaan wij door naar de beantwoording. Ik kijk om me heen wie er als eerste gaat in het treintje. De heer Versnel biedt aan om als eerste te gaan. Ga uw gang.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel. Ik heb 2 moties en een aantal vragen van mijnheer Başoğlu genoteerd. Laat ik met de vragen beginnen. We hebben het vorige week gehad over de terugkoppeling die wij nog van het Rijk verwachten op de motie die wij eerder voor de zomer met hen hebben gedeeld. Wat gaat gebeuren, is dat er in de laatste week van november een Kamerdebat is waarin het zal gaan over het Nederlandse exportbeleid. Het ministerie heeft ons laten weten dat de verantwoordelijke bewindspersoon op die dag ook kenbaar zal maken wat de reactie is op het standpunt dat is ingenomen door de gemeenteraad van Rotterdam. Op dat moment zullen wij dat, zoals ik ook al heb toegezegd, uiteraard met uw raad delen. Dan kunt u daar kennis van nemen. Het doorgeven van signalen aan de douane of de NVWA kunnen wij doen op het moment dat wij signalen zouden hebben. Het is alleen niet zo dat wij de positie hebben waarin wij vaak die signalen zullen krijgen, omdat wij simpelweg als gemeente op geen enkele manier betrokken zijn bij het controleren van goederen die door onze haven heen komen. We hebben die informatiepositie niet. Ten aanzien van de gemeentelijke inkoop en het risico dat we daarin de handelsbeperkingen op goederen uit de illegale nederzettingen zouden schenden, daar heb ik al antwoord op gegeven. We hebben onderzocht wat voor diensten wij überhaupt van in Israël gevestigde bedrijven afnemen. Dat betreft slechts 1 softwareleverancier met een totale contractwaarde van 5500 euro ongeveer. Daar is geen relatie met goederen die een oorsprong zouden kunnen hebben in illegale nederzettingen. Dan heeft mijnheer Başoğlu mij tenslotte gevraagd of ik bereid zou zijn om op de aandeelhoudersvergadering van het Havenbedrijf de zorgen van uw raad ten aanzien van mogelijke doorvoer van goederen die in verband kunnen worden gebracht met mensenrechtenschendingen kenbaar te maken. Ik ben bereid om dat te doen. Daarbij zij gezegd dat het Havenbedrijf al beleid heeft dat is gericht op een positieve rol hebben in de wereld. Dan kom ik bij de moties. Allereerst de motie van DENK en anderen. Mijnheer Soytekin heeft er 5 ingediend, waarvan nummer 3 door mij zal worden beadviseerd en de andere door de burgemeester. Nummer 3 gaat over het kenbaar maken aan Rotterdamse ondernemers dat de handelsbeperkingen geldig zijn. Ik wil die ontraden, want het is niet aan ons als gemeente om dat te doen. Het gaat om rijksbeleid wat ook via de landelijke Kamer van Koophandel via hun informatiekanalen kenbaar wordt gemaakt. Het zou een volstrekte noviteit zijn als wij 1 specifiek stuk regelgeving actief aan ondernemers op deze manier kenbaar zouden gaan maken. Dat wil ik ontraden. Dan de motie van BIJ1 ten aanzien van het ABP. Het is niet aan ons als gemeente om een standpunt in te nemen over het investeringsbeleid van het ABP. Wij zijn als gemeente verplicht om ABP als pensioenvoorziening voor de medewerkers van de gemeente Rotterdam te kiezen. We hebben daar geen keuze in. Vervolgens zijn de pensioenen ook niet van de werkgever, maar van de werknemers. Dat moet ook het socialistische kamp aanspreken. Het is dus ook in de eerste plaats aan werknemers om hun pensioenfonds aan te spreken als zij vinden dat hun pensioengeld op een verkeerde manier wordt geïnvesteerd. Dat is niet aan ons als werkgever. Daarmee ben ik door mijn beantwoording heen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Merci. Dan de volgende.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik heb een aantal moties. Ten eerste motie van DENK, ‘Rotterdam herdenkt de Nakba’. De motie vraagt om een Nakba-herdenking te faciliteren. Wij zien dat de Nakba-herdenking voor veel Palestijnse Rotterdammers een belangrijk moment is om stil te staan bij de gebeurtenissen die diep doorwerkt in hun eigen persoonlijke geschiedenis, maar ook in de collectieve geschiedenis van de Palestijnen. In Rotterdam is het zo dat alle herdenkingen die in Rotterdam plaatsvinden, door een stichting of door een comité wordt georganiseerd, niet door de gemeente zelf. Wij zijn dan ook niet als college de organiserende of de faciliterende partij. Dat is zelfs zo bij de 4 mei-herdenking, bij de 14 mei-herdenking en alle andere herdenkingen ook. Als er een herdenking is, ik heb pas de schriftelijke vragen beantwoord hierop, dus u weet dat ook, maar ik zal het nog een keer herhalen, dan wordt er getoetst, als er een vraag komt, om dat te faciliteren in de sfeer van veiligheid, in de sfeer van kranslegging of dat soort zaken, of de herdenking een maatschappelijk belang dient, of de herdenking ook van belang is voor een grote groep Nederlanders en dat de herdenking een link heeft met de Nederlandse dan wel de Rotterdamse geschiedenis. Dus als zo'n verzoek komt, zal dat langs die lijn beoordeeld worden. Ook of er dan representatieve activiteiten van het college aan vastzitten. Wij ontraden nu deze motie, want er ligt geen concreet verzoek van een stichting of van een organisatie. Nogmaals, als die komt, dan zal die beoordeeld worden langs die 3 lijnen, zoals we dat ook met andere herdenkingen doen. De tweede motie ‘laat met NAZA zien wat er in Gaza gebeurt’. Wij zijn altijd open voor het gesprek en dialoog om die te voeren, maar wij gaan ons verder nooit als college bemoeien met vertoningen van films bij culturele instellingen. Dat vinden we ook echt een rol van de culturele instelling zelf. Het zou ook wat zijn als wij ons als college daar rechtstreeks mee gaan bemoeien, dan zou u daar terecht wat van vinden. Overigens wordt die documentaire NAZA vanaf november kosteloos beschikbaar gesteld via de website van The Guardian, heb ik begrepen. Langs die lijn zou het al breder in het publiek bekend moeten worden, dus wij ontraden deze motie. Dan motie 3 … Excuus.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft geen tijd meer, mijnheer Soytekin. Of heel kort, of we wachten even.

De heer SOYTEKIN (denk): Een verhelderende vraag, heel kort. Ik kan me echt wel herinneren dat iemand in mijn nabije omgeving mij dood spamde met de video ‘Zwijgrecht’ wat heel goed was. Dat werd echt wel vanuit de gemeente actief naar buiten gebracht.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): ‘Zwijgrecht’ is in opdracht van Rotterdam gemaakt. Dit is niet een film die vanuit opdracht van Rotterdam is gemaakt. Dat was 1 van de redenen waarom dat breder aangeboden werd, maar niet verplicht werd om dat te vertonen. Als partijen daar gebruik van wilde maken, dan kon dat. Dit heeft echt wel een andere aanleiding dan de film ‘Zwijgrecht’. Dan ‘geen VIP-behandeling voor verdedigers van Israëls bezetting en geweld in Gaza’. We hebben het hier in de commissie al uitgebreid over gehad. Bij een beoordeling van ontvangst wordt niet standaard gekeken naar de herkomst of de achtergrond van alle deelnemers. Het type screening dat die motie veronderstelt, kunnen wij nog geeneens doen. Dat behoort helemaal niet tot de bevoegdheden van de gemeente. Wij beschikken ook helemaal niet over informatie die daarvoor beschikbaar is. Dat is dus niet uitvoerbaar en dat gaan we ook niet doen. Verder volgt Rotterdam de kabinetslijn ten aanzien van vertegenwoordigers die wel of niet in dit land kunnen binnenkomen. Degene die daarin beperkingen worden opgelegd zijn Rusland, Wit-Rusland en Afghanistan. Die lijn volgen wij ook als stad. Dus ik ontraad ook deze motie. Motie nummer 4 is al beantwoord. Motie nummer 5 ‘benoem de genocide door Israël poging twee’. Er is in de raad al een eerdere motie hierover ingediend. Daar hebben wij op aangegeven hoe we daarop gaan. Wij zullen daar de kabinetslijn volgen hoe daar mee wordt omgegaan. Het is natuurlijk een vraagstuk dat bij het internationaal gerechtshof ligt. Er is in de juridische onderbouwing verder niets gewijzigd ten opzichte van de vorige motie die is ingediend. Dat staat los van het feit dat wij erkennen dat de situatie in Gaza echt vreselijk is en dat we er ook

mensenrechtenschendingen plaatsvinden. Maar nogmaals: dit is echt een juridische motie en daarbij sluiten wij aan bij de kabinetslijn. Dus ik ontraad deze motie. Dan heb ik een aantal vragen. De vraag van de SP van, kan er ook eerder teruggekoppeld worden vanuit het Rijk? We hebben vandaag ook weer contact gehad met het Rijk. Ook omdat wij het belang willen benadrukken van een beantwoording op de vragen die gesteld zijn. Daar zijn ze nu van doordrongen. Maar zoals de wethouder ook heeft aangegeven, volgt dat bij het debat in november. Motie nummer 6 is ook inderdaad beantwoord door de wethouder. Motie nummer 7 wordt, volgens mij, door wethouder Segers-Hoogendoorn beantwoord. Ik heb, denk ik, de vragen en de moties van mijn zijde beantwoord.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan we nu door naar de beantwoording door de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (wethouder): Dank, voorzitter. Een motie op mijn terrein, 7, 'Rotterdamse zorg over grenzen heen'. Terecht wordt in de motie bij de overwegingen al genoemd dat humanitaire hulp en buitenlands beleid primair aan het Rijk is en dat ook de zorginstellingen zelf over die medische hulp gaan. Nu is het wel zo dat we vorige week hier gastheer zijn geweest van de opening van het congres van die World Medical Association, waarbij uiteindelijk dat congres in het weekend uitgemond is in een door alle partijen ondertekende Declaration of Rotterdam, die de medische neutraliteit en altijd en overal hulp bieden aan mensen in nood, nog eens extra centraal stelde. Onder dat mom zou ik daar zeker over in gesprek kunnen gaan met de Rotterdamse zorginstellingen, of ze hun kennis zouden kunnen delen. Nu moet ik wel specifiek zeggen: de motie is natuurlijk opgesteld, gelukkig ook, als het gaat over allerlei conflicten en oorlogsgebieden in de wereld en niet specifiek Gaza. Maar voor Gaza moet ook nog wel expliciet gezegd worden, eerder is dat ook al door de burgemeester gezegd, dat iedere vorm van hulp daar ook wel tegen de beperkingen aanloopt die Israël opwerpt. Ik zou, alles afwegende, voorzitter, dan zeggen: het is oordeel raad. Ik kan en wil het gerust doen en het is aan de raad of zij mij die opdracht geven. Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Hiermee zijn we aan het einde gekomen van deze ronde. Ik kijk nog de zaal rond of er vragen onbeantwoord zijn gebleven. Die zijn er niet. Daarmee sluit ik agendapunt 8.6. De heer Başoğlu.

De heer BAŞOĞLU (sp): Worden toezeggingen genoteerd?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Sorry, een toezegging heb ik inderdaad gehoord. Wethouder Versnel vraagt aan de aandeelhoudersvergadering van het Havenbedrijf aandacht voor de handel in producten uit illegale nederzettingen via de haven. Dat was inderdaad op uw verzoek. Daar is de wethouder het niet helemaal mee eens, geloof ik. Ga uw gang.

De heer VERSNEL (wethouder): Het ging over de doorvoer van spullen die kunnen worden gebruikt bij mensenrechtenschendingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Er wordt geknikt aan de overkant, dan noteren we hem op deze wijze. Daarmee sluit ik agendapunt 8.6.

9 KORTE BESPREEKPUNTEN

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij nu door naar de korte bespreekpunten. Ik ga de spelregels aan jullie voorleggen. Het korte bespreekpunt is een relatief nieuw instrument. Ik neem daarvoor de regels met u door. In de eerste termijn krijgen de indieners en overige fracties gelegenheid om vragen te stellen binnen de reguliere spreektijd van de gemeenteraad. Het college krijgt vervolgens per fractie die vragen heeft gesteld 1 minuut met

een maximum van 6 minuten om alle vragen te beantwoorden. Indien er een motie is ingediend, volgt er een tweede termijn. Fracties krijgen dan 1 minuut voor het stellen van vervolgvragen of het geven van een reactie. Het college krijgt vervolgens in die tweede termijn 1 minuut met een maximum van 4 minuten om de vragen te beantwoorden. Binnen de tijdslimiet, per termijn, is ruimte voor interruptie waarbij de 30 seconden regeling geldt.

9.1 Kort bespreekpunt over 'Onrechtmatige Bomenkap Parkkade', aangevraagd door het lid Coşkun.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik open hierbij agendapunt 9.1, het korte bespreekpunt over onrechtmatige bomenkap Parkkade, aangevraagd door het Coşkun. U bent de eerste op mijn lijst. Wethouder Biesheuvel is er nog niet. Er wordt om me heen gekeken, die zal zo wel komen. Ondertussen geef ik aan dat onze burgemeester richting huis gaat. Die gaat even de rust pakken. U heeft vanmorgen al aangegeven dat u niet heel fit bent. Ik wens u heel veel gezondheid toe de komende dagen. Wethouder Biesheuvel komt eraan. Ik krijg het signaal vanuit achterin de zaal. Fijn. Dan geven we de wethouder de tijd om deze kant op te komen. De heer Van Dijk, een ordevoorstel.

De heer VAN DIJK (cu): -Voorzitter, dan heb ik een klein orde puntje, met het oog op de snelle doorloop. Ik wil zo dadelijk voor 9.2 graag een heel korte heropening vragen van het debat over het FNV-onderzoek. Daar hadden we het vanochtend al over, de motie 'op weg naar herstel'. De heer van Dommelen is dan ook beschikbaar, dus dan kunnen we dat even wisselen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Fijn dat u dat zegt. Ik heb hier inderdaad een aantekening staan om zo dadelijk 7.1 te heropenen, na dit korte bespreekpunt. Ik zie dat de wethouder Biesheuvel is gearriveerd. Fijn dat u er bent. Daarmee geef ik graag het woord aan mevrouw Coşkun, de indiener van dit verzoek. Ga uw gang. Dit is reguliere spreektijd. U mag dit opmaken, als u dat wil.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Ik ben er heel blij mee. Voorzitter, wij begonnen deze raadsperiode met de kap van 3 bomen in Rozenstraat, toen 22 bomen in Hilledijk. En nu, ik vind het moeilijk om uit te spreken, zelfs 159 volwassen bomen in de Parkhaven. Het doet me echt pijn om dit uit te spreken en illegaal ook. Het is inmiddels en normale gang van zaken geworden bij woningbouw dan kappen tenzij. Voorzitter, toen wij dit debat hebben aangevraagd, liep de bezwaarprocedure nog. Gisteren hebben we gehoord dat het beroep helaas ongegrond is verklaard. Maar, voorzitter, tijdens de lopende beroepsprocedure zijn er al bomen gekapt. Wat Partij voor de Dieren betreft, is dat ook onbegrijpelijk en bovenal onrechtmatig, onbehoorlijk bestuur. We hebben maar 1 vraag aan de wethouder: kan de wethouder verklaren hoe het kan dat de bomen al tijdens de beroepsprocedure gekapt werden en wat gaat de wethouder doen om dit in de toekomst te voorkomen?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Ik kijk de zaal rond of er nog een inbreng is. De heer Jaspar.

De heer JASPAR (pro): Dank u wel voorzitter. Ik zou vooral aan de wethouder willen vragen, dat die bomen nu gekapt zijn, is op zich pijnlijk om te zien. Maar van wat er terug gaat komen, namelijk een hele hoop woningen, woningen die we ook echt nodig hebben in deze stad. Er worden uiteindelijk heel veel extra bomen teruggeplant, dus die groencompensatie is in dit project heel goed op orde. Maar dat wil nog steeds niet zeggen dat als we kijken naar het kappen van dat soort bomen, oude bomen die we echt nodig hebben om hittestress in deze stad tegen te gaan, dat ik benieuwd ben of de wethouder haar visie kan delen op hoe we er nou voor kunnen gaan zorgen dat we uiteindelijk niet te vaak heel oude bomen gaan

omkappen in deze stad. Het is wel zo, die groencompensatie is in dit project heel erg op orde, maar voordat die bomen die teruggeplant worden, ervoor gaan zorgen dat deze stad een stukje koeler is en dat mensen zich niet kapot zweten in hun appartementen, zijn we 40 jaar verder. Dus ik ben wel benieuwd of de wethouder ook daar iets over kan zeggen, of ze daar een visie op heeft.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Blijft u staan, de heer Jaspar, want u krijgt een interruptie van mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Ik heb tot het eind van de speech geluisterd. PRO begon over compensatie. Wij weten dat de compensatie van oude volwassene bomen not done is. U heeft het ook aan het eind van het verhaal verteld, dat er minimaal 20, 30 jaar nodig is totdat zo'n sprietje, die als compensatie teruggeplaatst wordt bij de woningbouw, de functie kan hebben. niet alleen voor de hittestress van mensen, maar ook voor de dieren die daar wonen, verkoeling kan brengen. Voor de dieren, voor de natuur zelf, voor de insecten, voor de vleermuizen, voor het hele ecosysteem. Compensatie is iets waar wij nooit zo naar moeten kijken. Je kan niet compenseren met een sprietje. Vindt u dat ook niet?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Jaspar.4

De heer JASPAR (pro): Uiteindelijk vind ik wel dat als er bomen omgekapt moeten worden, je wel moet gaan compenseren. Anders, elke keer als we een boom kwijtraken, dan zou die nooit meer terugkomen. Dat willen we niet. We willen groen erbij in deze stad, maar ik vind het wel pijnlijk dat er oude bomen verdwijnen. Ik zie ook, net als mevrouw Coşkun, dat dat lang de tijd nodig heeft voordat dat ook echt gecompenseerd is. Daarom vraag ik ook nog aan de wethouder eens een keer extra: hoe gaan we daar nou voor zorgen dat we die pijn zo veel mogelijk verzachten en ervoor zorgen dat die pijn ook minder voor hoeft te komen?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U krijgt een interruptie van de heer Van Lanschot. Blijft u staan, de heer Jaspar. Ga uw gang.

De heer VAN LANSCHOT (d66): De vraag die ik via u wil stellen, mevrouw de voorzitter, of de heer Jaspar op de hoogte is van het feit dat bijna de helft van de bomen die er stonden, worden verplaatst en op een andere plek worden ingeplant en dat er ook een heleboel bomen, ook grotere bomen, wel degelijk behouden blijven voor de stad. Het is niet zo dat alle grote bomen hier zijn omgezaagd.

De heer JASPAR (pro): Daar was ik van op de hoogte. Maar dat wil niet zeggen dat die bomen die wel omgekapt worden, dat dat niet pijnlijk is. Vandaar de vraag aan de wethouder over hoe we dat kunnen voorkomen. Als ik nu toch het woord heb, werd ik door een collega van mij daarop gewezen dat we in het coalitieakkoord hebben afgesproken dat we minimale gelijke natuurwaarde compenseren. De sprietjes, ik deel de mening tot op zekere hoogte dat je moet opletten dat je niet kleine struiken terug gaat planten met het idee: dan compenseren we dat even. Maar we kijken heel netjes naar wat die natuurwaarde was en die moet terugkomen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van der Hoeven, ga uw gang.

De heer VAN DER HOEVEN (vvd): Voorzitter, ik zou dan toch de heer Jaspar willen bijvallen over compenseren. Compenseren is namelijk niet dat je een boom weghaalt, en dan 1 sprietje terug plant. Je kan heel creatief compenseren waarin je de verloren boomkroon volume of boomkroon bedekking, zoals die in de Europese natuurherstelverordening staat, goed compenseren. Dan plant je bijvoorbeeld meer bomen. Volgens mij is het juist zo dat we 3000 bomen terug planten. Ik vind het allemaal weer huilen om niets. Er wordt gecompenseerd. Dat is hartstikke goed. Dan vind ik ook dat we daar achter moeten staan. Maar dan mevrouw

Coşkuns oproep dat we dan niet moeten compenseren en dat er maar een sprietje terugkomt, volgens mij is dat ook niet de realiteit.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): 2 dingen. Ik ben heel blij dat het begon over de boomkroon, dat is ook heel belangrijk. Maar dat is in de theorie. Wat in het coalitieakkoord staat, vinden we het heel leuk dat dat daarin staat, maar in de praktijk zijn we wat anders gebeuren. U kunt alles opschrijven zoals u zou willen, maar wij horen vanuit de praktijk van de stad heel andere geluiden. Dat wordt niet gecompenseerd op de manier dat er volwassen bomen terugkomen. Dat is 1. Ik heb nog iets daarnaast.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U bent door uw tijd heen, mevrouw Coşkun. Het spijt mij. De heer Van der Hoeven.

De heer VAN DER HOEVEN (vvd): Voorzitter, zou mevrouw Coşkun u die vraag nog eens een keer aan mij kunnen stellen? Die punt 2.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik dacht echt dat het een heel kort bespreekpunt zou zijn, maar goed. Dat betekent: u stelt een vraag aan mevrouw Coşkun, 30 seconden. Als ik het heel strikt ga doen. Het mag.

De heer BUIJT (lr): Mag ik een punt van orde maken dan, voorzitter?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ja. De heer Buijt.

De heer BUIJT (lr): Op onverklaarbare reizen heeft iedereen anderhalve minuut erbij gehad. Mevrouw Coşkun stond nog op een halve minuut, dus ze heeft nu al minutenlang over een onderwerp kunnen spreken waarvan wij dachten: dat gaan we in een paar seconden doen. Ik snap niet waar die anderhalve minuut voor iedereen vandaan komt, normaal ben ik daar heel erg blij mee, maar ik wil wel aantekenen dat ik niet weet waar we die cadeaus aan te danken hadden.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik heb zoiets vernomen, net. Het is onverklaarbaar waar die anderhalve minuut vandaan komt. Dan gaan we ook nu niet achter zien te komen. Maar ik wil u er wel op wijzen dat we echt hadden verwacht dat dit een kort bespreekpunt zou zijn en dat we allemaal zitten te wachten op een diner. De heer Van der Hoeven, u had de microfoon. We gaan het afronden en de volgende.

De heer VAN DER HOEVEN (vvd): Volgens mij mocht mevrouw Coşkun reageren met 30 seconden.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Leefbaar Rotterdam wil niet naar mij luisteren en VVD wel. Ik wil wel zeggen wat ik wilde zeggen bij het tweede punt. De meeste bomen worden gekapt niet vanwege dat er plek nodig is, maar omdat vanwege de bouwwerkzaamheden dat moeten wijken. Het is heel erg jammer dat wij een bouwvoorschrift voor elkaar hebben gekregen, terwijl dat niet nodig is. Dat zouden we ook kunnen omzeilen als wij de bouwvoorschriften, die voor de mensen bedacht zijn, ook te kunnen omzeilen. Dat was het tweede punt.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank u wel, de heer Van der Hoeven. Ik kijk de zaal rond of er nog een inbreng is voor de eerste termijn. Die is er niet, dan kunnen we door naar de beantwoording door de wethouder. Ga uw gang.

Mevrouw BIESHEUVEL (wethouder): Ja, dank u wel. Ik verwacht dat de bomenkap een thema is dat nog vaker terug gaat komen. Fijn dat er nu ook weer aandacht voor is. Ik denk dat ik wil starten met een aantal dingen rechtzetten, voordat er een verkeerd beeld bestaat over wat er precies aan de hand is. Laten we wel zijn: dit is een project, daar gaat het over 159 bomen. Het is niet zo dat er 159 bomen zijn gekapt. Het gaat uiteindelijk om 86, 64 bomen daarvan worden verplaatst en bij 27 gaan we een poging doen om ze te verplanten. Er wordt wel degelijk heel grondig in dit project gekeken naar de herplanting, ook vanwege het Erasmuspark er gelijk naast. We gaan enorm vergroenen daar. Er zijn enorme ambitieuze plannen om dat te doen. Los van die 159 bomen gaan we groeien van 350 naar 550 bomen op die plek. Dat kan alleen maar als we daar gaan starten met woningbouw. Dat is daar natuurlijk wel onderdeel van. Dan over de procedure. Er is een kapvergunning afgegeven. Daar is de bezwaarprocedure tegen. Maar daarvoor lag er al een onherroepelijk bestemmingsplan en dat onherroepelijk bestemmingsplan maakt dat we de grond bouwrijp kunnen maken. We hadden een kapvergunning en er was ook een onherroepelijk bestemmingsplan. Dan staat de gemeente in zijn recht om daarmee te gaan starten. Als we daar nog langer mee wachten, lopen alle andere trajecten nog verder uit. Dat konden we ons niet veroorloven, ook met het oog op netcongestie. Als de bouw niet op tijd start, dan hebben we een heel groot probleem, want dan komt het weer onderaan de wachtlijst met de aansluitingen, wat nu wel allemaal is meegenomen. Dat is niet wenselijk en soms zullen we keuzes moeten maken. Die hebben we gemaakt. Dat is een antwoord op de vraag. Vervolgens, wat is mijn visie op niet te vaak kappen in deze stad? Ik denk dat de aanpak hier laat zien dat het echt de ambitie is om zo veel mogelijk bomen te laten staan en dat we daar zo veel mogelijk naar kijken en kijken wat er wel kan. Vervolgens kijken we bij bomen echt altijd: kunnen we ze verplaatsen als het echt niet anders is. Dat is inderdaad echt complexer met oudere bomen. Dat is ook echt ingewikkeld. Onze visie zit natuurlijk heel erg, dat zie je in dit project, we kijken enorm naar de diversiteit in bomen. We kijken niet alleen naar leeftijd, we kijken ook naar het soort bomen, de hoogte erin, de soorten bomen ten opzichte van elkaar, hoe ze staan, hoe groot de overlevingskans is. We zorgen dat ze zoveel mogelijk in dezelfde grond komen. Er zijn enorm veel manieren waarop we kijken naar het welzijn van bomen en ook naar de omgeving waar ze in landen. We zijn bezig met het verbreden van de boomspiegels. Er wordt op alle mogelijke manieren wordt gekeken naar hoe de stad beter wordt voor bomen. Dit is heel snel, want volgens mij willen mensen eten, ongeveer de visie. De visie wordt nog veel duidelijker uitgelegd in groene waterstad en onze biodiversiteitsplannen. Daar staat nog veel meer over. Die gaan we ook bespreken de komende jaren.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan kijken we nog de zaal rond of er onbeantwoorde vragen zijn geweest. Die zijn er niet. Daarmee kan ik dit agendapunt sluiten.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij nu door naar een ordevoorstel van de heer Van Dijk. Ga uw gang.

De heer VAN DIJK (cu): Voorzitter, ik had u beloofd dat ik zou vragen om het debat te heropenen. Maar op verzoek van PRO willen we dat graag opschuiven tot na de dinerpauze, omdat er blijkbaar ook anderen zijn die heropening van een debat willen. Hopelijk is dan alles op orde. Nu ik hier toch sta: die anderhalve minuut komt natuurlijk als geroepen. Ik ga daar toch iets over zeggen. Ik doe de hele dag mijn best om goed uit te komen met de tijd en vlak voor het diner krijg ik er anderhalve minuut bij. Ik had ze graag aan het begin van de dag gehad.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank, de heer Van Dijk. Ik begrijp dat we na de dinerpauze agendapunt 7.1 gaan heropenen voor het indienen van gewijzigde of intrekken van moties.

9.2 Kort bespreekpunt over 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek', aangevraagd door de leden Kaya en Van Eikeren.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan ga ik nu door naar agendapunt 9.2. Dat is het korte bespreekpunt over ‘steek de banden van de fietsenmaker niet lek’, aangevraagd door de heer leden Kaya en Van Eikeren. De heer Van Dommelen is al aangeschoven. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Kaya.

De heer KAYA (pro): Dank, voorzitter. Ik vraag iedereen nog geduldig te zijn. Ik snap dat iedereen honger heeft. Voorzitter, dank u wel. Ik neem u mee naar mijn jeugd. Op de begane grond van onze flat in de Simonsblokken in Feijenoord woonde een wat oudere buurman die als hobby fietsen repareerde. Had iemand uit de flat of uit de straat een lekke band of een losse ketting, dan hielp hij en hij vroeg er ook niets voor. Hij wist dat veel mensen die hij hielp het niet breed hadden, dus deed hij het voor noppes. Ik herinner me hem nog altijd als die oude gezellige buurman die ons uit de nood hielp, waar hij maar kon. Voorzitter, daarom raakt deze casus mij enorm. Hier gaat het om een behulpzame en betrokken fietsenmaker, een ondernemer die notabene door de eigen gemeente in zijn hemd wordt gezet. Toen hij kwam, werd hij door de gemeentelijke ambtenaren van Alliantie Hand in Hand met open armen ontvangen. Hij werd gezien als de perfecte aanvulling op de Beijerlandselaan, waar je niet heel veel fietsenmakers hebt. En nu: de communicatie vanuit de gemeente is, met alle respect, op zijn zachts uitgedrukt bagger. Er zijn onduidelijkheden en er is procedureel getouwtrek. Vooral zien wij een gemeente die deze man niet als aanvulling ziet, maar als last. Blijkbaar is het waarmaken van de dromen van een ander belangrijker dan het behouden van een sociaal maatschappelijk betrokken ondernemer, die door de buurt wordt gedragen. Dat de buurt achter hem staat, blijkt ook uit de handtekeningen die voor hem zijn opgehaald. Voorzitter, we hebben geen tijd meer. Ik luid hier vandaag de noodklok. Deze ondernemer moet eind oktober zijn pand uit, over een paar weken dus. Hij moet weg voor een renovatie die nog niet eens gepland staat. Ondertussen komt de gemeente haar beloftes niet na. Hem is letterlijk gezegd: mijnheer, als het zover is, vinden wij samen met u een passend vervangen pand op de Beijerlandselaan. Voorzitter, belofte maakt schuld. Alle beloftes die aan deze ondernemer zijn gedaan, worden nu met voeten getreden. Laten we eerlijk zijn dat dit niet op zichzelf staat. We zien het in Rotterdam-Zuid vaker. Juist de mensen die de wijk dragen, die er wonen, werken en investeren, worden benadeeld. Plannen worden over hen gemaakt, in plaats van met hen. Daarom heb ik de volgende vraag aan de wethouder. Het plan is dat 20 tot 30 procent van de panden in handen komt van de gemeente of van private alliantiepartners. Hoeveel panden zijn dat nu en hoeveel daarvan staan leeg, worden tijdelijk gebruikt of worden regulier verhuurd? Volgens welke criteria worden ondernemers voor deze panden geselecteerd en wie beslist daarover? Tellen binding met de wijk en het opleiden van stagiairs daarbij bijvoorbeeld mee? Hoe begeleidt de gemeente ondernemers met een tijdelijke gebruiksovereenkomst naar een vaste plek? Hebben zij een vast aanspreekpunt? Wat heeft de aanpak tot nu toe opgeleverd voor de ondernemers en bewoners van Hillesluis? En hoe worden de wijkraad en de zittende ondernemers hierbij betrokken? Tot slot, voorzitter, een concrete vraag aan de wethouder is: is de wethouder bereid om de ontruiming van deze ondernemer op te schorten tot er daadwerkelijk een passend vervangend pand op de Beijerlandelaan is? Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan de heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Voorzitter, Boulevard Zuid is nou net een gebied waar we al jarenlang veel in investeren, zeker ook vanuit programma NPRZ. Desondanks bereiken ons regelmatig signalen van dit soort situaties waarin juist kansrijke ondernemers die een enorme bijdrage leveren in dat gebied, ineens onderwerp zijn van een politieke discussie. Dat vind ik schrijnend. Terwijl je zou zeggen dat zo'n ondernemer alle ruimte zou moeten krijgen om te kunnen ondernemen, juist in een gebied wat een harde impuls nodig heeft. Ik zou aan

de wethouder willen vragen of hij kan toezeggen om de ondernemer niet meer te pesten, maar om die locatie toe te wijzen zodat die ondernemer zijn werk kan doen. Temeer ik weet dat de wijkraad, die enorm betrokken is, een belangrijke rol speelde in het gebied en ook wel heel goed weet wat daar voor nodig is om goede ondernemers te kunnen laten vestigen in dat gebied. Ik zou ook willen pleiten om de wijkraad, die voorheen en instemmingsaandeel had bij ondernemers in gemeentelijk pand, dat ook terug te geven. Want ik vraag me ook af, dat is een vraag aan de wethouder, waarom dat ooit is ontnomen. Vanuit het idee: geef ook die wijkraad veel meer inspraak en mandaat, zeker binnen de nieuwe verordening die we hebben opgesteld, om te komen tot een goede invulling van ondernemers in die wijk die bijdragen aan de sociale cohesie en wellicht meer veiligheid. De motie is samen ondertekend met PRO, voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend. Dan geef ik u nu graag het woord, de heer Kaya.

De heer KAYA (pro): Ik weet niet hoe de procedure daaromtrent werkt, maar we hebben inderdaad op voorhand meegetekend. Maar achteraf heb ik mijnheer Achbar geappt met de strekking dat wij niet meetekenen met de motie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft spijt, dat kan. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Een punt van orde. Ik begrijp dat de heer Kaya dit zegt, maar het is niet aan u om dan daar ook een waardeoordeel over te geven als voorzitter. U zegt: u heeft spijt. Volgens mij is hier sprake van orde. Een voorzitter moet zich neutraal opstellen en ik vraag ook aan u om dat dan te doen en niet om iemand hier dan ...

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik neem mijn woorden terug, als u dat prettig vindt. Wat zullen we doen? We krijgen een aangepaste motie van u dan, de heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Is het niet dat ik op alles voorbereid ben en dit natuurlijk had verwacht.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft hem klaarliggen. Komt u maar

Motie 1. Geef de wijkraad een stem in de toekomst van Boulevard Zuid

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van agendapunt 9.2 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek';

constaterende dat:
- de gemeente eigenaar is van panden op Boulevard Zuid en daarmee invloed heeft op de invulling van winkelruimtes in het gebied;
- artikel 20 van de verordening op de Wijkraden 2022 bepaalt dat de wijkraad de belangen van de wijk behartigt;
- artikel 21 van deze verordening bepaalt dat de wijkraad gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan het gemeentebestuur;

overwegende dat:
- besluiten over gemeentelijke winkelpanden gevolgen kunnen hebben voor bestaande ondernemers, het winkelaanbod en de toekomst van Boulevard Zuid;
- bewoners en ondernemers via de wijkraad hun zorgen en wensen over de winkelstraat onder de aandacht van de gemeente kunnen brengen;

- de wijkraad daadwerkelijk invloed moet kunnen uitoefenen voordat besluiten worden genomen en niet pas achteraf geïnformeerd moet worden;

verzoekt het college:
- de wijkraad vroegtijdig en actief te betrekken bij voorgenomen besluiten over de invulling, herbestemming en beëindiging van het gebruik van gemeentelijke panden op Boulevard Zuid, wanneer deze gevolgen hebben voor bestaande ondernemers of het winkelaanbod;
- de wijkraad daarbij de gelegenheid te geven om vooraf advies uit te brengen en dit advies zichtbaar mee te nemen in de besluitvorming;
- de gemeenteraad te informeren over de wijze waarop het college de wijkraad bij de invulling en het gebruik van gemeentelijke panden op Boulevard Zuid betrekt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan heb ik de heer Roskam. Ga uw gang.

De heer ROSKAM (Ir): Voorzitter, een Turkse ondernemer die fietsbanden plakt in plaats van kebab bakt, klinkt mij als winst voor een vitale winkelstraat. Ik heb nog een aantal aanvullende vragen. Dat is: heeft de gemeente een subsidierelatie met deze ondernemer met betrekking tot stagiairs? Behoort dit pand tot de strategische voorraad van de gemeente en zijn er in de portefeuille van vastgoed panden van soortgelijk oppervlak in de omgeving? Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Voorzitter, ik vraag me af waarom de heer Roskam heel expliciet maakt: Turkse ondernemer. Het gaat toch om een fietsenwinkelondernemer? Ik vind het weer een beetje een gekke opmerking van de heer Roskam.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir): Ik dacht: een grapje moet kunnen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): *I really missed the joke*. Dan ligt het, denk ik, aan mij.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Is er nog iemand anders met een inbreng op dit moment? Mevrouw Verouden, ga uw gang.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Dank, voorzitter. Ik voel me best ongemakkelijk dat we hier nu in een raadzaal spreken over een onderwerp dat, volgens mij, door de wijkraad heel erg goed wordt opgepakt. Ik ben dan ook benieuwd of de wethouder gesproken heeft met de wijkraad, of dat naar tevredenheid heeft plaatsgevonden en wat dan de afspraken zijn die daarover zijn gemaakt. Ik sluit me aan bij de vragen die ook al door PRO zijn gesteld. Ik lees in het artikel van het AD dat de gemeente heeft laten weten dat er altijd al sprake was van een gebruiksovereenkomst die tijdelijk zou zijn, om leegstand tegen te gaan en dat ze nu dan de kans willen geven aan een andere ondernemer. Wat is daarvan nou het nut? Verderop in het

artikel komt, volgens mij, dan ook echt de aap uit de mouw en dan gaat het over het huurrecht. Ik ben benieuwd: wordt iemand met een tijdelijke gebruiksovereenkomst aan het begin van zo'n gebruikersovereenkomst geïnformeerd over de mogelijkheden dat ook de redenen voor het huurrecht de reden zouden kunnen zijn waardoor de gebruiksovereenkomst op een gegeven moment gestopt gaat worden? Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Ik kijk nog de zaal rond. Niet. Dan gaan we door naar de beantwoording door de wethouder. Ga uw gang.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Voorzitter, dit soort ondernemers moeten we natuurlijk zoveel mogelijk ruimte geven om te ondernemen. Dat juichen we ook toe, zeker een gebied als bij de Brede Hilledijk. Dat is iets dat we met zijn allen ook zouden moeten willen. Tegelijkertijd wil ik u wel zeggen dat we duidelijke afspraken hebben gemaakt met deze ondernemer. Ik heb hier ook een aantal heel kritische kanttekeningen gehoord van een aantal raadsleden. Dat is dan ongetwijfeld gebaseerd op het gesprek met die ondernemer, dat hoop ik, op het krantenartikel. Maar wij zijn al een hele tijd bezig met deze ondernemer. Al ver voordat het krantenartikel gepubliceerd is. Het pand is NPRZ-gebied, het is sinds 2020 eigendom. Met de ondernemer is in 2023 een afspraak gemaakt in de vorm van een bruikleenovereenkomst. De ondernemer wist van de omstandigheden, hij wist van het tijdelijk gebruik. De gebruikersvergoeding is 200 euro per maand. Let wel: een marktconforme vergoeding zou misschien wel het tienvoudige zijn. Verdere verlenging van dit contract zou betekenen dat de gebruiker een vergaande huurbescherming zou kunnen krijgen. Dat is de belangrijkste reden waarom we hebben aangegeven dat we niet kunnen verlengen. Volgens mij heb ik een interruptie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft inderdaad een interruptie van de heer Kaya. Ga uw gang.

De heer KAYA (pro): Ik snap de reactie van de wethouder wel in die zin dat het inderdaad 200 euro per maand is aan huurgeld dat hij betaalt. Tegelijkertijd is het ook wel: zij helpen ons en wij helpen hen. In die zin: we voorkomen daarmee leegstand, voegen wel iets toe aan een winkelstraat als de Beijerlandselaan die op dit moment dat aanbod niet heeft. Dat wil ik wel meegeven aan de wethouders. Het is niet eenrichtingsverkeer, maar het gaat wel beide kanten op.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Rojer ook een interruptie. Ga uw gang.

Mevrouw ROJER (d66): Dank, voorzitter. De he ondernemer had toch ook aangegeven dat hij marktconform wilde betalen? Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De wethouder.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Voorzitter, ik was nog met mijn inleiding bezig. Dan kom ik ook op die punten terug en uiteraard ook op dat marktconforme deel. Overigens: ik zei het net verkeerd. Het is de Groene Hilledijk, daarvoor excuus. Ik kom nog op uw opmerking terug. Begrijp me niet verkeerd: dat ik hier aangeef wat we aan het doen zijn met de ondernemer en hoe we in gesprek zijn, wil niet zeggen dat ik niet toejuich dat dit soort ondernemers een plek krijgen, want het is belangrijk voor het gebied, voor de bewoners en ook voor de ondernemers. Wij doen ook alles of zoveel mogelijk om het voor elkaar te krijgen. Maar wat wij niet kunnen hebben, is als wij allerlei plannen hebben vanuit het NPRZ-plan voor dat gebied, dat we dan ondernemers hebben die op huurbescherming kunnen gaan beroepen. Dan heb je een nieuw probleem en dat zou u ook niet willen, schat ik zomaar in. De ondernemer heeft inderdaad meerdere keren aangegeven dat die bereid is om een marktconforme huur te willen betalen. Dat is, denk ik, buitengewoon netjes. Inmiddels zijn er

meerdere panden aangeboden en die meerdere panden zijn tot nu toe, om moverende redenen, dan ga ik helemaal niet vertellen dat dat wel of niet juist is en dat kan met de huursom te maken hebben, met andere redenen, maar om moverende redenen is de ondernemer niet ingegaan op ons aanbod. Als er gezegd of beweerd wordt dat wij niets doen om die ondernemer te helpen, dat werp ik verre van me. Ook nu ligt er een nieuw aanbod. Dat aanbod is nu in overweging bij de ondernemer.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Een interruptie van de heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Dat heeft ermee te maken om te begrijpen: waarom zou hij er dan überhaupt uit moeten als je een ander aanbod doet? Ik bedoel, dan zou je er toch ook voor kunnen kiezen om hem daarin te laten? Ik kan me heel goed voorstellen dat als je ondernemer bent en een investering hebt gedaan en ineens geconfronteerd wordt met een verhuizing, dat dat ook weer kosten met zich meebrengt. Waarom zou hij per se moeten verhuizen en niet op dezelfde locatie kunnen blijven?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U bent door uw tijd heen. De wethouder.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Daar ben ik het met de heer Achbar over eens, dat wil je voorkomen. Maar wij hebben in dit land een huurdersbescherming die dusdanig ver gaat dat op het moment dat je een huurder daar voor een bepaalde tijd hebt zitten, dat die vergaande huurbescherming heeft. We zitten daar in een NPRZ-gebied en daar zijn allerlei vergaande plannen voor. Als wij dan geconfronteerd worden met een ondernemer die een beroep doet op de huurbescherming, hebben we een ander probleem. Dat is de reden waarom we gezegd hebben: wij willen dat u hier niet blijft zitten en dat er een andere locatie wordt gezocht voor u. Daar helpen wij aan mee. Dat doet hij overigens ook met de woningcorporatie, die heeft hij er ook bij betrokken. We doen het ook vanuit onszelf. Dat is ook de insteek. Wij willen graag dat die ondernemer een pand krijgt waar hij kan ondernemen. Maar goed, dat moet wel van 2 kanten komen. Je moet je allebei wel in dat pand kunnen vinden. Nogmaals, er zijn meerdere panden aangeboden. Ik wil ingaan op de vraag, ik weet niet of ik nog veel tijd heb, het is voor mij de eerste keer dat ik zo'n kort bespreekpunt doe. U zult mij daar wel op wijzen, zeg ik tegen de voorzitter. Circa 22 procent van de winkeladressen, zeg ik tegen de heer Kaya, via de voorzitter, is in bezit van de gemeente. Dat zijn 52 van circa 240 winkeladressen. Dit lees ik voor, want dat weet ik niet uit mijn hoofd. Er zijn er 37 verhuurd, er zijn er 2 tijdelijk verhuurd of in bruikleen en er zijn er 5 die leeg staan, technisch of onbruikbaar, dan wel in voorbereiding voor renovatie. In renovatie zijn er op dit moment 8, waarvan 5 transformaties naar woningen. Hoe bepalen we nou wie er wel of niet in kan? Dat begint ermee dat er samen met de ondernemers een brancheringsplan is samengesteld voor de hele Beijerlandselaan en de Groene Hilledijk, met als doel een evenwichtig aanbod van winkels en voorzieningen. Op basis daarvan wordt er gekeken naar wie dat pand zou kunnen huren. Daarnaast hebben we natuurlijk uiteraard te maken met allerlei regelgeving zoals het beroemde Didam-arrest waar we ons uiteraard aan moeten houden. Op deze manier gaan we daarmee om. Hoe begeleidt de gemeente ondernemers met een tijdelijke gebruikersovereenkomst naar een vaste plek? Daar is geen specifiek beleid voor. Maar wij proberen ze te helpen, dat doen we met deze ondernemer. Dat zal niet altijd meteen tot een succes leiden. Indien gewenst, kunnen ondernemers ook een beroep doen op de stadsmakelaar bij Boulevard Zuid. Daar kun je geen rechten aan ontlenen, dat kunnen we onmogelijk toezeggen, maar we proberen ze wel te begeleiden. Want nogmaals, juist een goed en gevarieerd winkelaanbod is ons doel, dat willen we ook graag. Wat heeft de aanpak tot nu toe opgeleverd voor ondernemers en bewoners van Hillesluis? Voor zover ik weet, heeft de aanpak gezorgd voor nieuwe winkels en nieuwe en kansrijke concepten. Voor zover ik weet, ik ben er in mijn raadstijd een paar keer langs geweest, zie je, dat gaat altijd met ups en downs, maar zie je wel degelijk een ontwikkeling in dat winkelgebied. Dat doen we in overleg met bewoners, dat doen we in overleg met de overlegtafel Boulevard Zuid waar

vertegenwoordigers van de BIZ, BIZ eigenaren, BIZ ondernemers en een wijkraadslid van wijkraad Hillesluis en wijkraad Bloemhof wordt op de hoogte gehouden. Stoppen met ontruiming tot er een passend pand is. We hebben wederom vandaag een pand aangeboden en hij heeft al best wel een aantal maanden uitstel gekregen. Normaal is een opzegtermijn 4 weken en volgens mij zitten we al aan een aantal maanden uitstel. Dat uitstel proberen we zoveel mogelijk als kan in te zetten, maar we willen niet dat er uiteindelijk die vergaande huurdersbescherming gaat komen. Die vraag was trouwens niet van u, dat geldt ook voor de eerdere vragen die er waren van de heer Achbar, volgens mij. Neem me niet kwalijk, maar ik heb in ieder geval op deze manier wel uw vragen beantwoord, denk ik. Nee, sorry, ik zeg het verkeerd. Die waren wel degelijk van de heer Kaya. Ik kom nu bij uw vraag. U zegt: kan de wethouder toezeggen om de ondernemer niet te pesten? Ik ben tegen pesten, dus ik zou het heel slecht vinden als de ondernemer gepest wordt, maar ik hoop dat ik u heb uitgelegd dat we wel degelijk mee aan het werken zijn om te zorgen voor een oplossing. Dit is geen pesten. Dit is conform de afspraken die we gemaakt hebben. Uiteraard willen we graag dat deze ondernemer kan blijven ondernemen. Die wijkraden zijn betrokken bij de ontwikkeling van het brancheringsplan. Toewijzing van de panden, om daar de wijkraad bij te betrekken, dat gaat echt een stap te ver. Los van de vraag … Ik zie u zeggen: dat is ook niet de bedoeling. Ik reageer een beetje op de non-verbale reactie, maar misschien kunt u dat dan dadelijk nog toelichten. Toewijzing doen we via het brancheringsplan in overeenstemming met Didam. Maar om de wijkraad nog bij individuele panden te betrekken, is geen doen. Leefbaar: heeft de gemeente een subsidierelatie met betrekking tot stagiairs? Het antwoord is nee. Maakt het pand onderdeel uit van de strategische voorraad van de gemeente? Het antwoord is nee, het maakt deel uit van programma NPRZ. Is er een pand met evenveel vierkante meter in de buurt beschikbaar? Er is een pand aangeboden, dat is iets groter, maar op een goed vergelijkbare locatie. Dan het CDA: heeft de wethouder gesproken met de wijkraad en wat zijn de afspraken die hierover gemaakt zijn? Ik zelf niet, maar ambtelijk deze week nog. Ook daarvoor is veel contact geweest met de wijkraad, door onze vastgoedbeheerder al daar. Wil de gemeente nu de kans geven aan een andere ondernemer. Ja. Er wordt iemand met een tijdelijke overeenkomst geïnformeerd vanwege het huurrecht. Dat de gebruiksovereenkomst dan ook gestopt kan worden. Het antwoord is ja. Dat doen we en daar zit dan een opzegtermijn van 28 dagen op. Dan de motie. Ik ben er net al op ingegaan, maar de strekking van de motie gaat echt te ver. We proberen de wijkraad zoveel mogelijk te betrekken. We informeren hen structureel maandelijks tijdens de overlegtafel Boulevard Zuid, maar we gaan ze niet bij elk individueel pand betrekken. Dat is echt niet te doen. Dus ik moet hem ontraden. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank aan de wethouder. U heeft uw best gedaan om binnen de tijd te blijven, maar dat heeft u niet gehaald helaas. Ik zie de heer Achbar staan, maar u heeft geen tijd meer. Wat zegt u? Een veegronde? Is een vraag niet beantwoord? Dat mag, de veegronde. De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Volgens mij is mijn motie niet goed begrepen, voorzitter. Misschien kan de wethouder daar dan iets beter een toelichting op geven. De wijkraad heeft altijd een instemmingsaandeel gehad bij het toewijzen van panden. Eigenlijk is de vraag van die motie om dat mandaat weer terug te geven, of hij moet zeggen: waarom is het überhaupt ooit ontnomen, dat instemmingsaandeel vanuit de wijkraad.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Dan de heer Kaya.

De heer KAYA (pro): We hebben natuurlijk nu een beetje de voorgeschiedenis besproken, maar ik zou graag ook willen weten wat nu de concrete vervolgstappen zijn vanuit de wethouder, maar ook vanuit de ambtenarij om te kijken, in gezamenlijkheid: hoe kom je nou tot een oplossing? Ik hoor net dat er wel ambtenaren langs zijn gegaan, recentelijk.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dit is een tweede termijnvraag eigenlijk.

De heer KAYA (pro): Een beetje wel. Dat is zo. Mag ik door? In principe is mijn vraag: hoe gaan we ervoor zorgen dat deze ondernemer blij is en dat de gemeente blij is met zo'n aanvulling op de Beijerlandselaan.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De wethouder.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Voorzitter, ik kan een antwoord geven op de vraag van de heer Kaya, maar een antwoord op de vraag van de heer Achbar heb ik nog niet. Want ik moet eerlijk zeggen: ik weet niet van dat intrekken. Daar moet ik over geïnformeerd worden. Als het om uw vraag gaat, zeg ik via de voorzitter, dat is precies wat we nu aan het doen zijn. Op dit moment zijn we bezig met die ondernemer om te kijken of hij passende ruimte kan krijgen. Daarnaast, via het hele brancheringsplan, proberen we uiteraard ook invulling te regelen voor andere ondernemers. Maar nogmaals, *as we speak*, vandaag, heeft hij een nieuw aanbod gehad en dat was niet het eerste aanbod dat hij gehad heeft. Op die manier blijven we in gesprek.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik hoor eten vanuit de zaal.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Ik begrijp dat, voorzitter. Ik kan er na de pauze op terugkomen. Ik begrijp dat het te maken heeft met een instemmingsaanbod in de periode van Alliantie Hand in Hand. Daar weet ik van, want daar heb ik destijds over gesproken toen ik daar langskwam. Maar ik weet eerlijk gezegd niet wat de huidige status is. Ik sta na de dinerpauze weer hier achter de tafel. Wellicht kan ik dan nog op die vraag ingaan.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Daar wordt ingestemd, geloof ik. Dat is oké met de heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Dat waardeer ik enorm, maar dat zit wel in het verlengde van de appreciatie van de motie die ik heb ingediend.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan sluiten we dit agendapunt en heropenen we hem na het diner. Ik denk dat dat het meest pragmatisch is op dit moment. De heer Van Lanschot, een punt van orde?

De heer VAN LANSCHOT (d66): Ik wil toch vaststellen dat we 2 korte bespreekpunten hebben deze vergadering. Dat we hier bij het tweede korte bespreekpunt best lang hebben stilgestaan en nog lekker doorgaan na de dinerpauze en bij het eerste korte bespreekpunt werden afgekapt omdat het duo Leefbaar kennelijk het onderwerp bomen niet belangrijk genoeg vond. Ik vind dat toch een opmerkelijk verschil tussen beide korte bespreekpunten.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik heb dat absoluut niet zo ervaren, maar daar kunnen we van verschillen. Ik zie rechts van mij de heer Buijt van Leefbaar staan. U wilt daar ook wat van vinden?

De heer BUIJT (lr): Voorzitter, blijkbaar werkt u als een rooie lap op de fractie van D66. Want het valt me op dat telkens als u even voorzitter bent, vorige keer, en nu wordt weer het Leefbaar duo ... Hou toch alsjeblieft op. Niet zo gefrustreerd. Het ging alleen maar over de constatering dat er ineens anderhalve minuut spreektijd bij was en hoe iedereen dat op wil maken, moet u zelf weten. De voorzitter doet nu een heel constructief voorstel: er is onduidelijkheid over een motie, laten we de lunchtijd gebruiken zodat de wethouder de tijd krijgt om iets ... En dan gaat u zeggen een Leefbaar duo. Kom op, niet zo kinderachtig.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van Lanschot.

De heer VAN LANSCHOT (d66): Ik stel alleen maar vast dat er, vanuit de voorzitter, na een interventie van Leefbaar duidelijk werd gezegd dat we er vanuit waren gegaan dat we het kort over de bomen zouden hebben. Ik denk: waarom hebben we niet lekker lang over de bomen? Dat kan best.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik stel voor dat we hiermee stoppen en dat we een dinerpauze gaan houden. Een uur, is dat voor jullie voldoende? Dat we om 20.00 uur de vergadering heropenen? Daar wordt ingestemd. Dan sluit ik bij dezen de vergadering en heropen ik hem om 20.00 uur. Eet smakelijk allemaal.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 15 oktober 2026

Notulen van de raadsvergadering van 15 oktober 2026 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: De heer M.H. Biljoen

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: De heer D.J. van Dommelen en mevrouw J.M. Nunnely

Griffier: Mevrouw M. Pe

Heropening

9.2 Kort bespreekpunt over 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek', aangevraagd door de leden Kaya en Van Eikeren.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Beste raadsleden, we gaan de vergadering heropenen. Dan gaan we verder met de behandeling van agendapunt 9.2, Kort bespreekpunt over 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek'. Dan ga ik door naar wethouder Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Voorzitter, ik had nog wat tijd gevraagd om een laatste vraag van de heer Achbar van DENK, om daar een fatsoenlijk antwoord op te kunnen geven. Er zit een klein stuk historie, want destijds is er inderdaad sprake geweest van een instemmingsaanbod. Dat was in de begintijd van de Alliantie Hand in Hand, aanpak Boulevard Zuid. De werkwijze was dat de gemeente de BIS'en en de wijkraden Bloemhof en Hillesluis samen mochten beslissen over de gewenste ondernemer in een brancheringscommissie, waarin overigens weer de regels van Didam werden toegepast, maar dat is niet zo relevant. In '25 is het vertrouwen in de Alliantie opgezegd door de BIS-eigenaren en de wijkraden Bloemhof en Hillesluis. Op dit moment wordt er gekeken: hoe kunnen we dat opnieuw inrichten? Hoe kunnen we de taken en verantwoordelijkheden opnieuw bespreken of inrichten? Daar is de overlegtafel Boulevard Zuid voor opgericht, waarin de BIS-eigenaar, BIS-ondernemers en de wijkraad Hillesluis zitting hebben. Op verzoek van de wijkraad Bloemhof worden zij ambtelijk op de hoogte gehouden. Dan heb ik nog steeds uw vraag niet beantwoord, want uw vraag is: kunnen we dat instemmingsaanbod weer invoeren? Kan de wijkraad daar weer bij betrokken worden? Die procedure willen wij liever niet, want dat gaat heel ver per pand. Waar we wel met ze over willen praten is, hoe wil je die totale branchering zien van dat winkelgebied? Daar kunnen we vervolgens invulling aan geven langs de lijnen van die branchering. Maar als we per pand dit gaan doen, dan gaat het ook allemaal echt in de vertraging. Dat is iets wat we niet willen. Niet per elk individueel pand, wel betrekken bij het bredere beeld van, wat willen we met die winkelboulevard bereiken en welke branchering willen we doen? De motie zoals die er nu ligt, moet ik helaas ontraden.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan wil ik u danken voor uw appreciëring. U hoort een toezegging. Ik kijk naar de wethouder. Is dat een toezegging?

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Ik heb niet echt een toezegging gedaan. Ik zoek naar het woord. Die overlegtafel van Boulevard Zuid is er juist om te zorgen dat we gezamenlijk met dat gebied de juiste dingen doen. Die samenwerking gaat onverminderd voort. Er wordt op dit moment invulling gegeven aan die samenwerking. Als u zegt: de toezegging is dat de wijkraad wordt betrokken bij de branchering van die straat, dan denk ik dat dat onderdeel is van die afspraken. Als ik daar een toezegging op doe, dan ga ik iets doen wat al gebeurt. Dat lijkt mij overdreven, eerlijk gezegd.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De heer Roskam heeft een verhelderende vraag.

De heer ROSKAM (Ir): Begrijp ik dan goed van het wethouder dat hij overbodig is, omdat het al gebeurt?

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De wethouder.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): De vraag die mij werd voorgelegd, is per pand. Daar heb ik volgens mij een heel duidelijk antwoord op gegeven. Dat moeten we niet doen. Als het gaat om de manier waarop met die hele straat wordt omgegaan, het hele winkelgebied, daar betrekken we, want dat was de vraag, de wijkraad, in dit geval Hillesluis, nadrukkelijk bij, samen met de BIS-eigenaren en de BIS-ondernemers. Dat is wat er gebeurt. Wat dat betreft is die overbodig.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Helder. Ik zie dat u staat, mijnheer Achbar, maar u heeft geen tijd meer. Ik kan u het woord helaas niet geven.

De heer ACHBAR (denk): Dat gaat te snel, voorzitter.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Heeft u een punt van orde?

De heer ACHBAR (denk): Dan maak ik een punt van orde. Op het moment dat ik een vraag stel en daar geen antwoord op heb gekregen, dan is de vraag waarom ik daar geen antwoord op heb gekregen? Voorzitter, ik zou graag antwoord willen op de vraag die ik heb gesteld. Daar is nu onvoldoende antwoord op geven. Als u wilt dat ik hem herhaal en in technische tijd doe, maar dat was mijn punt van orde. Kan er antwoord gegeven worden op mijn vraag?

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Volgens mij heeft de wethouder antwoord gegeven op uw vraag op zijn manier, maar ik kijk nog 1 keer naar de wethouder of dat voldoende was of niet. De wethouder.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Voorzitter, het zou raar zijn als ik nou zou zeggen dat mijn beantwoording onvoldoende zou zijn. Volgens mij ben ik heel duidelijk geweest. Ik heb een vraag gekregen voor de individuele panden, heb ik ook beantwoord. Ik heb ook aangegeven op welke manier de wijkraad en de BIS'en worden betrokken bij de hele ontwikkeling van het winkelgebied. Ik heb geen andere vraag gehoord.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan sluit ik hiermee agendapunt 9.2.

7.1 Debat over 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan gaan wij door naar de heropening van agendapunt 7.1. Dan geef ik het woord aan de heer Van Dijk.

De heer VAN DIJK (cu): Voorzitter, ik kom maar gelijk aan dat ik zo dadelijk ook om heropening van 7.2 ga vragen. Het hoeft allemaal niet lang te duren wat mij betreft, maar een paar dingen oplossen. Voorzitter, wij hebben vanochtend ingediend de motie 'Op weg naar herstel', nummer 4. Ik overweeg om die in te trekken, maar daar zit wel een vraag aan de wethouder bij. Kan hij toezeggen dat hij de raad, bij het verschijnen van het cultuuronderzoek begin 2027, terugkoppeling zal geven op hoe het college de 14 aanbevelingen uit het FNV-onderzoek, hoe het college daarmee is omgegaan?

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank. Omdat dit debat is heropend, kijk ik rond of er nog andere mensen zijn. Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw VAN DER MEER (lr): Dank u wel, voorzitter. PRO en Leefbaar Rotterdam zitten niet altijd op 1 lijn, zeker rondom de gevoeligheden rondom het onderzoek. Waar we het wel met elkaar over eens zijn, is dat de medewerkers beschermd moeten worden. Dus met veel plezier kondig ik aan dat wij onze eerder ingezette motie terugtrekken en hem willen vervangen met een motie getekend door zowel Leefbaar als PRO. Dat betrof motie 7.1.5.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan constateer ik dat de originele motie van 7.1.5 is ingetrokken.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Mevrouw Van der Meer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Waarborg de bescherming van onze medewerkers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter, ter bespreking van 7.1 Debat over 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer.;

constaterende dat:
- uit het onderzoek naar de sociale veiligheid bij THPM blijkt dat veel medewerkers grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren;
- medewerkers aangeven onvoldoende vertrouwen te hebben in de wijze waarop meldingen worden behandeld en in de steun die zij daarbij ontvangen;
- het melden van misstanden essentieel is om een veilige werkomgeving te kunnen realiseren;

overwegende dat:
- geen enkele medewerker nadelige gevolgen mag ondervinden van het te goeder trouw melden van ongewenst gedrag of het meewerken aan onderzoek;
- medewerkers vrijuit moeten kunnen spreken, zonder angst voor intimidatie, benadeling of gevolgen voor hun loopbaan;
- bescherming van melders en betrokkenen noodzakelijk is om het vertrouwen in de gemeentelijke organisatie te herstellen;

verzoekt het college:
- te waarborgen dat medewerkers die te goeder trouw melding maken van grensoverschrijdend gedrag of meewerken aan onderzoek, worden beschermd tegen benadeling, intimidatie en represailles;
- te waarborgen dat meldingen onafhankelijk en voortvarend worden opgevolgd en dat betrokken medewerkers worden geïnformeerd over de procedure en de beschikbare ondersteuning;

- om die reden te bevorderen dat medewerkers weten waar zij terecht kunnen indien zij dat nodig achten buiten de directe hiërarchische lijn (zoals de vertrouwenspersoon en het Meldpunt Integriteit), tevens het bevorderen van kennis over de gedragscode alsmede het bevorderen van trainingen hierover;
- de gemeenteraad jaarlijks via de Monitor Integriteit te informeren over bovenstaande waarborgen en acties,

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van der Meer en N. Baali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan geef ik het woord aan de heer Baali.

De heer BAALI (pro): Dank u wel, voorzitter. Voor de duidelijkheid, wij hebben het dictum aangepast, in goede overeenstemming ook met de wethouder overlegd. Het moge misschien niet dezelfde signalen zijn. Wij maken ons met name zorgen om de sfeer die er nu is, maar het gedeelde belang is zo helder. Ik ben er ook erg blij mee dat dit soort samenwerkingen ook mogelijk zijn. Dank u wel.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank u wel. Dan kijk ik de commissie rond of er nog anderen zijn voor een bijdrage. Dat is niet het geval. Dan geef ik het woord aan de wethouder voor het beantwoorden en appreciëren van de motie.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik reageer eerst op de vraag van de heer Van Dijk. De manier waarop hij nu die vraag stelt, daar kan ik in meegaan. Daar past precies in ook wat ik beoog, namelijk met dat onafhankelijk cultuuronderzoek, waar al deze informatie ook bij betrokken wordt, daarna met een reactie te komen. Dan zal ik ook nadrukkelijk op die 14 punten ingaan. Dan de aangepaste motie. Wat hier gevraagd wordt, is ook iets wat ik buitengewoon belangrijk vind. Mensen moeten kunnen melden en ze moeten er ook zeker van zijn dat ze niet benadeeld worden als ze gaan melden. Dat zou echt niet goed zijn en dat zou het tegenovergestelde zijn van wat we willen bereiken, namelijk die veilige werkomgeving. Ik heb ook aangegeven dat ik in gesprek ben met de afdeling communicatie. Hoe kunnen we dit allemaal nog nader duidelijk maken waar ze terechtkunnen? Ik ben ervan overtuigd dat we veel goede maatregelen in uitvoering hebben. Alleen, de vraag is altijd: kunnen mensen die maatregelen ook vinden? Daarover kun je niet genoeg communiceren. Dat zullen we ook doen. Ik zal via de jaarlijkse monitor integriteit hier een terugkoppeling op geven, hoe we daarmee omgaan en hoe we daarmee staan. Dus ik kan deze motie in deze vorm omarmen. Dat was het volgens mij.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank. De heer Van Dijk.

De heer VAN DIJK (cu): Voorzitter, met deze hele duidelijke toezegging van de wethouder en als die ook als zodanig genoteerd kan worden, kan ik motie 4 intrekken.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank u wel. Dan sluit ik dit agendapunt en dan kom ik nog bij de toezegging. Wethouder Van Dommelen zegt toe in te gaan op de 14 punten uit het FNV-onderzoek. Dan sluit ik hiermee de beraadslaging op agendapunt 7.1. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* De motie van ChristenUnie is ingetrokken. Wethouder Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (wethouder): Ter verduidelijking van die toezegging, dat doe ik als ik terugkom, als ik reageer op het cultuuronderzoek, wat in januari aan ons gepresenteerd wordt en waar ik in februari op terugkom. Dan zal ik op die 14 punten ingaan.
De VOORZITTER (de heer Biljoen): Helder. Wij zullen dit ook op deze manier noteren.

7.2 Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers'.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan gaan wij door naar de heropening van agendapunt 7.2. De heer Van Dijk heeft daar nog een bijdrage. De heer Van Dijk.

De heer VAN DIJK (cu): Een bijdrage is een groot woord. Er bleek een kleine technische onvolkomenheid in een van de ingediende moties te zitten, maar daardoor wijzigt de tekst wel, dus ik moet hem formeel opnieuw indienen en ik denk dat de wethouder hem ook moet appreciëren. Dat is de motie 'Ongedocumenteerde Rotterdammers in beeld'.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De heer Van Dijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Ongedocumenteerde Rotterdammers in beeld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- ongedocumenteerde Rotterdammers voor ondersteuning afhankelijk kunnen zijn van verschillende gemeentelijke voorzieningen, zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties;
- er op verschillende terreinen, waaronder medische zorg, opvang, juridische ondersteuning en hulp bij onveilige thuissituaties, belemmeringen kunnen bestaan bij het verkrijgen van passende hulp;
- de raad voor een goede beoordeling van het gemeentelijke beleid inzicht nodig heeft in de hulpvragen, de beschikbare ondersteuning en de knelpunten die zich daarbij voordoen,

overwegende dat:
- inzicht in terugkerende problemen kan helpen om bestaande voorzieningen er en effectiever te maken;
- de raad zijn controlerende rol alleen goed kan vervullen wanneer duidelijk is waar mensen tussen voorzieningen en verantwoordelijkheden vallen;
- gegevens over hulpvragen en knelpunten zorgvuldig en met inachtneming van de privacy van betrokkenen moeten worden verzameld,

verzoekt het college:
- het rijk te verzoeken een monitor in te richten met als doel het waarborgen van humanitaire basisrechten en op basis waarvan het rijksbeleid bijgesteld kan worden.
- de stichting Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) en de Pauluskerk te verzoeken om signalen van niet, of onvoldoende toegang geven tot en/of uitvoering geven aan de basisrechten binnen Rotterdam actief terug te geven aan de uitvoeringsorganisatie, zodat Rotterdam de uitvoering van de landelijke richtlijnen, waar nodig, kan verbeteren;

- daarbij aandacht te besteden aan terugkerende redenen waarom hulp niet of niet tijdig wordt geboden, aan ontbrekende voorzieningen en aan situaties waarin mensen buiten verschillende organisaties of regelingen vallen;
- organisaties die een subsidierelatie hebben met de gemeente en verantwoordelijk zijn voor zorg voor ongedocumenteerde Rotterdammers, aan te spreken op hun taak wanneer deze niet uitgevoerd wordt;
- bij het overzicht aan te geven welke maatregelen het college naar aanleiding van de gesignaleerde knelpunten neemt, en welke knelpunten buiten de gemeentelijke bevoegdheid vallen en bij welke partij deze onder de aandacht worden gebracht;
- de gemeenteraad bij aanleiding te informeren over de uitkomsten van de gesprekken,

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, H. Wempe, T.J.D. Isaack, A.J.A. Maassen en E. Başoğlu

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan kijk ik naar de wethouder of zij deze kan appreciëren. Wethouder Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank u wel, voorzitter. De motie wijzigt 1 woord. Vanwege de technische aanpassing, is de motie beter uitvoerbaar, dus ik kan hem ook op deze manier omarmen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank. Dan wethouder Buijt. Raadslid Buijt.

De heer BUIJT (Ir): U bent mijn favoriete voorzitter, weet u dat? Mag. Dat is niets ten nadele van mijn collega Vanessa natuurlijk. Wij hebben niet alle moties scherp, zeker niet op een dag waar er bijna 100 worden ingediend, maar dat ene woordje, wij zien dat niet. Kunt u zeggen hoe, want zo opvallend, dat ene woordje, nou kan een woord ertoe doen, maar een hele appreciatie wijzigt?

Mevrouw NUNNELY (wethouder): Dank u wel, voorzitter. De wijziging in deze motie is dat we niet een jaarlijkse monitor doen, maar zo snel mogelijk. Sorry. Ik pak hem erbij. Het gaat erom dat we niet een jaarlijkse monitor doen, maar zo snel mogelijk. Dat scheelt wel in de uitvoering van deze motie. Daarom dat we hem op deze manier wel kunnen omarmen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Helder. Dank. Dan sluit ik hiermee de beraadslaging van agendapunt 7.2.

10. BENOEMINGEN

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan gaan wij door naar onderdeel nummer 10. Dat zijn de benoemingen.

10.1 Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR).

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan hebben wij 10.1 Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening, oftewel het COR. Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening heeft het karakter van een aanbeveling. Dan kijk ik of er behoefte is aan een stemming. Dat is niet het geval. Dan stel ik voor om zonder stemming de heer T.R.J., dat is Thom, van Dam van de ChristenUnie te

benoemen als lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. *(Applaus.)* Dan wens ik daar de heer Van Dam veel succes mee. Dan gaan wij zo meteen beginnen met het stemvenster, maar voordat we daarmee beginnen, wordt eerst het een en ander met de techniek klaargezet. Een klein moment geduld alstublieft.

12. Stemvenster.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan zijn we nu gekomen bij de besluitvorming naar aanleiding van de debatten van vandaag en de ingediende moties. Voor we gaan stemmen, wil ik u vragen of er stemverklaringen zijn. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Voorzitter, er zijn geen stemverklaringen, maar bij het Beleidskader Rotterdam Internationaal, de eerste motie over de Raad van de Europese Unie, moet ik mij onthouden van stemmen vanwege mijn werk. Bij 8.6, de in, door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam, bij de derde motie, moet ik mij ook onthouden van stemmen vanwege mijn werk.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Mevrouw Maassen. Niet meer? De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr): Dank u, voorzitter. Bij 8.5.1 'Rotterdam als gaststad voor de Raad van de Europese Unie'. We zien een voordeel voor de haven en de economie. Tegelijkertijd zien we niet waar de kosten gaan landen en dit zal miljoenen kosten. Daarom zullen we voor nu tegen stemmen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De heer Buijt.

De heer BUIJT (lr): Voorzitter, een motie bij agendapunt 7.2, motie 6 'Erken Palestina'. We hebben meerdere moties vandaag gehad waarbij de conclusie van het college was: dit orgaan, de gemeenteraad, gaat hier niet over, daarom ontraad ik deze motie. De wethouder begon goed. Ze zei: dit is buitenlandbeleid, daar gaat de gemeente Rotterdam niet over. Vervolgens zei ze: ik geef oordeel raad. Ik wil nogmaals markeren dat dat echt betekent wat betreft het college stemt de raad in met deze motie. Het is echt voor het eerst dat we in dit conflict zo duidelijk een stelling zien van het college. Ik wil het echt markeren. Ik wil echt met klem ook zeggen: wij zullen vol overtuiging hier tegen stemmen en wij rekenen erop dat dit niet wordt aangenomen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De heer Kaya.

De heer KAYA (pro): Betreffende 7.2, motie 'Versterk de positie van staatloze mensen, erken Palestina'. Voorzitter, ik stem voor deze motie, omdat ik vind dat iedere Rotterdammer recht heeft op een duidelijke rechtspositie en herkenning. Tegelijkertijd zijn Palestijnen niet de enige volks onteigende staat. Denk bijvoorbeeld aan de Koerden. Ik vind het belangrijk dat we in het algemeen opkomen voor erkenning en zelfbeschikking. Dat geldt voor iedereen die strijdt voor fundamentele politieke rechten en onafhankelijkheid. Dit was voor de duidelijkheid een persoonlijke stemverklaring vanuit mij.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Ook volle overtuiging erken Palestina.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De heer Başoğlu.

De heer BAŞOĞLU (sp): 8.2. De SP stemt tegen. Niet per se omdat het een slecht plan is, maar omdat er weinig zekerheden zijn over het toe te voegen aantal woningen en de marktpartijen

doorgaans niet kiezen voor eeuwig sociaal, maar voor een sluitende businesscase. 8.1, motie 1. De SP stemt tegen, omdat met het sluiten van gebiedsakkoorden de zeggenschap van de raad en daarmee de inwoners in onze ogen wordt ingeperkt. Er zijn andere manieren om als gemeente regie te voeren op gebiedsniveau. De raad moet altijd aanzet kunnen blijven bij het stellen van kaders voor ontwikkelingen.
De VOORZITTER (de heer Biljoen): Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (lr): Dank u wel, voorzitter. Een stemverklaring op 7.3, motie 7 'Brede samenwerking voor hulpverlening en dagbesteding'. Een motie met zo een titel, daar kan je natuurlijk op zich niet tegen zijn, maar het moet ons ook van het hart dat alle moties die staatsbeleid zijn of al overbodig zijn verklaard van de oppositie, worden afgeraden en die van de coalitie worden omarmd. Daarom stemmen wij tegen deze motie als signaal.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): De heer Buijt.

De heer BUIJT (lr): Voorzitter, u was mijn favoriete voorzitter. Dat blijft u hoor, maar ik wil u er wel op wijzen dat bij een motie die door een partij zelf is ingediend, zoals motie 6 over Palestina door PRO en Partij voor de Dieren ondertekend, dan mag je geen stemverklaring afgeven. Dat mag alleen als je afwijkt van je fractie. Dat is hier niet het geval. Ik wil u daar wel op wijzen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Ik wilde uitleggen waarom ik dat gedaan heb. De procedure is mij bekend, maar de heer Buijt heeft een hele lange stemverklaring gedaan. Het was bijna een debat. Dus ik voelde me wel verplicht om met volle overtuiging nogmaals te onderstrepen dat wij voluit voor Palestina staan.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Jullie weten allemaal hoe het stemverklaringsvenster werkt. Laten we geen debat erover voeren. Zijn er nog anderen met een stemverklaring? De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Voorzitter, ik zal het goede voorbeeld proberen te geven. Ik heb een stemverklaring op 2 moties, 8.5.8 en 8.5.9 over inmenging. Terecht een belangrijk onderwerp, alleen de insteek van de moties is echt heel negatief, terwijl wij juist voor de positieve benadering zouden kiezen. Vandaar dat we tegen zullen stemmen. Ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken, voorzitter, om voor 8.6.5 'Benoem de genocide door Israël, poging 2', om daar een hoofdelijke stemming voor aan te vragen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pro): Voorzitter, ik kijk uit naar de filmpjes. 8.4, motie 1 gaan we tegen stemmen. Een heel actuadebat over gehad hoe een gemeente is beperkt. Dat ziet PRO ook in. Tegelijkertijd de vinger aan de pols houden waar het wel kan, maar dus wel tegen stemmen. Dan op moties over mensenrechtenschending in het algemeen willen we benadrukken dat we het wel een ontzettend belangrijk onderwerp vinden en we daar op verschillende manieren mee bezig zijn, zoals op de wapendoorvoer toezien, dat dat juist gaat of niet goed gaat, inkoopbeleid en onze meest recente motie over het inzetten van onze zorgexpertise en erken de staat Palestina. Het zijn er nogal veel, maar ik wil wel een paar nog los benadrukken onder 8.6. Motie 1 gaan we ook tegen stemmen. We organiseren zelf geen herdenkingen als gemeente. Wel zal PRO natuurlijk daarbij aanwezig zijn. Motie 2, deze documentaire wordt al goed vertoond in de stad. Motie 3, een garantie is simpelweg niet te geven. Wat we kunnen qua inkoopbeleid, staat opgenomen in het coalitieakkoord. Daar staat PRO ook volledig achter. Motie 4, we gaan graag het gesprek aan wat het afwegingskader is dan dat we per

land of event uitspraken gaan doen. Motie 5, we hebben het over een motie van dezelfde strekking, waar ook op 16 juli over gestemd is en onze stemmotivatie ook op gegeven is. Motie 6, we hebben weinig invloed daarop, dus we gaan hier weinig mee bereiken. Daarom tegen. Dan onder debat 8.5, moties 5 tot 7. We gaan daar als gemeente simpelweg niet over, dus we komen niet ver met dit soort moties.
De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (pro): Dank voorzitter. Ik heb een stemverklaring op debat 8.3 over het Klimaatactieplan, over motie 10 'Geef natuurherstel een plek in de verduurzaming van de haven'. Natuurlijk vinden we natuurherstel en verduurzaming in de haven allebei ontzettend belangrijk. Het havenbedrijf heeft een uitgebreide Natuurvisie en het staat ook in de Havenvisie van 2050. Ik zou juist de Partij voor de Dieren willen uitnodigen om samen naar deze stukken te kijken, waar het al in staat, in plaats van dat we iets nieuws gaan optuigen, want die Natuurvisie bestaat al. Ik zou juist samen met hen de handreiking willen doen om daarnaar te kijken. Dan stemmen wij nu wel tegen.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dank. Dan kijk ik de raadszaal rond. Er zijn geen andere stemverklaringen. Dan gaan wij de stemmingen openen.

7.1 Debat over 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer.

Motie 3, 'Interculturele communicatie is the key'. De motie is met 35 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, DENK, SP, ChristenUnie en BIJ1.

Motie 5A. Waarborg de bescherming van onze medewerkers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter, ter bespreking van 7.1 Debat over 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer.;

constaterende dat:
- uit het onderzoek naar de sociale veiligheid bij THPM blijkt dat veel medewerkers grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren;
- medewerkers aangeven onvoldoende vertrouwen te hebben in de wijze waarop meldingen worden behandeld en in de steun die zij daarbij ontvangen;
- het melden van misstanden essentieel is om een veilige werkomgeving te kunnen realiseren;

overwegende dat:
- geen enkele medewerker nadelige gevolgen mag ondervinden van het te goeder trouw melden van ongewenst gedrag of het meewerken aan onderzoek;
- medewerkers vrijuit moeten kunnen spreken, zonder angst voor intimidatie, benadeling of gevolgen voor hun loopbaan;
- bescherming van melders en betrokkenen noodzakelijk is om het vertrouwen in de gemeentelijke organisatie te herstellen;

verzoekt het college:
- te waarborgen dat medewerkers die te goeder trouw melding maken van grensoverschrijdend gedrag of meewerken aan onderzoek, worden beschermd tegen benadeling, intimidatie en represailles;

- te waarborgen dat meldingen onafhankelijk en voortvarend worden opgevolgd en dat betrokken medewerkers worden geïnformeerd over de procedure en de beschikbare ondersteuning;
- om die reden te bevorderen dat medewerkers weten waar zij terecht kunnen indien zij dat nodig achten buiten de directe hiërarchische lijn (zoals de vertrouwenspersoon en het Meldpunt Integriteit), tevens het bevorderen van kennis over de gedragscode alsmede het bevorderen van trainingen hierover;
- de gemeenteraad jaarlijks via de Monitor Integriteit te informeren over bovenstaande waarborgen en acties,

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van der Meer en N. Baali

De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Naar de Raad!'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, Forum voor Democratie, SP, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en BIJ1.

Motie 7, 'Onafhankelijk onderzoek bestuurlijke verantwoordelijkheid THPM'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie, SP, ChristenUnie en BIJ1.

7.2 Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers'.

Motie 11, 'Zorg voor ongedocumenteerde'. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 8, 'Geen mandaat, remigratie beter dan de straat'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam.

Motie 10, '1 aanspreekpunt voor ongedocumenteerde Rotterdammers'. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 6, 'Versterk de positie van staatloze mensen, erken Palestina'. De motie is met 24 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie, ChristenUnie en CDA.

Motie 1, 'De dokter is voor iedereen'. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 2, 'Samen maken we de zorgverleners de weg wijs'. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 3, ‘Geen loket zonder vervolg’. De motie is met 26 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie en VVD.

Motie 4, ‘Mag je als ongedocumenteerde ook veilig thuis zijn?’. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 5A. Ongedocumenteerde Rotterdammers in beeld

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 oktober 2026 ter bespreking van het debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers;

constaterende dat:
- ongedocumenteerde Rotterdammers voor ondersteuning afhankelijk kunnen zijn van verschillende gemeentelijke voorzieningen, zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties;
- er op verschillende terreinen, waaronder medische zorg, opvang, juridische ondersteuning en hulp bij onveilige thuissituaties, belemmeringen kunnen bestaan bij het verkrijgen van passende hulp;
- de raad voor een goede beoordeling van het gemeentelijke beleid inzicht nodig heeft in de hulpvragen, de beschikbare ondersteuning en de knelpunten die zich daarbij voordoen,

overwegende dat:
- inzicht in terugkerende problemen kan helpen om bestaande voorzieningen er en effectiever te maken;
- de raad zijn controlerende rol alleen goed kan vervullen wanneer duidelijk is waar mensen tussen voorzieningen en verantwoordelijkheden vallen;
- gegevens over hulpvragen en knelpunten zorgvuldig en met inachtneming van de privacy van betrokkenen moeten worden verzameld,

verzoekt het college:
- het rijk te verzoeken een monitor in te richten met als doel het waarborgen van humanitaire basisrechten en op basis waarvan het rijksbeleid bijgesteld kan worden.
- de stichting Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) en de Pauluskerk te verzoeken om signalen van niet, of onvoldoende toegang geven tot en/of uitvoering geven aan de basisrechten binnen Rotterdam actief terug te geven aan de uitvoeringsorganisatie, zodat Rotterdam de uitvoering van de landelijke richtlijnen, waar nodig, kan verbeteren;
- daarbij aandacht te besteden aan terugkerende redenen waarom hulp niet of niet tijdig wordt geboden, aan ontbrekende voorzieningen en aan situaties waarin mensen buiten verschillende organisaties of regelingen vallen;
- organisaties die een subsidierelatie hebben met de gemeente en verantwoordelijk zijn voor zorg voor ongedocumenteerde Rotterdammers, aan te spreken op hun taak wanneer deze niet uitgevoerd wordt;
- bij het overzicht aan te geven welke maatregelen het college naar aanleiding van de gesignaleerde knelpunten neemt, en welke knelpunten buiten de gemeentelijke bevoegdheid vallen en bij welke partij deze onder de aandacht worden gebracht;
- de gemeenteraad bij aanleiding te informeren over de uitkomsten van de gesprekken,

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. G.G. van Dijk, Z.P. Coşkun, H. Wempe, T.J.D. Isaack, A.J.A. Maassen en E. Başoğlu

De motie is met 26 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

Motie 7, 'Rotterdam doet mee met de rechtszaak voor het beschermen van ongedocumenteerden'. De motie is met 35 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, ChristenUnie, BIJ1, SP en DENK.

Motie 9, 'Documentatie, humane behandeling en remigratie'. De motie is met 41 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor heeft gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

Motie 12, 'Een Rotterdams stadpaspoort: basisrechten voor ongedocumenteerde Rotterdammers'. De motie is met 26 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

7.3 Debat over 'Rotterdamse daklozenmagneet', aangevraagd door de leden M. van Dijk en Redelinghuys.

Motie 1, 'Stop Winter Wonderland – geen permanente winteropvang'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 6, 'Vreemdeling, maak je bekend'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam.

Motie 4, 'Rotterdammer niet de dupe'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 2, 'Meet de aanzuigende werking'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie en DENK.

Motie 3, 'Graag of niet'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 5, 'Oost – West – Thuis (land van herkomst) – Best'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 7, 'Brede samenwerking voor hulpverlening en dagbesteding'. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 8, 'Verslavingszorg in winteropvang'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 9, 'Geen plafond zonder perspectief'. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 10, ‘Borging van zorg en begeleiding bij de permanente winteropvang’. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie, SP, BIJ1 en Partij voor de Dieren.

Motie 11, ‘Europese lessen voor de Rotterdamse winteropvang’. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 12, ‘Rotterdamse dak- en thuislozen niet verder in het nauw’. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

7.4 Debat over ‘Rotterdamse haven op één rijstrook’, aangevraagd door het lid Abrahamse.

Motie 1, ‘De haven geen crisis verwijderd van stilstand’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, ‘Geen containerfile op de Maasvlakte’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, ‘Onderzoek naar compensatie voor schade door de Suurhoffbrug’. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

8.1 Debat over Verdichting en Kader optoppen.

Motie 1, ‘Rotterdamse volkshuisvesting per gebied zoals het hoort’. De motie is met 36 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, SP en BIJ1.

Motie 2, ‘Een menukaart voor woningbouw in elke wijk’. De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 3, ‘Maak plaats, maak plaats, we hebben ongelofelijke haast: deel je huis’. De motie is met 36 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD en Forum voor Democratie.

Motie 4, ‘Standaard parkeervergunning bij optopwoningen’. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie en BIJ1.

Motie 5, ‘Verdichten met hulp van onze Digital Twin’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

8.2 Het voorstel tot vaststellen van het gebiedsambitiedocument ‘Wijkcentrum Het Lage Land’.

Motie 1, ‘Een volgende (pantoffel)stap in je eigen wijk’. De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 2, ‘Hoge betaalbaarheid in het lage land’. De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 3, ‘Maak ook een parkeerplan voor Het Lage Land’. De motie is met 23 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van PRO, D66, Volt, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 4, ‘Niet alleen wonen, ook werken’. De motie is met 41 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 5, ‘Bereikbaar en toegankelijk Wijkcentrum Het Lage Land’. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 6, ‘Ontmoetingspel voor jongeren in Het Lage Land’. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, SP, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en BIJ1.

Raadsvoorstel over ‘Gebiedsambitiedocument wijkcentrum Het Lage Land’. Het voorstel is met 41 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en SP.

8.3 Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR).

Motie 1, ‘Één team, één loket’. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en BIJ1.

Motie 2, ‘Betaalbare energie is de basis’. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, Forum voor Democratie, SP en BIJ1.

Motie 3, ‘Het klimaatbeleid is uit balans’. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie en DENK.

Motie 4, ‘Gas erop tegen netcongestie’. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK en Forum voor Democratie.

Motie 5, ‘Participatie Beneluxplein’. De motie is met 33 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 6, ‘Ruimte voor warmtegemeenschappen in het Rotterdamse warmteprogramma’. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 7, ‘De Duurzame Warmte Delta’. De motie is met 26 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

Motie 8, ‘Duidelijkheid over de laadpaalplicht’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 9, ‘Energietransitie voor iedere Rotterdammer’. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, D66 en Forum voor Democratie.

Motie 10, ‘Geef natuurherstel een plek in de verduurzaming van de haven’. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, Leefbaar Rotterdam, DENK, BIJ1 en SP.
Motie 11, ‘Neem de voedselstrategie op in het Klimaatactieplan’. De motie is met 25 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA en Forum voor Democratie.

Motie 12, ‘Versterking ontwikkeling energiegemeenschappen’. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

8.4 Tweeminutendebat over ‘Geen wapenbeurs in Ahoy!’, aangevraagd door het lid Başoğlu e.a.

Motie 1, ‘Geen wapenbeurs in Rotterdam’. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, Partij voor de Dieren, BIJ1 en DENK.

8.5 Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030.

Motie 1, ‘Rotterdam als gaststad voor de Raad van de Europese Unie’. De motie is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, BIJ1, Forum voor Democratie en Partij voor de Dieren.

Motie 2, ‘De Europese vlag in de Rotterdamse raadszaal’. De motie is met 23 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, BIJ1, SP, Partij voor de Dieren, Forum voor Democratie en ChristenUnie.

Motie 3, ‘Een digitale voorsprong moet je behouden’. De motie is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie, SP en Partij voor de Dieren.

Motie 4, ‘Van Brussel naar de Maas: inzicht in EU-subsidies’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, ‘Financiële noodhulp voor Gaza’. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 6, ‘Help de haven van Gaza’. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren, Forum voor Democratie en BIJ1.

Motie 7, ‘Rotterdam helpt Gaza weer opbouwen’. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 8, ‘Rotterdamse gemeenschappen betrekken bij ongewenste buitenlandse inneming’. De motie is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van DENK.

Motie 9, ‘Samen sterk, ook over grenzen heen’. De motie is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van DENK.

Motie 10, ‘Tijd voor de trein’. De motie is met 37 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, Partij voor de Dieren, Forum voor Democratie, SP en BIJ1.
Motie 11, ‘Waarde(n) vol partnerschap’. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, BIJ1, DENK, Forum voor Democratie en SP.

8.6 In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam.

Motie 1, ‘Rotterdam herdenkt de Nakba’. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 2, ‘Laat met NAZA zien wat er in Gaza gebeurt’. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 3, ‘Geen gemeentelijke steun voor handel uit Israëls illegale nederzettingen’. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren, Forum voor Democratie en BIJ1.

Motie 4, ‘Geen Vipbehandeling voor verdedigers van Israëls bezetting en geweld in Gaza’. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren, Forum voor Democratie en BIJ1.

Motie 5, ‘Benoem de genocide door Israël, poging 2’.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Daar is verzocht om een hoofdelijke stemming. Ik heb het nummer 30 gepakt.

Mevrouw PE (griffier): De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk): Voor.

Mevrouw PE (griffier): De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Buijt.

De heer BUIJT (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Rojer.

Mevrouw ROJER (d66): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Van Lanschot.

De heer VAN LANSCHOT (d66): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer G. van Dijk.

De heer VAN DIJK (cu): Tegen.
Mevrouw PE (griffier): De heer Doğan.

De heer DOĞAN (denk): Voor.

Mevrouw PE (griffier): De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Van Eikeren.

De heer VAN EIKEREN (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Jaspar.

De heer JASPAR (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Meurink.

De heer MEURINK (d66): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Engelen.

De heer ENGELEN (vvd): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Wempe.

De heer WEMPE (volt): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Engels.

Mevrouw ENGELS (vvd): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Leewis.

De heer LEEWIS (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Boshuizen.

De heer BOSHUIZEN (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Kaya.

De heer KAYA (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Laamairi.

Mevrouw LAAMAIRI (denk): Voor.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Hamhuis.

De heer HAMHUIS (fvd): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Redelinghuys.

De heer REDELINGHUYS (fvd):Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Başoğlu.

De heer BAŞOĞLU (sp): Voor.

Mevrouw PE (griffier): De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Baán.

Mevrouw BAÁN (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Bruin.

Mevrouw BRUIN (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Van Meer.

Mevrouw VAN MEER (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Monge Vega.

De heer MONGE VEGA (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Duin.

De heer DUIN (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw M. van Dijk.

Mevrouw VAN DIJK (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw VAN DER MEER (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Bonte.

De heer BONTE (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Baali.

De heer BAALI (pro): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Isaack.

De heer ISAACK (bij1): Voor.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Coşkun.

Mevrouw COŞKUN (pvdd): Voor.

Mevrouw PE (griffier): Mevrouw Verouden.

Mevrouw VEROUDEN (cda): Tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Van der Hoeven.

De heer VAN DER HOEVEN (vvd): Volmondig tegen.

Mevrouw PE (griffier): De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Voor.

De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, Partij voor de Dieren en BIJ1.

Motie 6, 'Disclose! Divest! We will not stop, we will not rest!'. De motie is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, DENK, SP en Partij voor de Dieren.

Motie 7, 'Rotterdamse zorg over grenzen heen'. De motie is met 26 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

9.2 Kort bespreekpunt over 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek', aangevraagd door de leden Kaya en Van Eikeren.

Motie 1, ‘Geef de wijkraad een stem in de toekomst van Boulevard Zuid’. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, SP, BIJ1 en Partij voor de Dieren.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Bij 8.4, dat was voor mij voor het eerst. Omdat er nu opeens wel internationaal op de agenda staat en normaal niet, is dit de eerste keer dat ik me moest onthouden van stemmen. Ik drukte op afmelden nadat u gehamerd had, maar u sprak het uit nadat ik was afgemeld. Dus ik weet niet of de stemming en de aantallen helemaal klopten. Ik heb daar wel tegen gestemd, maar ik weet niet of, toen ik me afmeldde, dat uw geluid of uw telling heeft doorkruist.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): U heeft zich op tijd afgemeld. De telling heeft u niet doorkruist. Ik krijg een duimpje van die kant dat het goed geregistreerd is.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ik heb juist wel mee moeten stemmen met 8.4 motie 1. Ik wil wel genoteerd hebben dat ik daar ook heb tegen gestemd en dat ik het ook pas heb afgemeld nadat u had gehamerd.

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Bij deze is dat ook genotuleerd via de notulen.

13. Sluiting

De VOORZITTER (de heer Biljoen): Dan zijn we bij het einde gekomen van deze raadsvergadering. Voordat ik deze vergadering ga sluiten, wil ik nog stilstaan bij het feit dat de heer Meurink met ingang van 30 oktober afscheid neemt als tijdelijk lid van de raad. De heer Meurink, u was geen onbekende op het stadhuis. De afgelopen jaren heeft u in uw rol als burgercommissielid en, niet te vergeten, een zeer gewaardeerd lid van de COR een mooie bijdrage geleverd aan de besluitvorming in deze zaal. Toen vooral in de voorbereiding, maar de laatste paar maanden mocht u hier als tijdelijk raadslid zelf besluiten nemen. Ik wil u dan ook bedanken voor uw bijdrage aan de Rotterdamse politiek van de afgelopen jaren en dat u naar voren stapte toen dit, wellicht wat onverwachts, nodig was. Wie weet, zien we u nog hier terug in deze zaal, maar voor nu bedankt en het allerbeste voor u in de toekomst. *(Applaus.)* Na het afsluiten van de vergadering is er uiteraard nog de gelegenheid om de heer Meurink de hand te drukken. Dan wil ik u allen danken voor de aanwezigheid en uw bijdrage. De vergadering is hierbij gesloten.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	1609
Installatie van een burgercommissielid a. Toelating; b. Beëdiging.	1609
Mededelingen	1610
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 15 oktober 2026	1610
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2026 week 40 en 41	1612
Het voorstel tot het wijzigen van het Omgevingsplan Rotterdam en het vaststellen van een welstandsparagraaf, ten behoeve van realisatie van Bedrijventerrein Hoeksebaan	1612
Het voorstel met betrekking tot het opheffen van de Grondbank RZG Zuidplas	1612
Het voorstel tot vaststelling van de Verordeningen Bedrijveninvesteringszones 2027: a. Gebruikers bedrijventerrein Hoogvliet-Gadering; b. Gebruikers Hoek van Holland Centrum; c. Gebruikers Winkelcentrum Lage Land; d. Gebruikers Winkelgebied Slinge III; e. Gebruikers en eigenaren Hoogstraat; f. Gebruikers en eigenaren Oude Binnenweg; g. Gebruikers en eigenaren Nieuwe Binnenweg Delfshaven; h. Gebruikers en eigenaren Van Oldenbarneveldtstraat.	1612
Het voorstel met ontslag van een plaatsvervangend lid van de Rekenkamer Rotterdam	1613
Debat over ‘Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam’, aangevraagd door het lid Van der Meer	1613
Debat over ‘Rotterdamse daklozenmagneet’, aangevraagd door de leden M. van Dijk en Redelinghuys	1643
Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over ‘Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers’	1674
Debat over 'Rotterdamse haven op één rijstrook', aangevraagd door het lid Abrahamse	1699
Debat over Verdichting en Kader optoppen	1706
Het voorstel tot vaststellen van het gebiedsambitiedocument ‘Wijkcentrum Het Lage Land’	1713
Zesde update van het Klimaatactieplan Rotterdam (KAR)	1719
Tweeminutendebat over 'Geen wapenbeurs in Ahoy!', aangevraagd door het lid Başoğlu e.a.	1737

Onderwerp	Pagina
Beleidskader Rotterdam Internationaal 2026-2030	1740
In- door- en uitvoer van goederen van of naar Israël via Rotterdam	1754
Kort bespreekpunt over 'Onrechtmatige Bomenkap Parkkade', aangevraagd door het lid Coşkun	1765
Kort bespreekpunt over 'Steek de banden van de fietsenmaker niet lek', aangevraagd door de leden Kaya en Van Eikeren	1769
Debat over 'Naar aanleiding van onderzoeksrapport Sociale veiligheid bij onderdeel THPM gemeente Rotterdam', aangevraagd door het lid Van der Meer	1778
Debat n.a.v. Regeling van werkzaamheden over 'Versterk de positie van ongedocumenteerde Rotterdammers'	1781
Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR)	1782
Stemvenster	1783
Sluiting	1796

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 10 en 12 november 2026.

De griffier,

De voorzitter,